

ବିପନ୍ନ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଓ ମାନବିକ ଅଧିକାର

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଡ଼ିଞ୍ଜା
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୭

ବିପନ୍ନ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଓ ମାନବିକ ଅଧିକାର

ପ୍ରକାଶକ : ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ,
ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମୁଦ୍ରଣ : ଇମ୍ପ୍ରେସନ୍ ଅଫ୍ ସେଭ୍ ପ୍ରେସ୍, ପ୍ଲଟ ନଂ ଏ/୧୪, ଅଶୋକ ନଗର,
ପ୍ଲଟିଙ୍ଗ୍-୨, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୯

ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ : କାର୍ତ୍ତିକ ସାହୁ

ପ୍ରକାଶନ : ମାର୍ଚ୍ଚ, ୨୦୧୭

ପ୍ରାସ୍ତିସ୍ଥାନ : ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, ଆବାହକ,
ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା
ପ୍ଲଟ ନଂ-୯୩ (ପି), ଆଚାର୍ଯ୍ୟବିହାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୩
ଫୋନ୍ : ୯୪୩୯୯୦୫୧୫୭

ମୂଲ୍ୟ : ଟ.୨୦.୦୦

ସୂଚୀପତ୍ର

୧. ମୁଖ୍ୟବନ୍ଧ	୪
୨. ମାନବିକ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନିବନ୍ଧ	
(କ) ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର	
ଏବଂ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ	ରଜନୀ ଏକ୍ସ. ଦେଶାଜ୍ଞ
	ଭାଷାନ୍ତର - ସୁନୀଲର ବଳ ୭
(ଖ) ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ମୁଗରେ	
ମାନବିକ ଅଧିକାରର ସ୍ଥିତି	ଡ. ଗୋଲକ ବିହାରୀ ନାଥ ୨୯
(ଗ) ସ୍ବାଧିନୋତ୍ତର ଭାରତରେ ଜନବିରୋଧୀ	
ଆଇନର କ୍ରମବିକାଶ	ଦେବ ରଞ୍ଜନ ୪୫
୩. ପ୍ରତିବାଦ ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	୬୪
୪. ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ	
(କ) ସରକାରୀ ହିଂସାର କ୍ରମାନ୍ୱୟ ଧାରା :	
ଏନକାଇଣ୍ଡର ହତ୍ୟା ଓ ଗିରଫଦାରୀ	୮୨
(ଖ) ଓଡ଼ିଶାରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା :	
ନଗଡ଼ାରୁ ମାଲକାନାଗିରି	୯୭

ମୁଖବନ୍ଧ

‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’, ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟରେ ସକ୍ରିୟ ଥିବା ଏକ ମାନବିକ ଓ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସଂଗଠନ । ଉକ୍ତ ସଂଗଠନ ମାନବ ଅଧିକାରକୁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥରେ ନେଇଥାଏ । ଏହା ସ୍ବାକାର କରେ ଯେ ଭାରତରେ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅଧିକାର ଗୁଡ଼ିକ ଯଥା: ବାକ୍ ସ୍ବାଧୀନତା, ଏକାଠି ହେବାର ସ୍ବାଧୀନତା, ସଂଗଠିତ ହେବାର ଅଧିକାର, ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିବାର ଅଧିକାର, ସ୍ବାଧିନ ବିଚରଣ ଅଧିକାର, ଧାର୍ମିକ ଅଧିକାର ପରିବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ନାଗରିକ ନିମନ୍ତେ ମୌଳିକ ଅଧିକାର । କିନ୍ତୁ ଏହା ସହିତ ଅନ୍ୟ ଅନେକ ଅର୍ଥନୈତିକ, ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଅଧିକାର ରହିଛି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ନାଗରିକ ଅଧିକାର ପରି ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ । ସାଂପ୍ରଦାୟିକତା, ଜାତିଆଣ ଭେଦଭାବ, ବେକାରୀ, ବେରୋଜଗାରୀ, ବିସ୍ଥାପନ ଜନିତ ସମସ୍ୟା, ପୃଷ୍ଠହୀନତା, କୃଷକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପରି ସାମାଜିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସାମାଜିକ ଅଧିକାର ପରିସର ଭୁକ୍ତ ।

‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଗତ ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ଘଟିଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ରପ୍ରଶୋଦିତ ହିଂସା, ଏନକାଉଣ୍ଟର ହତ୍ୟା, ବିନାଦୋଷରେ ଗିରଫଦାରୀ, ହାଜତନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ପରି ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରତିବାଦ, ସଭା, ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରି ଆସିଛି । ରାଷ୍ଟ୍ରପ୍ରଶୋଦିତ ହିଂସା ଦିନକୁ ଦିନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ସମୟ, ଶକ୍ତି ଓ ଲୋକବଳ ଅଭାବରୁ ସବୁକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତଥାପି ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ କଷ୍ଟ ସ୍ବାକାର କରି କେତେକ ସୀମିତ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ କରି ସତ୍ୟ ଘଟଣାକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିଛନ୍ତି । କେତେକ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି ।

ତେବେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନର କାମ କେବଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରଶୋଦିତ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ବିରୋଧରେ ସ୍ବର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ଅଧିକରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କୃଷି ସଂକଟ ଜନିତ କୃଷକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମଧ୍ୟ ମାନବିକ ତଥା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ବିଷୟ ବିଚାର କରି ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ କରି ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କୁ ଚାଷି ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ପ୍ରକୃତ କାରଣକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିପାରିଛି । ସେହିପରି ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲା ନଗଡ଼ାରେ ପୁଷ୍ପହୀନତା ଜନିତ ଶିଶୁମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣା ଓ ମାଲାକାନାଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ଜାପାନୀ ଏନଫାଇଲାଇଟିସ୍ ଜନିତ ଶିଶୁମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଗୁରୁତର ସହିତ ନେଇ ଏହା ପଛରେ ଥିବା ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ତର୍କମା କରିଛି ।

ଏବେ ମାନବ ଓ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଗରେ ନୂତନ ପ୍ରକାର ସମସ୍ୟାର ଉଦ୍ଭବ ହୋଇଛି । ଭାରତ ସରକାର ବିଗତ ତିନି ଦଶନ୍ଧିଧରି ଅର୍ଥନୀତିରେ ଜଗତୀକରଣ ଓ ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ନାମରେ ସୁଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲୁ ରଖିଛନ୍ତି । ସେ କେନ୍ଦ୍ର ହେଉ ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉଭୟେ ବିଶ୍ବବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ବିଶ୍ବ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଗଠନ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତିରେ ଥିବା କୃଷିନୀତି, ବାଣିଜ୍ୟନୀତି, ବିଭାଜନୀତି, ଶିଳ୍ପ ନୀତି, ପେଟେଣ୍ଟ ଅଧିକାର ଆଇନ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ବହୁ ଦେଶୀୟ କଂପାନୀମାନଙ୍କୁ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଅବାଧ ପ୍ରବେଶାଧିକାର ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁଞ୍ଜି ଓ ଉତ୍ପାଦନ ସାମଗ୍ରୀର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପି ସଂପ୍ରସାରଣ ହୋଇଛି । ଭାରତର ଅର୍ଥନୀତି ବିଶ୍ୱ ଅର୍ଥନୀତି ସହିତ ଏକାକାର ହୋଇଯାଇଛି । ଭାରତ ସରକାର ଏଥିନିମନ୍ତେ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ ଭାରତ ହେଉଛି ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଖୋଲା ଅର୍ଥନୀତି ଦେଶ । କିନ୍ତୁ ଏ ପ୍ରକାର ବଜାରଭିତ୍ତିକ ନବ୍ୟଉଦ୍‌ଗାରବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଦିନକୁ ଦିନ ମାନବ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଜଗତୀକରଣ ଓ ମାନବଅଧିକାର ଏକା ସହିତ ସହାବସ୍ଥାନ କରିବା ନେଇ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହେଉଛି । କାରଣ ରାଷ୍ଟ୍ର ଆନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କ, ବିଶ୍ୱ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଗଠନ, ଏସିଆନ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆଦି ରଣଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଓ ଭାରତରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରି ବିଦେଶୀ କଂପାନୀ ଓ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦଲାଲ ପୁଞ୍ଜିପତି ଶ୍ରେଣୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଦେଶର ଆଇନ କାନୁନକୁ ବଦଳାଯାଉଛି । ସେମାନେ ଯେପରି ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ନିରକ୍ଷୁଣ ଭାବରେ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କରିପାରିବେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦେଶକୁ ଲାଭ ପଠାଇ ପାରିବେ କିମ୍ବା ପୁଞ୍ଜି ଠୁଳ କରିପାରିବେ ସେ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରାଯାଉଛି । ଭାରତରେ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ସେମାନଙ୍କ କାହାଳରେ ହାସଲ କରିଥିବା ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଚାକିରୀ ସର୍ବାବଳୀ ପାଳନ କରିବାକୁ ପୁଞ୍ଜିର ମାଲିକ ଆଜିନିରାଜ । ରାଷ୍ଟ୍ରର ଜ୍ଞାତସାରରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରୀ ଆଇନ, ସମାନ କାମକୁ ସମାନ ଦରମା ଆଇନ, ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିୟନ ଆଇନ, ଶିଳ୍ପ ନିରାପତ୍ତା ଆଇନ ପରି ଶ୍ରମିକ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଆଇନଗୁଡ଼ିକୁ ମାନିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ । ସରକାର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରମ ସଂଘାର ନାମରେ ଶ୍ରମିକ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଆଇନଗୁଡ଼ିକୁ ବଦଳାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । କେତେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉଚ୍ଚ ଆଇନଗୁଡ଼ିକୁ ବଦଳାଇ ସାରିଲେଣି । ମୋଟ ଉପରେ ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଅଗଣିତ ମଣିଷର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରକୁ କିପରି ଛଡ଼ାଇ ନେଇଛି ‘ଜଗତୀକରଣ ଯୁଗରେ ମାନବ ଅଧିକାରର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ’ ଶିର୍ଷକ ଲେଖାରେ ଏହାର ତର୍କମା କରାଯାଇଛି । ରାଷ୍ଟ୍ର, ଯାହା ଉପରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା କରିବାର ଅଧିକାର ନ୍ୟାସ୍ତ ଥିଲା, ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶର ସ୍ୱାର୍ଥ ବଦଳରେ ଏକ ଚାଟିଆ ପୁଞ୍ଜିପତି ଓ ବହୁଦେଶୀୟ କଂପାନୀ ମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥସାଧନରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ରାଷ୍ଟ୍ର ଆଜି ବିଦେଶୀ ସରକାର ସମେତ ଅଣରାଷ୍ଟ୍ର କାର୍ପଟଦାର ମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଅଧିକାର ଅପହରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଛି । କିନ୍ତୁ ଏପରି ଜନ ବିରୋଧୀ ନବଉଦ୍‌ଗାରବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତିରୁ ମୁକୁଳିବା ନିମନ୍ତେ ଦୁର୍ବାର ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ସବୁ ଦେଖାଦେଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟରେ ଶ୍ରମିକ, କୃଷକ, କ୍ଷେତ ମଜୁରିଆ, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ, ଶିକ୍ଷକ, କର୍ମଚାରୀ, ଛାତ୍ର ନିଜ ନିଜର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ସତ୍ତା, ଶୋଭାଯାତ୍ରା, ସମାବେଶ, ଧାରଣା, ବନ୍ଦ ଆଦି ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ଆନ୍ଦୋଳନ ସବୁ ଚାଲିଛି । କିନ୍ତୁ ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ବୁଝି ନ ପାରି କିମ୍ବା ବୁଝିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନ ବୁଝିଲା ପରି ଅଭିନୟ କରି ନୂଆ ନୂଆ ଜନ ବିରୋଧୀ ଆଇନ ସବୁ ତିଆରି କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଦବାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଦେବରଂଜନ “ସ୍ୱାଧୀନଭାର ଭାରତରେ ଜନ ବିରୋଧୀ ଆଇନର କ୍ରମ ବିକାଶ” ଶିର୍ଷକ ଲେଖାରେ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ

ସରକାରମାନେ ଭାରତରେ ସିଆର ପିସି, ଓ ଆଇପିସି ଆଇ ମଧ୍ୟ କିପରି ନୂଆ ନୂଆ ଆଇନ ତିଆରି କରି ପୋଲିସ୍, ସାମରିକ ବାହିନୀ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧ ସାମରିକ ବାହିନୀମାନଙ୍କ ହାତରେ ଅମାପ କ୍ଷମତା ଦେଇଛନ୍ତି ସେ ବିଷୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ପୁଞ୍ଜିର ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ ଭୁଲ୍ଲସ୍ଥିତ କରିବା ଓ ସେଥିପାଇଁ ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆଇନ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ରାଷ୍ଟ୍ରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି । କେବଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ପୋଲିସ୍, ସାମରିକ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧ ସାମରିକ ବାହିନୀ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ସମର୍ଥନରେ କେତେକ ବେସରକାରୀ ଗୁଞ୍ଜା ବାହିନୀକୁ ମଧ୍ୟ ଦୀର୍ଘକାଳରୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଛି । ଏବେ ଏହାକୁ ଛତିଶଗଡ଼ର ବିଜେପି ସରକାର ସାଲୁଆ କୁଡୁମ ନାମରେ ପରିକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରିଥିଲା । ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କରିବାରୁ ଏବେ ଏହା ‘ସାମାଜିକ ଏକତା ମଞ୍ଚ’ ଓ ‘ଆକ୍ସନ୍ ଗ୍ରୁପ ଫର ନ୍ୟାସନାଲ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍’ ନାମରେ ଚାଲିଛି ‘ନକସଲପଲ୍ସ ଦମନ’, ‘ଉଗ୍ରବାଦୀ ଦମନ’, ‘ଦେଶ ଦ୍ରୋହୀ ଦମନ’ ଆଦି ନାନା ଆଇନରେ ଅତ୍ୟାଚାର ବଢ଼ିବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

ଭାରତର ବିଶିଷ୍ଟ ମାନବ ଅଧିକାର ତଥା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରର ପ୍ରବକ୍ତା ତଥା ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ରଜନି ଦେଶାଇଙ୍କ ‘ଭାରତରେ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଓ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ’ ଶିର୍ଷକ ଲେଖାରେ ସାଂପ୍ରତିକ ଭାରତର ଶ୍ରମିକ, କୃଷକ, ମହିଳା, ଆଦିବାସୀ ଦଳିତମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ଉତ୍ତଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ବହୁଗତ ଅବସ୍ଥିତି ଆଜି ଏପରି ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଛି ଯେଉଁଠାରେ କି ପ୍ରତିବାଦ, ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାର ଶକ୍ତି ସେମାନେ ହରାଇ ବସିଛନ୍ତି । ରାଷ୍ଟ୍ର ଦିନକୁ ଦିନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଜମି, ଜଳ, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଉପକରଣରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବିତାଡ଼ିତ କରିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏପରି ସ୍ଥଳେ କେବଳ ଲୋକମାନଙ୍କର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରତିବାଦ, ପ୍ରତିରୋଧ, ସେମାନଙ୍କ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଚେତନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ । ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଚେତନା ଓ ଭାବଧାରା ବିନା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଗକୁ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେହିପରି ବିନା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟ ଆଗକୁ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ନିଜର ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ମଣିଷ ପରି ମଣିଷ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ହିଁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର । ଉକ୍ତ ଅଧିକାରକୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା ଅଙ୍ଗୀକାର ବନ୍ଧ ।

ଆମର ଏହି ଛୋଟ ପୁସ୍ତକଟି ସାଂପ୍ରତିକ ଓଡ଼ିଶାର ତଥା ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ସମ୍ୟକ ଧାରଣା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ପାରସ୍ପରିକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଚେତନା ଓ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଓ ସମର୍ଥନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ମାନବ ଅଧିକାର ତଥା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ତଥା ବୃହତ୍ତର ପାଠକ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକଟି ଲାଗିଲେ ଶ୍ରମ ସାଥୀକ ହେବ ।

ତାରିଖ : ୧୮.୩.୨୦୧୭

ଡ: ଗୋଲକ ବିହାରୀ ନାଥ

କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଭାପତି

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଏବଂ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ*

ରଚନା ଏବଂ. ଦେଶାଜ

ଭାଷାନ୍ତର-ସୁନାକର ବଳ

ବନ୍ଧୁଗଣ,

ମୋର ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବକ୍ତବ୍ୟରେ ମୁଁ ଯୁକ୍ତି
ଉପସ୍ଥାପନ କରିବି ଯେ,

୧. ଆମ ଦେଶର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରର ଅବସ୍ଥା
ସହ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ନିର୍ମାଣ କରିବା
ସକାଶେ ଆମ ଦେଶର ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି
ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । କାରଣ
ଏହା ଦୁଇଟି ଜିନିଷ ଉପରେ କବ୍‌ଜା ହାସଲ
କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ପ୍ରଥମ- ଆମ
ଦେଶରେ କାହିଁକି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ
ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଓ ଅତ୍ୟାଚାର ଏତେ ଭୟାବହ ଓ
ବ୍ୟାପକ; ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ- ଲୋକମାନଙ୍କ
ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନତା
ସୃଷ୍ଟି ଓ ବିକଶିତ ହେବାର ଭୌତିକ ଆଧାର
କ'ଣ । ଏହା ଯଥାକ୍ରମେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର
ଆନ୍ଦୋଳନ ନିର୍ମାଣରେ ଆମର ଦିଶାବୋଧକୁ
ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

୨. ଅଧିକାରର ଧାରଣା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମେ ଏକ
ଐତିହାସିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
ମାର୍କସ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, “ମଣିଷ ତାହାର
ଜତିହାସ ନିଜେ ନିର୍ମାଣ କରେ, କିନ୍ତୁ ତାହା
ସେମାନଙ୍କ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଅନୁସାରେ ନିର୍ମିତ ହୁଏ ନାହିଁ;

ସ୍ୱୟଂ-ନିର୍ବାଚିତ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ଏହା ହୁଏ
ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଅତୀତରୁ ଗଢ଼ି ଆସିଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର
ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ସମାପିତ ହୁଏ ।”
(Foot Note-1) । ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସ ଭଳି ଦେଶ
ଗୁଡ଼ିକର ଜତିହାସର ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ
ସାମନ୍ତବାଦୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ରକ୍ତାକ୍ତ
ସଂଗ୍ରାମ ହୋଇଛି । ସେତେବେଳର ସାମନ୍ତବାଦୀ
ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ପରାସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏହିସବୁ
ସଂଗ୍ରାମରେ ଉଦାରମାନ ପୁଞ୍ଜିପତି ଶ୍ରେଣୀ ତଥା
ସହରାଞ୍ଚଳ ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଶ୍ରମକାରୀମାନଙ୍କୁ
ସଞ୍ଚାଳିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଯଦିଓ ଏହି ନୂଆ
ପୁଞ୍ଜିପତି ଶ୍ରେଣୀ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର
ନ କରି ନିଜେ ନୂଆ ଅତ୍ୟାଚାରୀ
ହୋଇଯାଇଥିଲେ, ତଥାପି ଲୋକମାନେ କିଛି
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିକାର ହାସଲ କରିଥିଲେ । ଏହାଠାରୁ
ଆହୁରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଏହିସବୁ ଅଧିକାର
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନତା, ଯାହା ବେଳେ ବେଳେ
ସିମିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେବେ ବି ନିର୍ବାପିତ
ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

୩. ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ସମୟରେ ଓ ତା’ ପରେ,
ଭାରତରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ବିପ୍ଳବୀ ଆନ୍ଦୋଳନ

* ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟ ଅଧିବେଶନ

(ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୮, ୨୦୧୭) ସମୟରେ ପଠିତ ବକ୍ତବ୍ୟ

ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପୁରୁଣା ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭଙ୍ଗାଯାଇ ତା' ସ୍ଥାନରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସମାଜବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ଥାପନାକୁ ଶେଷରେ ପରିତ୍ୟାଗ କରାଗଲା । ନୂଆ ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ ଔପନିବେଶିକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାଏମ ରଖିଲେ । ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବା ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ନ ହେବା କାରଣରୁ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶର ପ୍ରକୃତ ଧାରା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଜାଆ, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଚିକିତ୍ସା ହେବାରେ ଲାଗିଲା । ଫଳରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ ପାରମ୍ପରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇ ନିମ୍ନତମ ମଜୁରିରେ କାମ ପାଇଁ ସଂପର୍କରତ ହେଲା ବେଳେ କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂଖ୍ୟକ ଆଭିଜାତ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ରୋଜଗାରର ସିଂହଭାଗ ମାଡ଼ି ବସିଲେ । ଯଥାକ୍ରମେ ଏହା ସାମାଜିକ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ପଛୁଆ ପଣକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କଲା । ମାର୍କ୍ସଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ- “ଜୀବିତ ମଣିଷଙ୍କ ମନକୁ ମୃତ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ପରମ୍ପରା ଏକ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଭଳି ଭାରାନ୍ତକ୍ତ କରିଥାଏ ।” (F.N.-2) ବୋଧହୁଏ, ଭାରତୀୟ ସମାଜ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବିଶେଷତ ସମାଜ ଏବଂ ଏହାର ଶ୍ରମଜୀବୀ ମଣିଷମାନେ ଜାତି, ଧର୍ମ, ଜାତୀୟତା ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା ବିଭାଜିତ ଏବଂ ଏହାର ସାମାଜିକ ସମ୍ପର୍କ ଶ୍ରେଣୀବଦ୍ଧତା (Hierarchy) ଏବଂ ଅତ୍ୟାଚାରର ବହୁ ବିବିଧତାରେ ବନ୍ଦୀ । ଏକଛତ୍ରବାଦୀ / ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସନ ପାଇଁ ଏହା ଭୌତିକ ଆଧାର ଯୋଗାଇଥାଏ; ବାସ୍ତବରେ ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର

ଗଡ଼ଣରେ ଏହି ଏକଛତ୍ରବାଦ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ / ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୋଇଛି ।

୪. ବିଗତ ୨୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ, ଉଭୟ ବିଦେଶ ସଂସ୍ଥାଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ଏବଂ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣରେ ପ୍ରଭୂତ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଭାରତୀୟ ବଜାରର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଆଧାରର ପରିପୂରଣ ପାଇଁ (ଏହି ବିରାଟ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ବ୍ୟାପକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ), ଭାରତର ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ ବିଶ୍ୱ ପୁଞ୍ଜି, ଜନଗଣଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତିର ଲୁଣ୍ଠନ କରିବାରେ, ଏପରିକି ସେମାନଙ୍କର ଯତ୍ନକ୍ଷିତ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ଯଥା ଜମି ଓ ଜଙ୍ଗଲକୁ (ଜଙ୍ଗଲ ମାଟିତଳେ ଥିବା ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ)କୁ ମଧ୍ୟ ଲୁଣ୍ଠନ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଏହି ଲୁଣ୍ଠନରେ ସେମାନେ ଭାରତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନର ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ଚରିତ୍ରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉପଯୋଗ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେଉଛନ୍ତି । ବିଦେଶୀ ଓ ଦେଶୀ ବୃହତ ପୁଞ୍ଜି ଦ୍ୱାରା କୃଷିଜୀବିକ ଉପରେ, ବିଶେଷ କରି ଆଦିବାସୀ କୃଷିଜୀବିକ ଉପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ତୀବ୍ର ଆକ୍ରମଣ ଚାଲିଛି, ଏହାହିଁ ତା'ର କାରଣ ।
୫. ପୂର୍ବକଥିତ ଐତିହାସିକ ପଟଭୂମିରେ ଆମେ ଦେଖିପାରିବା ଯେ ଜନଗଣଙ୍କର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଚେତନା, ଯାହାକି ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନର ଆଧାର, ତାହା ଦେଶର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ଉନ୍ନତ ଜୀବନ ଧାରଣ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏକ ଜନବାଦୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ ସହିତ ସମାନ୍ୱୟାତ୍ମକ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ, ସାର୍ବଜନୀନ ମାନବିକ ଅଧିକାର କିମ୍ବା ତୁଚ୍ଛ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାର ଭଳି ଅମୂର୍ତ୍ତ ଧାରଣା ଉପରେ ଆଧାରିତ ନ ହୋଇ, ଲୋକମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମର ଅଧିକାର ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ; ଗଣ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକର ଆନ୍ଦୋଳନ ସହ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କ ରକ୍ଷା କରି ଏହା ବିକାଶ ଲାଭ କରିବ; ଏବଂ ଏହା ସର୍ବଶେଷରେ ବ୍ୟାପକ ଜନଗଣଙ୍କୁ ହିଁ ସମୋଧାନ କରିବ, ଯଦିଓ ଏହାର ପହଞ୍ଚ, ଯେକୌଣସି ସମୟରେ, ଦେଶର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସଂଗ୍ରାମର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

ବନ୍ଧୁଗଣ,

ଏହି ଭାଷଣ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇବା ସମୟରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସଂଗଠନର ସଭାପତିଙ୍କ ସହ କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥିଲି । ସେ ଏପରି ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ତରାପନ କରିଥିଲେ ଯାହା କି ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଉଥିଲା । ନିକଟରେ ହୋଇଥିବା ବିମୁଦ୍ରାକରଣ ଅସଂଖ୍ୟ ଶ୍ରମଜୀବୀ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ବିରାଟ ଅଣପାରମ୍ପରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତ ଶ୍ରମଜୀବୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ବିଧିବିଧି ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । ଏହି ପଦକ୍ଷେପକୁ ଅମୂର୍ତ୍ତ ସେନ୍ଦ୍ରିତ ଭଳି ଅଣ-ବାମପନ୍ଥୀ ମଧ୍ୟ ‘ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ’ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିଥିଲେ; ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ବିମୁଦ୍ରାକରଣର ଏହି ବର୍ଣ୍ଣନା ହିଁ ସୁନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ / ଠିକ୍ । ତା’ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଭାରତର ଅଗଣିତ ଜନଗଣ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ କରୁଥିବା ବେଳେ, କିଛି ବଡ଼ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ କଥା ଛାଡ଼ି, ଏହି ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଜନପ୍ରିୟ ବିଦ୍ରୋହ କଥା ଛାଡ଼ି, ଏପରିକି କିଛି ବଡ଼

ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ । କାହିଁକି ? ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀତା :

ଯଦିଓ ବିମୁଦ୍ରାକରଣ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏକ ଭ୍ରଷ୍ଟ, ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ଏବଂ ବିଧିବିଧିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ, ତଥାପି ଭାରତ ଭଳି ତଥାକଥିତ ବୃହତ୍ତମ ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ଏହା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଘଟଣାର ଏକ ଉଦାହରଣ ନୁହେଁ । ଏହା ସହ ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ଥିବା ବୋଲି ଜଣାପଡୁଥିବା ଏକ ଘଟଣା ନିଆଯାଉ । ଆପଣମାନେ ଜାଣିଥିବେ ଯେ ଆପଣଙ୍କ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଛିତିଶଗଡ଼ର ଶାସକମାନେ ଗଣତନ୍ତ୍ର କଥା ଛାଡ଼ି, ଏପରିକି ଆଇନର ଶାସନ ଚାଲୁଥିବାର ଛଳନା ମଧ୍ୟ କରୁନାହାନ୍ତି । ଏଠାରେ ନିଷ୍ପରତା ଖେଳାଖେଳି ଦୃଶ୍ୟମାନ । ଏହିସବୁ ଘଟଣାର ତାଲିକା ବହୁତ ଲମ୍ବା । ସେଠାରେ ପୋଲିସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିଜେ ଏକ ଘରୋଇ ସନ୍ଧ୍ୟାସବାଦୀ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ (ସଲଫ୍ୟାଜୁରୁମ୍) ଠିଆ କରି ସବୁଠାରୁ ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟକୁ ପଳାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରନ୍ତି । ସେହି ଘରୋଇ ସୈନ୍ୟବାହିନୀକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ଆଦେଶ ଆସେ, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କୁ ପୋଲିସ ବାହିନୀରେ ପରିଣତ କରିଦିଅନ୍ତି । ଆଇନ ପାଳନ କରିବାକୁ ସେଠାରେ ପୋଲିସ ମୁତୟନ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ପୋଲିସମାନେ ନିଜେ ଆଇନ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ନିୟମିତ ସୁରକ୍ଷା ବଳ ସେଠାରେ ଯେଉଁସବୁ ଅପରାଧୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ତାହା ଶୁଣିଲେ ଜଣେ ନ କାନ୍ଦି ରହି ପାରିବ ନାହିଁ । ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଦର୍ଶନାୟକ ଯେ ସେମାନେ ଏହିସବୁ ଜଘନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଲୁଚାଇପାରେ କରନ୍ତି ନାହିଁ; ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହିଁ କରନ୍ତି ।

ଜଣେ ୧୩ ବର୍ଷର ଆଦିବାସୀ ପିଲାକୁ ମହଲ ଗଛରୁ କାଜ / ନାଲି ଜୟା ସଂଗ୍ରହ କଲାବେଳେ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ଗୋଟିଏ ଗଛରେ ବାନ୍ଧି, ଛୁରାମାଡ଼ କରିବା ସହ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ଚାଲିଥିଲେ; ସେ ପିଲାଟି କାଲି ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେଇପାରୁ ନ ଥିଲା; ତେଣୁ ସେମାନେ ପିଲାଟିକୁ ଅତି ନିକଟରୁ ଗୁଳିକରି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହିଁ ମାରି ଦେଲେ । ସେହିଭଳି ‘ଆଇନ-ଶୃଙ୍ଖଳା’ ରକ୍ଷକମାନେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଏବଂ ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ସମଗ୍ର ଗ୍ରାମରେ ଗଣ ଧର୍ଷଣ କରିଥିଲେ ।

ଛତିଶଗଡ଼ରେ ‘ଆଇନର ଶାସନ’ ଅର୍ଥାତ୍ ପୋଲିସର ଶାସନ ସମୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଯାଇଥିବା କିଛି ସାହସୀ ଲୋକଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଶତ୍ରୁ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିଲା । ଜଣେ ଜଣାଶୁଣା ମାନବ ଅଧିକାର କର୍ମୀଙ୍କୁ ଦେଶଦ୍ରୋହ ଅପରାଧରେ ଜେଲ୍ ପଠାଯାଇଥିଲା; ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର ଆଶ୍ରମକୁ ଧ୍ବଂସ କରିଦିଆଗଲା; ଓକିଲମାନଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରାଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଡ଼ାଘରୁ ବାହାର କରି ଦିଆଗଲା; ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କୁ ଜେଲ୍ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟରୁ ବିତାଡ଼ିତ କରାଗଲା; ରାଷ୍ଟ୍ର ହିଂସାର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷାବିତ୍‌ମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା ମୋକଦ୍ଦମାରେ ଫସାଇ ଦିଆଗଲା; ଜଣେ ମହିଳା ଗବେଷକ ଜୟନ୍ତୀ ଅତ୍ୟାଚାରଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କଲାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଯିବା ପାଇଁ ଭୟଭୀତ କରାଗଲା; ମାନବ ଅଧିକାର କର୍ମୀଙ୍କ କୁଣ୍ଡ ପୁଷ୍ପିକା ଦାହ କରି ପୋଲିସ ବିକ୍ଷୋଭ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ।

ଏଭଳି ଭୟାନକ ଘଟଣା କେବଳ ଛତିଶଗଡ଼ରେ ହେଉନାହିଁ, ଓଡ଼ିଶାରେ ଏଭଳି ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ଘଟୁଛି, ଯଦିଓ ଏହା ଏତେ ବ୍ୟାପକ ନୁହେଁ ।

‘ଗାଏ’ର ଜଣେ ଆଗୁଆ କର୍ମୀଙ୍କୁ ହଇରାଣ ଓ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେବା ଘଟଣା ସମୟରେ ଆମେ ମଧ୍ୟ ଜାଣିଛୁ । ଆମ ଦେଶର କେତେକ ରାଜ୍ୟରେ, ଯଥା- କାଶ୍ମୀରରେ ଏପରି ଏକ ଆଇନ ବଳବର୍ତ୍ତର ଅଛି (ଅର୍ଥାତ୍ ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀ ବିଶେଷ କ୍ଷମତା ଆଇନ-AFSPA), ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ନିୟମ କାମ କରେ ନାହିଁ, କେବଳ ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ମର୍ଦ୍ଦିରେ ହିଁ ଚାଲେ । ଯେତେବେଳେ କାଶ୍ମୀର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବାଙ୍ଗାଲୋରର ଏକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସଂଗଠନ ଏକ ସଭା ଆୟୋଜନ କରେ, ଏହାର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦେଶଦ୍ରୋହର ଅପରାଧରେ ମାମଲା ରୁଜୁ ହୁଏ । ତାମିଲନାଡୁରେ ଜଣେ କଳାକାର ଯେତେବେଳେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶାସନକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ଗୀତ ଗାଏ, ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦେଶଦ୍ରୋହ ଅପରାଧରେ ଗିରଫ କରାଯାଏ ।

ଗୁରୁଗାଟ ଭଳି ଅନ୍ୟ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଶାସନକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅବାଞ୍ଚିତ (Lumpen) ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ମନଇଚ୍ଛା ଲୁଣ୍ଠନ, ହତ୍ୟା ଓ ଧର୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଇଚ୍ଛିତ ଦେଲା ବେଳେ ପୋଲିସ ନ ଦେଖିଲା ଭଳି ରହେ; ଶାସକମାନେ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ହେଲା ବୋଲି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଇଚ୍ଛିତ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ଲୁଚାଚରାଜ ବନ୍ଦ ହୁଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଯେଉଁମାନେ ଦୋଷୀଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଓଲଟି ଫସାଇ ଦିଆଯାଏ; ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଦୋଷୀମାନେ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଉପରକୁ ଉଠି ଚାଲନ୍ତି ।

ଶାସକମାନଙ୍କର ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣ, ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁଯାୟୀ ଆମମାନଙ୍କର ‘ନାମମାତ୍ର ଅଧିକାର’ରୁ ଆମକୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାର କ୍ଷମତା ହିଁ

“ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର” । ଆଉ ମଧ୍ୟ, ଏହା କିଛି ନୂଆ କଥା ନୁହେଁ । ନଭେମ୍ବର ୮, ୨୦୧୬ ବିମୁଦ୍ରାକରଣ ପଦକ୍ଷେପ ଆମକୁ ଜୁନ୍-୨୫, ୧୯୭୫ର ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିର ନିଷ୍ପତ୍ତି କଥା ମନେପକାଇଦିଏ । ତତ୍ପାତ୍ କେବଳ ଏତିକି ଯେ ବିମୁଦ୍ରାକରଣର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରପ୍ରସାରୀ ଏବଂ ଏହାର ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ରହିଛି । ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ ଯେ ବିଦେଶୀ ଓ ଦେଶୀ ବୃହତ୍ ପୁଞ୍ଜି “ମୁଦ୍ରାହୀନ” କାରବାର ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ତାପ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଇମାନେ ହିଁ ବିମୁଦ୍ରାକରଣରୁ ଲାଭ ପାଇଥାନ୍ତେ, କିନ୍ତୁ ଯାହା ଜଣାଯାଉଛି, ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର କୁତକ୍ରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ହିଁ ନେଇଥିଲେ ।

ଭାରତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସମସ୍ତ ତଥାକଥିତ ପବିତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଛଦ୍ମ ଆବରଣ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ନିଜର ଅସଲ ରୂପ ଦେଖାଇଥିଲେ । ସଂସଦର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ କଥା ? (ସ୍ମରଣ କରନ୍ତୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଦ ପାଇଲା ପରେ ସଂସଦର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ମୋଦିଙ୍କ ନତମସ୍ତକ ହେବାର ଦୃଶ୍ୟ) ବିମୁଦ୍ରାକରଣ ପାଇଁ ସଂସଦର ପୂର୍ବ ସ୍ୱୀକୃତି କଥା ଛାଡ଼, ଏପରିକି ସେ ଏକ ଅର୍ଦ୍ଧନାନ୍ଦ୍ୟ (ଅଧାଦେଶ) ମଧ୍ୟ ଜାରି କରି ନଥିଲେ । ଏପରିକି ବିମୁଦ୍ରାକରଣ ଘୋଷଣା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେ ସଂସଦରେ ପିଛିଲା ଭାବେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଉଚିତ ମନେ କଲେ ନାହିଁ । ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କୁ କଥା ? ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଗଲା ନାହିଁ, ୧୦ ଦିନ ପରେ ତାଙ୍କୁ କେବଳ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଦେଇଥିଲେ । କ୍ୟାବିନେଟ୍ କଥା ? ସେମାନଙ୍କୁ ୧ ଘଣ୍ଟା ପୂର୍ବରୁ କେବଳ ଅବଗତ କରାଗଲା, କିନ୍ତୁ ବିଚାର ବିମର୍ଷ

କରାଗଲା ନାହିଁ । ସଂଯାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ? ଅଧିକାଂଶ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ, ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା । ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ କଥା ? ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ବୋର୍ଡ଼କୁ ଅତିବେଶରେ ଦିନକ ଆଗରୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା ଏବଂ ବିନା ବାକ୍ୟ ବ୍ୟୟରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବାକୁ କୁହାଗଲା । ୧୯୭୫ରେ ସ୍ୱର୍ଗତ ଫକୀରୁଦ୍ଦିନ ଅମଲ୍ଲଦ ଯେପରି ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତି ଘୋଷଣାକୁ ସମ୍ମତି ଦେଇଥିଲେ, ସେହିଭଳି ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କୁ ଏକ ସମ୍ମାନସ୍ୱରୁ କିରାଣି କରି ଦିଆଗଲା । ଏହି କିରାଣୀ, ଯଥାକ୍ରମେ, ପାର୍ଲିାମେଣ୍ଟକୁ ବିମୁଦ୍ରାକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନ୍ୟୁନତମ ତଥ୍ୟ ଯଥା କେତେ ମୂଲ୍ୟର ବିମୁଦ୍ରାସିତ ନୋଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା ହେଲା, କିମ୍ବା ସେ ଆଗରୁ ବିମୁଦ୍ରାକରଣ ବିଷୟ ଜାଣିଥିଲେ କିମ୍ବା କେଉଁ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନଭେମ୍ବର, ୮ର ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା - ଦେବାକୁ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସର୍ବାଙ୍ଗ ନ୍ୟାୟାଳୟ ? କିଛି ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ବକ୍ତବ୍ୟ ପରେ, ଏହା ଅଲଗା ଭାବେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଲେ । ସଂକ୍ଷେପରେ, ଏହିସବୁ ପବିତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନର ରାଜନୈତିକ ଓ ବ୍ୟବହାରିକ ମୂଲ୍ୟ କେତେ, ତାହା ଏହି ଘଟଣାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଜଣାପଡ଼େ । ତା’ ସହିତ, ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ ଆମର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆମେ କେତେଦୂର ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କିରପାରିବା ।

ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି -

ଏହି ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର ଏବଂ ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ଗଢ଼ଣ ବା ଚରିତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ଏବଂ ଏଥିରୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ କି କି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ, ତାହା ମୁଁ ନିମ୍ନମତେ

କହିବାକୁ ଚାହେଁ। ତା’ ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ “ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି” ଓ “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର” କହିଲେ କ’ଣ ବୁଝୁ।

ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି ଏକ ଚମତ୍କାର ଖଣ୍ଡବାକ୍ୟ, ଏବଂ ରହସ୍ୟମୟ ମନେହୁଏ। କିନ୍ତୁ ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଖୁବ୍ ସରଳ ଜିନିଷର ସମାହାର - ମୂଳତଃ ଲୋକମାନେ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯାହା କରନ୍ତି, ତାହାହିଁ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି। (F.N.3) ଅନ୍ୟ ଭାବରେ କହିଲେ, କୌଣସି ଐତିହାସିକ ସମୟକାଳ ଓ ସ୍ଥାନରେ, ସମାଜରେ ବଞ୍ଚୁ ରହିବାକୁ ହେଲେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ କିପରି ଶ୍ରମ କରିବାକୁ ହେବ। ଇଂରାଜୀରେ “Make a living”, ହିନ୍ଦୀରେ ‘ଗୁଜାରା’ ବା ‘ଜୀବିକା’ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ସେହି ପ୍ରକାରର, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଶ୍ରମ ବିନା ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ବଞ୍ଚିପାରିବେ ନାହିଁ। ଯଥେଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇବା ପାଇଁ ଶ୍ରମ କରିବା, ସେମାନେ କେତେ ଖାଇବାକୁ ପାଆନ୍ତି, ଖାଇବା ପାଇଁ ଏହି ଶ୍ରମ କରିବା ସମୟରେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ, କିମ୍ବା ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ ବା ଶ୍ରେଣୀ ସହ ଯେଭଳି ସମ୍ପର୍କରେ ଆସନ୍ତି, ଏହିସବୁ ବାସ୍ତବତା ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଏଭଳି ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରେ ଯେ, ଏହିସବୁ ସମସ୍ୟା ଓ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବୁଝି ନପାରିଲେ, କେହି ବି ଲୋକମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଇପାରିବେ ନାହିଁ।

ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ, ଶ୍ରମ କରିବା ପାଇଁ, ଲୋକମାନେ ଜମି, ଜଳ, ଯନ୍ତ୍ରପାତି, କଞ୍ଚାମାଲ ଇତ୍ୟାଦି ଉତ୍ପାଦନର ମାଧ୍ୟମ ହାସଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। କିନ୍ତୁ ଏସବୁର ମାଲିକ କିଏ ବା କାହା ପାଖରେ ଏତେ ଟଙ୍କା ଅଛି ଯିଏ ସବୁ ଭଡ଼ାରେ ଆଣିପାରିବ ? କେଉଁମାନେ ନିଜେ ଶ୍ରମ ନ କରି ଶ୍ରମର ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ଅଂଶ (Surplus)

ହାତେଇ ନିଅନ୍ତି ? କେଉଁମାନେ ଏହିସବୁ ଉତ୍ପାଦନର ମାଧ୍ୟମର ମାଲିକ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ମାଲିକର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଶ୍ରମ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ? ଉତ୍ପାଦନର ମାଧ୍ୟମ / ସମ୍ପର୍କର ମାଲିକ ହୋଇଥିବା ଓ ନିଜର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଜାହିର କରି ପାରୁନଥିବା, ଏହି ଦୁଇ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ହିଁ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ନିର୍ଯ୍ୟାସ ବା ସାରକଥା। ଏହାହିଁ ଶ୍ରମର ଫଳ କିପରି ଭାବେ ଆବଣ୍ଟିତ ହୁଏ, ତାହା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ। ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭକ୍ତ ସମାଜରେ, ଏହିସବୁ ସମ୍ପର୍କ ନିର୍ଦ୍ଧିତ ଭାବେ ଶ୍ରେଣୀବଦ୍ଧ (hierarchical), ତାହା ସାମନ୍ତବାଦୀ ହେଉ ବା ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ହେଉ।

ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର, ଏପରି ଅତିକ୍ଷୁଦ୍ର, ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀ ବା ଶ୍ରେଣୀ ଦ୍ୱାରା, ଏହି ଏହି ଶ୍ରେଣୀ ବନ୍ଧନ (hierarchy) ଚିହ୍ନି ରହେ ଏବଂ ପିଢ଼ି ପରେ ପିଢ଼ି ଜନ୍ମ ହୁଏ। ଐତିହାସିକ ସୂତ୍ରରେ ପ୍ରାସ୍ତ ହୋଇଥିବା ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାର ବନ୍ଧନ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଏହାକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖେ ଏବଂ ଏହାହିଁ ବିଦ୍ରୋହ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରାଥମିକ ରକ୍ଷା କବଚ ହୋଇଥାଏ। କିନ୍ତୁ ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ ପାଇଁ ସର୍ବଶେଷରେ ବଳପ୍ରୟୋଗ, ଦଣ୍ଡ, ଏପରିକି ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇପାରେ।

ଏପରି ସବୁ ଅସହ୍ୟ ସର୍ବର ଚାପରେ ଶ୍ରମ ଯନ୍ତ୍ରଣା ପାଏ ଓ ନିର୍ଯ୍ୟାସିତ ହୁଏ। ପ୍ରକୃତରେ ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦ labour (ଶ୍ରମ), Work (କାର୍ଯ୍ୟ) ଏବଂ toiling (ପରିଶ୍ରମ କରିବା) ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ରରୁ ଆସିଛି। ମରାଠି ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରମ ଅର୍ଥ ହେଉଛି କଷ୍ଟ। କ୍ରୀତଦାସ ହେଉ ବା ଭୂମିବାସ ବା ନିର୍ଯ୍ୟାସିତ ଜାତି, ଇତିହାସରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶ୍ରମ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି। ସେହିପରି ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ସମାଜରେ ମଧ୍ୟ ଲୋକେ କ୍ଷୁଧା

ଯୋଗୁଁ କାମ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ।

ତା’ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଇତିହାସରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମାଜରେ ସମ୍ପର୍କବାଲା, ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶ୍ରେଣୀ ହିଁ ଶ୍ରମଜୀବାମାନଙ୍କ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ମୂଲ୍ୟକୁ ଆଦୃସାତ୍ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ମୂଲ୍ୟ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ଜମା ହୋଇ ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀ / ଶ୍ରେଣୀର ସମ୍ପତ୍ତିର ଓ ଶକ୍ତି ବଢ଼ାଇ ଚାଲନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରମଜୀବାମାନେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମକୁ ଲାଘବ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଶ୍ରମ ଶକ୍ତିରୁ ଅଧିକ ଫଳ ହାସଲ ପାଇଁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିଜ ଜୀବନକୁ ନିଜ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆୟତ୍ତରେ ରଖିବାକୁ ସଂଗ୍ରାମ କରନ୍ତି, ଏହି ଶକ୍ତିଶାଳୀ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ନିଜର ସମସ୍ତ କଳ, ବଳ କୌଶଳ ଉପଯୋଗ କରି ଶ୍ରମଜୀବାମାନଙ୍କ ସଂଗ୍ରାମକୁ ଦମନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ଶ୍ରମ ଉପଭୋଗ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୁରକ୍ଷିତ ରଖନ୍ତି । ଏହାହିଁ ଦମନ ଏବଂ ସେହି ଦମନ ଚଳାଇ ରଖିବା ପାଇଁ ଯେଉଁସବୁ ସାମାଜିକ-ରାଜନୈତିକ ଅସ୍ତ୍ର ଆବଶ୍ୟକ, ସେସବୁର ମୂଳରେ ଥିବା ଯୁକ୍ତି । ଏସବୁ ମଧ୍ୟ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅସ୍ତ୍ର ହେଉଛି ରାଷ୍ଟ୍ର । ଏହିପରି ଭାବେ ଦମନ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନୁହେଁ ।

ଇତିହାସର ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏହା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପରେ ହୋଇଥାଏ । ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ମୁଖ୍ୟ କଥା ହେଉଛି ଠୋସ୍ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଠିକ୍ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଏବଂ ଏକ ଐତିହାସିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ନେଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମାଜର ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । (F.N.4)

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର -

ତେଣୁ ଆମେ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଐତିହାସିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ନେଇ ଦେଖିବା । ‘ଅଧିକାର’କୁ ଅମୂର୍ତ୍ତ ଓ ସମୟହୀନ ଭାବରେ ନେବା

ପାଇଁ ଆମକୁ ସାଧାରଣତଃ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଥାଏ, ଯାହାକୁ ‘ଦିଆଯାଏ’ ଏବଂ ‘ଫେରାଇ ନିଆଯାଏ’ । ଆମେ ଭାବୁ ଯେ ମାନବିକ ଅଧିକାର “ପ୍ରାକୃତିକ ନିୟମ” କିମ୍ବା ଚିରନ୍ତନ ମାନବୀୟ ମୂଲ୍ୟବୋଧରୁ ଆସିଛି, ଯାହାକି ଜାତିସଂଘ ସନନ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ, ବା ସମ୍ବିଧାନ ସ୍ୱୀକୃତ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାର ବା ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ ସ୍ୱୀକୃତ ଆଇନଗତ ଅଧିକାର । କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ଅଧିକାର ସବୁବେଳେ ବିଦ୍ୟମାନ ନଥାଏ, ଏପରିକି କାଗଜରେ ମଧ୍ୟ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କେବଳ କାଗଜରେ ରହିଛି, ପ୍ରକୃତରେ ନୁହେଁ । ଏହିସବୁ ‘ଅଧିକାର’ ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱଭାବେ ବ୍ୟକ୍ତ ହେବା ଏକ ଦୀର୍ଘ ଇତିହାସର ଫଳ, ଏବଂ ଏସବୁ ପ୍ରକୃତରେ ‘ପ୍ରାପ୍ତ’ ହେବା ଭବିଷ୍ୟତ ଇତିହାସର କଥା ।

ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆଦ୍ୟୋଜନ ସଂଘଟିତ ହୁଏ, ଯାହାକି ଯଥାକ୍ରମେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଐତିହାସିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଫଳ ।

ଲଢ଼େଇ ସଂଗ୍ରାମ ବିନା କୌଣସି ଅଧିକାର ହାସଲ ହୁଏ ନାହିଁ; ଏବଂ ଶୋଷଣ-ଆଧାରିତ କୌଣସି ସମାଜରେ ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ ବା ତାହାର କିଛି ଅଂଶ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ପାଇଁ ବିଷୟ ବା ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ବିପଦ କିଛି ଗଣତନ୍ତ୍ର-ବିରୋଧୀ ଲୋକ ବା ଦଳ, ବା କିଛି ଲୋକଙ୍କର ଅନ୍ୟଲୋକଙ୍କୁ ନିଜ ଅଧୀନରେ ରଖିବା ବା ଦମନ କରିବାର ସହଜାତ ପ୍ରକୃତି, କିମ୍ବା କିଛି ଧର୍ମ ବା ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ପ୍ରକୃତିରୁ ମୌଳିକ ଭାବରେ ଆସି ନଥାଏ । ବରଂ, ଯେଉଁ ଶ୍ରେଣୀ ଶ୍ରମଜୀବାଙ୍କର ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ମୂଲ୍ୟକୁ ଆଦୃସାତ୍ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ପଦବଳିତ

କରି ରଖିଥାଏ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଉତ୍ପାଦନର ଲାଭାଂଶର ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କରିବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ, ସେହିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ହିଁ ଏହି ବିପଦ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଆସିଥାଏ। ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ପରମ୍ପରା ବଢ଼ି ଚାଲିଲେ, ଲୋକଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶରେ ଅପକାରୀ ପ୍ରବରତାକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରାଗଲେ ଏବଂ କ୍ଷମତା-ଲୋଭାମାନଙ୍କୁ ସୁଯୋଗ ଦିଆଗଲେ, ସେମାନେ ନିଷ୍ପତ ଆଆନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବ; କାରଣ ଏହିସବୁ ଘଟଣା ଶାସକମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଶାସନ ବଳବତ୍ତର ରଖିବାକୁ ଅସ୍ତ୍ର ଭଳି କାମ କରିଥାଏ।

ଆଗରୁ କହିଲା ଭଳି, ସେହି ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ଚରିତ୍ର ମଧ୍ୟ ମୌଳିକ ଭାବରେ ଜନଗଣଙ୍କ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନତାକୁ ରୂପ ଦେଇଥାଏ। କିନ୍ତୁ ଅଣ-ବିକଶିତ ସମାଜରେ କେବଳ ଆଂଶିକ ଏବଂ ବିକୃତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଏହା ସମାଜବିଶେଷରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କ ଚେତନାରେ ଏହି ଚିହ୍ନ ରହିଯାଇଥାଏ।

ତେଣୁ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନର ଆବଶ୍ୟକତା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଏବଂ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ କିପରି ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ, ଏହି ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ, ଆମକୁ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ।

xxx xxx

‘ଅଧିକାର’ର ଧାରଣା ହିଁ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଐତିହାସିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଫଳ। (F.N.7) ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିକର ଆବିର୍ଭାବ ଓ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାମାନଙ୍କୁ ଦମନ ଓ ଶୋଷଣ କରିବାର ଅସ୍ତ୍ର ଭାବେ ଧନୀ ଶାସନକ ଶ୍ରେଣୀ ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଉଦ୍ଭବ, ଏହି ଦୁଇ ଘଟଣାରୁ ହିଁ ‘ଅଧିକାର’ର ଧାରଣା

ଜନ୍ମ ନେଲା। ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାର କିଛି ଅମୂର୍ତ୍ତ, ସାର୍ବଜନୀନ ରୂପରେ “ଜନଗଣଙ୍କର ଅଧିକାର” ଭାବରେ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇନଥିଲା; ଇତିହାସ ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ଅଧିକାର ଦେବାର ଭିତ୍ତି ଥିଲା ସମ୍ପତ୍ତି। ଏହାଦ୍ୱାରା ସିଧାସଳଖ ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଥିଲା ଯେ ରାଷ୍ଟ୍ର, ଧନୀ ଶ୍ରେଣୀର ଏକ ସଂଗଠନ ଭାବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଥିଲା ଏବଂ ଗରୀବମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରୁଥିଲା। (F.N.6)

“ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ” ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ରର ଆବିର୍ଭାବ ପରେ ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ବଦଳିଲା, କିମ୍ବା ଅତି କମରେ ବଦଳିଲା ଭଳି ଜଣାପଡ଼ିଲା। କିନ୍ତୁ ଏହା ହେବା ପାଇଁ ଯୁରୋପରେ ବୁର୍ଜୁଆ ଏବଂ ସାମନ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟରେ ବେଶ୍ କିଛି ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଶ୍ରେଣୀ ସଂଗ୍ରାମ ଚାଲିଥିଲା। ଇଂଲଣ୍ଡର ସାମନ୍ତବାଦୀ ଶ୍ରେଣୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚାଲିଥିବା ଇଂଲଣ୍ଡ ଗୃହଯୁଦ୍ଧ (psro) ହିଁ ପ୍ରଥମେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ବୁର୍ଜୁଆମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଯେଉଁ ସଂଗ୍ରାମ ଚାଲିଲା ସେଥିରେ ଜନସାଧାରଣ ବୁର୍ଜୁଆ ସପକ୍ଷରେ ଏବଂ ଶୋଷକ ସାମନ୍ତବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଲଢ଼େଇ କରିଥିଲେ। ଧନୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ଶିଳ୍ପପତି ଶ୍ରେଣୀ, ସାମନ୍ତବାଦୀଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ସମ୍ପ୍ରାପ୍ତ ହରାଇ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ଦଖଲ କରିବା ଅଭିପ୍ରାୟରେ ବ୍ୟାପକ ଜନଗଣଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ ସାମନ୍ତବାଦ ବିରୋଧୀ ବେଳର ଅଭିହିତ କରିଥିଲେ।

ଇତିହାସରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ରାଜନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ କଲା ପରେ, ନୂଆ ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ ପକ୍ଷରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୋଷା ମନେକରା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲା। ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ

ଯୁଦ୍ଧରେ ସାମିଲ ହେବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବାର ବିପଦ ବିଷୟରେ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟ ସଦର୍କ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ସଶସ୍ତ୍ର ନ କରି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଟିକସ ନ ବସାଇ ସାମନ୍ତବାଦୀ ଶକ୍ତିକୁ ପରାସ୍ତ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବେ ଗୃହ ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରାୟ ୨୦ ବର୍ଷ ଧରି ସ୍ୱାଧୀନ ମତବ୍ୟକ୍ତ ଓ ରାଜନୈତିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଏକ ବନ୍ୟା ଖେଳାଇ ଦେଲା ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଦଳ ନିଜ ନିଜର ମୌଳିକ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରଚାର କରିଚାଲିଲେ ।

ସର୍ବଶେଷରେ ଏହି ଦଳଗୁଡ଼ିକ ପରାଜିତ ହେଲେ; ସାମନ୍ତବାଦୀ ଶକ୍ତି ବଦଳରେ ବୁର୍ଜୁଆମାନେ ଶାସନ ଅଧିକାର କଲେ ଏବଂ ଶ୍ରମଜୀବୀ ଜନଗଣଙ୍କ ଉପରେ ନିଜର ଶାସନକୁ ମଜଭୁତ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଜନଗଣଙ୍କୁ ରାଜନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଂଯୁକ୍ତ କରିବାର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ରାଜନୈତିକ ପରିଣତି ବିଷୟରେ ସମସ୍ତେ ଅବଗତ ହେଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସପ୍ତାତ ଚାର୍ଲସ୍‌ଙ୍କୁ ଫାଶାଦେବା କଥା କୌଣସି ରାଜା ଭୁଲି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟ ସମ୍ପର୍କରେ ଜଣେ ରାଜଭକ୍ତ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିନ୍ତଣ ଦେଲେ -

“ଅସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ସେମାନେ ସରକାରୀ କଲର ସମସ୍ତ ରହସ୍ୟ ଓ ଗୁପ୍ତକଥା ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲେ... ସେମାନେ ସୈନିକ ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଏହି ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ ଯେ ସେମାନେ ସମସ୍ତ ସରକାରଙ୍କୁ ଶୃଙ୍ଖଳବଦ୍ଧ କରିପାରିବେ... ସେମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଏତେ ଅନୁସନ୍ଧିଷ୍ଟ ଏବଂ ଏତେ ଦାୟିତ୍ୱ କରିଦେଲେ ଯେ ସେମାନେ ଆଉ କେବେ ବିନାତ ଭାବେ କୌଣସି ଶାସନକୁ ମାନିବେ ନାହିଁ ।”

ସାମନ୍ତବାଦ ଓ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଠାରୁ ବିକଶିତ ସଂଗ୍ରାମ ଥିଲା ଫରାସା ବିପ୍ଳବ (୧୭୮୯-

୯୦) । ଏହି ରକ୍ତାକ୍ତ ସଂଗ୍ରାମରେ କୃଷକ ଜନଗଣ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳର ନିଯାତ୍ରିତ ଜନଗଣ (ଯାହାକୁ ନୂଆ ସର୍ବହରା କୁହାଯାଏ) ସାମନ୍ତବାଦୀ ଶୋଷଣରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ବୁର୍ଜୁଆମାନଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଦେଇଥିଲେ ।

ଫରାସା ବିପ୍ଳବ ସମୟରେ ଯୁରୋପର ୫ ଭାଗରୁ ୪ ଭାଗ ଲୋକ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିଲେ; ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ କିଛି ନା କିଛି ପ୍ରକାରର ବନ୍ଧନ ଭିତରେ ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଫ୍ରାନ୍ସ ସବୁଠାରୁ ଜନବହୁଳ ଏବଂ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଠାକାର କୃଷକମାନେ, ଜନସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ୮୦% ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜମି ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ଥିଲେ ଏବଂ ବଢ଼ି ଚାଲିଥିବା ସାମନ୍ତବାଦୀ ଖଜଣା, କର ଓ ଧର୍ମଯାଜକ କରର ବୋଝ ବୋହିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ୧୭୮୯, ଜୁଲାଇରେ ରାଜଧାନୀ ପ୍ୟାରିସ୍‌ରେ ହୋଇଥିବା ବିପ୍ଳବ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବିଦ୍ରୋହର ବହିଁ ଖେଳାଇ ଦେଲା । କୃଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାମନ୍ତମାନଙ୍କର ପ୍ରାସାଦ ଓ ଗାର୍ଜା ଜତ୍ୟାଦି ଲୁଣ୍ଠନ ଓ ଧ୍ୱଂସ କରାଗଲା ଓ ଜମିଦାରୀ ବାଜ୍ୟାସ୍ତ୍ର କରାଗଲା । କିନ୍ତୁ କୃଷକମାନେ ନୂଆ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ବୁର୍ଜୁଆମାନଙ୍କ ଜମି ଜବରଦଖଲକୁ ମଧ୍ୟ ବାଜ୍ୟାସ୍ତ୍ର କଲେ, ଗୋଟର ଜମିକୁ ଚାଷ ଜମିରେ ପରିଣତ କଲେ, ବାଡ଼ବନ୍ଦ ହଟାଇ ନେଲେ, ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଅଧିକାର କଲେ ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିକାର କଲେ କିମ୍ବା ସେସବୁ ପରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ସବୁ ଦାବି କଲେ ।

୧୭୮୯, ଅଗଷ୍ଟରେ ଫ୍ରାନ୍ସର ଜାତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ ସଭା ଅସାଧାରଣ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରପ୍ରସାରା ଜନତା ଓ ନାଗରିକ ଅଧିକାର ଘୋଷଣା ପତ୍ର ଜାରି କଲେ । ଏହି ଦଲିଲ ମୁକ୍ତିର ଅଧିକାର, ଚିନ୍ତନ ଓ ମତପ୍ରକାଶର ସ୍ୱାଧୀନତା, ସମସ୍ତ ନାଗରିକଙ୍କ ସମାନ ଅଧିକାର,

ଆଇନର ଶାସନ, ଧାର୍ମିକ ସ୍ୱାଧୀନତା, ନାଗରିକମାନଙ୍କର ସାର୍ବଜନୀନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣର ଅଧିକାର ଇତ୍ୟାଦି ସାବ୍ୟସ୍ତ କଲା। କିନ୍ତୁ ତା’ ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାରକୁ “ଅଲଘନୀୟ ଏବଂ ପବିତ୍ର ଅଧିକାର” ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଘୋଷଣା କଲା। ଏହି ଅଧିକାର କେବଳ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ହିଁ ପାଇଲେ। (ଭ.ସ.୧୩)

ଏହି ଘୋଷଣା ଏକ ଦୃଢ଼ ସୃଷ୍ଟି କଲା- ଅର୍ଥତଃ ସମ୍ପତ୍ତି ନଥିବା ବାଲା ଜନଗଣ, ଏହି ଘୋଷଣା ପତ୍ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧିକାର ଯଥା- ସ୍ୱାଧୀନ ମତପ୍ରକାଶ, ସଂଗଠନ, ଆଇନର ଶାସନ ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟବହାର କରି ଧନୀମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନଙ୍କ ‘ଅଲଘନୀୟ’ ଅଧିକାରକୁ ଦଖଲ କରିବା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିପାରିବେ କି ? ପ୍ରକୃତରେ ସହରାଞ୍ଚଳର ଶ୍ରମଜୀବୀମାନେ ଏକ ସତ୍ୟବାଦୀ ସମାଜ ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇଥିଲେ। ଏଥିରେ କେତେକ ଚରମପନ୍ଥୀ ଗଣତନ୍ତ୍ରବାଦୀ ଚିନ୍ତାଶାଳ ବ୍ୟକ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମୁଖପାତ୍ର ଥିଲେ। ଜନଗଣଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଗଣତନ୍ତ୍ର ବେଶ୍ କିଛି ସମୟ ଧରି ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶେଷରେ ବୁର୍ଜୁଆମାନେ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଏହି ‘ଚରମପନ୍ଥୀ’ମାନଙ୍କୁ କାବୁ କରିଥିଲେ।

ଚରମପନ୍ଥୀ ଗଣତନ୍ତ୍ରବାଦୀ ପ୍ରବଣତାର ସର୍ବଶେଷରେ ପରାଜୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ଲଂଲଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ, ବିଶେଷ କରି ପରାସୀ ବିପ୍ଳବର ପ୍ରଭାବ ସୁଦୂର ପ୍ରସାରୀ ଓ ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ଥିଲା। ବିପ୍ଳବର ଧାରା ୧୮୪୮ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗି ରହିଲା। ଏସବୁ ଘଟଣାର ଅବତାରଣା ପଛରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ କଥା କହିବା - ଜନଗଣ ଥରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ବିପ୍ଳବରେ ଅଂଶ

ଗ୍ରହଣ କରି ସେମାନଙ୍କର ରାଜା ଓ ସମ୍ରାଟଙ୍କର ମୁଷ୍ଟକାଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ନୂଆ ଶାସକମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଶାନ୍ତି ଫେରାଇ ଆଣିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଦମନ କଲେ, ଶୋଷଣ କଲେ ଏବଂ ଏପରିକି ବୋକା ବନାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଜନଗଣ ପୂର୍ବର ଅଚେତନ ଅନାସ୍ଥାକୁ ଆଉ ଗଲେ ନାହିଁ। ବର୍ତ୍ତମାନ, ଜନଗଣ ଆଗରୁ ସାମନ୍ତବାଦୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଯେଉଁକି ମେଷାଭଳି “ତାଙ୍କର ନିଜ ସ୍ଥାନ” ଜାଣି ସେଠାରେ ରହୁଥିଲେ, ଆଉ ସେପରି ରହିବେ ନାହିଁ।

ଭାରତୀୟ ବାସ୍ତବତା -

୧୯୪୭ରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ପାର୍ଲିାମେଣ୍ଟର ଆଇନ୍ ବଳରେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ହାତକୁ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର ହେଲା ବେଳେ, ଅଧିକାଂଶ ଭାରତୀୟ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିଲେ ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ଶ୍ରମଜୀବୀ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୋଜିତ ଥିଲେ। ସେତେବେଳର କୃଷି ବ୍ୟବସ୍ଥା ପଶ୍ଚାତମୁଖୀ ଏବଂ ଏହା କେବଳ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶକୁ ଅବଦମ୍ବିତ କରିଥିଲା, ତାହା ନୁହେଁ ସମଗ୍ର ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ମଧ୍ୟ ପଛ କରିଥିଲା ବୋଲି ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଥିଲେ। ପ୍ରକୃତରେ ଭାରତୀୟ ସମାଜର ବିକାଶ ମଧ୍ୟ ଅବଦମ୍ବିତ ହୋଇଥିଲା। ପରାଜୟ ଶକ୍ତିମାନେ ଯଥା- ଜମିଦାର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରୀ, ମହାଜନୀ କାରବାରୀ ଏବଂ ଅମଳାତନ୍ତ୍ର କୃଷକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ଆଦାୟ କରି ମଉଜ ମଜଲିସରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଫଟକାବଜାରରେ ବିନିଯୋଗ କରୁଥିଲେ। ଏଭଳି ଶକ୍ତିସବୁର କବଜାରେ ଥିବା କୃଷି ଅର୍ଥନୀତି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କୃଷକ ଓ କାରିଗରିଙ୍କର କ୍ରୟଶକ୍ତିକୁ ସଂକୁଚିତ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶିକ୍ଷାକ୍ରମ ଦ୍ରବ୍ୟର ବଜାର ମାନ୍ଦା କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଯଥାକ୍ରମେ ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ଶ୍ରମିକଙ୍କ

ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ମଧ୍ୟ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କଲା । ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଶକ୍ତିମାନେ ସହଜରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ ଯେ ନୂଆ ଭାରତରେ ଜାତିପ୍ରଥା ଭଳି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଲୋପ ପାଇଯିବ ।

ସେ ଯାହା ହେଉ, ବେଶ୍ କିଛି ସରକାରୀ କମିଟି, ସର୍ବେକ୍ଷଣ, ଏବଂ ଆଇନ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ସେଭଳି କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଲା ନାହିଁ । ଏହା ରାଷ୍ଟ୍ରର ଶାସନତନ୍ତ୍ର ପରାଜୟପୃଷ୍ଠ ଶ୍ରେଣୀର କବଳରେ ଥିବା ଜର୍ଜିତ କରୁଥିଲା । ସିଲିଂ ବହିର୍ଭୂତ ଜମି ବନ୍ଧନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାତ୍ର ୨% କମ୍ ଚାଷଯୋଗ୍ୟ ଜମି ବଳକା ଥିବା ଘୋଷଣା କରାଗଲା ବେଳେ, ତା’ଠାରୁ କମ୍ ଜମି ଚାଷୀଙ୍କୁ ବନ୍ଧନ କରାଗଲା, କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ଜମିର ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତି ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଜମି ଆଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ଜମି ବନ୍ଧନରେ ଅସମାନତା ହ୍ରାସ ପାଇଲା ନାହିଁ । ସର୍ବଶେଷ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଅନୁଯାୟୀ, ୨.୪% ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ୨୪.୬% ଚାଷ ଜମି ରହିଲା ବେଳେ, ୭.୨% ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ୪୬.୭% ଚାଷଜମି କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହେଲା । (F.N.14) ଭାରତରେ ଭୂ-ସଂସ୍କାର କାହିଁକି ପ୍ରକୃତରେ ସଫଳ ହେଲା ନାହିଁ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଯୋଜନା ଆୟୋଗର ଟାଣ୍ଟ ଫୋର୍ସ ଖୋଲାଖୋଲି କହିଲେ- “ଆମ ଦେଶରେ କ୍ଷମତା କେନ୍ଦ୍ରର ଗଡ଼ଣର ପ୍ରକୃତି ଯାହା ଅଛି, ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ ଯେ ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ରାଜନୈତିକ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ନ ଥିଲା ।”

କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କାରର ନୂଆ ଅର୍ଥ -

ପ୍ରକୃତରେ ଦେଖିଲେ, କୃଷି ସଂସ୍କାର କହିଲେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ଗଣତାତ୍ତ୍ୱିକ ପୂର୍ନବିନ୍ୟାସକୁ ବୁଝାଯାଏ । ଏହାହିଁ ରାଜନୈତିକ

ଅର୍ଥନୀତିର ଗଣତାତ୍ତ୍ୱିକ ପୂର୍ନବିନ୍ୟାସର ଭିତ୍ତି ବା ଆଧାର । କିନ୍ତୁ ସମୟ କ୍ରମେ, ସରକାରୀ ନୀତି ପ୍ରଥମେ ଉଚ୍ଚ-ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତି ଅଞ୍ଚଳ (ଅର୍ଥାତ୍ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ) ଏବଂ ପରେ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ‘ମୁକ୍ତ’ ବଜାର ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀତ ହେଲା । ୨୦୦୬ରେ ଯୋଜନା ଆୟୋଗର ଭୂସଂସ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ -

“ପ୍ରଥମେ ଅଶୀଦଶକର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଯେତେବେଳେ ଉଦାରୀକରଣ ଲୁଚାଇପାରେ ଏବଂ ୧୯୯୧ ପରେ ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ପ୍ରବେଶ କଲା, ସେତେବେଳେ ଭାରତୀୟ ଶାସନତନ୍ତ୍ରର ରାଡ଼ାରୁ ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଉଭେଇଗଲା । ଏହା ଏକ ବିପ୍ଳବ ଏଜେଣ୍ଡା ଭାବେ ରହିଗଲା । ଜମିଜମା ବଜାରରେ ସକ୍ରିୟ ଥିବା ବେପାରୀମାନେ କାଳେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ହସ୍ତକ୍ଷେପରେ ବିଗିଡ଼ି ଯିବେ ସେଥିପାଇଁ ସରକାରୀ ବେପାରୀମାନେ ଭୂ-ସଂସ୍କାର ବିଷୟରେ କଥା ହେବାକୁ ମଧ୍ୟ ବିରକ୍ତିକର ମଣ୍ଡୁଥିଲେ । ସତୁରି ଦଶକରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଆଇନକୁ କେବଳ ଅଦରକାରୀ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବୋଲି ଭାବୁ ନଥିଲେ, ଏହାଦ୍ୱାରା ଭୂମି ବଜାରରେ ପୂର୍ତ୍ତିର ମୁକ୍ତ ପ୍ରବାହ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଭାବୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଜମି ସିଲିଂର ସୀମା ବଢ଼ାଇବା କିମ୍ବା ଭୂସଂସ୍କାରକୁ ପୂରାପୂରି ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଗୋଷ୍ଠି କାମ କରୁଥିଲା । ଏଣୁ ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟାସ୍ୱଦ୍ଧକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ନେଇ, ଏହାର ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତ ମୁକ୍ତ ବଜାର ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ଫଳରେ କର୍ପୋରେଟ୍ ସଂସ୍ଥାମାନେ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଦେଶ କରି ପୂର୍ତ୍ତିବାଦୀ କୃଷିରେ କିମ୍ବା ଠିକା ଚାଷ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା କୃଷକମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ

ଉତ୍ପାଦନ ଛାଡ଼ି ବ୍ୟବସାୟିକ ଚାଷକରି ମାଲ ରପ୍ତାନି କରି ପାରିବେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ, ‘ସଂସ୍କାର’ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୃଷକମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷାକୁ ଧୂଳିସାତ୍ କରି ଭୁ-ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଜମିଦାର ଓ କର୍ପୋରେଟ୍ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା । ଏ ଦିଗରେ ଆଉ ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ହେଉଛି ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱକୁ ପୁନର୍ଜୀବିତ କରି ଏହାକୁ ଆଜନସିଦ୍ଧ କରିବା, ଯାହାକୁକି ଏକଦା ଏକ ପରାଜାପୁଷ୍ଟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବେ ନିନ୍ଦା କରାଯାଉଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ନୂଆ-ଉଦାରାକରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କୃଷକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘଟଣା ଯେଭଳି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ବଢ଼ିଚାଲିଛି, ଶାସକମାନେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ସୁଧଖୋର ମହାଜନୀ ଶୋଷଣ ବିଲୋପ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ କୃଷି ବ୍ୟବସାୟୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ କୃଷକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘଟଣା, ତଥାକଥିତ ‘ଜଗତାକରଣ’ ନୀତି ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ଏସବୁ ହେଲା- କୃଷି ଉତ୍ପାଦନର ଦରବୃଦ୍ଧି (Input prices), ମନସାଞ୍ଜୋ ଭଳି ବହୁ ଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ମଞ୍ଜି ପାଇଁ ନିର୍ଭରଶୀଳତା, ସରକାରୀ ସମ୍ପ୍ରଦାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବନ୍ଦ କରିବା, ଘରୋଇ ସମ୍ପ୍ରଦାରଣ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା, ସରକାରୀ ଶସ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବନ୍ଦ କରିବା, ଭାରତକୁ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମଦାନୀ କରିବା ଏବଂ ଭାରତୀୟ କୃଷିକୁ ବିଶ୍ୱ ଶସ୍ୟ ବଜାରର ଅନିଷ୍ଠିତତା ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେବା ।

ଏହା ଷଷ୍ଠ ଯେ କୌଣସି ସଚେତନ କୃଷି ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଏଥିରେ ରାଜନୈତିକ ଶକ୍ତି

ଅର୍ଥାତ୍ ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ସାମନା କରିବାକୁ ହେବ । ଗତ ୬୦ବର୍ଷ ଧରି ଯାହାକିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉନା କାହିଁକି ଏବଂ ତଥା-କଥିତ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେତେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଭାରତର କୌଣସି ବି ଗ୍ରାମ ଛୋଟ ଚାଷୀଙ୍କର ଗଣତନ୍ତ୍ର ହୋଇପାରିନାହିଁ । ବରଂ, ପ୍ରତିପତିଶାଳୀ ଜାତିର ଧନୀ ଶ୍ରେଣୀୟ ଲୋକଙ୍କ ନିରକ୍ଷର କ୍ଷମତା ଓ ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଜର୍ଜରିତ ହେଉଛି ଭାରତର ପ୍ରତିଟି ଗାଁ ।

ଭାରତୀୟ ପରିବାରର ସମ୍ପତ୍ତିର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ କୁହେ- “ଗ୍ରାମୀଣ ଭାରତରେ ଏବେବି ଜମି ଉଭୟ ସମ୍ପତ୍ତି ଓ କ୍ଷମତାର ପ୍ରତୀକ ଓ ମୁଳପିଣ୍ଡ ।” ଜମି ମାଲିକାନା ହିଁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଧନୀମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟର ଚାବିକାଠି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ହେଲା- ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା, ସର୍ବସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ (ଯଥା- ଜଳ, ସର୍ବସାଧାରଣ, ଜମି, ସରକାରୀ ଜମି), ଜାତିଗତ ଆଧିପତ୍ୟ, ସରକାରୀ କଳ ଓ ସଂସଦୀୟ ରାଜନୈତିକ ନେତାମାନଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କ ଏବଂ ନିର୍ବାଚନ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଜମି ମାଲିକମାନେ ମଧ୍ୟ ରଣ, ଚାଷ ଉପକରଣ, ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ବଜାର ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିଥାନ୍ତି ।

ଯଦିଓ ସମ୍ବିଧାନ, ନିର୍ବାଚନ, ସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଇତ୍ୟାଦି ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଛଦ୍ମ ଆବରଣ ଯୋଗାଇଦେଇ ଆସୁଛି, ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି ସେସବୁ ଆବରଣ ଅଗଣିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅର୍ଥହୀନ ବୋଲି ସାବ୍ୟସ୍ତ କରେ । ପ୍ରକୃତରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସମ୍ପର୍କର ସାରକଥା ହେଉଛି ଯେ ଏହା ଅତିମାତ୍ରାରେ ଅଗଣାତାନ୍ତ୍ରିକ ।

ଜାତୀୟତା ପରିବର୍ତ୍ତନ ନା ବିକୃତିକରଣ ?

ବେଶ୍ କିଛି ଦଶନ୍ଧି ଧରି କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତ ଶ୍ରମଶକ୍ତି କମିବାରେ ଲାଗିଛି; ଏପରିକି ଜାତୀୟ ଆୟରେ କୃଷିର ଅବଦାନ ଆହୁରି ଅଧିକ ହାରରେ କମିଛି; କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତ ଶ୍ରମିକର ଆୟ ଅନ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରର ଶ୍ରମିକଠାରୁ ବହୁତ କମି କମି ଯାଇଛି । ନିକଟରେ, କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରୁ ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାଉଥିବା ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ବଢ଼ିଛି । ଏହାକୁ ଭାରତର ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ଗୁଣାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବୋଲି କିଛି ବିଶ୍ଳେଷ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରମିକମାନେ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରୁ କେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାଆନ୍ତି ? ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି ନା କେବଳ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରୁ ବିତାଡ଼ିତ ହୁଅନ୍ତି ?

ପ୍ରକୃତରେ, ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା ଯେ ଭାରତର ଅର୍ଥନୀତି କୃଷି ଏବଂ ଅଣ-ପାରମ୍ପରିକ କ୍ଷେତ୍ରର ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ କାମ କରିବାରୁ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ, ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବ । ଶ୍ରମ ବଜାର ଅଧିକ ନିୟମ ଆଧାରିତ ହେବା ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରମିକମାନେ ମଜୁରୀ ପାଇଁ କାମ କରିଥାନ୍ତେ, ଆହୁରିଯୁକ୍ତି ଆପଣେଇ ନ ଥାନ୍ତେ; ସେମାନେ ହୁଏତ ପୁରାପୁରି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥାନ୍ତେ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବେକାର ହୋଇଥାନ୍ତେ; ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇଥାନ୍ତା ଅର୍ଥାତ୍ କାମର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ନିରାପଣ, ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ସ୍ୱଳ୍ପ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତ, ଅବସରକାଳୀନ ସୁବିଧାସୁଯୋଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନଗତ ସୁରକ୍ଷା ଥା'ନ୍ତା । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରମିକମାନେ ଅଧିକ ଅଧିକ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିୟନ ଗଠନ କରି ସାମୂହିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶକ୍ତି (bargaining power) ବଳରେ ଶିଳ୍ପ

ସମ୍ପର୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ଭାଗ ଦେଇ ପାରିଥାନ୍ତେ ।

କିନ୍ତୁ, ଦେଶରେ ବେଶ୍ ଅଳଗା ଘଟଣାସବୁ ଘଟିଲା:

- ଆହୁ-ନିଯୁକ୍ତି (କୃଷି, ଖୁରୁଦା ଦୋକାନ, ଗ୍ରାମ୍ୟ କାରିଗର, ଛୋଟ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ଇତ୍ୟାଦି)ର ଅଂଶ ଖୁବ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ କମିଲା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ପ୍ରାୟ ସମୁଦାୟ ନିଯୁକ୍ତିର ଅଧାଅଧି ରହିଛି ।
- ନିୟମିତ ମଜୁରି ପ୍ରାପ୍ତ / ଦରମା ପ୍ରାପ୍ତ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ଅନୁପାତ ପ୍ରାୟ ବିଶେଷ ବଢ଼ିନାହିଁ ଏବଂ ଅତି କମ୍ ରହିଛି ।
- ନିଯୁକ୍ତିରେ ସାମୟିକ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ଅନୁପାତ ବଢ଼ିଛି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମାନେ ସମୁଦାୟ ଶ୍ରମଶକ୍ତିର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ । ତେଣୁ, ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଆହୁ-ନିଯୁକ୍ତିରୁ ସାମୟିକ ଗ୍ରାମ ଆଡ଼କୁ ଆଂଶିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ନିୟମିତ ଶ୍ରମକୁ ନୁହେଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସମୁଦାୟ ନିଯୁକ୍ତିର ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସମୁଦାୟ ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରାୟ ୧୭% ଶ୍ରମିକ ଅଛନ୍ତି ।
- ଆହୁରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ହେଉଛି, ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାକିରି ମଧ୍ୟ ନିୟମିତ ନୁହେଁ । ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅନିୟମିତ ଶ୍ରମିକ ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଚାକିରି ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ଓ ସାମାଜିକ ନିରାପଣ ନାହିଁ, ଯଥା- ସାମୟିକ, ଠିକା, ଶିକ୍ଷାନବିଷ ଇତ୍ୟାଦି, ସେମାନଙ୍କ ଅନୁପାତ ନିକଟକରେ କ୍ଷାପ୍ର ଗତିରେ ବଢ଼ିଛି । ବାସ୍ତବରେ, ଅଧିକାଂଶ ସଂଗଠିତ ଶ୍ରମିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନିୟମିତ ଶ୍ରମିକ ।
- ଅସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରମିକଙ୍କ ଅଂଶ ବର୍ତ୍ତମାନ ୮୭% । ମୋଟ ଉପରେ ସଂଗଠିତ ଓ ଅସଂଗଠିତ

କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ଅନିୟମିତ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ
ଅନୁପାତ ପ୍ରାୟ ୯୨% । ତେଣୁ ଏସବୁ ନିୟୁକ୍ତି
ନିମ୍ନମାନର ।

ଏସବୁ ଘଟଣା ବିକାଶର ସାଧାରଣ ନିୟମ ସହ
ଖାପ ଖାଉ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଐତିହାସିକ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ
ବର୍ତ୍ତମାନର ବିକଶିତ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଏଭଳି ମାର୍ଗରେ
ଗତିକରି ନାହାନ୍ତି ।

ଯଦିଓ ୧୯୯୧ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉଦାରୀକରଣ
ସମୟକାଳରେ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୁକ୍ତିର ହାର କମିଛି,
ତଥାପି ବି କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଶ୍ରମଶକ୍ତି
ନିଯୋଜିତ ହୋଇଛନ୍ତି । (F.N.26) । ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୁକ୍ତି ନାମମାତ୍ର ବଡ଼ି ୧୩%ରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।
ଏଥିରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଉତ୍ପାଦନ ଯଥା- ବୃହତ୍, ମଧ୍ୟମ
ଓ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

କିଛି ସେବା ଶିଳ୍ପ ଯଥା- ବ୍ୟବସାୟ, ପରିବହନ,
ଗୋଦାମ୍, ହୋଟେଲ, ଦୂରସଞ୍ଚାର, ଅର୍ଥଲଗାଣ,
ଗୃହନିର୍ମାଣ - ଜମିଜମାରେ ନିୟୁକ୍ତି ହାର ବଢ଼ିଛି । ଏହି
ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ‘ମଧ୍ୟମଶ୍ରେଣୀ’ ଚାକିରି ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।
କିନ୍ତୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଶ୍ କିଛି ସଂଖ୍ୟକ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଓ
କମ୍-ଦରମା ଚାକିରି ରହିଛି । ‘ମଧ୍ୟମ ଶ୍ରେଣୀ’
ଚାକିରିରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସୁରକ୍ଷିତ ସରକାରୀ
ଚାକିରି ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ଏହି ଅନୁପାତ କମିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ଏକମାତ୍ର କ୍ଷେତ୍ର ଯେଉଁଥିରେ କି
ନାଟକାୟ ବିକାଶ ହୋଇଛି । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ୧୯୯୩-
୯୪ରେ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ଶକ୍ତିର ୩.୧% ଶ୍ରମିକ ଥିଲା
ବେଳେ ୨୦୧୧-୧୨ରେ ଏହା ୧୦.୬%କୁ ବୃଦ୍ଧି
ପାଇଛି । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ହାତଭଙ୍ଗା ପରିଶ୍ରମ ହୁଏ,
କିନ୍ତୁ ଏହା ସବୁଠାରୁ ଅନିୟମିତ ଓ ଅସୁରକ୍ଷିତ । ଏହି

କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ଟ୍ରେଡ଼ୟୁନିଅନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ନାହିଁ
ଏବଂ ଏଠାରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଏବଂ ନିରାପଣ
ପ୍ରତି କେହି ଦାୟୀ ନ ଥାନ୍ତି । ଗରିବ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରୁ
ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ନିର୍ମାଣ ଶ୍ରମିକ ସାରା ଭାରତରେ ବ୍ୟାପି
ଥାଆନ୍ତି । ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଯୁବ ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମିକମାନେ
ଭାରତର ପ୍ରାୟ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ
ଦେଖାଯାଉଥିବେ ।

ଲୋକମାନଙ୍କ ଜୀବନ :

ଏହିଭଳି ଆମେ ଦେଶର ଲୋକେ ନିୟୁକ୍ତି
ଥାଆନ୍ତି- ସେମାନେ କ’ଣ ଖାଆନ୍ତି, କିପରି ଜୀବିକା
ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି- ତାହା ଏହି ନିୟୁକ୍ତିରୁ ଜଣାପଡ଼େ ।
ଅବଶ୍ୟ ସରକାରୀ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଅନୁଯାୟୀ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ
କୁମାରତ କମି ଚାଲି ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ୨୦%ରେ
ପହଞ୍ଚିଛି । ଆହୁରି ପାଦେ ଆଗେଇଯାଇ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ କହେ
ଯେ ୨୦୧୧-୧୨ରେ ଭାରତରେ ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା
ମାତ୍ର ୧୨.୪% । ଅତିକମ୍ରେ, ଭାରତୀୟ ଓ
ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଅମଳାତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞଙ୍କ ମତରେ
ଏଠାରୁ ଖୁବ୍ ଶାନ୍ତ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଲୋପ ପାଇବ !

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ସେନଗୁପ୍ତ କମିଶନଙ୍କ ମତରେ
୨୦୦୪-୦୫ରେ ‘ଦରିଦ୍ର ଓ ଅସହାୟ’ ଲୋକଙ୍କ
ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୭୭% ଥିଲା । ଆମର ଶାସକମାନେ
ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କମିଛି ବୋଲି ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖର୍ଚ୍ଚକାଟ
ମତଲବରେ ଥିଲା ବେଳେ ଏହି ପରିସଂଖ୍ୟାନ
ସେମାନଙ୍କୁ ଭୁତ ଭଳି ଗୋଡ଼ାଉଛି । ତେଣୁ ସେମାନେ
ସେନଗୁପ୍ତ କମିଶନର ରିପୋର୍ଟର ପଛଟି ଭୁଲ ବୋଲି
ନିନ୍ଦା କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କେତେକ ରିପୋର୍ଟ ଦରିଦ୍ରଙ୍କ
ସଂଖ୍ୟା ୯୮.୮%ରୁ ୭୫% ବୋଲି କହିଥାନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ
ଅଧିକାଂଶ ଭାରତୀୟ ଆବଶ୍ୟକ କ୍ୟାଲୋରିରୁ କମ୍ ଖାଦ୍ୟ

ଖାଆନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପୁଷ୍ଟିସାର ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କମି କମି ଚାଲିଛି ।

ପ୍ରାୟ ଅଧାଅଧି ଲୋକ କଳା ଘରେ ରହନ୍ତି, ୭୦% ଲୋକଙ୍କର ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି କୋଠା ଥାଏ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ୧୦% ଲୋକ +୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିଥାନ୍ତି । ୨୦୧୧ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାୟ ୬୬% ଲୋକଙ୍କ ଘରେ ପିଇବା ପାଣିର ସୁବିଧା ନାହିଁ ।

ଆମ ଲୋକମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥା ଦୟନୀୟ । ଆମ ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଅପୁଷ୍ଟି ଯୋଗୁଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ବିକାଶ ହୁଏ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନର ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ୧୯୯୦-୯୨ରୁ ୨୦୧୦-୧୨ ମଧ୍ୟରେ (ଅର୍ଥାତ୍ ଉଦାରାକରଣ, ଘରୋଇ କରଣ-ଜଗତାକରଣ ସମୟ କାଳ ମଧ୍ୟରେ) ଭାରତରେ ଅପପୁଷ୍ଟିର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨୦.୮%ରୁ ୨୩.୧%କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

ଆଗରୁ ଆମେ ମାଟି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କଲୁ- (୧) କୃଷି ସଂସ୍କାରରେ ବିଫଳତା, (୨) ନିୟୁକ୍ତିର ବିକୃତ ଧାରା ଏବଂ (୩) ଲୋକମାନଙ୍କ ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥା । ଉପରୋକ୍ତ ମାଟି ଘଟଣା ମଧ୍ୟରେ କିଛି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ବୋଲି କହିବା କିଛି ଲୋକଙ୍କ ଫେଶନରେ ପରିଣତି ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ଯେ କୃଷି ସଂସ୍କାର କେବଳ ଲୋକଙ୍କ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ, ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶିକ୍ଷାୟନ ଏବଂ ନିୟୁକ୍ତିର ପ୍ରକୃତ ବିଭାଗୀକରଣ (diversification) ର ମୂଳଦୁଆ ପକାଇବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।

ବିକାଶ ଏଭଳି ଏକ ବିକୃତ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଛି ଯେଉଁଥିରେ ଦେଶର ପ୍ରାୟ ୯୨% କାର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତି ଅନିୟମିତ ନିୟୁକ୍ତି ବଳୟରେ ଥାଇ ବିନା ନିରାପତ୍ତା ଓ

ଅନ୍ଧଦରମାରେ ଜୀବନଯାପନ କରୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତି ଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି । ଅର୍ଥନୀତିରେ ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ଅର୍ଥଲଗାଣ ହେଉଛି, ସେଥିରେ ଶ୍ରମିକମାନେ ପ୍ରବଳ ପରିଶ୍ରମ କଲେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଆନୁପାତିକ ଭାବେ ବଢୁନାହିଁ, କାରଣ ସାଙ୍ଗଠନିକ କ୍ଷେତ୍ରର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଂଶରେ ଅଧିକ ବିନିଯୋଗ ହେଉଛି ଏବଂ ସାଧାରଣ ଶ୍ରମିକମାନେ ଦୁର୍ବିସହ ଭାବେ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତି । ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ଏଭଳି ନ୍ୟୁନତମ ସ୍ତରର ଆଧିପତ୍ୟ ଲାଗି ରହିଥିବାରୁ, ପ୍ରକୃତରେ ବଢ଼ି ଚାଲିଥିବାରୁ, ଏଭଳି ଏକ ଚିତ୍ର ଆଧୁନିକ ଅର୍ଥନୀତିର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରୁଛି ।

ଚା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଅଗଣିତ ଅର୍ଦ୍ଧ- ନିୟୁକ୍ତି ଏବଂ ଅର୍ଦ୍ଧ-ଭୁକ୍ତ ଶ୍ରମିକମାନେ ଉପରିଭାଗର ଅର୍ଥାତ୍ ସେବା ଶିକ୍ଷର ବିକାଶରେ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । କାରଣ, ସେମାନେ,

(୧) ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶସ୍ତା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା, ସବ୍-କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଫଳରେ କର୍ପୋରେଟ୍ ସଂସ୍ଥା ଅଧିକ ଲାଭ ଉଠାଇ ପାରୁଛନ୍ତି ।

(୨) କର୍ପୋରେଟ୍ କ୍ଷେତ୍ରର ନିଜସ୍ୱ ବ୍ୟବହାର (Consumption) ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବାରୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେତୁ ବେଶୀ ଲାଭ ଉଠାଇପାରୁଛନ୍ତି ।

ଏବଂ (୩) ସେମାନେ ଏକ “ସଂରକ୍ଷିତ ଶ୍ରମିକ ସେନା” (Reserve army of labour) ଭାବେ କାମ କରୁଥିବାରୁ ପୁଷ୍ଟିପତିମାନେ ନିଜ ଚାକିରିଆମାନଙ୍କୁ ବିଚାଡ଼ିତ କରିବାର ଭୟ ଦେଖାଇ ଅବଦମିତ କରି ପାରୁଛନ୍ତି ।

ଏହିପରି, ଅନିୟମିତ ଚାକିରି / ଅର୍ଦ୍ଧ-ନିଯୁକ୍ତି ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ଏଥିରୁ କର୍ପୋରେଟ୍‌ମାନେ ବେଶ୍ ଫାଇଦା ଉଠାଉଛନ୍ତି । ଯଦିଓ ଜାତୀୟ ଆୟରେ ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରର ଅବଦାନ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି, ଏଥିରେ ନିଯୁକ୍ତି ହାର କମୁଛି ।

ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ହେଉଛି ୨୦୦୦-୨୦୧୨ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶର ୧% ଧନୀ ଲୋକଙ୍କ ଭାରରେ ଦେଶର ସମୁଦାୟ ସମ୍ପତ୍ତିର ୩୬.୮%ରୁ ବଢ଼ି ୫୮.୪% ହୋଇଛି । ସେହିପରି ଆମ ଅର୍ଥନୀତିରେ କୋଟିପତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ତଥା କର୍ପୋରେଟ୍ କ୍ଷେତ୍ରର ସମ୍ପତ୍ତିର ଓ କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

ଭାରତୀୟ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବିଦେଶୀମାନଙ୍କ ଅଂଶ ଖୁବ୍ ବଢ଼ିଛି । ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବେଶ ଓ ପୁରୁଣା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ସାଙ୍ଗକୁ ଶେୟାର ବଜାର ଏବଂ ଋଣ ବଜାର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ତଥା ଭାରତୀୟ କର୍ପୋରେଟ୍‌ମାନଙ୍କୁ ବିଦେଶୀ ଋଣ ମାଧ୍ୟମରେ ହୋଇଛି । ଏହାର ପ୍ରଭାବ ନିମ୍ନ ଭାବେ ଅନୁଭୂତ ହେଉଛି -

- ୧) ଏହା ଦ୍ୱାରା ଭାରତରୁ ପ୍ରଭୂତ ଅର୍ଥ ବିଦେଶକୁ ଚାଲାଣ ହେଉଛି ।
- ୨) ଯଦି କୌଣସି ସରକାରୀ ନୀତି ସେମାନଙ୍କୁ ସୁହାଉନାହିଁ, ତେବେ ସେମାନେ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ଅର୍ଥନୀତିରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସୃଷ୍ଟିର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି; ତେଣୁ ସବୁ ଦଳର ସରକାର ସେମାନଙ୍କୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ।
- ୩) ଫଳରେ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଆମର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ଫାଙ୍କା ଆବାଜରେ ପରିଣତ ହୁଏ ।

ବ୍ୟାପକ ଅତ୍ୟାଚାର ଏବଂ ବିଭାଜନ -

ଭାରତର ଶ୍ରମଜୀବାମାନେ ବହୁଧା ବିଭକ୍ତ । ଲିଙ୍ଗ, ସ୍ଥାନ ସହ ପୁରୁଣା କାଳିଆ ଜାତିପ୍ରଥା ଓ ଧର୍ମ ଭିତ୍ତିରେ ଏମାନେ ବିଭାଜିତ । ଦଳିତ ଓ ଆଦିବାସୀମାନେ ପ୍ରାୟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ୨୫% ଓ ସବୁଠି ଦରିଦ୍ର, ଅପପୁଷ୍ଟ ଓ ଅପମୃତ୍ୟୁର ଶିକାର ଏବଂ ସବୁଠାରୁ କମ୍ ଶିକ୍ଷିତ ।

ଦଳିତମାନେ ପ୍ରାୟ ଜମିହୀନ, ଅଧିକାଂଶ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିବାରୁ ଆହୁରି ବେଶ୍ ନିର୍ଯ୍ୟାସିତ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଠିକାରେ ବା ଅନିୟମିତ ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ କାମ କରନ୍ତି । ପୁରାତନ ଜାତିପ୍ରଥାର ଶିକାର ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ବହୁଗୁଣିତ ହୋଇଯାଏ । ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ସାଙ୍ଗକୁ ବାସସ୍ଥାନ, ଖାଦ୍ୟ, ପୋଷାକପତ୍ର, ବିବାହ ଏବଂ ଚାକିରିରେ ସାମାଜିକ ବିଭେଦ ଲାଗି ରହେ । ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ସହ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହିଂସା ଅତ୍ୟାଚାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ଚାଲିଛି । ଏସବୁ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ନାଗରିକ ଅଧିକାର (ଭୋଟ ଦେବାର ଅଧିକାର, ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନକୁ ପ୍ରବେଶ ଅଧିକାର), ସାମାଜିକ ଅଧିକାର (ବିଚରଣର ସ୍ୱାଧୀନତା, ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର), ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଧିକାର (ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା, ଚାକିରି ବଦଳାଇବାର ସ୍ୱାଧୀନତା, ନୂଆ ବ୍ୟବସାୟ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା, ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନରେ ଯୋଗ ଦେବାର ସ୍ୱାଧୀନତା) ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ଅଧିକାର । ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ ଓ ନୀତି ଏହିସବୁ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବ କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରିବାକୁ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଭୋଗ କରୁଥିବା ଶ୍ରେଣୀ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ କରାଇବା ପାଇଁ ଅବାହୁତ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ।

ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ କଥା ମୁଁ ଏଠାରେ କହୁନାହିଁ, କାରଣ ଆପଣମାନେ ଏ ବିଷୟରେ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଦୂରବସ୍ଥାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ ହେଲା ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଏହାର ସମ୍ପଦ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରାଇବା । ଏବଂ ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ ଦ୍ଵାରା ଅବିଚାରିତ ଭାବେ ନିଜ ସ୍ଥାନରୁ ଉଡ଼ିଯାଉ ହେବା । ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନ ସମୟରୁ ଆଜିର ଶାସକମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ମାଲିକାନା ଦିଲ୍ଲୀରେ ରହିବା ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଓ ପୋଲିସର ଦାୟିତ୍ଵରେ ଜଙ୍ଗଲର ସଂରକ୍ଷଣ ଦାୟିତ୍ଵ ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ସାହୁକାର, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର, କାଠ ମାଫିଆ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ବଡ଼ ବଡ଼ କର୍ପୋରେଟମାନେ ଏସବୁ ଲୁଣ୍ଠନ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ମୁସଲିମ୍ ମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥା ଦଳିତ ଓ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପରି ଶୋଚନୀୟ, ଯଦିଓ ଏମାନଙ୍କ ଧର୍ମଗତ ସ୍ଥିତି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର । ଭାଷଣ ବାରିଦ୍ର୍ୟ ହେତୁ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ, ଚାକିରି (ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ତଥା ମଜୁରି କ୍ଷେତ୍ରରେ), ଭିଡିଓ, ବ୍ୟାଙ୍କ ଗଣ ଜଟାପି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ଅବହେଳିତ ।

ସାମାଜିକ ବିଭାଗୀକରଣ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଯୋଗ (Link) ବେଶ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ । ସାଧାରଣ ପରିବାରର ହାରାହାରି ମୁଣ୍ଡପିଛା ଖର୍ଚ୍ଚ, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି କିମ୍ବା ମୁସଲିମମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୮୦% ଅଧିକ । ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଏ ପ୍ରକାର ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ବର୍ଜିତ (exclusion) ହେବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରତିଦିନ ସ୍ଵୟଂ ଘଟିଚାଲିଥାଏ । ଏହା ମଧ୍ୟ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଦ୍ଵାରା ଅବ୍ୟାହତ ଥାଏ । ହିଂସାର ଭୟ ମଧ୍ୟ ସବୁବେଳେ ଥାଏ । ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ମନଃସାତ୍ତ୍ଵିକ ବା ସାଂସ୍କୃତିକ ଆହ୍ଵାନ ମଧ୍ୟ ଦକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ସନ୍ଦର୍ଭ ମୁଁ ଲେଖୁଥିଲା ବେଳେ ହରିୟାନାର ମିର୍ଜାପୁର ଗାଁ ପୁଣି ତତ୍କାଳ ଆସିଛି । ୫

ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଏଠାରେ ଉଚ୍ଚ ଜାତିର ଲୋକମାନେ ଜଣେ ୭୦ ବର୍ଷୀୟ ଦଳିତ ଓ ତା'ର 'ଦିବ୍ୟାଙ୍ଗ' ଝିଅଙ୍କୁ ଜୀବନ୍ତ ପୋଡ଼ି ମାରି ଦେଇଥିଲା ବେଳେ ତା' ସହିତ ୧୮ଟି ଦଳିତ ଲୋକଙ୍କ ଘର ପୋଡ଼ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ ତର୍ଜାର ବିନ୍ଦୁ ହେଲା ଏକ ଦଳିତ ବାଳକ ତାଙ୍କ ସ୍କୁଲର ୧୬୦୦ ମିଟର ଦୌଡ଼ରେ ବିଜୟୀ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ । ମାସକ ପରେ ସେହି ବାଳକ ଓ ତା'ର ୮ ଜଣ ସାଙ୍ଗକୁ ଉଚ୍ଚଜାତିର ଲୋକମାନେ ଲୁହା ରତ୍ନରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ଉପରେ ଶାରୀରିକ ଆକ୍ରମଣ ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ବର୍ତ୍ତି ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକତ୍ର ରହିବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚଶ୍ରେଣୀ ନେତାମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଏବଂ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କଥା ନ କହିବା ଭଲ ।

ବିଖଣ୍ଡିତ, ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ସଚେତନତା -

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟସବୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଭୌତିକ ଭିତ୍ତିସ୍ତମ୍ଭରେ କିଛି ସୂଚନା ଦିଏ, ଯାହାକି ସେମାନଙ୍କର ସଚେତନତାକୁ ରୂପ ଦେଇଥାଏ । କେତେକ କଥା ଆଉଥରେ କହିଲେ ଭଲ ହେବ । ବିଶାଳ ଜନଗଣ ରହୁଥିବା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ସାଦନଶୀଳ ସମ୍ପର୍କର ଅର୍ଥାତ୍ ଜମିଜମା ମାଲିକାନାର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ହୋଇନାହିଁ । ସେଠାକାର ଶାସକମାନଙ୍କର କ୍ଷମତା ଗଢ଼ଣ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଓ ହିଂସାତ୍ମକ । ସମୁଦାୟ ନିୟୁକ୍ତିର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାରେ ନିୟୁକ୍ତି ଦୃଷ୍ଟି ହେଉନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନେ ସମୁଦାୟ କାର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତିର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶ । ଯାହାକି କିଛି ନିୟୁକ୍ତି ହୋଇଛି, ତାହା ଅନିୟମିତ; ବିଶେଷ କରି ଏହା କ୍ଷୁଦ୍ର/ମଧ୍ୟମ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାରେ ହୋଇଛି, ଯେଉଁଠାରେ ହାରାହାରି ଗୋଟିଏ ଯୁନିଟରେ ପ୍ରାୟ ୨ ଜଣ ଶମିକ କାମ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏପରିକି ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୁକ୍ତି

ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନିୟମିତ ଅର୍ଥାତ୍, ଠିକା, ସାମୟିକ, ଶିକ୍ଷାନବିଶ ଇତ୍ୟାଦି। ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯାହା କିଛି ଚାକିରି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ତାହା ବି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଯେକୌଣସି ଚାକିରି କରିବାର ପ୍ରାଣମୂର୍ତ୍ତୀ ଉଦ୍ୟମର ସଂକେତ। ଶ୍ରମଜୀବାମାନେ ଜାତି ପ୍ରଥା ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ବିଭାଜିତ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରିତ, ଏବଂ ଅନେକ ଘଟଣାରେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗଣ୍ଡି ଭିତରେ ଆବଦ୍ଧ, ଯଥା- ମୁସ୍ଲିମମାନେ ବେଶୀ ପରିମାଣରେ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତ, ବିଶେଷ କରି କାରିଗରୀ କାମରେ। ଏତେ ବେଶୀ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଚଳାଚଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ତଥା ତଥାକଥିତ “ମଧ୍ୟବିର ଶ୍ରେଣୀ”ର ଦ୍ଵାପ ମଧ୍ୟ ରହିଛି।

କୃଷିକ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ନିଯୁକ୍ତିର ଏପରି ବିଭାଜିତ ପ୍ରକୃତି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ସଚେତନତାକୁ ଜନ୍ମଦିଏ; ଶିଳ୍ପ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ସାମୁହିକ ସଚେତନତା ଏଠାରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ। କୃଷିଜୀବାମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନ ମାଧ୍ୟମରେ, ପ୍ରକୃତରେ, ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିପାରନ୍ତେ; କୃଷକମାନଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଗୁରୁତର ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବାରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ରକ୍ଷଣାତ୍ମକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ରହିଛି।

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଭାରତରେ ଗାଟି ବିରାଟ କୃଷକ ଆନ୍ଦୋଳନର ତରଙ୍ଗ ଉଠିଥିଲା (F.N.17); ୧୯୩୦ ଦଶକରେ ବୃହତ୍ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂକୋଚନ ପ୍ରଭାବରେ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ଯୋଗୁ ଜମି ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ଜମି ଟିକସ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ୧୯୪୬-୪୧ ମଧ୍ୟରେ ବଙ୍ଗଳାର ‘ଡେ ଭାଗା’ ଜମି ଆନ୍ଦୋଳନ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ଝୁଲି ଆନ୍ଦୋଳନ, ପଞ୍ଜାବର କିସାନଗଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ, କେରଳର ପୁନ୍ନାପା ଭୟାଲା

ଆନ୍ଦୋଳନ ଏବଂ ୧୯୬୦ର ଶେଷ ଓ ୧୯୭୦ର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ନବୀଳବାତି, ମେଦିନୀପୁର, ଶ୍ରୀକାକୁଳମ୍, ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର-ଖେରା ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ହୋଇଥିବା କୃଷକ ଆନ୍ଦୋଳନ।

ଅବଶ୍ୟ ଏହିସବୁ କୃଷକ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଦମନ କିମ୍ବା ରାଜନୈତିକ ବିଫଳତା ହେତୁ ବାରମ୍ବାର ଧ୍ଵଂସ କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସଫଳ ହୋଇନଥିଲା। ଫଳରେ ସମୟକ୍ରମେ କୃଷକମାନଙ୍କ ସଚେତନତାରେ ବିରାଟ ଅବକ୍ଷୟ / ପଛଘଟଗତି ଦେଖା ଦେଇଥିଲା। ବର୍ତ୍ତମାନ ଗରିବ ଚାଷୀମାନେ ଧନୀ ଚାଷୀଙ୍କ ଜମି ବା ରାଷ୍ଟ୍ରର ଜମି ପାଇବା ପାଇଁ ଦାବି କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ ବିକାଶ ନାମରେ ଗରୀବ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଜମି ଅପହରଣ କରୁଛି। କୃଷକମାନେ ରଣବୋର୍ଡ ସହି ନ ପାରି ସୁଧଖୋର ମହାଜନମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ (ଯେପରି ୧୮୭୫ରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ବିଦ୍ରୋହର ସମୟରେ ହୋଇଥିଲା), ନିଜକୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି। ୧୯୯୮ରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟ ୩ ଲକ୍ଷ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି ସାରିଲେଣି। ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା ଓ ନୈରାଶ୍ୟର ଏଭଳି ଖୋଲାଖୋଲି ପରିପ୍ରକାଶ କୃଷକମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ଏକ ଦୁଃଖଦ ବିବରଣୀ।

ଏକଛତ୍ରବାଦର ଭୌତିକ ଭିତ୍ତି / ସର୍ତ୍ତ -

ଜନଗଣଙ୍କର ଏପରି ଅନ୍ଧକାରାନ୍ଧନୁ ଅବସ୍ଥା ଏକଛତ୍ରବାଦ / ସ୍ଵେଚ୍ଛାଚାରିତାର କାରଣ ହୋଇଥାଏ। ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନରୁ ମୁଁ ମୋର ବକ୍ତବ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲି ଅର୍ଥାତ୍ କାହିଁକି ଅବହେଳିତ ଲୋକମାନେ ବିମୁକ୍ତାକରଣ ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହର କଥା ଛାଡ଼ି, ପ୍ରତିବାଦର ସ୍ଵର ଉଠାଇନାହାନ୍ତି, ବୋଧହୁଏ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ର

ତାହାର ଆଂଶିକ ଉତ୍ତର । ଯଦିଓ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ‘କୁହାଳିଆ’ (articulate) ମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ରହିଛି, ତଥାପି ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କର କୌଣସି ସ୍ୱର ନ ଉଠିବାର କାରଣ ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ସଂଗଠନ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ବଳ । ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ହେଉଥିବା ଦୈନନ୍ଦିନ ଅତ୍ୟାଚାର ଏବଂ ସେମାନେ ବେଳେ ବେଳେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କହିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସାଧନ ନାହିଁ; ଏବଂ ଏହି ଘଟଣାରେ, କ୍ଷମତାରେ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ପ୍ରଚାର ମଧ୍ୟରେ, ସେମାନଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ଥିଲା, କେମିତି ହେଲେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବା ।

ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଭାରତରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀର ଆଉ ଏକ କୁଳତ ଉଦାହରଣ କଥା ନିଆଯାଉ : ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ, ବିଶେଷ କରି ଆଦିବାସୀ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଜମି କିପରି ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ୧୯୪୭ ରୁ ୨୦୦୦ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁମାନେ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ବାସ୍ଥୁ ହୋଇଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଜୀବିକା ହରାଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୬ କୋଟି - ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ତିନିଭାଗରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ମାତ୍ର ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବେ ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୦% ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତମାନେ ୨୦% । ୨୦୦୦ ପରେ, ସରକାରଙ୍କ ତଥାକଥିତ ‘ବିକାଶ’ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଚାଲିଥିବାରୁ, ବାସତ୍ୟତାଙ୍କ ଆହୁରି ବଢ଼ିଯାଇଥିବ ! ‘କୁହାଳିଆ’ ଶ୍ରେଣୀ ଯଥା- ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଓ ଧନୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଭଳି ଜବରଦସ୍ତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଚିନ୍ତା କରାଯାଇ ପାରିବ କି ? ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ

ଓ ବିଶ୍ୱ ପୁଞ୍ଜି ଆମର ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଫାଇଦା ଉଠାଇ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ବିସ୍ତୃତ ଜମିଜମା ଦଖଲ କରିପାରିଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଏହି ଜମି ଅପହରଣର ଘଟଣା ଏବେ ବିରୋଧର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛି । ଏହି ବିସ୍ତୃତ ଜମି ଦଖଲ ଏକ ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏଥିପାଇଁ ସଶସ୍ତ୍ର ପୋଲିସ୍ ଓ ଗୁଣ୍ଡାବାହିନୀର ଆବଶ୍ୟକ ପଡୁଛି । ନିକଟରେ ହୋଇଥିବା ଅଧ୍ୟୟନ ୨୮୯ ଜମି-ସଂଘର୍ଷ ଘଟଣାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି କହିଛି ଯେ ଏହାଦ୍ୱାରା ୩୨ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଓ ୧୨ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର (୩୦ ଲକ୍ଷ ଏକର) ଜମି ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି । ଏଥିରୁ ୪୦%ରୁ ଅଧିକ ଜମି ଜଙ୍ଗଲ ଜମି, ଯେଉଁଠି ଆଦିବାସୀମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ । ପଞ୍ଚମ ପରିଚ୍ଛେଦ (Schedule V) ଅଞ୍ଚଳ ଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ଏବଂ ଏଠାରେ ସଂଘର୍ଷର ପରିମାଣ ଜାତୀୟ ହାରର ଦେଢ଼ଗୁଣା । ଏସବୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ତିନି ଭାଗରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ । ସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏହି ସଂଘର୍ଷର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଏବଂ ସମୁଦାୟ ଘଟଣାର ଏହା ପ୍ରାୟ ୬୦% । ସର୍ବହାରା ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟର ହାତ ବଢ଼ାଉଥିବା ଲୋକମାନେ ପ୍ରତିରୋଧ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ‘ବାମପନ୍ଥୀ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତସବାଦ’ ପ୍ରଭାବିତ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଜାତୀୟ ହାରର ଦେଢ଼ଗୁଣା ଜମି ସଂଘର୍ଷ ଦେଖାଯାଉଛି ।

ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି, ପ୍ରକୃତ କୃଷି ସଂସ୍କାର ସରକାର କରିପାରି ନ ଥିବାରୁ ଲୋକମାନେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟରେ ସଜ୍ଜୁଛନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଚାହିଦା କମୁଛି । ୧୯୮୦ ଠାରୁ ଚାହିଦାର

ଅଭାବକୁ ଭରସା କରିବାକୁ ଯାଇ “ଆର୍ଥିକ ଫୋଟକା” (financial bubbles) ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ଅର୍ଥାତ୍ ବିଦେଶୀ ରଣ, ଶିଳ୍ପ ଓ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ରଣ ଏବଂ ସେୟାର ବଜାର ଖେଳଳିମାନଙ୍କୁ ରଣ ବଢ଼ାଇ ଚାଲିଥିଲେ । ଏହି ଫୋଟକା ଫାଟିବା ନିଶ୍ଚିତ; ଯେତେବେଳେ ଏହା ଫୁଟିଲା ପୁଣି ଚାହିଦା ଉଦ୍ଭେଜଗଲା ଏବଂ ତା’ପରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଶିଥିଳତା ଆସିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଏହିଭଳି ସ୍ଥିତିରେ ଅଛୁ ।

ଏଭଳି ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ବିଦେଶୀ ନିବେଶକାରୀ ଓ ଭାରତୀୟ ବୃହତ୍ ବୁର୍ଜୁଆମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି - ଠୁଳ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଶିଥିଳ କରିଦିଏ । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅସହ୍ୟ ହୁଏ ଏବଂ ସେମାନେ ଚାହିଦା ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଅସାଧାରଣ ପଦକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ରାଷ୍ଟ୍ର ସେମାନଙ୍କର ଅସିମାତ କ୍ଷୁଧା ପ୍ରଶମିତ କରିବା ସେମାନେ ଦାବି କରନ୍ତି ଯାହାଫଳରେ ସେମାନେ ଲାଭ ପାଇଁ ନିବେଶ କରିପାରିବେ । ଏହା ରିହାତି, ବା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟତ ସମ୍ପତ୍ତିର ବା ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ, ଯେକୌଣସି ରୂପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳିବା ଦରକାର । ଗୋଟିଏ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ୨୦୧୨ରେ ଭାରତର ୪୬ ଜଣ କୋଟିପତି (ଯାହାର ସମ୍ପତ୍ତିର ୧୦୦ କୋଟିରୁ ଅଧିକ) ମଧ୍ୟରୁ ୨୦ ଜଣଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ସ ଥିଲା ଭୂସମ୍ପତ୍ତି (real estate), ନିର୍ମାଣ, ଭିଡିଓ ଓ ଏବଂ ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟ । ଏସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଆହରଣରେ ସେମାନଙ୍କ ଏକଚାଟିଆ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷମତା ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଭୂମିକା ଥିଲା ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ । (F.N.40) ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ କର୍ପୋରେଟ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଆମାନେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଦେଶର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନ ଏବଂ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁଛନ୍ତି, ଏପରିକି ଅନେକ ସିଧାସଳଖ ପାର୍ଲିାମେଣ୍ଟକୁ ନିର୍ବାଚିତ

ହେବାକୁ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି ।

ତେଣୁ, ଭାରତୀୟ ବିତ୍ତମୟା ଯେ, ଜନଗଣଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କର୍ପୋରେଟ୍ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚାହିଦା ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରୁନଥିବାରୁ ତାହାହିଁ ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ର-ପ୍ରାୟୋଜିତ ତକାୟତି ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କର ଯଥକ୍ଷତ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅପହରଣ ପାଇଁ ଖୋରାକ୍ ଯୋଗାଉଛି ।

ସେଥିପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅତ୍ୟାଚାରୀ କଳକୁ ଆହୁରି ବେଶୀ ମଜଭୁତ୍ କରାଯାଉଛି । ଏ ବିଷୟରେ ବହୁତ କିଛି କହିହେବ, ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବି ଯାହାଙ୍କ ଯଥୋଚିତ ଭାବେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ହୋଇନାହିଁ । ୭ମ ବେତନ କମିଶନର ରିପୋର୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ ଭାରତର ଲକ୍ଷେ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟାରେ କେନ୍ଦ୍ରସରକାରଙ୍କ କର୍ମଚାରୀ ଯେତେ ଅଛନ୍ତି, ତାହା ଆମେରିକାର ୬ ଭାଗରୁ ଭାଗେ । ଏହା ଅବଶ୍ୟାସ୍ୟା ଯେ ଏତେ କମ୍ ସଂଖ୍ୟକ କର୍ମଚାରୀରେ ସେମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ସମୁଦାୟ କେନ୍ଦ୍ର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ୫୫% । (F.N.42) ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଭାଗର ବେସାମରିକ କର୍ମଚାରୀ ପ୍ରାୟ ୨୨%, ଅର୍ଥାତ୍ ‘ନିରାପତ୍ତା’ ପାଇଁ ସମୁଦାୟ ୭୭% । ୨୦୦୬-୧୪ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ / ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା କମିଛି, କିନ୍ତୁ ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ / ପୋଲିସ ବିଭାଗରେ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା ୩୨% ବଢ଼ିଛି । ଏହାହିଁ ହେଉଛି ରାଷ୍ଟ୍ର ଶକ୍ତିର ମୌଳିକ କାର୍ଯ୍ୟ !

ସଂକ୍ଷେପରେ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଓ ମନମୁଖୀ ଶସ୍ୟାନର ତେର ଭାରତର ଅବଦମିତ ଏବଂ ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ରହିଛି, ଯାହାକି ଏହା ବିକୃତ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତିର ଆଧାରରେ ଯେଉଁ

ସଚେତନତା ପୃଷ୍ଠି ହୋଇଥାଏ, ତାହା ଅସହାୟତା ଏବଂ ପ୍ରତିରୋଧହୀନତାକୁ ଜନ୍ମ ଦିଏ । ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ, ସରାସ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାକୁ ନିଜର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ପ୍ରତିଦିନ ଏବଂ ସଂଗଠିତ ଉପାୟରେ ଆହୁରି ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିଥାଏ ।

XXX XXX

ଉପର ବର୍ଣ୍ଣିତ ଐତିହାସିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଆମେ ଦେଖି ପାରିବା ଯେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସଚେତନତା ହିଁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଭିତ୍ତି । ଏହା ଦେଶର ପ୍ରକୃତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କରେ ଗଢ଼ି ଉଠିବ । ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ’ କହିଲେ ଏକ ଉନ୍ନତତର ଜୀବନ ଯାପନ ପାଇଁ ଏବଂ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ଲୋକାଭିମୁଖୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଗ୍ରାମକୁ ବୁଝାଯାଏ । ଏକ ଉନ୍ନତତର ଜୀବନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଆନ୍ଦୋଳନ / ସଂଗ୍ରାମ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ପାରିବେ ଏବଂ ସଂଗ୍ରାମୀ ସହଯୋଗୀ ଗଠନ କରିପାରିବେ । ଏହି ଅଭିଷ୍ଟତା ସେମାନଙ୍କୁ ସମାଜର ଏକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ସାମୁହିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଆପଣେଇବାକୁ ଏକ ଦୃଶ୍ୟମାନ ଆଧାର ଯୋଗାଇ ପାରିବ । କେବଳ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ହିଁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ‘ବେଶ୍ ଅନୁସନ୍ଧିଷ୍ଠ ଓ ସଚେତନ କରିପାରିବ ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ବଡ଼ପଣମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଆଉ ଆଗଭଳି ଅବଦମିତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବେ ନାହିଁ ।

ଲୋକମାନଙ୍କ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସଚେତନତା ବଢ଼ି ଚାଲିବା ସହିତ ଅତ୍ୟାଚାର ବଢ଼ି ଚାଲେ । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଯଦି କୌଣସି ଅଂଶ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର

ହୁଏ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ବୃହତ୍ତର ଅଂଶକୁ ଏକକ୍ତ୍ର କରିପାରେ । ମେରୁଦଣ୍ଡ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇ ପାରିବ । ବେଳେ ବେଳେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରେରିତ କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନର ପୃଷ୍ଠି ଓ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏହା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

ଚାକରିଆ, ବିଶେଷ ବୃଦ୍ଧି ଧାରି, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଭଳି ଅନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ନିଜ ମତକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିପାରୁଥିବାରୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଏକ ବୃହତ୍ତର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ପୋଷଣ କରିପାରନ୍ତି- ଏହା ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ଅଭିଷ୍ଟତା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଅଭିଷ୍ଟତାରୁ ମଧ୍ୟ ଆସିଥାଇ ପାରେ । ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ନିଜ ରସ୍ତାରେ ଅଟଳ ରହିବା ମଧ୍ୟ ଏକ ବୃହତ୍ତର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଉପରେ ବହୁ ପରିମାଣରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପୋଷ୍ଟା ଏବଂ ନିୟମଗିରି ଭଳି ସଂଗ୍ରାମ ଆମମାନଙ୍କୁ କିଛି ମାତ୍ରାରେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିଛି ।

ତେଣୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଏକ କ୍ରିକେଟ୍ ମ୍ୟାଚ୍‌ର ଅମାୟାର ଭଳି ନିରପେକ୍ଷ ନୁହେଁ; ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ଏହା ସାର୍ବଜନୀନ ମାନବିକ ଅଧିକାର କିମ୍ବା କାଗଜପତ୍ରର ସାହିତ୍ୟାନିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବ ନାହିଁ, ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମର ଅଧିକାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବ; ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଗଠନର ଆନ୍ଦୋଳନ ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତର ପ୍ରକୃତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକରଣର ଆନ୍ଦୋଳନ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ଅଗ୍ରଗତି କରିବ; ଏହା ସର୍ବଶେଷରେ ବୃହତ୍ତର ଜନଗଣଙ୍କୁ ସମୋଧାନ କରିବ, ଯଦିଓ କୌଣସି

ସମୟରେ ଏହାର ପହଞ୍ଚ ଦେଶର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ସହିତ ନିଜକୁ ଆନ୍ଦୋଳନର ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ । ସାମିଲ କରିବ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ରହିବ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ F.N.1 : କାଲ୍ ମାର୍ସ, The Eighteenth Brimmaire of Lowis Napelow, ୧୮୫୨ ,

F.N.-2 : As in F.N.-1

F.N.3 : ଏଞ୍ଟିଲସ୍ ଡାଙ୍ଗରେ- “ଏକ ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥରେ, ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି ହେଉଛି ଜୀବନଧାରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଉପାଦାନର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିନିମୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମର ବିଜ୍ଞାନ ।” (Anti-Dutring, Part-II)

F.N.4 : ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଲୋକମାନେ ଉତ୍ପାଦ କରନ୍ତି ଏବଂ ବିନିମୟ କରନ୍ତି, ତାହା ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ପିଢ଼ିଠାରୁ ଅନ୍ୟ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ସବୁ ଦେଶ ପାଇଁ ଏବଂ ସବୁ ଐତିହାସିକ କାଳ ପାଇଁ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି ଏକ ପ୍ରକାର ହୋଇ ନଥାଏ । ତେଣୁ ମୂଳତଃ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି ହେଉଛି ଏକ ଐତିହାସିକ ବିଜ୍ଞାନ (Engels, Anti-Dutring)

F.N.5 : ଏଞ୍ଜେଲ୍ ମତରେ, ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ‘ଶାସକ’ ଓ ‘ଶାସିତ’ର କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନ ଥିଲା; ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ‘ଅଧିକାର’ ଓ ‘କର୍ତ୍ତବ୍ୟ’ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିଭେଦ/ପାର୍ଥକ୍ୟ ନ ଥିଲା । ଆମେରିକାର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗଦାନ ଦେବା ଏକ ‘ଅଧିକାର’ କିମ୍ବା ‘କର୍ତ୍ତବ୍ୟ’, ଯେଉଁଲି ଅବାନ୍ତର ଥିଲା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଶୋଇବା, ଖାଇବା ବା ଶିକାର କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ‘ଅଧିକାର’ ନା ‘କର୍ତ୍ତବ୍ୟ’ ମଧ୍ୟ ସେଇଭଳି ଅବାନ୍ତର ଥିଲା ।

F.N.6 : Engels, “Origion of family, private property, and State”,

F.N.13 : ଜଣେ ଐତିହାସିକଙ୍କ ମତରେ- “ମୋଟ ଉପରେ, ୧୭୮୯ର କ୍ଲୁସିକାଲ ଉଦ୍‌ବାରପତ୍ତୀ ବର୍ଜୁଆ, ଗଣତନ୍ତ୍ରବାଦୀ ନଥିଲେ । ସେମାନେ କିନ୍ତୁ ସମ୍ବିଧାନବାଦୀ, ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ରାଷ୍ଟ୍ର ନାଗରିକ ଅଧିକାର ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍ୟୋଗ, ଚିକିତ୍ସାଦାତା ଓ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା ବାଲାଙ୍କର ସରକାରରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖୁଥିଲେ ।”- (Eric Hobs bawn, The Age of Revolution, ୧୭୮୯-୪୮, ୪-୫୯)

F.N.14 : Natioanl Sample Survey of Land & Live stack holdings (୨୦୧୩)

F.N.26 : ଶ୍ରମଶକ୍ତି (Work Folk) ର ଅର୍ଥ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ନିଯୁକ୍ତ । ଶ୍ରମିକ ଶକ୍ତି (Labour force)ର ଅର୍ଥ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ଓ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟିତ, କିନ୍ତୁ ବେକାର ।

F.N.17 : ୧୯୪୨ ମସିହା ଭାରତସ୍ଥାତ୍ ଆନ୍ଦୋଳନ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆକାର ଧାରଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଔପନିବେଶିକ ଶାସନ ବରୋଧା ଥିବାରୁ ତାହାକୁ ଏଠାରେ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଉଛି ।

F.N.40 : Economic & Political weekly, ୦୬.୧୦.୨୦୧୨

F.N.42 : ଏଥିରେ ରେଳ ବିଭାଗ, ପୋଷ୍ଟ ବିଭାଗ ଓ ସୈନ୍ୟ ବିଭାଗ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଭାଗର ବେସାମରିକ କର୍ମଚାରୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଯୁଗରେ ମାନବିକ ଅଧିକାରର ସ୍ଥିତି

ଡ. ଗୋଲକ ବିହାରୀ ନାଥ

ମଣିଷ ଜନ୍ମଲାଭ କରିବା ପରେ ମୁକ୍ତ ଓ ସ୍ୱରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ଅଧିକାର ସେ ସମାଜକୁ ଆହରଣ କରିଥାଏ । ଏ ଅଧିକାର ମଣିଷଠାରୁ କେହି ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ସମାଜର ସବୁ ବର୍ଗର ସ୍ୱାକୃତିରେ ମାନବିକ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କରିଥାଏ । ପରେ ଏହା ଆଇନ୍ ପ୍ରକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଦେଶର ଆଇନରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ । ଦେଶର ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକୃତ ଓ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକୃତ ଓ ସ୍ୱରକ୍ଷିତ ମାନବ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବୁକ୍ତିନାମାରେ ମଧ୍ୟ ସନ୍ନିବିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥାଏ । ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ଜୀବନ, ସମାନତା ତଥା ମର୍ଯ୍ୟଦା ସମ୍ପର୍କୀୟ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ମାନବ ଅଧିକାରର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ଜାତି, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ, ଦେଶ, ମହାଦେଶ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ବଜନିକ ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ । ୧୯୪୮ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସାଧାରଣ ପରିଷଦରେ ଏହିପରି ଏକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ମଣିଷର ଜୀବନ ଓ ଜୀବିକାକୁ ନେଇ ୩୦ଟି ଧାରାରେ ଉକ୍ତ ଘୋଷଣାନାମା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଦେଶ, ଭାରତ ସମେତ, ରାଜନୈତିକ ବିଭିନ୍ନତା, ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସମାନତା, ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ମଧ୍ୟରେ ନାନା

ପ୍ରକାର ଅସାମାନ୍ୟତା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଉକ୍ତ ଘୋଷଣାନାମାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥାନ୍ତି ।

ଉପରୋକ୍ତ ଘୋଷଣାନାମାର ପ୍ରଭାବରେ ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବିଧାନ ନାଗରିକ ମାନଙ୍କୁ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ସବୁ ଦେଇଛି । ମାନବ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନାନା ପ୍ରକାର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ିଉଠିଛି । ଦେଶ ତଥା ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ମାନବ ଅଧିକାର କମିଶନ ମାନ ମଧ୍ୟ ଗଠିତ ହୋଇଛି । ତେବେ ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ତଥା ଭାରତରେ ମାନବ ଅଧିକାରର ବ୍ୟାପକ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହେଉଛି । ଆଜି ଭାରତରେ ରାଷ୍ଟ୍ର, ଯାହା ଉପରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱରକ୍ଷିତ ରଖିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି, ନାନା ପ୍ରକାର ଆକରେ ଏହା ସେସବୁକୁ ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ଦେଉ ନାହିଁ । ବିଶେଷତଃ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ନବେ ଦଶକ ପରଠାରୁ ଭାରତରେ ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଅନୁଶ୍ରୁତ ହେବା ପରେ ପରେ ନାଗରିକ ମାନଙ୍କର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ରାଷ୍ଟ୍ରର ଏହାର ନାଗରିକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେତିକି ଉତ୍ତରଦାୟୀତ୍ୱ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା, ସାମୁହିକ ସହଭାଗିତା ଓ ମାନବ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ଅଜ୍ଞାନୀତାବଦ୍ଧତା ରହିବା କଥା ଚାହା ହେଉନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ଯେ ସତେ କ'ଣ ଜଗତୀକରଣ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉଦ୍‌ବାରବାଦ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରର ପରିପତ୍ତ ? ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତରେ ଅନୁଶ୍ରୁତ ହେଉଥିବା ଉଦ୍‌ବାରବାଦ ଓ

ଜଗତାକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଓ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର କ'ଣ ଏକସଙ୍ଗେ ସହାବସ୍ଥାନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ! ଆମ ପାଖରେ ବିଗତ ୨୫ ବର୍ଷର ଅର୍ଥନୈତିକ ଜଗତାକରଣ ଅନୁଭବ ରହିଛି । ଏହାକୁ ପାଥେୟ କରି ଜଗତାକରଣ ଅର୍ଥନୀତିରେ ମାନବିକ ଅଧିକାରର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ସେ ବିଷୟରେ ଆମେ ସଠିକ୍ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବା । ଜଗତାକରଣ ଅର୍ଥନୀତି କ'ଣ ଓ ଏହା ଭାରତରେ ତଥା ଓଡ଼ିଶାରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି ତାହା ଉପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଲୋଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଜଗତାକରଣ କ'ଣ ?

୧୯୯୧ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନରସିଂହ ରାଓଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ କାଳରେ ଭାରତ ଏକ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଙ୍କଟ ମଧ୍ୟଦେଇ ଗତି କରୁଥିଲା । ସଙ୍କଟ ମୋଚନ ନିମନ୍ତେ ଭାରତ ସରକାର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରା ପାଣ୍ଠି ଓ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଭାରତକୁ ସଙ୍କଟ ମୁକ୍ତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସର୍ବମୁଳକ ଭାବରେ କିଛି ରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ ସର୍ବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସହିତ ଜଗତାକରଣ, ଘରୋଇକରଣ ଓ ଉପାରାଜକରଣ ଅର୍ଥନୀତି କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଭାରତ ଏହାକୁ ପାଳନ କରି ଅର୍ଥନୀତିରେ ସଂସ୍କାର ଆଣିଲା । ତେବେ ଏ ଜଗତାକରଣ ଅର୍ଥନୀତିର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ତାହା ପ୍ରଥମେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଜଗତାକରଣ ଅର୍ଥନୀତିର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ :

୧.୧. ବଜାର ପୁଞ୍ଜି ଓ ଉତ୍ପାଦନ ସାମଗ୍ରୀର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ :

ଜଗତାକରଣ ବିଶ୍ୱ ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ଐତିହାସିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାକି ମନୁଷ୍ୟର ଚିନ୍ତା ରାଜ୍ୟ ତଥା ଆଚାର

ବ୍ୟବହାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ରଖିଛି । ଜଗତାକରଣର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ହେଲା, ପୁଞ୍ଜିବାଦକୁ ପୃଥିବୀର ପ୍ରତି କୋଣ ଅନୁକୋଣରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଅର୍ଥାତ୍ ବିଶ୍ୱରେ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଉତ୍ପାଦନ ସମ୍ପର୍କ, ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ଆଚାରବିଚାର, ନୈତିକତା ଆଦିରେ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର କରିବା ଓ ସମଗ୍ର ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଜାଆରେ ଗଢ଼ିତୋଳିବା । ଏହା ଫଳରେ ବ୍ୟକ୍ତି, ପରିବାର ଓ ସମଗ୍ର ସମାଜ ଏକତୀର୍ଥୀ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଅଧିନସ୍ଥ ହୋଇଛି । ଏହା ସମଗ୍ର ସେବା, ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଶ୍ରମକୁ ଏକ ପଣ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିଛି । ଯାହାକି ବଜାରରେ କିଣା ବିକା ହୋଇ ପାରିବ । ଐତିହାସିକ ବସ୍ତୁ ଓ ସେବା ସହିତ ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ, ନୃତ୍ୟ, ସଙ୍ଗୀତ ସବୁକିଛି ବଜାର ମାଧ୍ୟମରେ ପରିଚାଳିତ ହେବ । ମୋଟ୍ ଉପରେ ବଜାର ପୁଞ୍ଜି ଓ ଉତ୍ପାଦନ ସାମଗ୍ରୀ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ହେଉଛି ଜଗତାକରଣର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁଣ ।

୧.୨. ବଜାର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ :

ଆଜି ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଉତ୍ପାଦନ ପଦ୍ଧତି ଏହାର ଜାଲ ବିସ୍ତାର କରି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱକୁ ଏକ ବଜାରରେ ପରିଣତ କରିଛି । ଆଜି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଉପଭୋକ୍ତାବାଦର ଜୟଯାତ୍ରା ଚାଲିଛି । ଲୋକମାନଙ୍କର ଚାହିଦା ଆଉକି ନଥାଉ ନୂଆ ନୂଆ ଚାହିଦା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉଛି । ପୃଥିବୀରେ ଭାରତ ପରି ଗରିବ ଦେଶମାନେ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ବଜାରର ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଯାରିଲେଣି । ବିଶ୍ୱର ବଡ଼ ବଡ଼ ବହୁ ଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନମାନେ ଦେଶର ଦଲାଲ ଓ ପରାଙ୍ମୁଖ ପୁଞ୍ଜିପତି, ଲାଞ୍ଚୁଆ ଅମଳାତନ୍ତ୍ର, ବୋଲକରା ରାଜନୈତିକ ନେତୃତ୍ୱ ଓ ମୁନ୍ନାଫାଖୋର

ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ହାତକରି ବଜାର ଦଖଲ କରିଥାନ୍ତି । ଉନ୍ନତ ଦେଶର ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଦେଶରେ ସଂକଟ ନେଇ ପୁଞ୍ଜିରୁ ବିଶେଷ ଲାଭ ପାଇବାର ଆଶା ନ ଥିବାରୁ ଭାରତ ପରି ଦେଶମାନଙ୍କରେ ସେମାନଙ୍କ ପୁଞ୍ଜିଖଟାଇ ଲାଭ ଉଠାଇବା ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟଗ୍ର । ଭାରତ ସରକାର ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରତରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିମନ୍ତେ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଜଗତୀକରଣ ପୁଞ୍ଜିର ଭୌଗୋଳିକ ବା ବାହ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ମାତ୍ର ।

୧.୩. ଉତ୍ପାଦନର ଜଗତୀକରଣ ଓ ପୁଞ୍ଜିପ୍ରବାହ :

ଜଗତୀକରଣର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ହେଲା, ଏକତୀଆ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଶ୍ଵର ବିଭିନ୍ନ କୋଣ ଅନୁକୋଣକୁ ପୁଞ୍ଜି ରପ୍ତାନୀ କରିବା । ବହୁଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀ ଓ ବିଭିନ୍ନ କର୍ପୋରେସନ ସେମାନଙ୍କର ଶାଖା ସବୁ ଭାରତ ପରି ଗରିବ ଓ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଖୋଲି ଉତ୍ପାଦନର ବିଶ୍ଵବ୍ୟାପୀ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କରୁଛନ୍ତି । ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଦେଶମାନେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଅନୁନ୍ନତ ଦେଶଗୁଡ଼ିକକୁ କଞ୍ଚାମାଲ ସଂଗ୍ରହ କରିବା, ସେମାନଙ୍କର ବଜାର ଦଖଲ କରିବା, କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଅର୍ଥକାରୀ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା, ଖଣି ଖାଦାନ ପରି ପ୍ରାଥମିକ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ । ମୋଟ ଉପରେ ପୃଥ୍ଵୀର ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅଳ୍ପ କେତେକ ଏକତୀଆ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କ ହାତରେ ରହିଛି । ଏହିସବୁ କମ୍ପାନୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବେଶପଥକୁ ସୁଗମ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଘରୋଇକରଣ, ଉଦାରୀକରଣ ତଥା ପୂର୍ବ ପ୍ରଚଳିତ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅର୍ଥନୈତିକ କଟକଣା ସବୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଏକ ସାମାନ୍ୟତା ପୃଥ୍ଵୀ କଥା

କହୁଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ଶ୍ରମ, ପୁଞ୍ଜି, ସେବା ଓ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜର ଏକତୀଆ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ କୌଣସି ବାଧାବଞ୍ଚନ ନ ଥିବ ।

୧.୪. ନୂତନ ବିଶ୍ଵ ଶ୍ରମ ବିଭାଜନ :

ବହୁଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଭବ ଫଳରେ ସରଳ ଶ୍ରମ ବିଭାଜନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବନ୍ଦ ହୋଇ ଶ୍ରମ ବିଭାଜନ ଜଟିଳ ହୋଇଛି । ଶ୍ରମବିଭାଜନ ଆଉ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଅନୁନ୍ନତ ଦେଶ ଓ ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିକ ଲକ୍ଷ ଦେଶ ଭାବରେ ନାହିଁ । ବରଂ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନେ ଗବେଷଣା ଓ ବିକାଶ, ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରଣାଳୀ ଯୋଜନା ଓ ପରିଚାଳନା ଆଦି ସମସ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଚାବିକାଠି ନିଜ ହାତରେ ରଖିଥିବା ବେଳେ, ଉତ୍ପାଦନର ବିଭିନ୍ନ ମାମୁଲି ଅଂଶ ଛୋଟ ଛୋଟ କାରଖାନାମାନଙ୍କୁ ଠିକାରେ ଦେଇ ଅଣକୃଷ୍ଣକା ବା ଅର୍ଦ୍ଧକୃଷ୍ଣକା ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କାମ କରାଇ ନେଉଛନ୍ତି, ଏହାକୁ ଆଉଟ୍ ସୋର୍ସିଂ କୁହାଯାଉଛି । ଜଗତିକରଣରେ ଶ୍ରମ ବିଭାଜନର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ହେଲା କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଦେଶରେ ତିଆରି ନ କରି ଏହାକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରି ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶକୁ ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ତିଆରି କରିବାକୁ ଦିଆଯାଉଛି । ଫଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ବହୁ ଛୋଟ ଛୋଟ କାରଖାନା ଗଢ଼ିଉଠୁଛି । ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଦେଶ ସମୂହ କେବଳ ମଣ୍ଡିଷଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବେଳେ ଶ୍ରମ ଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସବୁ ଗରୀବ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଉଛି । ଏହିପରି ଭାବରେ ଅବସ୍ଥା ପୁଞ୍ଜିବାଦକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାରେ ଗରୀବ ଦେଶର ଶକ୍ତା ଶ୍ରମଶକ୍ତି ଗୋଟିଏ କଞ୍ଚାମାଲ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ।

୧.୫. ଅର୍ଥ ପୁଞ୍ଜିର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟତା :

ଜଗତାକରଣର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ହେଲା ଅର୍ଥ ପୁଞ୍ଜିର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟତା। ଅର୍ଥାତ୍ ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ସିଧାସଳଖ ଯାଇ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଦେଖାଇ ଶାସନ କରିବା ଯୁଗ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଥିବାରୁ ପୁଞ୍ଜି ଚାଲାଣ ଦ୍ୱାରା ସେସବୁ ଦେଶକୁ ଶାସନ କରିବା। ପୁଞ୍ଜିର ମାଲିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ସିଧାସଳଖ କିଛି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ନ କରି ସେୟାର ବଜାର ଓ ଫଟକା ବଜାରରେ ପୁଞ୍ଜିକୁ ଖଟାଇବାକୁ ଅଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ କରୁଛି। ନୂତନ ଇଲେକଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଓ ଟେଲି-ଯୋଗାଯୋଗ ଫଳରେ ମୁଦ୍ରାଦ୍ରବ୍ୟ ସରକାରୀ ତଥା ବ୍ୟବସାୟୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ସବୁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଅହରହ ଦିବାରାତ୍ର କିଣାବିକା ଚାଲିଛି। ଫଳରେ ଏହା ଷ୍ଟକ୍ ବଜାର, ବିରିୟ ବଜାର ଓ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ବହୁଗୁଣିତ କରିଛି।

୧.୬. ଜଗତାକରଣ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ନିର୍ଭରଶୀଳତା:

ଜଗତାକରଣ ପରେ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି। ପୃଥିବୀର ପୁଞ୍ଜି, ଅର୍ଥ, ସେବା ଦ୍ରବ୍ୟର ବଜାର ସହିତ ଶ୍ରମ ବଜାର ଦିନକୁ ଦିନ ସମନ୍ୱିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି। ପୂର୍ବର କଟକଣା, ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସବୁ ଧାରେ ଧାରେ ଅପସାରିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି। ଗରିବ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ତାହାଗତ ସୁଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧ୍ୟମରେ ବହୁ ଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ରବ୍ୟ, ସେବା ଓ ପୁଞ୍ଜି ନିମନ୍ତେ ବଜାରରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ବାଧାବନ୍ଧନ ହଟାଇନେଇ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଖୋଲା ରଖାଯାଇଛି। ଗରିବ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ରସ୍ତା ନା ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବିକାଶଧାରା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱଆରୋପ କରାଯାଇଛି। ଫଳରେ ଗରୀବ ଦେଶର ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତା ଧ୍ରୁବ

ପାଇ ପରମୁଖାପେକ୍ଷିତା କିମ୍ବା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି।

୧.୭. ଜଗତାକରଣ ସହିତ ଉଦାରୀକରଣ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀଭାବେ ଜଡ଼ିତ :

ଉଦାରୀକରଣ ଓ ଜଗତାକରଣ ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରାର ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱ ମାତ୍ର। କାରଣ ଉଦାରୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଅନୁଶ୍ରୁତ ନହେଲେ ଜଗତାକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଚିଷି ପାରିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ ବିଶ୍ୱ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ମୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟର ପ୍ରସାର କରିବା ଓ ଦେଶମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଉପରୁ ସମସ୍ତ କଟକଣା ଉଠାଇଦେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଛି। ଏହାଛଡ଼ା ଉଦାରୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଆମଦାନୀ ଉପରୁ ଶୁଳ୍କକ ସବୁ କମାଇ ଦେବା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଉଠାଇ ଦେବା, କୃଷି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରୁ ସର୍ବସିଡ଼ି କାର୍ କରାଯିବା, ଆର୍ଥିକ ନିଅଣ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିକୁ କମ୍ କରିବା, କର୍ମ ନିୟୁକ୍ତି ସଂକୋଚନ କରିବା, ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆଦି ଯୋଜନାରୁ ଅର୍ଥ କମ୍ କରିବା, ଅର୍ଥନୀତିରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଭୂମିକାକୁ କମ୍ କରିବା ଆଦି ବିଷୟ ବହୁ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥାଏ।

୧.୮. ଘରୋଇ କରଣ ବା ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଘରୋଇ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କ ହାତକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରୀକରଣ :

ଜଗତାକରଣର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ହେଲା ଘରୋଇ କରଣ। ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ, ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଓ କଳକାରଖାନାଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନା ଘରୋଇ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କ ହାତରେ ଅର୍ପଣ ନ କଲେ ଜଗତାକରଣ ଓ ଉଦାରୀକରଣ ମୂଲ୍ୟ କିଛି ରହିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମୁଦ୍ରା ପାଣ୍ଡି ଚାହାଁନ୍ତି ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର

କରନ୍ତୁ ଅର୍ଥାତ୍ ସେଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନା ଘରୋଇ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତୁ। ସରକାରଙ୍କର କଳ କାରଖାନା, ବ୍ୟବସାୟ, ବାଣିଜ୍ୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ। ସରକାର କେବଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୋଗାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ପୋଲିସର କାମ କରନ୍ତୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।

୨. ଜଗତୀକରଣ ଓ ମାନବ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ବିରୋଧାଭାଷ :

ବିଗତ ୨୫ ବର୍ଷ ଧରି ଭାରତରେ ଯେଉଁସବୁ ରାଜନୈତିକ ଦଳ କେନ୍ଦ୍ରରେ କିମ୍ବା ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ଗାଦିସୀନ ହୋଇଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ଉପର ବର୍ଣ୍ଣିତ ଜଗତୀକରଣ ଓ ଉଦାରୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିଛନ୍ତି। ସେମାନେ ବିଶ୍ୱବାଣିଜ୍ୟ ସଂସ୍ଥା, ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରା ପାଣ୍ଡି ଓ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ କେନ୍ଦ୍ର ତଥା ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ନୀତିନିୟମ ଓ ଆଇନକାନୁନ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି। ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଅନୁସୂତ ହେବାପରେ ସରକାର ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିବା ଯତକ୍ଷତ୍ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ ନେଇ ସନ୍ଦେହ ଉପୁଜିଛି। କାରଣ ବହୁଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପୁଞ୍ଜିର ସୁରକ୍ଷା ଓ ଲାଭ ନିମନ୍ତେ ମାନବ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନିମନ୍ତେ ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତିକୁ ହରିଲୁଟି କରି ଲାଭ ଶୋଷି ନିଅନ୍ତି। କମ୍ପାନୀର ଲାଭ ନିମନ୍ତେ ଆଧୁନିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ପ୍ରୟୋଗ କରି ନିୟୁକ୍ତି ସଂକୋଚନ କରିଥାନ୍ତି। ଦେଶର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ଅଯଥା ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ଅସ୍ଥିରତା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତି।

ଭାରତର ଜଗତୀକରଣ ପ୍ରୟାସ ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ, ରାଜନେତା ଓ ଅମଳାତନ୍ତ୍ର ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତିକୁ ଉନ୍ନତ କରିଦେଲେ ଓ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜିକୁ ଅବାଧ ପ୍ରବେଶାଧିକାର ଦେଇଦେଲେ ଦେଶକୁ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ପୁଞ୍ଜି ଆସିବ ଓ ପୁଞ୍ଜିର ବିନିଯୋଗ ହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ନିୟୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହେବ, ଦେଶର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ବୃଦ୍ଧିପାଇବ, ବଜାର ପ୍ରତିଯୋଗୀକ୍ଷମ ହେବ, ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପରେ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ, ଦେଶରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ବେକାରୀ ଦୂର ହେବ ଇତ୍ୟାଦି ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଉପରୋକ୍ତ ଅର୍ଥନୈତିକ ସୁଫଳଗୁଡ଼ିକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିଧିବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥାଏ। ଦେଶରେ ଆଇନର ଶାସନକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିଥାଏ, ବୋଲି କହନ୍ତି। ନ୍ୟାୟୀକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ଲାଭ, ରୟାଲ୍ଟି ଓ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ। ତେଣୁ ସମାଜରେ ମାନବିକ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ ନିଷ୍ଠିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅର୍ଥନୀତିରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ଆଇନର ଶାସନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି। ତେଣୁ ଯଦିଓ କୌଣସି ଦେଶରେ ଥିବା ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଜଗତୀକରଣ ଓ ଉଦାରବାଦ ଏକମାତ୍ର ପଦ୍ଧତି ନୁହେଁ ତଥାପି ଏହା ଦେଶର ବହୁତଗୁଡ଼ିଏ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିଥାଏ ଯାହା ମାନବ ଅଧିକାରକୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାରେ ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଜରୁରୀ। ମାନବିକ ଅଧିକାର ଓ ମୌଳିକ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମାନ ନ ଦେଲେ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି ହେବ ନାହିଁ, ତଥାପି ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଜଗତୀକରଣର ପ୍ରଭାବରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ସରକାରମାନେ ସୋମନଙ୍କର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ହରାଇ ବସୁଛନ୍ତି। ବାଧ୍ୟ ବାଧକତାରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରା ପାଣ୍ଡି,

ବିଶ୍ୱବାଣିଜ୍ୟ ସଂଗଠନ, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ, ଏସିଆନ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବେସରକାରୀ ଗଣ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ସହଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଯାଇ ନାନା ପ୍ରକାର ସର୍ତ୍ତସବୁ ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି । ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜି ଓ ବହୁ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷାରେ ଦେଶର ସମ୍ବଳକୁ ବିନିଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ସରକାର ଯେତେବେଳେ ନିଜ ଆୟତ୍ତରେ ନାହାନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ଭଲ ଭାବେ ପୁରଣ ନ କରିବେ ସେକଥା କିଏ କହିବ । ତେଣୁ ଏବେ ଆଜିର ରାଷ୍ଟ୍ର ଆଗରେ ଜାତୀୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ ବରଂ କର୍ପୋରେଟ ଜଗତ, ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି, ଲାଭଖୋର ମନୋବୃତ୍ତି ଆଦିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହିଁ ଜାତୀୟ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ଯାହାକି ମାନବ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାରେ ପରିପତ୍ତ ।

୩. ଜଗତିକରଣ, ଶ୍ରମବଜାର ସଂସ୍କାର ଓ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର :

ବିଗତ ୨୫ ବର୍ଷ ଧରି ଭାରତ ସରକାର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ, ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଠି ଓ ବିଶ୍ୱ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଗଠନ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଉପର ବର୍ଷିତ ଜଗତୀକରଣ ଓ ଉଦାରୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଛନ୍ତି । ଏହାର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ ଭାବରେ ସରକାର ଶ୍ରମ ବଜାରର ସଂସ୍କାର ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ।

୩.୧ ନମନୀୟ ଶ୍ରମବଜାର ନିମନ୍ତେ ପୁଞ୍ଜିପତିକ ଦାବି :

ଭାରତରେ ପୁଞ୍ଜିପତି ଓ କଳକାରଖାନାର ମାଲିକମାନେ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ଯେ ନାନା ପ୍ରକାର ଆଇନ୍‌କାନୁନ୍ ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନ ଓ

ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ନିରାପତ୍ତା ନିମନ୍ତେ ତିଆରି ହୋଇଛି । ସେହି ସବୁ ଆଇନ ଓ ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ, ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ନିୟୁକ୍ତି ଦେବା, ସେମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅନ୍ତର କରିବା, କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସ୍ଥିର କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଭାବରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଫଳରେ ପୁଞ୍ଜିର ମାଲିକ ନିୟୁକ୍ତି ଉପରେ ନାନା କଟକଣା ଯୋଗୁଁ ନିୟୁକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି କରିପାରୁନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ମଜୁରି ବାବଦରେ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ତେଣୁ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀର ଦର ବଢୁଛି ଓ ସେମାନେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ପ୍ରତିଯୋଗୀକ୍ଷା ହୋଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଲାଭାଂଶ ଅତି କମ୍ ରହୁଛି । ସେମାନେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ମଧ୍ୟ ଆଧୁନିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବହାର କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ପୁଞ୍ଜିପତି ଅତି ବିରଳ ସମ୍ପଦ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଉପଯୋଗ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ଉପରୋକ୍ତ କାରଣମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଅର୍ଥନୀତିରେ ବିକାଶ ହେଉନାହିଁ । ନିୟୁକ୍ତି ଓ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟୁନାହିଁ । ପ୍ରତିଯୋଗିତା ବାଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି ଓ ବହୁ ଶିଳ୍ପ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଉଛି । ତେଣୁ ସେମାନେ ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କର ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଭିନ୍ନ ଆଇନକାନୁନ୍‌କୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ଏକ ନମନୀୟ ଶ୍ରମ ବଜାର ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିମନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ଫ୍ୟାକ୍‌ଟରୀ ଆଇନ ୧୯୪୮, ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନ ଆଇନ ୧୯୨୬, ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଆଇନ ୧୯୪୭, ସମାନ କାମକୁ ସମାନ ମଜୁରି ଆଇନ ୧୯୭୬, ଠିକା ଶ୍ରମିକ ଆଇନ ୧୯୭୦ ପରି କେତେକ ଆଇନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ନିମନ୍ତେ ସେମାନେ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି । ଜଗତୀକରଣ ଯୁଗରେ ବିଶ୍ୱରେ

ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଚିଷ୍ଟିବାକୁ ହେଲେ ପୁଞ୍ଜିପତି ଓ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାର ମାଲିକମାନଙ୍କ ହାତରେ ନିଯୁକ୍ତି ଓ ଛତେଇ ନିମନ୍ତେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ବାଧୀନତା ଦେବା ଉଚିତ ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଆଇନ ୧୯୪୭ର ଅନୁଛେଦ ୫ ବି କୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେମାନେ ଦାବା କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ନମନାୟ ଶ୍ରମ ବଜାର ଶିଳ୍ପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ନିମନ୍ତେ ଉପଯୁକ୍ତ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ।

ଦେଶୀ ଓ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିର ମାଲିକମାନଙ୍କ କଥାରେ ତଥା ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପକ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଠିର ପ୍ରରୋଚନାରେ ଭାରତ ସରକାର ତଥା ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟସରକାରମାନେ ଶ୍ରମିକ ଆଇନଗୁଡ଼ିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଏପରିକି କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ଶ୍ରମିକ ଆଇନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉନାହିଁ । ପୁଞ୍ଜିର ମାଲିକ ଶ୍ରମ ଆଇନଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକଲେ ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ହେଉନାହିଁ ।

୩.୨ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମସୁଧା :

ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରୀ ହାର ସ୍ଥିର କରିବା ନେଇ ବଜାର ଉପରେ ନିର୍ଭର ନ କରି ସରକାର ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଫଳରେ ଶିଳ୍ପ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳତା ଠାରୁ ଅଧିକ ମଜୁରି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ଦେବାକୁ ପଡୁଥିବାରୁ ଶିଳ୍ପପତିମାନେ ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏହା ସହିତ ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ବି ସେମାନେ ଅଧିକ ଶ୍ରମିକ ନିଯୁକ୍ତି କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ମଜୁରିହାର ବଜାର

ଚାହିଦା ଓ ଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଉ । ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ଆଇନ ୧୯୪୮କୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ନିଆଯାଉ ।

ମନୁଷ୍ୟର ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର, ବାସସ୍ଥାନ, ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସରକାର ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ଆଇନ ପାଶ୍ କରିଥିଲେ । କଳ କାରଖାନାର ମାଲିକ ଆଜି ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ନ ଦେବାକୁ ଏକ ନୂତନ କୌଶଳ ବାହାର କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଶ୍ରମିକ ଆଣି କାମରେ ଲଗାନ୍ତି ଯେଉଁ ଶ୍ରମିକମାନେ କାରଖାନାର ଶ୍ରମିକ ନୁହନ୍ତି, ଠିକାଦାରଙ୍କ ଶ୍ରମିକ କହି ସେମାନଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ପ୍ରଦାନରୁ ବଞ୍ଚିତ କରନ୍ତି । କେତେବେଳେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଅସ୍ଥାୟୀ କିମ୍ବା ଟ୍ରେନିଂ କହି କମ୍ ମଜୁରି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

୩.୩ ସମାନକାମକୁ ସମାନ ଦରମା ଆଇନର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ :

ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମାନ କାମକୁ ସମାନ ଦରମା ଦେବା ନିମନ୍ତେ ୧୯୭୬ ମସିହାରେ ଇଞ୍ଜ୍ୟୁଆଲ ରେମୁନେରେସନ୍ ଆକ୍ଟ ପାଶ୍ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ କଳକାରଖାନାମାନେ ଜାତି,ଧର୍ମ, ଲିଙ୍ଗ ଓ ମେଧାଭେଦ ନେଇ ସମାନକାମକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମଜୁରି ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ସଦା ସର୍ବଦା କି ସଂଗଠିତ କି ଅଣସଂଗଠିତ ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ ମଜୁରି ହାରରେ ତାରତମ୍ୟ ରହିଛି । ଉଦାରୀକରଣ ପରେ ଏହି ତାରତମ୍ୟ ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ପୁରୁଷମାନେ ପାଉଥିବା ମଜୁରିର ୬୦ରୁ ୭୦ ଭାଗ ମିଳିଥାଏ ।

କାରଣ ସ୍ବରୂପ ଦର୍ଶାଯାଇଥାଏ ଯେ ସେମାନେ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ନୁହନ୍ତି, ଦକ୍ଷ ନୁହନ୍ତି, ଶିକ୍ଷିତ ନୁହନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦନଶୀଳତା କମ୍ । ଏବେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ, ଲୁଗାକଳ, ପୋଷାକ ପତ୍ର ତିଆରି ତଥା କାରଖାନା, ସାଗରେଟ୍, ବିଡ଼ି, ଅଗରବତୀ, ଯୋତା, ଜଳଜୋରୁଟି ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରି ତଥା ଆଇଟି ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ମହିଳା କ୍ଷେତ୍ର କୁହାଯାଇ କମ୍ ମଜୁରି ଦିଆଯାଉଛି ।

୩.୪ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନ ଆଇନକୁ ଉପେକ୍ଷା :

ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାଲିକ ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁସଂହତି ସ୍ଥାପନ ପୂର୍ବକ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ନିମନ୍ତେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ସମୟରୁ ୧୯୨୬ ମସିହାରୁ ଶ୍ରମିକମାନେ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନ ଅଧିକାର ପାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ହେଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କାରଖାନାରେ ଏକାଧିକ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନ ରହି ଅଯଥା ଧର୍ମଘଟରେ ଲିପ୍ତ ରହୁଥିବାରୁ ଉତ୍ପାଦନ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି ଓ ଶିଳ୍ପ ବାତାବରଣ ନଷ୍ଟ ହେଉଛି, ତେଣୁ ସରକାର ଗୋଟିଏ କାରଖାନାରେ ଗୋଟିଏ ୟୁନିଅନ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ ଓ କାରଖାନାରେ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନ ନାମରେ ଧର୍ମଘଟ କରି ଉତ୍ପାଦନକୁ ବାଧା ନ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ କାରଖାନାରେ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନ କରିବାକୁ ବାରଣ କରୁଛନ୍ତି । ଯଦିବା ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିୟନ ଗଠନ କରାଯାଉଛି ନାନା ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ କାମ କରିବାକୁ ଦିଆଯାଉ ନାହିଁ । କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ମାଲିକମାନଙ୍କ କଥାରେ ନ ଚାଲିଲେ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନର କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ନାନା ହଇରାଣ ଓ ମିଥ୍ୟା ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପକାଇ

ଦିଆଯାଉଛି । ବେଳେ ବେଳେ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନ ନେତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଉଛି । ଛତିଶଗଡ଼ ମୁକ୍ତି ମୋର୍ଚ୍ଚାର ନେତା ଶଙ୍କର ଗୁହା ନିୟୋଗୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ଶିଳ୍ପପତିମାନେ ହତ୍ୟା କରିଥିବା କଥା ୧୯୯୨ ମସିହାରେ ଦେଶରେ ତହଳ ପକାଇଥିଲା । କାରଖାନାର ମାଲିକ କାରଖାନାରେ ତାଲା ପକାଇବା, ବନ୍ଦ କରିଦେବା, ଠିକାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ୟକୁ ଦେବା, କାରଖାନାକୁ ଅନ୍ୟ କାରଖାନା ସହିତ ମିଶାଇ ଦେବା, କାରଖାନା ବିକ୍ରି କରିଦେବା ଆଦି ନାନା ଉପାୟରେ ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରୁଥିବା ବେଳେ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରୁନାହିଁ । କାରଣ ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଏକ ଶ୍ରେଣୀରେ ପରିଣତ ନ କରି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷରେ ପରିଣତ କରିଛି ।

ମାନବିକ ଅଧିକାର ଘୋଷଣାନାମା ୧୯୪୮ର ୨୩ ଧାରାରେ ସମସ୍ତଙ୍କର କାମ କରିବାର ଅଧିକାର, ସମାନ କାମକୁ ସମାନ ଦରମା ପାଇବାର ଅଧିକାର, ମଣିଷ ପରି ବଞ୍ଚି ରହିବା ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ମଜୁରି ପାଇବାର ଅଧିକାର, ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିଅନର ଅଧିକାର ଆଦି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ନିମନ୍ତେ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ଘୋଷଣାନାମା । ଏହାର ପ୍ରେରଣାରେ ଭାରତ ସରକାର ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନାନା ପ୍ରକାରରେ ଆଇନ କାନୁନ ତିଆରି କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ବିଶ୍ୱ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂସ୍ଥାର ଚାପରେ ପଡ଼ି ଉକ୍ତ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଉଛନ୍ତି । ଏହା ଜଗତୀକରଣ ପ୍ରଭାବ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ ।

୩.୫ ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରର ଶ୍ରମିକ ଅଣସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ :

ଜଗତୀକରଣର ଅର୍ଥନୀତିର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ହେଲା ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଅଣସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରମିକରେ ପରିଣତ କରିବା । ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁମାନେ ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି କିଛି ସାମାଜିକ କଲ୍ୟାଣମୁଳକ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପାଉଥିଲେ ସେସବୁକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେବା, ସାମାଜିକ କଲ୍ୟାଣମୁଳକ ଆଇନଗୁଡ଼ିକୁ ବାତିଲ କରିବା ଏବଂ ତା ପ୍ଲାନରେ ଏକ ଉଦାରବାଦୀ ନୂତନ ନମନାୟ ଶ୍ରମ ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା, ଯାହାଫଳରେ କି ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ ହେବ ଓ ପୁଞ୍ଜିପତି ବଜାରରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ତିଷ୍ଠି ପାରିବେ । ରଘୁନା ବାଣିଜ୍ୟରେ ଉନ୍ନତି ହେବ ଓ ଅଧିକ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ମିଳିବ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଶ୍ରମିକ ତା'ର ସାମାଜିକ ନିରାପରା ହରାଉଛି । ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ପରିବେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଛି । ଏହିପରି ଭାବରେ ଜଗତୀକରଣ ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରର ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଅଣସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରମିକରେ ପରିଣତ କରିଛି । କଳକାରଖାନା ମାନଙ୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦନ ବିଭାଗକୁ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଠିକା ଆକାରରେ ଦିଆଯାଉଛି । ଏହାକୁ ଆଉଟ୍ ସୋର୍ସିଂ କୁହାଯାଉଛି । ଏପରିକି ରେଳବାଇ, ଡାକ ଓ ତା'ର ବିଭାଗ, ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି, ସ୍କୁଲ କଲେଜ, ଡାକ୍ତରଖାନା ଆଦି ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କରେ ବାହାରର ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କରୁ ଶ୍ରମିକ ଆଣି କାମ କରାଯାଉଛି । ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ସଂସ୍ଥାର କର୍ମଚାରୀମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ କାମ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କର୍ମଯୋଗାଣକାରୀ ସଂସ୍ଥାର ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ

ପରିଗଣିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଠିକା ଶ୍ରମିକ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ନିମନ୍ତେ ୧୯୭୦ ମସିହାରେ ଠିକା ଶ୍ରମିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ଉଚ୍ଛେଦ ଆଇନ ଅଣାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ କଳକାରଖାନାର ମାଲିକମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉକ୍ତ ଆଇନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଅଧିକ ଠିକା ଶ୍ରମିକ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ୧୯୯୩-୯୪ ମସିହାରେ ସଂଗଠିତ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଠିକା ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମୋଟ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୧୩ ଭାଗରୁ ୨୦୦୮-୦୯ ମସିହାରେ ୩୨ ଭାଗକୁ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ଜଗତୀକରଣ ଓ ଉଦାରୀକରଣ ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତି ସଙ୍କୁଚିତ କରି ଅଣସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଲାଗିଛି ।

୩.୬ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆର୍ଥିକ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ଶ୍ରମିକ ଅଧିକାର :

ଭାରତ ଜଗତୀକରଣ ଓ ଉଦାରୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଗ୍ରହଣ କଲାଦିନ ଠାରୁ ରଘୁନା ବୃଦ୍ଧି ଭିତ୍ତିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଆସୁଅଛି । କିନ୍ତୁ ଦେଶର ଆଧାରିତ ସଂରଚନାର ଅଭାବ, ଅର୍ଥନୀତିରେ ମନ୍ଦର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ, ଉନ୍ନତ ମାନର ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନର ଅଭାବ, ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପ୍ରତି ବିମୁଖତା ନେଇ ରଘୁନା ବାଣିଜ୍ୟ ଆଶାନ୍ୱରୁପ ସଫଳତା ହାସଲ କରିପାରିନାହିଁ । ତେଣୁ ବିଭିନ୍ନ ସେବା ଓ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ରଘୁନା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା, ରଘୁନା ବାଣିଜ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବା, ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧିତ କରିବା ଆଦି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ୨୦୦୨ ମସିହାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଞ୍ଚଳ ବା ଏସ୍.ଇ.ଜେଡ୍ ଆଇନ ପାଣ କରି ୨୦୦୫ ମସିହା ଠାରୁ ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶିଳ୍ପପତିମାନେ (୧) ଶତକଡ଼ା ୧୦୦ ଭାଗ

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରିପାରିବେ । (୨) ଏହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଥମ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କୁ ଶତକଡ଼ା ୧୦୦ ଏବଂ ତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ଆୟକର ଛାଡ଼ କରାଯିବ । (୩) ଉତ୍ପାଦକମାନେ ସେବା ଚିକିତ୍ସ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ମଧ୍ୟ ଛାଡ଼ ପାଇବେ । (୪) ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଜମି ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ଓ ଅନ୍ୟ ଜମି ବ୍ୟବସାୟିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ଚିତ୍ତ ବିନୋଦନ ପାର୍କ, ସନ୍ତରଣାଗାର, ହୋଟେଲ-ସ୍କୁଲ-କଲେଜ, ଜଳ ଯୋଗାଣ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବନ୍ଧନ ନିମନ୍ତେ ଲିଜ ଦିଆଯିବ । (୫) ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକ ଶୁଳ୍କ ବିହୀନ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ହୋଇଥିବାରୁ ଦେଶର ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆଇନ, ଆୟକର ଆଇନ, ଭାଟ୍, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ, ଭବିଷ୍ୟନ୍ତ ଆଇନ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ନାହିଁ । (୬) ଉତ୍ପାଦନ, ରସ୍ତାନ୍ତରଣ, ଆମଦାନୀ ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ କର୍ତ୍ତାମାଳ, ପୁଞ୍ଜି ଦ୍ରବ୍ୟ, କଳକବଳା ଆଦି ବିନା ଲାଇସେନ୍ସରେ ବା ଅନୁମତିରେ ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଅଣାଯିବ ।

ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭାରତ ସରକାର ଦେଉଥିବା ରିହାତି ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ ଏହା ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ । ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀ ମାଧ୍ୟମରେ ବେପାର ବାଣିଜ୍ୟ କରିବାକୁ ଆସିଥିବା ଜ୍ଞାତକମାନେ ଭାରତର ରାଜା ମହାରାଜାମାନଙ୍କ ପରି ବର୍ତ୍ତମାନ ଶାସକବର୍ଗ ଅର୍ଥନୀତିର ଉଦାରୀକରଣ ନାମରେ ଦେଶର ହଜାର ହଜାର ଏକର ଜମି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରୁଛନ୍ତି ।

ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନେ ଭାରତରେ ଜମି-ଜଳ-ଜଙ୍ଗଲକୁ ଅକ୍ରିଆର କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀର ବାଣିଜ୍ୟ କୋଠୀ ପରି ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ କାମ କରିବ । ଏହା ନବ୍ୟ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହଁ । ଏହାଦ୍ବାରା ଦେଶର ଅଗଣିତ ଛୋଟ ଓ ନାମମାତ୍ର କୃଷକ, କୃଷି ଶ୍ରମିକ, ତପସିଲ ଭୁକ୍ତ ଜାତି, ଜନଜାତି, ଗିରିଜନ, କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟୀ ତଥା ମେହନତୀ ମଣିଷ ନାନା ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବେ ।

୩.୭ ଜଗତୀକରଣ ଓ ବିପନ୍ନ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା :

ଜରା, ମାତୃ ମଙ୍ଗଳ, ବେରୋଜଗାର, ଅପମୃତ୍ୟୁ, ଦୁର୍ଦ୍ଦିଗ୍ଧା ଆଦି ସମସ୍ତ ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ତାଡ଼ନାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ସରକାର ସମାଜର ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିବା ନିରାପତ୍ତାକୁ ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା କୁହାଯାଏ । ମାନବିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବୃଦ୍ଧ, ନିରାଶ୍ରୟ, ବେକାରୀ, ରୁଗ୍‌ଣ ଓ ଅକର୍ମଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା, ସରକାରୀ ଚାକିରି, ରୋଜଗାରର ପତ୍ନୀ, ଚିକିତ୍ସା, ଶିଶୁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁନୃତ ତଥା ଅନଗ୍ରସର ବର୍ଗର କଲ୍ୟାଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଭାରତରେ ଶ୍ରମଜୀବୀମାନେ ସୁଦୀର୍ଘ ସଂଗ୍ରାମ ଫଳରେ ରାଷ୍ଟ୍ରଠାରୁ ଅଳ୍ପ କିଛି ରିହାତି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ସେସବୁ ରିହାତି ଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରମ ଆଇନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ୧୯୨୩ ମସିହାର ଓର୍ଡ଼ିନାନ୍ସ କମ୍ପେନସେସନ ଆକ୍ଟ, ୧୯୪୮ ଫ୍ୟାକ୍ଟୁ ଆକ୍ଟ, ୧୯୬୧ ମସିହା ମ୍ୟାଟରନିଟି ଆକ୍ଟ ପରି କେତେକ ଆକ୍ଟ ମଧ୍ୟ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ସାର୍ବଜନୀନ ମାନବ ଅଧିକାର ଘୋଷଣାନାମାରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଖାଦ୍ୟ, ପୋଷାକ, ତାଲୁରା ଚିକିତ୍ସା, ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଜୀବନ ଧାରଣର

ମାନରେ ଜୀବନ ବିତାଇବାର ଅଧିକାରକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥିଲା । ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ଏହାର ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀରେ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛି ।

ଅର୍ଥନୀତିରେ ଉଦାରୀକରଣ ଓ ଜଗତୀକରଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା ଗୁରୁତର ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛି । ଅର୍ଥନୀତିରୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଓହରି ଯାଉଛି ଓ ବଜାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ସମସ୍ତ ଦାୟାଦ୍ୱ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଉଛି । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ମେହନତୀ ମଣିଷ ନିଜର ସାଙ୍ଗଠନିକ ଦକ୍ଷତା ବଳରେ ଯତ୍ନକ୍ଷିପ୍ତ ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିଲା, ଧୀରେ ଧୀରେ ସେସବୁ ହରାଇବାକୁ ବସିଛି । ବିଶେଷତଃ ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଘରୋଇକରଣ କରାଯିବା ଫଳରେ ସମାଜର ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାକୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ତାଙ୍କର ୨୦୧୦ ମସିହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟକ ରିପୋର୍ଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ପୃଥିବୀର ସର୍ବାଧିକ ଯକ୍ଷ୍ମା (୭୩%), ଡିପ୍ରେସନ୍‌ଆ (୮୩%), କୁଷ୍ଠ (୫୪%), ପୋଲିଓ (୪୭%), ଚିତ୍ତାନସ୍ (୨୭%) ଓ ମେଲେରିଆ (୫୫%) ରୋଗୀ ଭାରତରେ ଅଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାର ଜିଡିପିର ଶତକଡ଼ା ୨ ଭାଗ ଅର୍ଥ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି ଏବଂ ଯାହା କିଛି ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ତା'ର ଅଧିକ ଅଂଶ ସହରାଞ୍ଚଳ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧସହରାଞ୍ଚଳରେ ସାମାନ୍ୟ ।

ସରକାରଙ୍କର ଜଗତୀକରଣ ଓ ଉଦାରୀକରଣ ନୀତି ଫଳରେ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଔଷଧ କମ୍ପାନୀମାନେ ଭାରତର ଔଷଧ ବ୍ୟବସାୟକୁ କରାଯତ କରିଛନ୍ତି । ଆଗରୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଔଷଧପତ୍ରର ଦରଦାମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ନୀତିନିୟମ ରହିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନ୍ଧ କେତେକ ଔଷଧକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ପ୍ରାୟ ସବୁ

ଔଷଧର ଦାମ ବଜାର ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି । ଏହାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ବହୁ ଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଔଷଧ ନିମନ୍ତେ ଅତ୍ୟଧିକ ଦର ନେଉଛନ୍ତି । କେତେକ କମ୍ପାନୀ ସେମାନଙ୍କ ଦେଶରେ ନିଷିଦ୍ଧ ଥିବା ଔଷଧ ସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ନିରାପଦରେ ବିକ୍ରି କରିପାରୁଛନ୍ତି । ଅନେକ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀ ଜୀବନ ରକ୍ଷାକାରୀ ଔଷଧ ଉତ୍ପାଦନ ନ କରି ଅତ୍ୟଧିକ ଲାଭ ଆଶାରେ ନାନା ରକମର ଚିକିତ୍ସାମାନ ତିଆରି କରି ଅତି ଚଢ଼ା ଦାମରେ ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି ।

୩.୮ କୃଷିରେ ବୈଦେଶିକ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ରାଜୁତି ଓ କୃଷକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା :

ଭାରତ ସରକାର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ବିଶ୍ୱବାଣିଜ୍ୟ ସଂଗଠନର ପରାମର୍ଶରେ କୃଷିରେ ଜାଆଁଗତ ସୁଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରି ସାର, ବିହନ, କୀଟନାଶକ ଓ ଜଳ ଉପରେ ଥିବା ରିହାତି କାଟି କରିଛନ୍ତି । ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ବଜାରକୁ ମିଳିମାଳିକ ଓ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଖୋଲା କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିଗମର ଭୂମିକାକୁ ନିମ୍ନ କରି ମିଲ୍ ମାଲିକଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ମୁଖ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଉପରୁ ଗୁରୁତ୍ୱ କମ୍ କରି ଅର୍ଥକାରୀ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଛନ୍ତି, ଭୂ-ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ବାତିଲ କରିଛନ୍ତି । କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମେଟେଓ ବା ମେଧାଗତ ସ୍ୱାଧିକାର ଆଇନକୁ ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଭାରତର କୃଷକ ଆଜି ବିହନ ଉପରୁ ଅଧିକାର, ନିଜସ୍ୱ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ଉପରୁ ଅଧିକାର ଓ ଫସଲର ବିବିଧତା ଉପରେ ଥିବା ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛି । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଅନୁଶ୍ଳିତ ହେବା ଆଗରୁ ଭାରତୀୟ କୃଷି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀଙ୍କ କବଳରେ କବଳିତ

ଥିଲା। ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ନାମରେ କୃଷିର ଉନ୍ନତ ବିହନ, କୀଟନାଶକ ଓ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ ନିମନ୍ତେ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା। ଏବେ ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଅନୁସ୍ଥିତ ହେବା ପରେ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ମାନଙ୍କର ଶୋଷଣ ଅଧିକ ତୀବ୍ର ହୋଇଛି। ଗ୍ଲୋବାଲ ଗ୍ରୀନ୍, ଫିଲଡ଼ଫେସ, ଟାଟା, ମହିନ୍ଦ୍ରା, ଆଇଟିସି, ଡିସିଏନ, ରିଲାଏନ୍ସ, ପେସି, କୋକକୋଲା, ମନସାଞ୍ଜୋ, ମାହିନ୍ଦ୍ରା, ଭାରତୀୟ କାରଗିଲ ପରି ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀ ଭାରତର କୃଷି ବଜାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି। ଫଳରେ ଭାରତର କୃଷି ଆଜି ସଂକଟଗ୍ରସ୍ତ। ବୈଦେଶିକ ସଂପ୍ଲା ଓ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଫଳରେ ଓ ଭାରତର କୃଷିନୀତିକୁ ଅନୁରୂପ ଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଫଳରେ କୃଷି ଆଜି ବ୍ୟୟବହୁଳ ହୋଇଛି। ବ୍ୟୟ ଅନୁସାରେ କୃଷକ ଉତ୍ପାଦିତ ଶସ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ପାଇ ନ ପାରି କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛି, ରଣ ନିମନ୍ତେ ସାହୁକାର ମହାଜନର ଦ୍ଵାରସ୍ଥ ହେଉଛି ଓ ରଣ ଭାରରେ ବୁଡ଼ି ରହି ଚାଷକାର୍ଯ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଦାବନ ଖଟିବାକୁ ଯାଉଛି, ନଚେତ୍ ଆତ୍ମନିୟନ୍ତ୍ରଣରୁ ହରାଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛି। ଭାରତର ଉନ୍ନତ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟ ପଞ୍ଜାବ, ହରିଆନା, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଆରମ୍ଭ କରି ଅନୁନ୍ନତ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହଜାର ହଜାର କୃଷକ ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ପରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ଆମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଜାଣୁ।

୩.୯ ଜଗତୀକରଣ, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଓ ପୁଷିହୀନତା :

ଖାଦ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟର ଏକ ଆବଶ୍ୟକ ବସ୍ତୁ ଓ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ମଣିଷର ମୌଳିକ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଛି।

ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ଦେଶର ସ୍ଵାଧୀନତା ଓ ସାବିତ୍ରିଭୌମତ୍ଵ ଅଜ୍ଞାତ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ଅଛି। ଆମେ ଯଦି ଆମର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜନସଂଖ୍ୟାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ କରି ନ ପାରୁ ତେବେ ଆମକୁ ବିଦେଶରୁ ଖାଦ୍ୟ ଆମଦାନୀ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଓ ଯେଉଁମାନେ ଆମକୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ କରିବେ ସେମାନେ ଆମ ନିକଟରୁ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟର ଅତ୍ୟଧିକ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଅନେକ ରାଜନୈତିକ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦାବି କରିବେ। ଏବେ ବିଶ୍ଵବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ବିଶ୍ଵ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଗଠନ ଖାଦ୍ୟ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତାର ଏକ ନୂଆ ଅର୍ଥ ବାହାର କରିଛନ୍ତି। ଯାହାର ସାରମର୍ମ ହେଲା ଖାଦ୍ୟଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ାଇ ଖାଦ୍ୟ ଉପରେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବା ଦରକାର ନାହିଁ। ତେଣୁ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମଦାନୀ ଉପରେ ଯେଉଁସବୁ କଟକଣା ଅଛି ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଉ ଏବଂ ଦେଶର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଶତକଡ଼ା ୨ ରୁ ୫ ଭାଗ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ କରାଯାଇ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟର ପରିମାଣ ସୀମିତ ରଖାଯାଉ। ଖାଦ୍ୟ କର୍ପୋରେସନକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଯାଇ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଯୋଗାଣ ଆଦିକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାଲିକାନାରେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଉ। ଭାରତ ସରକାର ବିଶ୍ଵବାଣିଜ୍ୟ ସଂସ୍ଥାର ଉପରୋକ୍ତ ପରାମର୍ଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସ୍ଵଦେଶର ଖାଦ୍ୟନୀତି ଓ ଯୋଗାଣ ନେଇ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି। ଏହାଦ୍ଵାରା ଆମମାନଙ୍କର ଜାତୀୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ - ଖାଦ୍ୟ ଉପରେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତାରେ ବ୍ୟାଘାତ ଘଟିଛି। ଖାଦ୍ୟ ବିଭାଜନ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କ ଚାହିଦା ମେଣ୍ଟାଇପାରୁଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଧାନ, ଗହମ, ବାଜରା, ମକା,

ମାଣିଆ, ତାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନରେ ବିଶେଷ କିଛି ବୃଦ୍ଧି ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉନାହିଁ। ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ ପୂର୍ବରୁ ଯେତିକି ସ୍ଥଳରେ ସେସବୁ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଥିଲା ତା'ର ଆୟତନ କମି କମି ଯାଉଛି ଓ ତା' ସ୍ଥାନରେ ଅର୍ଥକାରୀ ଫସଲ, ତୈଳବାଜ, ଆଖୁ, ଧୁଆଁପତ୍ର, ଚା' ପରି କଫି, ଫଳ, ଫୁଲ ଆଦି ଚାଷ କରାଯାଉଛି। ଭାରତ ପରି ଗରିବ ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକରେ ନିମ୍ନ ଜାତୀୟ ଆୟଜନିତ ଗଣ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଲୋକଙ୍କର ଖାଦ୍ୟକ୍ରୟ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ନ ଥିବା ବେଳେ ଧନୀ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଆର୍ଥିକ ସୁସ୍ଥତା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ତମ ଧରଣର ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ କିଣିବାର ଶକ୍ତି ଥିବାରୁ ମୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ ନାମରେ ଗରିବ ଦେଶମାନେ ଧନୀ ଦେଶମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାହିଦା ଥିବା ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରି ରପ୍ତାନୀ କରୁଛନ୍ତି।

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖାଦ୍ୟନୀତି ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପକ୍ଷରୁ କରାଯାଇଥିବା ୨୦୧୬ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅନୁଯାୟୀ ୧୧୮ଟି ରାଷ୍ଟ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ କ୍ଷୁଧା ତାଲିକାରେ ୯୭ତମ ସ୍ଥାନରେ ରହିଛି। ଭାରତର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ଚୀନ (୨୯), ନେପାଳ (୭୨), ମିଆଁମାର (୭୫), ଶ୍ରୀଲଙ୍କା (୮୪) ବାଲଦେଶ (୯୦) ଉନ୍ନତ ସ୍ଥାନରେ ରହିଛନ୍ତି। ଅର୍ଥାତ ଭାରତ ଏକ କ୍ଷୁଧିତ ଦେଶ। ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଧିତ ଦେଶକୁ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ବିଶ୍ୱ ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ ତାରକା କହି ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଜଣାପଡ଼େ। ୨୦୧୫ ମସିହାରେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ଦେଇଥିବା ହିସାବ ଅନୁସାରେ ତିନିଭାଗରୁ ଏକ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ଅପପୁଷ୍ଟିର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଶିଶୁ ଭାରତରେ ହିଁ ଅଛନ୍ତି। ବିଶ୍ୱରେ ଅଳ୍ପ ଓଜନ ଛୁଆ ଭାରତରେ ସର୍ବାଧିକ। ଭାରତରେ ଜାତୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥା ବା

ଏନ୍ଏସଏସ୍‌ର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସାରା ଭାରତରେ ୪୬ ଭାଗ ଶିଶୁ ପୁଷ୍ଟିହୀନତାର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହା ୫୮ ଭାଗ। ସେହିପରି ପୁଷ୍ଟିହୀନତାର ଶିକାର ହୋଇ ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଯାଜପୁର ଓ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ବ୍ୟାପକ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ସାରା ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଭାରତରେ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲା। ଏହାକୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ନିରକ୍ଷରତା, ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ, ଆଞ୍ଚଳିକ ଅନଗ୍ରସରତା, ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳ ଓ ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟଭାବ ଜନିତ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ। କିନ୍ତୁ ଜଗତିକରଣ ଯେ ସାଧାରଣ ମଣିଷର ସମ୍ବଳସବୁକୁ ଆତ୍ମସାର୍ କରି ତାକୁ ନିଷ୍ଠ କରି ଛାଡ଼ି ଦେଇଛି, ସେ କଥା କେହି ଅବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିବେ ନାହିଁ। ଦୀର୍ଘ ୨୫ ବର୍ଷ ଧରି ବହୁ ଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀ ଓ ଦେଶୀୟ କର୍ପୋରେଟ୍ ଜଗତ ଅନୁନ୍ନତ ଅଞ୍ଚଳର ଜମି-ଜମ-ଜଙ୍ଗଲରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଉତ୍ଖାତ କରି ସେମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ଛଡ଼ାଇ ନେଇଛନ୍ତି। ଫଳରେ ସେମାନେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ପୁଷ୍ଟିହୀନତାର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି। ଏକଥା କ'ଣ ଅସ୍ୱାକାର କରାଯିବ ?

ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଏକ ଧାରଣା ଅଛି ଯେ, ଜଗତାକରଣ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଦେଶର ମୋଟ ଜାତୀୟ ଉତ୍ପାଦନରେ ବୃଦ୍ଧି, ମୁଣ୍ଡପିଛା ଆୟ ବୃଦ୍ଧି, ସଞ୍ଚୟ ଓ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହାର ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲେ ତା'ର ସୁଫଳ ନିର୍ମଳ ଜଳଧାର ପରି ଉପରୁ ତଳକୁ ବୋହିଆସିବ ଓ ଏ ପ୍ରକାର ପ୍ରଗତିରୁ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଉପକାର ପାଇବ ଅର୍ଥାତ୍ ସମାଜରେ ବୈଷମ୍ୟତା ଦୂର ହେବ ଓ ସମସ୍ତେ ସମାନ ଭାବରେ ବିକାଶର ସୁଫଳ ଭୋଗ କରିବେ।

କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ ଆମେ ଦେଖିଲୁ ବିଗତ ୬୫ ବର୍ଷର ଜଗତାକରଣ ଓ ଉଦାରୀକରଣ ଫଳରେ ଦେଶରେ ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନର ହାରରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି, ସୂକ୍ଷ୍ମରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି, ପୁଞ୍ଜିନିବେଶରେ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି, ମୁଣ୍ଡ ପିଛା ଆୟରେ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଭାରତରେ ବୈଷମ୍ୟର ପାଚେରୀ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଧନୀ ଗରିବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାରତମ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ଓ ଏହା ଦିନକୁ ଦିନ ଅମାନବୀୟ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହି ଅର୍ଥନୈତିକ ବୈଷମ୍ୟତା ମଧ୍ୟ ଗଭୀର ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟତାକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଛି ।

ଅକୃପାୟ ଇନ୍ଦରନିଧିରାଜ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା “ଏକ ପ୍ରତିଶତକ ଲାଗି ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା” ରିପୋର୍ଟରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ବିଶ୍ୱରେ ଶତକଡ଼ା ୧ ଭାଗ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଶତକଡ଼ା ୯୯ ଭାଗ ଲୋକଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଅଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ରହିଛି । ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ପାଖରେ ଯେତିକି ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା ସେତିକି ସମ୍ପତ୍ତି ୩୮୮ ଜଣ ମହାଧନୀଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଥିଲା । ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ମହାଧନୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୭୭କୁ, ୨୦୧୨ ମସିହାରେ, ୧୫୯କୁ, ୨୦୧୩ ମସିହାରେ ୯୨କୁ, ୨୦୧୪ ମସିହାରେ ୮୦କୁ, ୨୦୧୫ ମସିହା ୬୨ ଜଣକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ମହାଧନୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କମିଛି, କିନ୍ତୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ତାରତମ୍ୟ କମିନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ କମ୍ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ଅଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଠୁଳ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଭାରତର ଶୀର୍ଷ ଆକାଶି କମ୍ପାନୀର ସିଇଓଙ୍କ ଦରମା ଜଣେ ସାଧାରଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବେତନ ଠାରୁ ୪୧୬ ଗୁଣ ଅଧିକ ।

ନାଇଟ୍, ପ୍ରାକ୍, ଗ୍ଲୋବାଲ ଡେଲଥ ରିପୋର୍ଟ ୨୦୧୬ ମସିହା ନିମନ୍ତେ ଜାରି କରିଥିବା ତା’ର ରିପୋର୍ଟରେ ୯୧ଟି ଦେଶର ଅତି ମହାଧନୀ ଲୋକଙ୍କ (ଯେଉଁମାନଙ୍କର ୩୦ ମିଲିୟନ ଆମେରିକୀୟ ଡଲାରରୁ ଅଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି) ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ ୬ ନମ୍ବରରେ ରହିଛି ଓ ୨୦୨୫ ବେଳକୁ ଏହା ଆମେରିକା, ଚାଇନା ଓ ଜର୍ମାନୀ ପରେ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ରହିବ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ସାରା ପୃଥିବୀରେ ମହାଧନୀ ଗତ ୧୦ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଶତକଡ଼ା ୬୧ ଭାଗ ବଢ଼ିଥିବା ବେଳେ ଭାରତରେ ଏହା ୩୪୦ ଭାଗ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ସେହିପରି କ୍ରେଡିଟ୍, ସୁଇସ୍ ରିସର୍ଚ୍ଚ ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟର ଗ୍ଲୋବାଲ ଡେଲଥ ରିପୋର୍ଟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଭାରତରେ ମିଲିଅନରଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨୦୧୭ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ୮୪,୦୦୦ ଛୁଇଁଯାରେ । ଭାରତରେ ଧନୀ ଓ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ତଥା ଗରିବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଏହାର ୨୦୧୬ ମସିହା ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ୨୦୦୦ ମସିହାରୁ ୨୦୧୬ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଭାରତର ଶତକଡ଼ା ୧ ଭାଗ ଧନୀମାନଙ୍କର ସମ୍ପଦ ୩୬.୮ ଭାଗରୁ ୫୮.୪ ଭାଗକୁ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି ।

୨୦୧୧ ମସିହା ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ଜାତିଗତ ଜନଗଣନା ରିପୋର୍ଟକୁ ଦେଖିଲେ ବିକାଶର ଅସଲ ଚେହେରା ଜଣାପଡ଼େ । ଉକ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଦେଶରେ ୫୬ ଭାଗ ପରିବାର ଭୂମିହୀନ; ୬୦ ଭାଗ ପରିବାର ବଞ୍ଚେ, ୩୬ ଭାଗ ପରିବାର ନିରକ୍ଷର, ୫୧ ଭାଗ ପରିବାରର ସ୍ତ୍ରୀୟା ରୋଜଗାର କିଛି ନାହିଁ ।

ମାନବ ଅଧିକାରରୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ହେଲେ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ

ନେଇ ବିକାଶ କରିବାକୁ ହେଲେ, ଏକ ମାନବୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗଠନ କରିବାକୁ ହେଲେ, ଏ ପ୍ରକାର ଉତ୍କଟ ଧନୀ-ଦରିଦ୍ର, ଗାଁ-ସହର, ଆଦିବାସୀ- ଅଣଆଦିବାସୀ ଦଳିତ ଓ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବ୍ୟବଧାନ ସଂକୁଚିତ କରିବାକୁ ହେବ। କିନ୍ତୁ ଜଗତାକରଣ ଓ ଉଦାରାକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଏ ବିଷୟତାକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ ସମସ୍ତ ଖୋରାକ ଯୋଗାଇ ଚାଲିଛି।

ଭାରତ ଏକ ବହୁଧର୍ମ, ଭାଷା, ବର୍ଣ୍ଣ, ଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀର ଦେଶ। ତେଣୁ ଏଠାରେ ବିଷମତା ରହିବା ସ୍ୱାଭାବିକ। କିନ୍ତୁ ଜଗତାକରଣ ଓ ଉଦାରାକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଆଜି ସାମାଜିକ ବିଷମତା ଓ ସାମାଜିକ ବିଦ୍ୱେଷକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଛି। ଫଳରେ ଦେଶରେ ନାନା ପ୍ରକାର ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାକାଣ୍ଡ, ଜାତିଆଣ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଆଦି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ଭାବ ମଣିଷର ଐକ୍ୟ ଓ ସଂହତିକୁ ଦୁର୍ବଳ କରୁଛି। ଦେଶରେ ଅସହିଷ୍ଣୁତାର ବାତାବରଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି। ଗଣତନ୍ତ୍ର, ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷତା, ସମାଜବାଦ, ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଶାସକ ଦଳର ଅଙ୍ଗୀକାର ନାହିଁ। ଦେଶର ସାଧାରଣ ମଣିଷ, ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତ ଏକ ଭୟର ବାତାବରଣରେ ରହୁଛନ୍ତି। ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ଆଜି ଆକ୍ରମଣ ହେଉଛି। ସାହିତ୍ୟିକ, କଳାକାର, ଲେଖକ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ କେହି ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ମନେକରୁ ନାହାନ୍ତି। ରାଷ୍ଟ୍ର ଏକ ପ୍ରାସାବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି। ଏପରି ଏକ ପରିବେଶ ବହୁଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀ, କର୍ପୋରେଟ୍ ଜଗତ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଭାରତରେ ଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀ ପାର୍ଟିନର ମାନଙ୍କୁ ବିନା ବାଧା ବନ୍ଧନରେ ଲାଭ ସଂଗ୍ରହ କରି ପୁଞ୍ଜି ଠୁଳ କରିବାରେ ବିଶେଷ ସହାୟକ ହେଉଛି।

ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ ଯେ ନ ହେଉଛି ତାହା ନୁହେଁ। ଜଗତାକରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଦେଇଛି। ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉତ୍ତାଳ ଜନଆନ୍ଦୋଳନ ସବୁ ଚାଲିଛି, କିନ୍ତୁ ପୀସିଷ୍ଟ ସରକାର ସମସ୍ତ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ବନ୍ଧୁକ ମୁନରେ ଦବାଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଉପସଂହାର :

ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଏକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଜଗତାକରଣ ଓ ଉଦାରାକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ନେଇ ମାନବ ଅଧିକାର ଆଜି ଘୋର ସଂକଟରେ। ଆଜିର ରାଷ୍ଟ୍ର ଆଉ ଜନ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ହୋଇ ରହି ନାହିଁ। ରାଷ୍ଟ୍ର ଜନକଲ୍ୟାଣକାରୀ ଭୂମିକାରୁ ଅବତରଣ କରି ନିଜକୁ ପୋଲିସ ଭୂମିକାକୁ ନେଇ ଆସିଛି। ତେଣୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଆଜି ଆଉ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ କରି ରାଷ୍ଟ୍ର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ସ୍ଥାପନା ନ କରି ଏହାକୁ ବଜାର ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛି। ରାଷ୍ଟ୍ର କେବଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୋଗାଇବା, ଆଇନର ଶାସନ ଜାହିର କରିବା, ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ଆହରଣକୁ ଆଇନସିଦ୍ଧ କରିବା ପରି କାମରେ ନିଜକୁ ସୀମିତ ରଖିବ। ତେଣୁ ଯେଉଁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଦିନେ କ'ଣ ଉତ୍ପାଦନ ହେବ, କେତେ ଉତ୍ପାଦନ ହେବ, କାହା ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ପାଦନ ହେବ, କେତେ ବାମ୍ ଜିନିଷର ରହିବ, କିପରି ତିଆରି ହେବ ଆଦି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଉଥିଲା ଓ ଅର୍ଥନୀତିର ସୁପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ନାନା ପ୍ରକାର ଆଇନ କାନୁନ କଟକଣା ସବୁ ସମ୍ବିଧାନରେ ଖଞ୍ଜି ଥିଲା, ସେସବୁ ଆଜି ଅକାମୀ। ଅଧିକତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରକ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ, ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଡି, ବିଶ୍ୱ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଗଠନ, ଏସିଆନ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଙ୍କ, ଡିଏଫ୍ ଆଇ.ଡି. ପରି ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କର

ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଭୂମିକାରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସବୁବେଳେ ନିଜର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଉପରେ ଯେପରି କୌଣସି ଆଞ୍ଚ ନ ଆସିବ, ତାହା ଯେପରି କରାନଯିବ, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯେପରି କୌଣସି କଟକଣା ନରହିବ ସେହିପରି ବିଷୟ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେପରି ସ୍ଥଳେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଦେଶରେ ନିଯୁକ୍ତି, ଆୟ ସଞ୍ଚୟ, ବିନିଯୋଗ, ମାନବ ଅଧିକାର, ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଦି ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ କି ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ସେଥିପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଅଧିକାର ଓ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ- ଉଭୟଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ହୁଏତ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସମ୍ବଳିତ ବିଷୟକୁ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ବହୁ ଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀ ଓ କର୍ପୋରେଟ୍ ଜଗତ ତଥା ଏକଚାଟିଆ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଙ୍ଗୁଶ ଲଗାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିମ୍ବା ମାନବ ଅଧିକାର ନିମନ୍ତେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରୁଥିବା ମାନବ ଅଧିକାର କର୍ମୀ, ଆଇନ ଅଦାଲତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଗଠନ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏ ଦୃଢ଼ତି ମଧ୍ୟରୁ

ଭାରତରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରଥମଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ ନ ଚାଲିଲେ ରାଷ୍ଟ୍ର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସ୍ତରରୁ ରଣ, ସାହାଯ୍ୟ, ସିଧାସଳଖ ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜି ଆଦିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବ । ହୁଏତ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କଟକଣା ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ବାସ୍ତବର ଶିକାର ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ ସରକାର ଦ୍ୱିତୀୟ ସମ୍ଭାବନାଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବେ । କାରଣ ମାନବ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କଲେ ସରକାରଙ୍କୁ କେହି ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ନାହିଁ । ବେଶୀ ରୁ ବେଶୀ ହେଲେ ମାନବ ଅଧିକାର କର୍ମୀମାନେ ସଭାସମିତି, ଲେଖା ଲେଖି, କୋର୍ଟକଚେରୀ, ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଆଦି ପ୍ରତିବାଦ, ଆନ୍ଦୋଳନ କରିପାରିବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଚାତିଲା ପାଣିରେ ଘରପୋଡ଼ିବ ନାହିଁ । ସେଇଥି ନିମନ୍ତେ ସାରା ଭାରତରେ ସରକାର ବହୁଦେଶୀୟ କମ୍ପାନୀ, ଦେଶୀୟ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କ ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଦେଶରେ ମିଥ୍ୟା ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର, ମିଥ୍ୟା କେଶ, ଗିରଫଦାରୀ ଜେଲ ଓ ଜୋରିମାନା କରି ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ସ୍ବାଧିନୋତ୍ତର ଭାରତରେ ଜନବିରୋଧୀ ଆଇନର କ୍ରମବିକାଶ

ଦେବ ରଞ୍ଜନ

ଭାରତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିଚିତ୍ରତା ହେଲା ଯେ ଏହାର ଶାସକ ବର୍ଗର ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ଏହାର ସାଧାରଣ ଜନତାର ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ବିରାଟ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା ରହୁଛି । ଭାରତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେତିକି ପୁରୁଣା ହେଉଛି ଏହି ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା ସେତିକି ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏପରି ବହୁ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯାହାକୁ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ନିଜର ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ନେଇ ଯେମିତି ବୁଝିଥାନ୍ତି, ଠିକ୍ ତାହାର ବିପରୀତ ଅର୍ଥରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପଦ୍ଧତିରେ ନିର୍ବାଚିତ ଶାସକବର୍ଗ ବୁଝିଥାନ୍ତି । ଆମର ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଆମେ ‘ବିକାଶ’, ‘ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷତା’, ‘ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରିସ୍ଥିତି’, ‘ଦେଶପ୍ରେମ’ ଓ ‘ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ’ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଯେଉଁଭଳି ବୁଝିଥାଉ, ସେପରି କିନ୍ତୁ ଶାସନକୁ ଆସୁଥିବା ବର୍ଗ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ ଯଦିଓ ସେହି ସମାନ ଶବ୍ଦକୁ ବିଭିନ୍ନ ଉପମା ଦେଇ ସେମାନେ ତାହା ଆଗରୁ ଆମ ପାଖରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା ହେତୁ ନିର୍ବାଚନରେ ଗୋଟିଏ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଶାସନରୁ ଯାଏ ଓ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜନୈତିକ ଶାସନକୁ ଆସିଥାଏ । ମାତ୍ର ପୁରୁଣା ଦଳର ଲୋକବିରୋଧୀ ସଂଜ୍ଞାଟି କାଏମ୍ ରହିଯାଏ- ଏଥିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସେନାହିଁ । ଭାରତର ସାଠିଏ ବର୍ଷର ଇତିହାସକୁ ଦେଖିଲେ ଏହି ସୂଚନା ମିଳିଥାଏ । ତାହା କିପରି ?

ଭାରତରେ ସାଠିଏ ଦଶକରେ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ବିରାଟ ଶ୍ରମିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଟେକ୍ସଟାଇଲ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିୟନ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଜନ୍ମ ଦେଲା । ଶ୍ରମିକର ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ରିଠିତ ଏହି ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିୟନ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ କିନ୍ତୁ ନଷ୍ଟ କରିବାପାଇଁ ବହୁ ଚକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ପ୍ରଥମକରି ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ କିଛି ସୁବିଧା ପାଇଥିଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ବ୍ୟାପକ କରିବା ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ଚେଷ୍ଟା କରାଗଲା, ସେତେବେଳେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲିଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଦେବାଳିଆ ଘୋଷଣା କରାଯାଇ ବନ୍ଦ କରିଦିଆଗଲା । ପରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା କାରଖାନାର ଜମିକୁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ବିକି ମାଲିକମାନେ ଫାଇଦାରେ ରହିଲେ, ମାତ୍ର ସଂଗଠିତ ଶ୍ରମିକମାନେ ଚାକିରି ହରାଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ରହିଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ସବୁ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ଏଥିପାଇଁ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିୟନ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ସରକାରାନ୍ତରରେ ଦାୟୀ କରାଗଲା । ଏହି କଥା ବୟେ, ସୁରାଟ୍, କଲିକତା ପରି ବଡ଼ ବଡ଼ ସ୍ଥାନରେ ହୋଇଥିଲା । ଏପରି ଆନ୍ଦୋଳନ ବୟେରେ ଦଉ ସାମନ୍ତଙ୍କ ପରି ଶ୍ରମିକ ନେତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲା । ପରେ ଶ୍ରମିକ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦମନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ‘ଶିବ ସେନା’ ପରି ଏକ

କର୍ପୋରେଟ୍, ଗୁଣ୍ଡା ବାହିନୀ ବାଲ୍ ଥାକରେକ୍ ନେତୃତ୍ୱରେ ତିଆରି ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁମାନେ ମିଲ୍ ମାଲିକଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ସରକାରୀ ସମର୍ଥନରେ ଶ୍ରମିକନେତାଙ୍କ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡମାନ ରଚନା କରିଥିଲେ । ପରେ ଦତ୍ତ ସାମନ୍ତଙ୍କ ହତ୍ୟା ତ ହୋଇଥିଲା ମାତ୍ର ଶ୍ରମିକର ଅଧିକାର ପାଇଁ ଲଢ଼େଇ ବହୁ ସ୍ଥାନରେ ଓ ବହୁଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଖଣି ଠାରୁ କାରଖାନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଫରିଦାବାଦ ଠାରୁ ତାମିଲନାଡୁର ଏରୋଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, କାମକରୁଥିବା ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ନିଜର ସୁରକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ନେଇ ‘ବିକାଶ’ର ପରିଭାଷା ତିଆରି କରିଥିଲେ ।

ସତୁରୀ ଦଶକରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଚାଷୀ ଓ ଭୂମିହୀନ ବର୍ଗର ଲୋକେ ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ସତୁରୀ ଦଶକରେ ଏଇଥିପାଇଁ ଦେଖାଦେଲା କାରଣ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରକୃତ ରୂପକୁ ବୁଝିବାକୁ ଗ୍ରାମୀଣ ଲୋକଙ୍କୁ ସମୟ ଲାଗିଥିଲା । ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେ ଯୁରୋପୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଆସିଛି ଏକଥାରେ କୌଣସି ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ନାହିଁ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଅଥବା ଚାଳିଶ ଦଶକ ଆଗରୁ ଭାରତରେ ରାଜା ମହାରାଜାଙ୍କ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଲୋକେ ପରିଚିତ ଥିଲେ । ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଏଠାରେ ବିଶଦ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଯେଉଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଲା ଓ ନିର୍ବାଚନ ପଦ୍ଧତିରେ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରିରାକୃତ ହେଲା ସେଥିରେ କିନ୍ତୁ ‘ଗଣତନ୍ତ୍ର’ର ସେହି ମୂଲ୍ୟବୋଧ

ସେଠାରେ ରହିଲା ନାହିଁ, ଯାହା ଲୋକେ ସେ ସମୟରେ ବୁଝିଥିଲେ । ବୁଝୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ରାଜା, ଜମିଦାର, ମହାରାଜାମାନେ ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ବିଧାନସଭା ଓ ଲୋକସଭାର ଆସନ ଅଭିଧାର କଲେ । ଫଳରେ ଜମିର ସମବେଶନ ଯୋଜନା ଲାଗୁ ନହୋଇପାରି କେବଳ ସ୍ଲୋଗାନରେ ରହିଗଲା ।

ସତୁରୀ ଦଶକରେ ଏହି ଜମି ଆନ୍ଦୋଳନ କ୍ରମଶଃ ନିକ୍ଳ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପ୍ରଥମେ ପର୍ଯ୍ୟବସ୍ତ ଓ ପରେ ପରେ ପଞ୍ଜାବ, ବିହାର, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, କେରଳ ଓ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଆଦି ରାଜ୍ୟକୁ ବ୍ୟାପାଥିଲା । ଏହା ଆଉ ଚାଷୀ ଓ କୃଷିଶ୍ରମିକଙ୍କ ଭିତରେ ସୀମିତ ନରହି ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବୃଦ୍ଧ କରିପାରିଥିଲା । ପରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବିଚାରରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଏଥିରେ ବହୁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ଶିକ୍ଷକ, ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଗୋଷ୍ଠି ମଧ୍ୟ ଯୋଗଦେଇଥିଲେ । ହେଲେ ସେସମୟରେ ଅନ୍ଧାଧୁନିଆ ଗିରଫଦାରୀ, ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର, ଗଣହତ୍ୟା, ହାଜତରେ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ଦେବା ଆଦି କୌଶଳ ଆପଣେଇ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସେହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦମନ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଜମିହୀନ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ରଚାଷୀ ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଏକ ସ୍ୱପ୍ନ ରହିଛି ଓ ସେମାନେ ଯେ ସମାନ ଭାବରେ ବିକଶିତ ହେବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି, ଏପରିକି ଆଦିବାସୀ ବର୍ଗ ଯେ ଅବହେଳିତ ଅଛି ସେକଥାକୁ କିନ୍ତୁ ଶାସନରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଗଲା ନାହିଁ । ସେ ସମୟରେ ଆଦିବାସୀ ସମ୍ବୃଦ୍ଧି ଆନ୍ଦୋଳନରୁ ଅଲଗା କରିଦେବା ପାଇଁ ତତ୍କାଳୀନ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ସରକାର Integrated Tribal Area Development ନାମରେ ଏଜେନ୍‌ଡି ଖୋଲି ଆଦିବାସୀର ‘ବିକାଶ’ ପାଇଁ

ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ଏହି ମଡ଼େଲ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶା ସମେତ ଅନ୍ୟ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳ ଥିବା ରାଜ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳର ‘ବିକାଶ’ କରାଗଲା ଓ ନବୁଲ ଆନ୍ଦୋଳନ କିଛିଟା ଭଙ୍ଗା ଆସିଥିଲା । ପରେ କିନ୍ତୁ ଆଦିବାସୀ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ କ୍ରମଶଃ ବିସ୍ଥାପନ ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେଲା । ନର୍ମଦା ଆନ୍ଦୋଳନ, କେରଳର ନାରବ ଉପତ୍ୟକାରେ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଏପରିକି ଓଡ଼ିଶାରେ ବାଲକୋ ଖଣି ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନ କ୍ରମଶଃ ସରକାରୀ ‘ବିକାଶ’ ପରିଭାଷାକୁ ବଦଳାଇ ନିଜ ଅଧିକାରର କିପରି ସୁରକ୍ଷା ହୋଇପାରିବ ସେହିକଥା କହିଥିଲା ।

ଅଶି ଦଶକର ଚାଷୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ପଞ୍ଜାବ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଓ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ପରି ରାଜ୍ୟର ଶାସନକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଚାଷୀମାନେ ନିଜ ଉତ୍ପାଦନର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ପାଇବା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଭାରତରେ ସବୁରା ଦଶକର ‘ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ’ ଚାଷୀର ପାରମ୍ପରିକ ଚାଷ ଓ ପାରମ୍ପରିକ କୌଶଳକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଧୁନିକ ଶୈଳୀରେ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନର ରାସ୍ତା ଦେଖାଇଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନାହାର କର୍ମିଯିବ ଓ ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇ ଦେଶର ଖାଦ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଦୂର ହେବ ବୋଲି ପ୍ଲୋଗାନ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଚାଷୀମାନେ ସବୁରା ଦଶକରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ନାମରେ ଯେଉଁ ସାର, ବିହନ ଓ ଔଷଧ ମାଗଣା ପାଉଥିଲେ ଅଶି ଦଶକରେ ସେ ସବୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଏହି ହେତୁ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ତ ବଢ଼ିଗଲା, ମାତ୍ର ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସରକାରୀ ଦର ବଢ଼ିଲା ନାହିଁ । ସେହିହେତୁ ଚାଷୀମାନେ

ବିରାଟ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିଲେ ଓ ଯେଉଁଥିରୁ ମହେନ୍ଦ୍ର ସିଂ ଚିକାୟତଙ୍କ ଜନ୍ମ । ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଚାଷୀମାନେ ଦିଲ୍ଲୀ ବୋଟ କ୍ଲବକୁ (ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନ ନିକଟସ୍ଥ) ଆସି ଦିଲ୍ଲୀକୁ ସିଲ କରିଦେଇଥିଲେ । ଏହାର ପ୍ରଭାବରେ ସରକାର ଅବଶ୍ୟ ସାମୟିକ ଭାବରେ କିଛି କିଛି ସ୍ଥାନରେ ଆଖୁ ଓ ଗହମ ପରି ଉତ୍ପାଦନର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କଲେ ମାତ୍ର ଏହି ବୃଦ୍ଧିର କୌଣସି ଅନୁପାତ ବା ratio ସରକାର ସ୍ଥିର କଲେନାହିଁ । ତେଣୁ କୃଷକ ସର୍ବଦା ସରକାରୀ ଦଳର ଦୟାର ପାତ୍ର ହୋଇରହିଲା- ଦାବି କଲେ ମୂଲ୍ୟରେ କିଛିଟା ବୃଦ୍ଧି କରିଦିଆଗଲା । ହେଲେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦ୍ୱାରା ଯେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିପାରିବ ସେହିକଥା କୃଷକ ଶ୍ରେଣୀ ଶିଖିଲା ଓ ନିଜର ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସମାଜବାଦୀ ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତନା ନେଇ ‘ବିକାଶ’ର ଯୁକ୍ତି ତିଆରି କଲା ।

ହେଲେ ନବେ ଦଶକରେ କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ଏହି ଦେଶରେ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ନାମରେ ନବ୍ୟଉଦାରବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ଆପଣେଇ ଥିଲେ । ଏଥିରେ ଯେଉଁ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାକରଣ ଜାଣି ଜାଣି ତିଆରି କରାଗଲା ତାହା ହେଲା ଆଗରୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଚାର ଧାରା ନେଇ ଲଢ଼େଇ କରିଥିବା ଶ୍ରମିକ, ଚାଷୀ, ଦଳିତ ଓ ଆଦିବାସୀବର୍ଗର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉପଭୋକ୍ତାରେ ପରିଣତ କରିଦିଆଗଲା । ଏଥିରେ ବିକାଶର ଅର୍ଥ କୁହାଗଲା ଯେ ଲାଜସେନ୍ଦ୍ର ରାଜ ନଷ୍ଟ କରାଯିବ ଓ ମୁକ୍ତ ବଜାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସାମ୍ୟବାଦ ଅଣାଯାଇପାରିବ । ଏଥିପାଇଁ ଅଧିକ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଗ୍ୟାଙ୍ଗ୍ ରୁକ୍ଷି ଓ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ବିରୋଧୀ ଶ୍ରମିକ

ଓ ଚାଷୀ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସରକାର ଅଣାଦେଖା କରିଦେଲେ । ସରକାର ନିଜେ ଯୋଗାଉଥିବା ସର୍ବନମ୍ର ସୁବିଧା ଯଥା ପାନୀୟ ଜଳ, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ ସେବା ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ବିଭାଗକୁ କ୍ରମଶଃ ପ୍ରାଇଭେଟ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ଦେଇଦେଲେ । ଏଥିରେ ଚାଷୀ, ଆଦିବାସୀ ଓ ଶ୍ରମିକ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ଆର୍ଥିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଉପରୋକ୍ତ ସୁବିଧାକୁ କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ କିଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଲେ ।

ଭାରତରେ ନବେ ଦଶକରେ ଯେତେବେଳେ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ଠିକ୍ କି ଭୁଲ୍ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ବିତର୍କ ଚାଲୁଛି ସେତେବେଳେ ଏହା ଉପରେ କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ମତ ନରଖି ବରଂ ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି ଓ ଲାଲକୃଷ୍ଣ ଆଡ଼ବାଣୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ବାବରୀ ମସଜିଦ୍ ଭଙ୍ଗ ଓ ରାମ ମନ୍ଦିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସ୍ବେଚ୍ଛାଗାନ୍ରେ ଧର୍ମ ନାମରେ ବିଭାଜନ ରାଜନୀତି ଏ ଦେଶରେ ଉଠାଯାଇଥିଲା । ହିନ୍ଦୁ ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠଙ୍କୁ ସୁହାଇଲା ଭଳି “ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷତା”ର ଏକ ନୂଆ ସଂଜ୍ଞା ଦେବାପାଇଁ ଲାଲକୃଷ୍ଣ ଆଡ଼ବାଣୀ ରଥଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ଓ ଯାହା ହେତୁ ୧୯୯୨ ମସିହାରେ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଓଜସ୍ବିନୀ ଭାଷଣ ହେତୁ ପ୍ରାୟେ ୩୨ଟି ସ୍ଥାନରେ ଦଙ୍ଗା ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ନିଜର ଧର୍ମକୁ ପାଳନ କରିବା ସହିତ ପରସ୍ପରର ଧର୍ମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାର ଯେଉଁ ପରମ୍ପରା ଏହି ଦେଶରେ ଥିଲା ତାହାକୁ ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ବୟଂ ସେବକ ସଂଘ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲେ । ଏହି ହେତୁ ଭାଜପା ଲୋକସଭାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସଫଳତା ମଧ୍ୟ ପାଇଲା ଓ ଅଟଳ ବିହାରୀ ବାଜପେୟୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ କ୍ଷମତାକୁ

ଆସିଲା । ସେମାନେ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିଲା ପରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ନୀତିକୁ ଆହୁରି ଉନ୍ନତ କଲେ, ଯେଉଁଥିରୁ ଦେଶୀ ଅରବପତିମାନେ ଜନ୍ମ ହେବାରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗିଲେ ।

ଏଠାରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଚାଷୀଙ୍କୁ ସହଜରେ ରଣ ଦେବାର ସୁବିଧା ଓ କାରଖାନାମାନଙ୍କରେ ଠିକା ଶ୍ରମିକ ନିଯୁକ୍ତି ବଦଳରେ ସ୍ଥାୟୀ ଶ୍ରମିକ ନିଯୁକ୍ତି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିବା ଇତ୍ୟାଦିରେ ଯେ ସମାଜର ବିକାଶ ହୋଇପାରିବ ସେ କଥାକୁ ନା କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ନା ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି କାହାରି ବି ନେତୃବର୍ଗ ବିଶ୍ବାସ କଲେ ନାହିଁ । ସାଧାରଣ ବର୍ଗରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ନେତୃତ୍ବ ଅନୁପସ୍ଥିତି ହେତୁ ସେମାନେ ଏପରି କରିପାରିଲେ । ଓଲଟି ଶ୍ରମିକର ସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଶ୍ରମିକକୁ ଓ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପାଇଁ ଚାଷୀକୁ ଦାୟୀ କରାଗଲା ଓ ସେହିଭଳି ବକ୍ତବ୍ୟ ସରକାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ନେତାମାନେ ଦେବାରେ ଲାଗିଲେ । ସେମାନେ ଆଦିବାସୀ, ଚାଷୀ ଓ ଶ୍ରମିକକୁ ‘ବିକାଶ ବିରୋଧୀ’ ଓ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’ ଆଖ୍ୟାଦେଲେ ।

ଏହି ଆଦିବାସୀ, ଚାଷୀ ଓ ଶ୍ରମିକର ପରିବାର ନିଜର ଅଧିକାର ପାଉନଥିବା ହେତୁ ଯଦି କୌଣସି ଠାରେ ନିଜର ବିରୋଧକୁ ଅହିଂସା ହେଉ ଅଥବା ହିଂସାତ୍ମକ ରାସ୍ତାରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ତାହାକୁ ଆଜିର ନେତୃବର୍ଗ, ସେ ଯେ କୌଣସି ଦଳର ହୋଇଥାନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ଏହା ଯେ ଅତୀତର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବିଫଳତା ତାହା ମନେ ନ କରି ଏହାକୁ ଆଜନ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରିସ୍ଥିତି ମନେକରୁଛନ୍ତି ଓ ପୁଲିସକୁ ଅମାପ କ୍ଷମତା ଦେଇ ଏସବୁକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ନୃତନ ଆଇନମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛନ୍ତି । କାରଣ ଏହି ନିର୍ବାଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଜେ

ନିଜେ ଏକ ଏକ ଶିକ୍ଷପତି ଅଥବା ବଡ଼ ଠିକାଦାର, ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣକାରୀ ସଂସ୍ଥା, ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀର ପରାମର୍ଶଦାତା ଅଥବା ବୃହତ୍ ବ୍ୟବସାୟୀ ହୋଇଗଲେଣି । ପୁଲିସ୍ କଦାପି ଏକ ସ୍ୱୟଂକ୍ରିୟ ସଂସ୍ଥା ନୁହେଁ । ଏହା ସିଧାସଳଖ ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଓ ସରକାରଙ୍କ ଏକ ଅଙ୍ଗ ସଦୃଶ । ତେଣୁ ପୁଲିସ୍‌କୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଅଷ୍ଟାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ରାଜାମାନେ ନିଜର କରୁଆଳକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଦମନ କରିବା ସଦୃଶ ଅଟେ ।

ଏବେ ଦେଶବ୍ୟାପୀ କେତେକ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟସରକାର “ବେଆଇନ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ” ରୋକିବା ବାହାନରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ କେତେକ କଳା ଆଇନକୁ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ୧୯୯୯ ମସିହା ପରଠାରୁ ଏହିପରି ବହୁ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ପାଶ କରିଛନ୍ତି । କେଉଁ ରାଜ୍ୟସରକାର କିନ୍ତୁ ଭୂସଂସ୍କାରକୁ ଲାଗୁ କରିବା, ଶ୍ରମିକକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା, ଆଦିବାସୀକୁ କିପରି ବିତାଡ଼ିତ କରାନଯିବ ଓ ଉପଭୋକ୍ତା କିପରି ନିଜର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିପାରିବ ସେ ଦିଗରେ ଆଉ ଧ୍ୟାନ ଦେଉନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ପୁଲିସ୍ ଦ୍ୱାରା ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର, ଅନ୍ଧାଧୁନିଆ ଗୁଳିଚାଳନା, ମନଇଚ୍ଛା ଗିରଫଦାରୀକୁ ପ୍ରଶ୍ନସ୍ଥ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ଆର୍ଥିକ ବିକ୍ଷମତା, କ୍ଷୁଧାଜନୀତ ମୃତ୍ୟୁ, ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୁର୍ବିପାକ ସବୁ ବଢୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଆଞ୍ଚଳିକ ଦଳ ଅଥବା ଜାତୀୟ ସ୍ତରର କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଭାବରେ ଏହିସବୁ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କେହି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉନାହାନ୍ତି । ଗଲା ଦୁଇଦଶନ୍ଧି ଧରି ରାଜ୍ୟମାନେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରି ଓ ଜାତୀୟ ସ୍ତରର ଆଇନକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ନିଜକୁ

ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାର ଏକ ଅପଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ।

ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାରତରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣ ଉଭୟ ଉପଭୋକ୍ତାବାଦ ଓ ଧାର୍ମିକ ହିଂସା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇସାରିଲେଣି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଣୟନ ହେଉଥିବା ଲୋକବିରୋଧୀ ନୀତିକୁ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଏହି ଲେଖାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

କ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓ ନବେ ଦଶକର ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଣୀତ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନ :

୧. ପ୍ରିଭେଟିଜ୍ ଡିଟେନସନ୍ ଆକ୍ଟ ୧୯୫୦ : ଏହି ନିୟମ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଡିଫେନ୍ସ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଆକ୍ଟ ୧୯୩୯ର ନକଲ ଥିଲା । ଏହି ନିୟମ ଅନୁସାରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅପରାଧ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ହାଜତରେ ତିନି ମାସରୁ ଅଧିକ ଦିନ ଅଟକ ରଖାଯାଇପାରୁଥିଲା ଓ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ କୌଣସି ଆଇନ ପ୍ରତିନିଧି ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରୁନଥିଲା । ହେଲେ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୨୨ର ବିରୁଦ୍ଧାବରଣ କରୁଥିଲା । ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୨୨ କୁହେ ଯେ ଅଟକ ରହିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଆଇନ ପ୍ରତିନିଧି ରଖିପାରିବ ଓ ଅଟକ ମିଆଦ କୌଣସି ଆଇନ ପରାମର୍ଶଦାତା ବୋର୍ଡର (ଅଥବା ନ୍ୟାୟାଳୟ) ବିନା ଅନୁମୋଦନରେ ତିନି ମାସରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ । ପୂର୍ବତନ ବାଚସ୍ପତି ତଥା ସମାଜବାଦୀ ନେତା ରବି ରାୟ ପୁରୀଠାରେ ଥିବା ରାଜଭବନକୁ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନା କରାଯିବାକୁ ଦାବି କରିବା ହେତୁ ୧୯୬୪ ମସିହା ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ଗିରଫ

ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ନିୟମକୁ ପରେ ୧୯୬୯ ମସିହାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ବନ୍ଦ କରାଯାଇ ତାହାର ସ୍ଥାନରେ ମାସା (୧୯୭୦), ଫରେନ ଏକ୍ସଟେଞ୍ଜ ଆଣ୍ଡ ପ୍ରିଭେଣ୍ଟ ଅଫ ସୁରଲିଂ ଆକ୍ଟ ଆକ୍ଟ (୧୯୭୪) ଓ ଟାଡ଼ା (୧୯୮୫) ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା ।

୨) ମେଡେନାଂଶ ଅଫ ଇଣ୍ଟରନାଲ ସିଲ୍ୟୁରିଟି ଆକ୍ଟ ୧୯୭୧ : ଏହି ଆଇନ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀତ୍ବ କାଳରେ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ପାସ୍ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଓଡ଼ିଶେସ୍ ବଳରେ ଅଟକ ରଖିବା, ସମ୍ପତ୍ତିର ଛାନଭିନ କରିବା, ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଜବତ କରିବା ଓ କାହାରି ବି ଟେଲିଫୋନ୍ କଥାବାର୍ତ୍ତାକୁ ରେକର୍ଡ୍ କରିବାର କ୍ଷମତା ସରକାରଙ୍କ ରହିଥିଲା । ଜରୁରୀ କାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି (୧୯୭୫-୭୭) ସମୟରେ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀ ଏହାର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ସେ ନିଜର ରାଜନୈତିକ ବିପକ୍ଷ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ନୀରବ କରିଦେବା ପାଇଁ ‘ମିଶା’ ଆଇନ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ କବି ଓ ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀ ଯଥା ଡଃ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ, ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ, ବିଜୟ ଉପାଧ୍ୟାୟ, ଶୈଳଜ ରବି, ସୁଶୀଳ ରାୟ, ରବି ସିଂ, ମନମୋହନ ମିଶ୍ର, ଶିବାଜୀ ପଟ୍ଟନାୟକ, ବିନୋଦ ମହାନ୍ତି, ସର୍ବୋଦୟ ବିଚାରର ମନମୋହନ ଚୌଧୁରୀ, ମାଳତୀ ଦେବୀ ଓ ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଇତ୍ୟାଦି ଛଅ ମାସରୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗିରଫ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଜେଲରେ ଥିଲେ । ପରେ ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ଜନତାପାର୍ଟିର ସରକାର ଆସିବା ପରେ ଏହି ଆଇନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା ।

୩. ଅପରେସନ ଷ୍ଟେସନରେ, ୧୯୭୧ : ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗରେ ସିନ୍ଧାପୁର ଶଙ୍କର ରାୟ କଂଗ୍ରେସ ପାର୍ଟିରୁ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ଓ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ଭାରତର ସାମରିକ ବାହିନୀକୁ ନକ୍ସଲ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ବିନା ଲିଖିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଅଖଣ୍ଡ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେସମୟର ସାମରିକ ବାହିନୀର ମୁଖ୍ୟ ସାମ୍ ମାନେକଶାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଜେଏଫଆର ଜାକବ ପଣ୍ଡିମବଙ୍ଗ ପୁଲିସ ସହାୟତାରେ କୁଲାଇ ୧ ତାରିଖରୁ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫, ୧୯୭୧ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଅପରେସନ୍ କରିଥିଲେ । କୁହାଯାଏ ଯେ ଶହ ଶହ ଲୋକଙ୍କୁ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା ଓ ୨୦,୦୦୦ ଲୋକଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ଆଦିବାସୀ, ଚାଷୀଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଥିଲେ । ଏହି ସମୟର ଘଟଣାକୁ ନେଇ ମହେଶ୍ୱରୀ ଦେବୀ ‘ହଜାରେ ଚଉରାସାର ମା’ ନାମକ ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କରିଥିଲେ ଓ ମୁଣାକ ସେନ କୋରସ (୧୯୭୪) ନାମରେ ଏକ ଫିଲ୍ମ ମଧ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସେ ୩୦,୦୦୦ ଲୋକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା ହୋଇଥିବା କହିଛନ୍ତି ।

୪. ଟାଡ଼ା ଓ ଯୋଗା ଆଇନ : ପଞ୍ଜାବରେ ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଖାଲିଆନ ଦାବି ଉଠିଥିଲା ତାହାକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ଟେରରିଷ୍ଟ ଆଣ୍ଡ ଡିସ୍ଟର୍ବିଭ (ପ୍ରିଭେନସନ) ଆକ୍ଟ ବା ଟାଡ଼ା (୧୯୮୫) ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ପଞ୍ଜାବରେ ସେ ସମୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗାନ୍ଧି ଗଠନର ଦାବି ବହୁଳ ଭାବରେ ଉଠୁଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରିଭେନସନ ଅଫ ଟେରରିଷ୍ଟ ଆକ୍ଟ ବା ଯୋଗା ୨୦୦୨ ମସିହାରେ, ଆର୍ଥିକ ସଂଘାର ଲାଗୁହେବା ପରେ, ଭାରତର ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟ ଆକ୍ଟମଣ (୨୦୦୧) ସମୟରେ ପ୍ରଣିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ବହୁ ନିରାହ ଶିଶୁ ଓ

ମୁସଲିମ ଯୁବକଙ୍କୁ ଜାଣି ଜାଣି ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଭୟ ‘ଟାଡ଼ା’ ଓ ‘ପୋଟା’ ଆଇନ ବଳରେ ଗୁଳୁରାଟରେ ଗିରଫର ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୧୮୬୮ ଜଣ, ପଞ୍ଜାବରେ ଏହା ୧୫୩୧୫, କାଶ୍ମୀରରେ ୧୫୨୨୫ ଓ ଆସାମରେ ୧୨୭୧୫ ଜଣ ଥିଲା । ଦେଶରେ ସମୁଦାୟ ୭୭,୫୦୦ ଲୋକ ଏହି ଉଭୟ ଆଇନ ହେତୁ ଜେଲ ଯାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୋଷୀ ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ମାତ୍ରା ୦.୮୧% ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ ! ଏଥିରୁ ଜଣାପଡ଼େ କେଉଁଭଳି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଭାବରେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦ କ୍ରମଶଃ ଦୃଢ଼ ହେବା ହେତୁ କେନ୍ଦ୍ରସରକାର ଏହି ଉଭୟ ଆଇନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଚ୍ଛେଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି ।

୫. ନ୍ୟାସ୍‌ନାଲ୍ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଆକ୍ଟ ବା ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, ୧୯୮୦ : ଏହି ନିୟମ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ଦ୍ଵାରା ୨୩ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୮୦ରେ ପାସ୍ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ବଳରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ “ଉପଯୁକ୍ତ କାରଣ” ଦର୍ଶାଇ ଏକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟକ ରଖିବାର କ୍ଷମତା ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଅଥବା ପୁଲିସ୍ କମିଶନରଙ୍କ ରହିଛି । ଏହି ଆଇନ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସମୟର ରାଷ୍ଟ୍ର ଆଇନର ସମକକ୍ଷ ବୋଲି ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀମାନେ ମତ ଦିଅନ୍ତି । ରାଷ୍ଟ୍ର ଆଇନର ବିରୋଧ କରିବାକୁ ଯାଇ ଜାଲିଆନାବାଗ ଠାରେ ଯେଉଁ ସମାବେଶ ହୋଇଥିଲା ତାହା ଉପରକୁ ଗୁଳି କରିବା ପାଇଁ ଜେନେରାଲ ଡାୟାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

୧୯୮୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଏହାର ବାରମ୍ବାର ଦୁରୁପଯୋଗ ହେବା ହେତୁ ପରେ ହାଇକୋର୍ଟର ଏକ

ବେଞ୍ଚ ଅଧୀନରେ ଏହି ଆଇନରେ ଗିରଫ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ସମୀକ୍ଷା ହେବାର ପ୍ରାବଧାନ ରହିଲା । ଏହି ଆଇନ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାରତରେ ଏବେବି ବଳବତ୍ତର ରହିଛି । ୨୦୧୫ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରେ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ସିପସରୁବାଳି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦମନ କରିବାକୁ ଯାଇ ତତ୍କାଳୀନ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଆନ୍ଦୋଳନର ଜଣେ ପ୍ରମୁଖ ସାଥୀ ବଟକୃଷ୍ଣ ସ୍ଵାଇଁକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏନଏସଏ ବା ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ଏହି ଜମି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସାମିଲ ଥିବା ଦଳିତ ଓ ଭୂମିହୀନ ଚାଷୀବର୍ଗର ଦାବି ହେଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କ ବାଡ଼ି ତଳ ଜମି ଯାହା ସରକାରୀ ଜମି ଅଟେ ଅଥଚ କିଛି ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବର୍ଗ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରର ପୂଜକ ଗୋଷ୍ଠୀ ବେଶ୍ କିଛି ବର୍ଷ ହେଲାଣି ଏହି ଜମିକୁ ଉପତୋଗ କରିଆସୁଥିଲେ, ତାହାକୁ ଭୂମିହୀନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟିଦିଆଯାଉ । ମାତ୍ର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସେବିଗରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନନେଇ ଉକ୍ତ ଜମିରେ ହୋଟେଲ ପ୍ରକଳ୍ପ କରିବାର ସୂଚନା ଦେଲେ, ଯାହାକୁ ନେଇ ପ୍ରଶାସନ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ତେଜିଲା । ଏହାକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ବଟକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ଲାଗୁ କରିଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ପରେ ହାଇକୋର୍ଟ ବେଞ୍ଚ ବଟକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ।

୬. ଆଫିସା ୧୯୫୮ : ଆର୍ମି ଫୋର୍ସେସ୍ ସ୍ପେଶିଆଲ ପାଠ୍ସର ଆକ୍ଟ ପ୍ରଥମେ ୧୯୫୮ ମସିହାରେ ମଣିପୁର ରାଜ୍ୟର ନାଗା ପାହାଡ଼ୀ ଅଞ୍ଚଳକୁ ‘ଉପଦୃତ ଅଞ୍ଚଳ’ ଘୋଷଣା କରାଯାଇ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ସେ ସମୟର ନାଗାମାନଙ୍କର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରଠାରେ ଦାବିକୁ ଭାରତ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ରାଜି ନ ଥିଲେ । ନାଗା

ଓ ପରେ ପରେ ମିଜୋମାନେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଦାବି କରିବା ହେତୁ ଏହି ଆଫସ୍ତା ଆଇନକୁ ପ୍ରଥମେ ଆସାମ ଓ ପରେ ପରେ ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ଭାରତର ସାତୋଟି ଯାକ ରାଜ୍ୟରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯୮୩ରେ ଯେତେବେଳେ ପଞ୍ଜାବରେ ଖାଲିଷ୍ଟାନ ଦାବି ଉଠିଲା ସେ ସମୟରେ ସରକାର ଏହାକୁ ପଞ୍ଜାବ ଓ ଚଣ୍ଡିଗଡ଼ରେ ଲାଗୁ କରିଥିଲେ । ପରେ ଏହାକୁ ୧୯୯୭ରେ ଉଠାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ୧୯୯୦ ମସିହାରେ ଏହି ଆଫସ୍ତା ଆଇନକୁ ମଧ୍ୟ କାଶ୍ମିର ଓ କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପରେ ଅଧିକ ଭାବରେ ଏହି ଆଇନ ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଓ କାଶ୍ମୀରରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି ।

ଏହି ଆଇନରେ ରହିଛି ଯେ କୌଣସି ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀ କେବଳ ସତର୍କ କରେଇଦେଇ ଲୋକଙ୍କ ଉପରକୁ ଗୁଳି କରିପାରିବେ, ଖୁବେଶ୍ ବିନା କାହାରିକୁ ଗିରଫ କରିପାରିବେ ଓ ବିନା କୋର୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କାହାରି ଘରେ ପଶି ସର୍ଚ୍ଚ କରିପାରିବେ । ଯଦି କୌଣସି ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଏହାଦ୍ୱାରା କାହାରିବି ହେଉଥାଏ ତେବେ ସାମରିକ ବାହିନୀର ଯବାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ବିଚାର ଅଥବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରାଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଆଇନରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ଏହି ଆଇନକୁ ଉଠାଇ ନେବା ପାଇଁ ମଣିପୁରରେ ମହିଳାମାନେ ଉଲଗ୍ନ ହୋଇ ଆସାମ ରାଜଧାନୀ କ୍ୟାମ୍ପ ସାମ୍ନାରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲେ । କାଶ୍ମୀରରେ ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କ୍ରମାଗତ ହୋଇଚାଲିଛି । ଗଲା ଜୁଲାଇ ୦୮, ୨୦୧୬ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀକୁ କାହାରିକୁ ହତ୍ୟା କରିବାର ଯେଉଁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଥିଲା ସେଥିରେ ବ୍ରେକ୍ ଦେଇଥିଲେ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ

ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକଥା ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ସିଏ ଯିଏ ବି ହୁଅନ୍ତୁନା କାହିଁକି, ଉଗ୍ରପନ୍ଥୀ ଅଥବା ପୁଲିସ, ଆଇନ ସମକ୍ଷକ ପାଇଁ ସମାନ ଭାବରେ ଲାଗୁ ହେବ ।

ଖ) ନବେ ଦଶକ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପରେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନ :

ଏଠାରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ନବେ ଦଶକର ନବ୍ୟ-ଉଦାରବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତି ସମୟରେ ଉଭୟ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, ୧୯୮୦ ଓ “ଉପଦ୍ରୁତ ଅଞ୍ଚଳ”ରେ ଆଫସ୍ତା ୧୯୫୮ ଆଇନ ବଳବତ୍ତର ରହିଥିଲା ଯାହା ଏବେବି ରହିଛି । ଅଞ୍ଚଳ କିଛି ବର୍ଷ ପାଇଁ ପୋଟା ଆଇନ ଆସିଥିଲା ଯାହା ପୁଣି ଫେରସ୍ତ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦଳମତ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତ ରାଜନୈତିକ ଦଳ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବା ପରେ ସର୍ବଭାରତସ୍ତରୀୟ କଳା ଆଇନକୁ ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି ଓ କେତେକ ନିଜନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନ ଅଥବା କଳା ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି ।

୧. ଅନଲପ୍ସାଲ ଆକୃତିଟିକ ପ୍ରିଭେନସନ ଆକ୍ଟ :

ପ୍ରିଭେଣ୍ଟିଭ୍ ପ୍ରିଭେନସନ ଆକ୍ଟ ୧୯୫୦ ଆପେ ଆପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ହରାଇବା ପରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ କାହାରିକୁ ମନଇଚ୍ଛା ଅଟକ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହି ନିୟମ ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୬୭ ମସିହାରେ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଏମ୍ପି ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଆଲୋଚନା ସମୟରେ ଅଟକ ବିହରୀ ବାକପେୟୀ ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରି “ଏହା ଏକ ଗଧ ଆଇନ ଯାହାକୁ ଘୋଡ଼ା ଭାବରେ ସରକାର ଉପସ୍ଥାପନା କରୁଛନ୍ତି” କହିଥିଲେ । ସେହିପରି

ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ପ୍ରଜା ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଏମ୍ପି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନାଥ ପାଇ ମଧ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ସେସମୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ, “ଦେଶବାସୀର ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ଏକତାର ରକ୍ଷା ପାଇଁ କ’ଣ ପୁଲିସର ଠେଙ୍ଗା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ?” ସେହିପରି କେଏମ୍ କୌଶିକ, ସିସି ଦେଶାଇ ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ ଏମ୍ପି ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ। ୨୦୦୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ବେଶୀ ଭାବରେ ହୋଇନଥିଲା। ଯେତେବେଳେ ‘ପୋଟା’ ଓ ‘ଟାଡ଼ା’ ଆଇନ ଉଦ୍ଧେବ କରିବାପାଇଁ ସରକାର ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ସେସମୟରେ ସେସବୁର ଥିବା ଲୋକବିରୋଧୀ ଧାରାକୁ ନେଇ କେନ୍ଦ୍ରର କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ଉପା ସରକାର ପୁଣିଥରେ ଅନ ଲ’ ଫୁଲ ଆକ୍ଟିଭିଟିଜ (ପ୍ରିଭେନସନ) ଆକ୍ଟ ୧୯୬୭ (UAPA) ର ଯଥେଷ୍ଟ ସଂଶୋଧନ ୨୦୦୪, ୨୦୦୮, ୨୦୦୯ ତଥା ୨୦୧୨ ମସିହାରେ କଲେ ଓ ଉଗ୍ରପନ୍ଥୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବନ୍ଦ କରିବା ବାହାନରେ ଏହକୁ ଦେଶ ସାରା ଲାଗୁ କରାଇଥିଲେ। ଗୋଟିଏ ଏନ୍‌ଜିଓ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟକୁ ଦେଇଥିବା ପିଟିସନ ଅନୁସାରେ ଏହି (ଇଲେ) ଆଇନ ବଳରେ ୨୦୦୫ରୁ ୨୦୧୨ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ୩୧,୦୦୦ ଆଦିବାସୀ ବିନା ବିଚାରରେ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ଅପରାଧ’ରେ ଜେଲରେ ଅଛନ୍ତି।

ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପ୍ରତିରୋଧ ଆଇନ, ୧୯୬୭ର ସଂଶୋଧିତ ରୂପ (୨୦୧୨) ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାରୀ ନୀତିବିରୋଧୀ ଅଧିକାଂଶ ଆନ୍ଦୋଳନର ଜନଗଣଙ୍କ ପାଇଁ ଦମନକାରୀ ଆଇନ ପାଲଟିଛି। ଏହି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ସବୁଠାରୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛି ସାଧାରଣ ଆଦିବାସୀ ଓ ମୁସଲିମ୍ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର

ବିଶେଷକରି ଯୁବକମାନେ। ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହି (UAPA) ଆଇନ ଆଜି ‘ମାଓବାଦୀ ଆଇନ’ ନାମରେ ଓ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ‘ଉଗ୍ରପନ୍ଥୀ ଆଇନ’ ନାମରେ ଏକ ଆତଙ୍କ ପାଲଟିଛି। ଗୋଟିଏଟି ଜଗତୀକରଣର ସାରା ବୋଝ ଆଦିବାସୀର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ପଡ଼ିଲା ବେଳକୁ ହିନ୍ଦୁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ପରିକଳ୍ପନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଉଗ୍ରପନ୍ଥୀ କୋକୁଆ ଭୟ ତିଆରି କରାଯାଉଛି ତାହାର ସହଜ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମୁସଲିମ୍‌ଧର୍ମୀ ଯୁବକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି। ଭାରତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେତିକି ଯେତିକି ଏହି ଜଗତୀକରଣ ଓ ହିନ୍ଦୁ ମୌଳିକବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଉଛି ବା ପ୍ରବକ୍ତା ସାଜୁଛି ସେତିକି ସେତିକି ଆଦିବାସୀ, ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଓ ଭିନ୍ନମତ ରଖୁଥିବା ସତେତିତ ବର୍ଗ ସରକାରଙ୍କ ଆକ୍ରୋଶର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି। ଏଥିପାଇଁ ଇଉପିଏ (UAPA) ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଅମୋଘ ଅସ୍ତ୍ର ପାଲଟିଛି। ଆଇନ ଓ ଜେଲର ବଳରେ ସରକାର ଦେଶର ଏକ ବଡ଼ ଅଂଶକୁ ରୁପ୍ତ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରିପାରୁଛନ୍ତି। ଅତି ନିକଟରେ ପ୍ରଫେସର ଜି.ଏନ୍. ସାଇବାବା ଓ ଅନ୍ୟ ସାତଜଣଙ୍କୁ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ଗର୍ଡ ଚିରୋଲି ଜିଲ୍ଲା ଜର୍ଜ ଏହି ଆଇନର ଧାରା ୧୩, ୧୮, ୨୦, ୩୮ ଓ ୩୯ରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି ଆକାବନ କାରାଦଣ୍ଡ ଶୁଣାଇଛନ୍ତି। “ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ” କ’ଣ ତାହା ଇଉପିଏ (UAPA) ଆଇନରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ହୋଇନଥିବା ହେତୁ ଓ ବେଆଇନ ଭାବେ ସଂଘବଦ୍ଧ ହେବା ଓ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ସଂଘବଦ୍ଧ ହେବା କାହାକୁ କହିବା ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇନଥିବା ହେତୁ ଏହା ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ପୁଲିସକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି।

ଏହି ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପ୍ରତିରୋଧ ଆଇନ ନମ୍ବରରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଧିକାରକୁ କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରୁଛି;

- ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଅପରାଧ କରିନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାସ ମାସ କାଳ ଜେଲରେ ଅଟକ ରହୁଛି ।
- କୌଣସି ସଂଗଠନ ଯଦି ସରକାରଙ୍କ ନୀତିକୁ ବିରୋଧ କଲା, ତେବେ ସେହି ସଂଗଠନକୁ “ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ” ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଉଛି ।
- ପୁଲିସକୁ ଏଠାରେ ଅଧିକ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଉଛି ଯାହା ହେତୁ ଗିରଫ କରିବା ଓ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବା ବଢୁଛି ।
- ଜାମିନ ପାଇବା ସହଜ ନହେବା ହେତୁ ଲମ୍ବା ସମୟ ଧରି ଜଣେ ଜେଲରେ ରହିଯାଉଛି ।
- ପୁଲିସ ଅପେକ୍ଷା ଅପରାଧୀକୁ ହିଁ ନିଜେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ କରିବାକୁ ପଡୁଛି ।
- ଅତିଛୋଟ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅପରାଧକୁ ମଧ୍ୟ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହ’ର ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଉଛି (୨୦୧୨ର ସଂଶୋଧନ)
- ମଣିଷର ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ଏକାଠି ହେବାର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଚାପି ଦିଆଯାଉଛି ।
- ବିଶେଷ କରି ଆଦିବାସୀ ଓ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ମୁସଲମାନ ଏହାର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି ।

ପୂର୍ବରୁ ଉପା ସରକାରଙ୍କ ସମୟରେ ନିୟମଗିରି ଆନ୍ଦୋଳନ କର୍ମୀ ହରିବନ୍ଧୁ କାହାକା; କନ୍ଧମାଳର ଆଦିବାସୀ ସରପଞ୍ଚ ତନ୍ମଧ୍ୟର ମଲ୍ଲିକ ଓ ବିକ୍ରମ ମଲ୍ଲିକ ଇତ୍ୟାଦି; ଛତିଶଗଡ଼ର ଆଦିବାସୀ ମହିଳା ସୋନି ସୋରି; ପଶ୍ଚିମବଂଗର ଲାଲଗଡ଼ ବିପ୍ଳାବିତ ଆନ୍ଦୋଳନର ସତ୍ତାପତି ଛତ୍ରୋଧର ମହାତୋ; କେରଳର ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀ ଥୁସରଙ୍କ ପରି ଶହ ଶହ ଆଦିବାସୀ,

ଦଳିତ ଓ ମୁସଲିମ୍ ଯୁବକ ତଥା ଜନଆନ୍ଦୋଳନର ସମର୍ଥନକାରୀ ଭାବେ ରାଷ୍ଟ୍ରବିରୋଧୀ ଅପରାଧରେ (ଇଉଏପିଏର ଧାରା ୧୩, ୧୪ ଓ ୨୦ ଯାହା ପ୍ରମୁଖ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ) ଜେଲରେ ଅଛନ୍ତି ଅଥବା ଦୀର୍ଘ ବ୍ୟବଧାନ ପରେ ଜାମିନରେ ଆସିଛନ୍ତି । ସେହିପରି ବର୍ତ୍ତମାନର ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ସରକାରଙ୍କ ସମୟରେ “ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକଙ୍କ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଅଭିଯାନ” ଓଡ଼ିଶା, ଛତିଶଗଡ଼ ଓ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ପ୍ରଦେଶରେ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରାଯାଉଛି । ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ତୁଳନାରେ ଓଡ଼ିଶା, ଛତିଶଗଡ଼, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ପରି ରାଜ୍ୟ ଯେଉଁଠି ଜମି ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ବିପ୍ଳାବୀତା ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଅଧିକ ସଂଗଠିତ, ସେଠାରେ ଅଧିକ ଯୁବକ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହ’ ଅପରାଧରେ ଜେଲରେ ସଜୁଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁଠି ହିନ୍ଦୁ ସଂଗଠନର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯେତେ ସକ୍ରିୟ ସେଠାରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀର ଯୁବକ ସେତେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ମିଥ୍ୟା ‘ରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ରୋହ’ ଅପରାଧରେ ଜେଲରେ ସଜୁଛନ୍ତି । ବ୍ୟତିକ୍ରମର ବିଷୟ ଯେ ଜମିଆନ୍ଦୋଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କମ୍ପାନୀର ସପକ୍ଷବାଦୀ ସାଜି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଘଟାଉଥିବା ଓ ପ୍ରକୃତରେ ବିଶ୍ୱଖିଳା ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀ (ଯାହାକୁ କମ୍ପାନୀ ସପକ୍ଷବାଦୀ କୁହାଯାଉଛି) ଅଥବା ମୁସଲିମ୍ ଧର୍ମବିରୋଧୀ ଉତ୍ତେଜନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷଣ ଦେଉଥିବା ହିନ୍ଦୁ ସଂଗଠନଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକେ ଏପରିକି ଦୈହିକ ଆକ୍ରମଣ ଓ ହତ୍ୟାକରୁଥିବା ‘ହିନ୍ଦୁ ମୌଳିକାଦି ସଂଗଠନ’ର ସଦସ୍ୟମାନେ କେବେ କିନ୍ତୁ ଆଜପିସିର କୌଣସି ଧାରାରେ ଗିରଫ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

୨. ପ୍ରିଭେନସନ ଅଫ ଡାମେଜ ଟୁ ପବ୍ଲିକ ପ୍ରପର୍ଟି ଆକ୍ଟ ୨୦୧୪ : ଏହା ଏକ କଳା ଆଇନ। ଯଦି କୌଣସି ଧାରଣା, ହରତାଳ ଅଥବା ସଭା ସମିତି ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ କୌଣସି କାରଣ ହେତୁ ସରକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ସାମାନ୍ୟତମ କ୍ଷତି ଘଟେ ତେବେ ହରତାଳ ବା ଧାରଣା ପାଇଁ ଅନୁମତି ନେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅଥବା ସଂଗଠନ ବିରୋଧରେ ଅପରାଧୀ ମାମଲା ରୁଜୁ ହେବ ବୋଲି ଏହି ଆଇନ କୁହେ। ଏଠାରେ ଏକଥା କୁହଯାଉଛି ଯେ ସେପରି ଧାରଣା ଓ ହରତାଳ କରିବା ଓ ସେହି ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜର କଥାକୁ ସରକାରଙ୍କୁ କହିବାର ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଧିକାର ରହିଛି। ଯଦି କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ଏଥିରେ ଘଟେ ଓ ସରକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୁଏ ତେବେ ତାହାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ହୋଇ ଦୋଷୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପରାଧୀ ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯିବା ଉଚିତ। ମାତ୍ର ତାହା ଯେ ଅନୁମତି ନେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟ ତାହା ଧରିନେଇ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ। ହୁଏତ ଏହାର ସୁଯୋଗ ନେଇ କେହିବି ସେପରି କାଣ୍ଡ କରିଦେଇପାରେ ଓ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ବିନା ଦୋଷରେ ଏଥିପାଇଁ ଜେଲ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ।

ଏତଦ ବ୍ୟତୀତ ଆଇନସିଧିର ଧାରା ୧୨୪(ଏ) ଅର୍ଥାତ୍ ‘ଦେଶବ୍ରୋହ’ ଆଇନ ଦେଶସାରା ଲାଗୁ ହୋଇଛି। ଏହା ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ସମୟର ଆଇନ ଯାହା ଭାରତୀୟଙ୍କ କଣ୍ଠରୋଧ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଥିଲା। ହେଲେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଏହାର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ବିଭିନ୍ନ ଦଳର ଶାସନ ସମୟରେ ହୋଇଆସୁଛି। ନିକଟରେ ଜବାହରଲାଲ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଆଇନସିଧିର ଧାରା ୧୨୪(ଏ)ରେ ଗିରଫ କରିବା ପରେ ଏହି ଆଇନ

ଉଲ୍ଲେଦ ପାଇଁ ପୁଣି ସ୍ୱର ଉଠିଥିଲା। ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅତୀତରେ ଏହି ନିୟମକୁ ଲାଗୁ କଲାବେଳେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଆସୁଛନ୍ତି। ମାତ୍ର ତାହାକୁ ଅଣଦେଖା କରି କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜର ସରକାରୀ ନୀତିକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିବା ହେତୁ ବହୁ ଭିନ୍ନ ମତଧାରୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ଜେଲରେ ରଖିଆସୁଛନ୍ତି।

ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପ୍ରତିରୋଧ ଆଇନ, ପ୍ରିଭେନସନ ଅଫ ଡାମେଜ ଟୁ ପବ୍ଲିକ ପ୍ରପର୍ଟି ଆକ୍ଟ ୨୦୧୪ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କେତେକ ରାଜ୍ୟ ନିଜ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ପୁଣି ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ବିରୋଧୀ ମତକୁ ଚାପିଦେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଚାଲିଛନ୍ତି। ଏହି ଆଇନ ସବୁ ଆଣିବା ପଛରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ନୁହେଁ ବରଂ ସମସ୍ତ ଜାତୀୟସ୍ତରର ଓ ଆଞ୍ଚଳିକସ୍ତରର ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଦାୟୀ। ସେ ସବୁର ସମୀକ୍ଷା ନିମ୍ନରେ କରୁଛୁ।

୩. ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଗୁଣ୍ଡା ଆକ୍ଟ ୧୯୯୯ : ରାଜ୍ୟରେ “ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ” ରୋକିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହି ଆଇନ ପାଶ କରାଯାଇଥିବା ଚତୁର୍ଦ୍ଧାଲିନ ସରକାର କୁହନ୍ତି। ଏହାକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବହୁ ମୁସ୍ଲିମ୍ ସଂଗଠନ ଓ ମୁସଲମାନ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା। ଏଥିରେ ନିୟମ ରହିଛି ଯେ କୌଣସି ପୁଲିସ ଅଫିସରଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିବା ଅପରାଧୀର ବୟାନକୁ କୋର୍ଟ ଗ୍ରହଣ କରିବ। ଏଥିରେ ଛ’ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଜାମିନ ନହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି। ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବୋମା ବିସ୍ଫୋରଣ ଓ ଦଙ୍ଗା ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ଦାୟୀ କରି ଏହି

ଆଇନ ବଳରେ ଅଧ୍ୟାଧିନିଆ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ମୁଖ୍ୟାଳୟରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସଂଗଠନ ସିପ୍ତିଆର ପ୍ରକାଶ କରେ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ମୁସଲମାନ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଏହିପରି ବିନା କାରଣରେ ଗିରଫ କରିବାର ପ୍ରତିବାଦ କରୁଥିବା ହେତୁ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଜାମିନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବା ହେତୁ ବୟେର ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀ ତଥା ଆଇନଜୀବୀ ସାହିଦ ଆଜମିଙ୍କୁ ଫେବୃଆରୀ ୧୧, ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ଚାନ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ‘ଦେଶଭକ୍ତ’ଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଗୁଳିକରି ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା । ସେ ଏହି ଆଇନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେବା ପାଇଁ ବହୁ ସ୍ଥାନରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ରଖିଥିଲେ ।

୪. ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶ କଣ୍ଞେଲ ଅଫ ଅର୍ଗାନାଇଜଡ୍ କ୍ରାଇମ୍ ଆକ୍ଟ, ୨୦୦୨ : ଅରୁଣାଚଳ, ପ୍ରଦେଶରେ ଯେତେବେଳେ ଆଫଗାନ ପରି ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନ ରହିଛି ତଥାପି ସେଠାର ସରକାରଙ୍କୁ ‘ଅପରାଧୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ’ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏପରି ନିୟମର କ’ଣ ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା ? ମାତ୍ର ଏଥିରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ସରକାରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଜଣାଇଦିଏ । ଏହି ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଜାମିନ ମିଳିବା ସହଜ ନୁହେଁ ଓ ପୁଲିସ ଗିରଫ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ନିଜ ଜିମାରେ ସିଆରପିସିର ୧୪ ଦିନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ୩୦ ଦିନ ଓ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ହାଜତରେ ୯୦ରୁ ୧୮୦ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଖିପାରିବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପୁଲିସର କ୍ଷମତା ରହିଛି ସେ କାହାରି ଟେଲିଫୋନ୍ ରେକର୍ଡ୍ କରିପାରିବ ।

୫. ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ କଣ୍ଞେଲ ଅଫ କ୍ରାଇମ୍ ଆକ୍ଟ, ୨୦୦୨ : ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଗୁଣ୍ଡା ଆକ୍ଟ ୧୯୯୯ର ଢାଞ୍ଚାରେ ଏହି ଆଇନ ତିଆରି ହୋଇଛି । ଲେଖକ ଓ ନାଟ୍ୟ କଳାକାର ଜିତେନ ମାଗାଡ଼ିଙ୍କୁ ୨୦୧୧ ମସିହାରେ

ଅନ୍ୟ ଚାରୋଟି ମିଥ୍ୟା କେସରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହେବା ବେଳେ ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଏହି ଆଇନ ସମ୍ପର୍କରେ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଚର୍ଚ୍ଚା ହୋଇଥିଲା । ଏହାକୁ ଏକ କଳା ଆଇନ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ଆଇନର ପ୍ରତ୍ୟାହାର ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ।

୬. ଛତିଶଗଡ଼ ପବ୍ଲିକ୍ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଆକ୍ଟ, ୨୦୦୫ : ଏହି ଆଇନ ପାଶ ହେବା ପରେ ପୁଲିସର ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ “ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ”ର ସମ୍ଭାବନାରେ ଗିରଫ କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିଛି । ଏଥିରେ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି ଯେ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ସରକାରଙ୍କ କୌଣସି ଆଇନକୁ ବିରୋଧ କରୁଥାଏ ବା ଅବମାନନା କରୁଥାଏ ତେବେ ତାହାକୁ “ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ” କୁହାଯିବ । ଏହା ସମ୍ଭାବନାର ଧାରା ୧୯ର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଟେ । (ଏଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିର କହିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି ।) ପୁଣି ଅପରାଧ କରିବାର ସମ୍ଭାବନାରେ ମଧ୍ୟ ପୁଲିସ ଗିରଫ କରିପାରିବ ବୋଲି ଏହି ଆଇନ କହୁଛି । ଅତିନିକଟରେ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ ତେଲେଙ୍ଗାନା ରାଜ୍ୟର ୭ଟି ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀ ଛତିଶଗଡ଼ର ସୁକମା ଜିଲ୍ଲାକୁ ଏକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଯାଇଥିଲା ବେଳେ (୨୫ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୧୬) ସେଠାର ପୁଲିସ ଏହି ଛତିଶଗଡ଼ ପବ୍ଲିକ୍ ସିକ୍ୟୁରିଟି, ଆକ୍ଟ ୨୦୦୫ ବଳରେ ଗିରଫ କରି ଜେଲକୁ ପଠାଇଛି, ଯାହାର ଜାମିନ ଏହି ଲେଖା ଲେଖାଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ପିଇଉସିଏଲ୍‌ର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଗିରଫ କରି ଦୁଇ ବର୍ଷ ଜେଲରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । “ମାଓବାଦୀ ବିରୋଧୀ” ଅଭିଯାନକୁ ‘ସଫଳ’ କରିବା ଆକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ମାନବିକ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ

ପୁଣି କରୁଥିବା ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀ, ସାମ୍ବାଦିକ, ଲେଖକ ଓ ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ନିଜର ସହଜ ଲକ୍ଷ କରିଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ନୀରବ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଆଇନ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଧା ଆହୁରି କେତେକ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ବହୁ ଆଦିବାସୀ ମଧ୍ୟ ଅବିଭକ୍ତ ବସ୍ତ୍ରର ଜିଲ୍ଲାର ବିଭିନ୍ନ ଜେଲରେ ଅଛନ୍ତି । ଲିଗାଲ ଏଡ଼ର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ବସ୍ତ୍ରର ଜିଲ୍ଲାର ରାଜଧାନୀ ଜଗଦଲପୁର ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଜେଲରେ ଏହାର କ୍ଷମତା ୦ରୁ ୨୫୫% ଅଧିକ କଏଦୀ ଜେଲରେ ଅଛନ୍ତି (ଜାତୀୟ ସ୍ତରର ହାରାହାରି ହେଲା ୧୧୨%) । ପୁଣି ୫ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ବିଚାରାଧୀନ କଏଦୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଶୂନ୍ୟ ଦଶମିକ ଥିଲା ବେଳେ ଜଗଦଲପୁର ଜେଲରେ ସମୁଦାୟ ବିଚାରାଧୀନ କଏଦୀଙ୍କ ୫% କଏଦୀ ୫ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଦିନ ନିଜ କେସର ପଢ଼ସଲା ହେବା ଆଗରୁ ଜେଲ କଟାଜସାରିଲେଣି । ଏହା ଛତିଶଗଡ଼ର ମାଓବାଦୀ ବିରୋଧୀ ଅଭିଯାନର ସ୍ବରୂପକୁ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ।

୭. କେରଳ ସାମାଜିକ ଅପରାଧ ପ୍ରତିରୋଧ ଆଇନ ୨୦୦୭ : ଏହି ଆଇନ ମଧ୍ୟରେ ଅସାମାଜିକ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଅପରାଧ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସମ୍ଭାବନାରେ ଗିରଫ କରିବା ପାଇଁ ପୁଲିସକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ବେନିଫିଟ କାମ କରୁଥାଏ ଅଥବା କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ଯେମିତିକି ମାଦକଦ୍ରବ୍ୟ ଚୋରାଚାଲାଣ, କପିରାଇଟ୍ ଥିବା ସଙ୍ଗୀତ ଅଥବା ଫିଲ୍ମ ଡାଉନଲୋଡ଼ କରିଥାଏ ଅଥବା କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ହାବାଲା ବ୍ୟବସାୟୀ ଏହି ଆଇନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟରେ ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରାଯାଉଛି କାରଣ କେହିକି ଯଦି ଲାପଟପ ବା ଡେସ୍ଟପ ବ୍ୟବହାର କରୁଥାଏ ତେବେ ତାହାକୁ

ପୁଲିସ ସହଜରେ ‘ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ’ର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଗିରଫ କରୁଛି । ପ୍ରକୃତ ଅପରାଧ କମାଇବା ବଦଳରେ ଏହି ଆଇନ ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଧିକ ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି ।

୮. ତାମିଲନାଡୁ ଅପରାଧ ପ୍ରତିରୋଧ ଆଇନ : ଏହି ଆଇନ ଯଦିଓ ୧୯୮୨ରେ ପ୍ରଣିତ ହେଲା ତେବେ ଗଲା କିଛି ବର୍ଷ ହେଲା ଏହାକୁ ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । କେରଳ ସାମାଜିକ ଅପରାଧ ଆଇନ ପରି ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ଆଇଟି ଓ କପିରାଇଟ୍ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଅପରାଧରେ ସାଧାରଣ ଛାତ୍ର, ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାମ କରୁଥିବା ସହିତ ନିଜର ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ବିଚାର ରଖୁଥିବା ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ଇତ୍ୟାଦି ଏହାଦ୍ବାରା ସହଜ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ୧୨ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନା ବିଚାରରେ ଜେଲରେ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ।

୯. କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଗୁଣ୍ଡା ଆକ୍ଟ, ୨୦୧୪ (ସଂଶୋଧିତ) : ଚୋରା ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ରୋକିବା ବାହାନରେ ଏହା ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଜନ୍ମଫରମେସନ ଆଣ୍ଡ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଆଇନ ଓ କପିରାଇଟ୍ ଆଇନକୁ ଏଥିରେ ସମ୍ବୃକ୍ତ କରାଯିବା ପରେ ଏକ ବିରାଟ ସମୁଦାୟକୁ ଏହା ଦ୍ବାରା ଗିରଫ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରାଗଲା । ଏହି ଆଇନ ହେତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫେସ୍ବୁକ୍, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, ପ୍ଲାର୍ଟଫୋର୍ମ୍ ଓ ହାଟସଆପ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଏବେ ଗିରଫ ହୋଇପାରିବେ । ଆପଣ କୌଣସି କପିରାଇଟ୍ ଥିବା ଫିଲ୍ମ ବା ସଙ୍ଗୀତକୁ ଡାଉନଲୋଡ଼ କରୁଛନ୍ତି ଅଥବା କାହାରିକୁ ପଠାଉଛନ୍ତି କି ଅଥବା କୌଣସି ଯୌନ ଆକର୍ଷିତ ଫଟୋ ତାହା କଳା ସମକ୍ଷାୟ ହୋଇଥାଉ ନା କାହିଁକି ଯଦି କାହାରିକୁ ପଠାଇଥାନ୍ତି ତେବେ ଏହି ଆଇନ ବଳରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକରେ

ଆପଣ ଗିରଫ ହୋଇପାରିବେ । ପୁଲିସର କ୍ଷମତା ରହିଛି ସେପରି କିଛି ସମ୍ଭାବନା ଥିବାର ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିପାରିବ ଓ ୯୦ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାମିନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯାହାକି ଏକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ିପାରେ । ଏହି ଆଇନରେ ଜାମିନ୍ ଶାସ୍ତ୍ର ହେବନାହିଁ ।

୧୦. କାଶ୍ମୀର ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, ୧୯୭୮ : ଏହି ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ୧୯୭୮ ମସିହାରୁ ଜାମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ୧୯୯୦ ମସିହା ଠାରୁ ଏଥିରେ ଗିରଫଦାରୀ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ପାସ ହେବା ଦିନଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟେ ୨୭,୦୦୦ ଲୋକଙ୍କୁ, ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶାସନ ସମୟରେ ହେଉ ଅଥବା କୌଣସି ‘ନିର୍ବାଚିତ’ ସରକାରଙ୍କ ସମୟରେ ହେଉ, ଗିରଫ କରାଯାଇ ଜେଲରେ ରଖାଯାଇଛି । ସରକାରୀ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ୨୦୦୨ ମସିହା ପରଠାରୁ ରାଜ୍ୟର ୧୩ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ୯୩୨୯୯ (ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭାରେ ୨୦୧୨ ମସିହାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ) ଏହି ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ବଳରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି । ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ ଶାସନ ସମୟରେ ସେ ନିଜେ ସ୍ୱାକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କର ଛ’ବର୍ଷର ଶାସନ ସମୟରେ ୧୧୨୭ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ଜେଲରେ ଥିଲେ । ସେହି ସମାନ କଥା ଦେଖାଯାଉଛି ଯେବେ ଠାରୁ ବିଜେପି-ପିଡ଼ିପି ମିଳିତ ଶାସନ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଲିଛି । ଏଥିରୁ ନାବାଳକମାନେ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ନୁହଁନ୍ତି । ସେମାନେ ପଥର ଫିଙ୍ଗୁଥିବା ଅପରାଧରେ ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ବଳରେ ଆଜି ଜେଲରେ ଅଛନ୍ତି ।

ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଭିନ୍ନ ମତରଖୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବାର ଅମାପ

କ୍ଷମତା ଦେଇଛି । ଏହା ବଳରେ ସରକାର କାଶ୍ମୀରକୁ ନେଇ କୌଣସି ବି ବିଚାର୍ଯ୍ୟ / ଆଲୋଚନା / ମତ ବିନିମୟ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋକ୍ ଲଗାଇଛନ୍ତି । ଏହି ହେତୁ ସାମରିକ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟାଚାରିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୌଣସି ନ୍ୟାୟ ମିଳିପାରୁ ନାହିଁ । ଏପରିକି ସାମରିକ ଯବାନମାନେ ଅତି ସହଜରେ ଧର୍ଷଣ, ଗଣହତ୍ୟା ଅଥବା ବିନା ନ୍ୟାୟିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କରୁଥିବା ହତ୍ୟା ଭଳି ସଜ୍ଜିନ ଅଭିଯୋଗରୁ ଅତିରେ ଖସିଯାଉଛନ୍ତି । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦରେ କେବଳ ପଥର ଫୋପାଡ଼ି ପ୍ରତିବାଦ କରିବାର ରାସ୍ତାଟି ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି । ଅଥଚ ସରକାର ଏହି ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ବଳରେ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ କୌଣସି ବି ତଥ୍ୟ ବା ଦଲିଲକୁ ଜବତ କରିପାରନ୍ତି ଓ ଏହାର ପ୍ରସାରଣ ବନ୍ଦ କରିଦେଇପାରନ୍ତି । ଏହି ନିୟମ ବଳରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କୌଣସି ବି ଅଞ୍ଚଳକୁ ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିପାରନ୍ତି ଅଥବା କାହାରି ପ୍ରବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ କଟକଣା ଜାରି କରିପାରନ୍ତି । ଏହି ଜନସୁରକ୍ଷା ଆଇନର ଧାରା ୨୨ ଅନୁସାରେ ଏହି ଆଇନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିକାର ହୋଇଛି ବୋଲି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଚାରାଳୟରେ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା କୌଣସି ଗୁଣରେ ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ଆଫସା ଠାରୁ କମ୍ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ନୁହେଁ ।

ଜାମାତ୍-ଏ-ଇସଲାମ ଯିଏକି ମୁଖ୍ୟ ବିରୋଧୀ ଦଳ ଥିଲା ତାହାର ସଦସ୍ୟମାନେ ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲେ । ଏହାର ନେତା ସାଏଦ ଅଲି ଗିଲାନି ଏହି ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ଆସିବା ଭିତରେ ୧୦୩ ମାସ ଜେଲ ଭିତରେ ରହିସାରିଲେଣି । ଅଶରଫ ସହରୟୀ, ଅନ୍ୟଜଣେ ଜମାତ ନେତା ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ଲାଗୁହେତୁ ୧୧୨ ମାସ ଜେଲରେ

ରହିସାରିଲେଣି ଓ ଶବିର ଶାହ ମଧ୍ୟ ୧୩୦ ମାସ ଜେଲରେ ରହିସାରିଲେଣି। ତେଣୁ, ଅନ୍ୟ ଶହ ଶହ ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀ ଓ ନେତାଙ୍କ ସମେତ ମସରତ ଆଲମ ଭାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ୨୦୧୦ ପରଠାରୁ ବହୁଥର ଗିରଫ ହୋଇ ଜେଲ ଭୋଗିସାରିଲେଣି। ଏପରିକି ୧୯୯୦ ପରଠାରୁ, ଗଲା ୨୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରୁ ସେ ୧୭ ବର୍ଷ ଜେଲରେ ରହିସାରିଲେଣି ଓ ଶବିର ଶାହ ସମୁଦାୟ ୨୨ ବର୍ଷ ଜେଲରେ ରହିସାରିଲେଣି। (ଦିଲ୍ଲୀର ପ୍ଲ୍ୟୁସ୍ ଯୁନିଅନ ଫର ଡେମୋକ୍ରାଟିକ୍ ରାଇଟ୍ସ (ପି.ଇଉ.ଡି.ଆର.) ସଦସ୍ୟ ଗୌତମ ନଭଲେଖାଙ୍କ ଏକ ଲେଖା ଯାହାପରେ ‘ଗଣଭିତ୍ତି’ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ସେହି ଲେଖାର ସହାୟତାରେ)

୧୧. ଗୁଜୁରାଟ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଅଫ ଅର୍ଗାନାଇଜଡ୍ କ୍ରାଇମ୍ ବିଲ୍, ୨୦୦୩ ଏଡ଼ବ୍ୟୁଟାଡ୍ ଗୁଜୁରାଟ ସରକାର ୨୦୦୩ ମସିହାରୁ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀତ୍ବ ସମୟରୁ ଏକ ଦୃଢ଼ ‘ଉଗ୍ରପନ୍ଥା ବିରୋଧୀ’ ଆଇନ ପାଇଁ ଗୁଜୁରାଟ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଅଫ ଅର୍ଗାନାଇଜଡ୍ କ୍ରାଇମ୍ ବିଲ୍, ୨୦୦୩କୁ ଆଇନରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଆସୁଛନ୍ତି। ଏହା ଦୃଢ଼ଥର ବିଧାନସଭାରେ ପାସ୍ ହୋଇ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଆସିସାରିଲାଣି। ମାତ୍ର ପ୍ରତିଥର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି (ଏପିଜେ କାଲାମ୍ ଓ ପ୍ରତିଭା ପାଟିଲ) ଏହାକୁ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କୁ ଫେରାଇଦେଉଛନ୍ତି। ତେବେ ଏଥରେ କ’ଣ ସମିଧାନ ବିରୋଧୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି ଯେ ଯାହାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଫେରାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ? ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏହି ବିଲ୍ରେ ତିନୋଟି ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ଗୁଜୁରାଟ ସରକାର ମାନିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି। ଏଥିରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି ଯେ ଅପରାଧୀ ଯାହା

ପୁଲିସ ଆଗରେ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି ତାହାକୁ କୋର୍ଟ ମାନିନେଉ ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜ ଆତ୍ମ ଆଉଥରେ ବନ୍ଦୀ ନନେଉ। ପୁଣି ଯଦି ସରକାରୀ ଓକିଲ କାହାରି ଜାମିନକୁ ବିରୋଧ କରୁଥାନ୍ତି ତେବେ ତାହାକୁ କୋର୍ଟ ଜାମିନ ନ ଦେଉ। ତଦନ୍ତର ସାମା ୯୦ ଦିନ ବଦଳରେ ୧୮୦ ଦିନ ରଖାଯାଉ ଓ ପାଟିରେ ଅଥବା ଟେଲିଫୋନ୍ କଥାବାର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରମାଣ ଆକାର ନିଆଯାଉ। ଏଥିମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅନୁମୋଦନ ନଦେବା ହେତୁ ଏହା ଏବେବି ଆଇନରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରିନାହିଁ। ତେବେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଅସହଯୋଗକୁ “ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି କରାଯାଉଛି” ବୋଲି ଚତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ କେନ୍ଦ୍ର ବିରୁଦ୍ଧରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ। ମାତ୍ର ଏବେ କେନ୍ଦ୍ରରେ ବିଜେପି ସରକାର ଓ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ହେତୁ ଏହା କେବେବି ଆଇନରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇପାରେ।

ସମସ୍ତ ଜନବିରୋଧୀ ଆଇନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାରତର ସ୍ଥିତି ଯେ ଏହାର ନିର୍ବାଚିତ ସରକାରମାନେ ନିଜର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଉଦ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ସଫଳ ଭାବରେ ଯେଉଁ ତିନି ଚାରୋଟି ବିଷୟରେ ଏହାର ପ୍ରକୃତ ସଂଜ୍ଞା ବଦଳାଇ ଦେବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି ସେସବୁ ହେଲା ‘ବିକାଶ’, ‘ଅପରାଧ’, ‘ଧର୍ମ’ ଓ ‘ଦେଶପ୍ରେମ’। ଭାରତରେ ଅପରାଧ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅପରାଧୀ ବୋଲି ଏକ ଧାରଣା ରହିଛି। ‘ଅପରାଧ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା’ରେ କାହାରିକୁ ଅପରାଧୀ ଠହାଇବା ଓ ତାହାକୁ ଆଗୁଆ ଗିରଫ କରିବା ଅବ୍ୟତ ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ। ଏହା କିନ୍ତୁ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରିସ୍ଥିତି ହୋଇଯାଇଛି ଓ ଏହିପରି ଭାବରେ

ଗିରଫଦାରୀ ଗଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ପୁଣି ଏହି ଅପରାଧ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ବର୍ଗରେ ଆଦିବାସୀ, ଦଳିତ ଓ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଯୁବ ବର୍ଗ ହିଁ ଅଧିକ ଭାବରେ ଆସୁଛନ୍ତି । ସମାଜର ନିମ୍ନବର୍ଗ ଆଜି ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଜେଲରେ ରହିଛନ୍ତି । ନ୍ୟାୟନାଳ କ୍ରାଇମ୍ ରେକର୍ଡ଼ ବ୍ୟୁରୋର ତଥ୍ୟ (୨୦୧୩) ଅନୁସାରେ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଜେଲରେ ଥିବା ସମୁଦାୟ କଏଦୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ୫୩% ହେଉଛନ୍ତି କେବଳ ଆଦିବାସୀ, ଦଳିତ ଓ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର । ସେହି ବ୍ୟୁରୋ ପୁଣି ତଥ୍ୟ ଦିଏ ଯେ ଯେଉଁଠି ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ପ୍ରତି ଏକ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୨୬ ଜଣ ଲୋକ ଜେଲରେ ଥିଲେ ତାହା ୨୦୧୪ରେ ବଢ଼ିକରି ୩୩ ଜଣରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ପୁଣି ଜାତୀୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିଶନଙ୍କ ତଥ୍ୟ ହେଲା ଯେ ଭାରତରେ ଜେଲରେ ଥିବା ସମୁଦାୟ କଏଦୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୭୪% ହେଉଛନ୍ତି ବିଚାରାଧୀନ କଏଦୀ । ସାରା ଭାରତରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପ୍ରତିରୋଧ ଆଇନ, ୧୯୬୭ (ସଂଶୋଧନ, ୨୦୧୨) ଓ ‘ଉପଚୁଡ଼ ଅଞ୍ଚଳ’ ନାମରେ ଲାଗୁହୋଇଥିବା ଆଫସ୍ତା (AFSPA) ସହିତ ଅଧିକାଂଶ ରାଜ୍ୟ ନିଜ ନିଜର ଅପରାଧ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆଇନ ଆଣି ଯେଉଁ ବର୍ଷକୁ ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଛନ୍ତି, ସେହି ବର୍ଷ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପୂର୍ବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିନ୍ତୁ ମିଳିତ ଭାବରେ ନିଜର ଅଧିକାର ପାଇଁ ଲଢ଼େଇ କରୁଥିଲେ । ଏବେ ସେହି ବର୍ଗ ସରକାରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅପରାଧୀ । ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ ପାସ କରାଇ ପ୍ରାୟ ୮୦% ଲୋକଙ୍କୁ ଏହାଦ୍ୱାରା ସରକାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅପରାଧୀ ତାଲିକାରେ ରଖିଦେଇଛନ୍ତି ।

ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଲମ୍ବା ସମୟ ଧରି

ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ଦେଶର ଶ୍ରମିକ, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ଆଦିବାସୀ, ଚାଷୀ, ଭୂମିହୀନ ଓ ଦଳିତ ଲୋକେ ନିଜର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଲଢ଼େଇ କରୁଥିଲେ । ଏବେ ଅଧିକାରର ଲଢ଼େଇ ଲମ୍ବା ସମୟ ଧରି ଚାଲିପାରୁ ନାହିଁ । ବହୁ ଶାସ୍ତ୍ର ତାହାକୁ ଦମନ କରିଦିଆଯାଇଛି । ସେହି ବର୍ଗର ଯୁବାପାଢ଼ି ହୁଏତ ସତେରେ କେଉଁଠି କେଉଁଠି ଅପରାଧରେ ଲିପ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ନହେଲେ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇନପାରି ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ରାସ୍ତା ବାଛୁଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଭାରତରେ ଯୁବାବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ (୨୦ ବର୍ଷରୁ ୨୪ ବର୍ଷ) ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାର ମାତ୍ରା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଦେଶ ତୁଳନାରେ ସର୍ବାଧିକ । ଏବେ ପ୍ରତିଘଷ୍ଟାରେ ୧୫ ଜଣ ଲୋକ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । ଏପରିକି ପୃଥିବୀର ସମୁଦାୟ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ୩୦% ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭାରତରେ ହେଉଛି । ୧୯୯୫ରୁ ୨୦୧୩ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ୧୭ କୋଟି ୧୦ ଲକ୍ଷ ଲୋକେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିସାରିଲେଣି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨,୯୬,୪୩୮ ଜଣ ହେଉଛନ୍ତି ଚାଷୀବର୍ଗର । ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ୨୦୦୫ ମସିହାରୁ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ବଢ଼ିବାରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗିଛି ।

କ୍ରାଇମ୍ ରେକର୍ଡ଼ ବ୍ୟୁରୋର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସମୁଦାୟ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୬୯.୭% ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରିବାର ବର୍ଗର ବର୍ଷକୁ ଆୟ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ । ସେହିପରି ବର୍ଷକୁ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଆୟ କରୁଥିବା ବର୍ଗ ୨୬.୯% । ପୁଣି ବ୍ୟୁରୋ ଏହି ତଥ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦିଏ ଯେ ୧୯୯୦ରୁ ୨୦୧୩ ମଧ୍ୟରେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ମାତ୍ରା ୬୩.୫%ର ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ସମାଜଶାସ୍ତ୍ରୀମାନେ ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଭାରତରେ

ଆଦୁହତ୍ୟାର ମାତ୍ରା ବଢ଼ିବାର ମୂଳ କାରଣ ହେଲା ନିଯୁକ୍ତି ବିହୀନ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତି ।

ରିଲାଏନ୍ କମ୍ପାନୀର ମୁଖ୍ୟ ମୁକେଶ ଅମାନୀ ନିଜର ଜିଓ ସିମ୍ କଜାରକୁ ଛାଡ଼ିବା ସମୟରେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ, ‘ଏଥିରେ ଏକ ଲକ୍ଷ ପଚାଶ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ ହୋଇଛି । ...ଏହା ଆଗାମୀ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଡିଜିଟାଲ ଓ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର ସ୍ତରରେ ଭାରତକୁ ୧୫୦ତମ ସ୍ଥାନରୁ (୨୩୦ ଦେଶ ମଧ୍ୟରୁ) ବିଶ୍ୱର ପ୍ରଥମ ଦଶଟି ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ରଖିଦେବ ।’ ସେହିପରି ଅଦାନୀ କମ୍ପାନୀ କିଛି ବର୍ଷ ଆଗରୁ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତକୁ ‘ଆଦୁନିର୍ଭରଶୀଳ’ (ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ ନୁହେଁ) କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖାଇଥିଲେ । ବେଦାନ୍ତ ଗ୍ରୁପର ମାଲିକ ଅନିଲ ଅଗ୍ରୱାଲ ବହୁତଥର କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେ “ଭାରତକୁ ଆଲୁମିନିୟମ ଉତ୍ପାଦନରେ ପ୍ରଥମ” କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖନ୍ତି । ସଂସ୍କାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାରତରେ ଏହି ଶିଳ୍ପଉଦ୍ୟୋଗମାନେ ‘ଦେଶପ୍ରେମ’ ପ୍ଲୋଗାନ୍ ଦେଇ ଭାରତକୁ ବିଶ୍ୱର ଏକ ନମ୍ବର ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖାନ୍ତି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ନିଜର ‘ମେକ ଇନ ଇଣ୍ଡିଆ’ ଯୋଜନାରେ ଏହି ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଶକୁ ପ୍ରମୁଖ ଦେଶ ଭାବରେ ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଟିକସ ଅର୍ଥରେ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଠିକ୍ ସମାନ ସମୟରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସଂସ୍ଥା କ୍ରେଡିଟ୍ ସୁଇସ ସଂସ୍ଥା ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ବାଲାନ୍ସ୍‌ସିଟ୍ ଆଧାରରେ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୧୫ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶ କରେ ଯେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଏହିସବୁ କମ୍ପାନୀମାନେ ତିନି ଲକ୍ଷ ଚାରି ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା

ରଣ ନେଇ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫେରାଇ ନାହାନ୍ତି । ସେ ମଧ୍ୟରୁ ରିଲାଏନ୍ କମ୍ପାନୀର ଏକ ଲକ୍ଷ ପଚାଶ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା, ଅଦାନୀ ଗ୍ରୁପର ଛୟାନବେ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀର ଏକ ଲକ୍ଷ ତିନି ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟତ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବାକି ଅଛି । ଅଥଚ ଏସବୁକୁ ଅଣଦେଖା କରଗଲା । ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୦୨, ୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ରିଲାଏନ୍ କମ୍ପାନୀର ମଡ଼େଲ ସାଜି ଜିଓ ଡିଜିଟାଲର ବିଜ୍ଞାପନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଜର ଜାକେଟ ପିନ୍ଧା ଫଟୋ ‘ଟାଇମ୍ସ ଅଫ ଇଣ୍ଡିଆ’ ଓ ‘ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଟାଇମ୍ସ’ ଖବରକାଗଜରେ ଦେଇଥିଲେ । ଭାରତ ଇତିହାସରେ ଏହା ପ୍ରଥମ ଥିଲା ଯେଉଁଠି ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗୋଟେ ସାଧାରଣ କମ୍ପାନୀର ମଡ଼େଲ ସାଜିଥିଲେ । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଫିସରୁ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇନାହିଁ ବୋଲି ରାଜ୍ୟସଭାରେ ବିଜେପି ଦଳର ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବେ ବି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରିଲାଏନ୍ କମ୍ପାନୀ ବିପକ୍ଷରେ ନେଇନାହିଁ । ମାତ୍ର ଯଦି ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ରିଲାଏନ୍ କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ତାପ ସୃଷ୍ଟି କରି ସେହି ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ ଶୂଢ଼ି ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇ ପାରିଥାନ୍ତେ ତାହାହେଲେ ଲକ୍ଷାଧିକ ଟାଣାଙ୍କୁ ସେହି ରଣ ମିଳିପାରିଥାନ୍ତା ଓ ଟାଣୀ ଆଦୁହତ୍ୟା କରିନଥାନ୍ତା ।

ଏହା ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ଯେ ଏବେ ‘ବିକାଶ’ ଓ ‘ଦେଶପ୍ରେମ’ର ସଂଜ୍ଞା ବଦଳିଯାଇଛି । କେମିତି ସମସ୍ତେ ସୁଖ ସୁବିଧାରେ ବଞ୍ଚିବେ ତାହା ଆଉ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ବିଷୟ ନୁହେଁ । ଆଜିର ନବ୍ୟ ଉଦାରବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତି ସମୟରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରରେ

ଭାରତକୁ ଉତ୍ପାଦନର ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପ୍ରଥମ କରିବାର ସ୍ନେହାନ୍ତ ଦେଇ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକସ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ଗୁରୁତ୍ବ ଦିଆଯାଉଛି । ଏଥିରେ ଭାରତରେ ଗୋଟିଏ ପଟେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଧନିକ ଅରବପତି (ବିଲିୟନାୟାର) ତିଆରି ହେଲା ବେଳକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଜନସାଧାରଣ ନିଜର ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ନିଜଟରେ ପ୍ରକାଶିତ କ୍ରେଡିଟ୍, ସୁଇସେର ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ୨୦୦୦ ମସିହାରୁ ୨୦୧୫ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଭାରତରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ବୃଦ୍ଧି ୨.୨୮୪ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଡଲାରରେ (2.284 trillion dollar) ପହଞ୍ଚିଛି । ମାତ୍ର ୧% ଜନସଂଖ୍ୟା ଯାହାଙ୍କ ହାତରେ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ସମୁଦାୟ ଦେଶର ସମ୍ପତ୍ତିର ୩୬.୮% ଥିଲା ଏବେ ୨୦୧୫ ମସିହା ବେଳକୁ ୧% ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ସମୁଦାୟ ଦେଶର ୬୧% ସମ୍ପତ୍ତି ଠୁଳ ହୋଇଛି । ଅକୃପାମର ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ଗଲା ଦଶବର୍ଷରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ବରେ ଯେଉଁଠି ସମୁଦାୟ ଅରବପତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାରେ ୬୭% ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି, ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତରେ ଅରବପତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାରେ ୩୩୦% ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି । ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ବିଶ୍ବର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶରେ ଏତେ କମ ସମୟରେ ଏତେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିନାହିଁ ଯାହା ଭାରତରେ ଘଟିଛି ।

ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ପଟରେ ଅରବପତି ଓ ଅନ୍ୟପଟରେ ଅପରାଧିକ ସଂଖ୍ୟା ଭାରତୀୟ ରାଜନୀତିରେ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହା ଆଉ ଅଜଣା ହୋଇ ନାହିଁ ଯେ ସମସ୍ତ ଦଳ ନିର୍ବାଚନରେ ଜିତିବା ପାଇଁ ଅପରାଧି ଓ ଧନୀମାନଙ୍କୁ ଟିକେଟ ଦେଉଛନ୍ତି । ଆସୋସିଏସନ୍ ଫର ଡେମୋକ୍ରାଟିକ୍ ରିଫର୍ମର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ୨୦୧୪ ମସିହାରେ ଜିତିଥିବା ଏମ୍ପିଙ୍କ

ମଧ୍ୟରୁ ସଂଗୀନ ଅପରାଧ ଚାଲିକାରେ ସମୁଦାୟ ୩୪% ଏମ୍ପି ଅଛନ୍ତି ଓ ୨୧% ଏମ୍ପି ବିଭିନ୍ନ କୋର୍ଟରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି, ଯାହାକି ୨୦୦୪ ମସିହାଠାରୁ ଅଧିକ । ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ସମୁଦାୟ ନିର୍ବାଚିତ ଏମ୍ପିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏହା ଯଥାକ୍ରମେ ୨୪% ଓ ୧୨% ଥିଲା । ସେହିପରି ନବନିର୍ବାଚିତ (୨୦୧୬) ସମୁଦାୟ ଏମ୍ପିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୬% ଏମ୍ପିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗୀନ ମାମଲା ରହିଛି ଓ ୫୦% ଏମ୍ପିଙ୍କ କୋର୍ଟପତି ଅଟନ୍ତି । ୨୦୧୬ ମସିହାରେ ଅପରାଧ ମାମଲା ଥିବା ସମସ୍ତ ଏମ୍ପିଙ୍କ ଏ ଏମ୍ପିଙ୍କ ହାରାହାରି ସମ୍ପତ୍ତି (ନିର୍ବାଚନ କମିଶନକୁ ସେମାନେ ଦେଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ) ୪.୩୮ କୋଟି ଟଙ୍କା ଯାହାକି ସମସ୍ତ ନିର୍ବାଚିତ ଏମ୍ପି ଓ ଏମ୍ପିଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି (ହାରାହାରି ୩.୩୮ କୋଟି ଟଙ୍କା)ଠାରୁ ଅଧିକ । ଯଦି ଅପରାଧ ଓ ଅପରାଧିଙ୍କ ସ୍ବତନ୍ତ୍ରକୁ କମାଇ ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ସମାଜ ଗଠନ କରିବା ଯଦି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଥାନ୍ତା ତେବେ ଏହା କିପରି ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ?

୨୦୧୧ ମସିହାର ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଜାତିଭିତ୍ତିକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରିପୋର୍ଟ କୁହେ ଯେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ପ୍ରତି ତିନୋଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ଭୂମିହୀନ ଦିନମଜୁରିଆ ଅଟେ ଯାହାର ପରିବାର ସେହି ମଜୁରି ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରାୟ ୭୪.୪୯% ପରିବାରର ରୋଜଗାରକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିର ସର୍ବାଧିକ ଆୟ ମାସକୁ ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ । ଏବେ ବି ଦେଶରେ ୪୪.୮୪ ଲକ୍ଷ ପରିବାର ଅନ୍ୟଘରେ କାମ କରି ପେଟ ପୋଷିଥାନ୍ତି ଓ ଦେଶରେ ୬.୬୮ ଲକ୍ଷ ଭିକାରୀ ଅଛନ୍ତି । ସେହିପରି ବିଶ୍ବବ୍ୟାପକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଭାରତରେ ସର୍ବାଧିକ

ସଂଖ୍ୟାରେ ପୁଷ୍ପହୀନ ଶିଶୁ ଅଛନ୍ତି। ଦିନ ଥିଲା ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ ବିକଳ ଆମର ବିବେକକୁ ଆଘାତ ଦେଉଥିଲା। ଏବେ ଉତ୍ତରରେ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ନଗଡ଼ା ଠାରୁ ଦକ୍ଷିଣରେ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁଷ୍ପହୀନତା ହେତୁ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି। ଜାତିସଂଘର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ (ଇଉଏନଡ଼ିପି) ପ୍ରାୟେ ୧୦ କୋଟି ଲୋକ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଦିବାସୀ, ଦଳିତ ଓ ଚାଷୀ ବର୍ଗ, ରତୁ ଭିତ୍ତିକ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ଜନପରମାଳ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ କାମ କରିଥାନ୍ତି ଯେଉଁଠି ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳିନଥାଏ।

ଉପସଂହାର

ଏଭଳି ସ୍ଥିତିରେ ଦେଶର ଯବାନ ଜଣକ ଉତ୍ତମ ଖାଦ୍ୟ ଦାବି କଲେ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’, ଉପରିସ୍ଥ ଅଫିସରଙ୍କ ନିଜସ୍ବ କାମ କରବାକୁ ବିରୋଧ କରିବା ଯବାନ ମଧ୍ୟ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’, ଯୁଦ୍ଧକୁ ବିରୋଧ କରିଥିବା ଛାତ୍ରୀ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’ ଓ ତାକୁ ଧର୍ଷଣ କରିବାର ଧମକ ଦିଆଯାଉଛି, ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନୀତିକୁ ବିରୋଧ କରିବା ହେତୁ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’, ସାମ୍ବିଦ୍ୟାଧିତାକୁ ବିରୋଧ କରିବା ଲେଖକ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’, କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପ୍ରବେଶକୁ ବିରୋଧ କରି ଲଢ଼େଇ କରୁଥିବା ଆଦିବାସୀ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’, ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଲଢ଼େଇ କରୁଥିବା ମାନବିକ

ଅଧିକାର କର୍ମୀ ମଧ୍ୟ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’, ଏଠାରେ ଅନ୍ଧସଂଖ୍ୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଯୁବକମାନେ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’ ଓ ବୋମା ବିସ୍ଫୋରଣ ନାମରେ ମିଥ୍ୟା କେଶରେ ଫସାଯାଉଥିବା ସେହି ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଜାମିନରେ ମୁକୁଳାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ଓକିଲ ଓ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖୁଥିବା ସାମ୍ବାଦିକ ମଧ୍ୟ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’ ଅଟେ। ଆଜି ଦେଶପ୍ରେମର ପରିଭାଷା ବଦଳି ଅନ୍ଧସଂଖ୍ୟକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ଓ ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶ ପାକିସ୍ତାନକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଘୃଣା କରିବା ହିଁ ଦେଶପ୍ରେମର ନିଦର୍ଶନ ପାଲଟିଯାଇଛି। ଏହାକୁ ବିଶ୍ବାସ କରୁନଥିବା ଅଥବା ଏହି ବିଚାରକୁ ଖୋଲାଖୋଲି ବିରୋଧ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଜି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’। ଏହି ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’ ଅଭିଯୋଗର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି ସମାଜର ଦୁର୍ବଳ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଯେଉଁମାନେ ନବ୍ୟ-ଉଦାରବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତିର ସାରା ବୋଝ ନିଜ ମୁଣ୍ଡଉପରେ ନେଇଛନ୍ତି। ସେମାନେ ଅଥଚ ଦିନେ ମିଳିତ ହୋଇ ଏଥିରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଲଢ଼େଇ କରିଥିଲେ। ଦୁଃଖର କଥା, ସରକାରଙ୍କ ଏହି ଦେଶପ୍ରେମ ଓ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ସଂଜ୍ଞାକୁ ବେଶ୍ କିଛି ସାମ୍ବାଦିକ, ଲେଖକ, କବି, ସ୍ତମ୍ଭକାର, ଫିଲ୍ମ ନିର୍ମାତା ଓ ରାଜନୈତିକ ଶିକ୍ଷିତ କର୍ମୀ ବିଶ୍ବାସ କରୁଛନ୍ତି। ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଜର ପକ୍ଷ ରଖିବାର ଅଛି।

ପ୍ରତିବାଦ ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା’ ଗଲା କିଛି ବର୍ଷ ହେଲାଣି ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଓ ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ଘରୁଥିବା ବହୁ ଘଟଣା ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ପ୍ରମୁଖ ଘଟଣା ଉପରେ ଯଥାସମ୍ଭବ ନିଜର ମତ ରଖିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଆସିଛି । ସଂଗଠନ କେତେବେଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଆଲୋଚନା ସଭାର ଆୟୋଜନ କରିଛି ତ କେତେବେଳେ ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜର ମତ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଛି ତ ପୁଣି କେତେବେଳେ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖି ଉଚ୍ଚ ସମସ୍ୟାକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା’ର ମୁଖପାତ୍ର ଭାବରେ ଗଲା କିଛି ବର୍ଷ ହେଲାଣି ‘ସଂଗ୍ରାମୀ ଚେତନାର ଗଣଭିତ୍ତି’ ନାମରେ ନାମରେ ଏକ ଦୁଇ ମାସିଆ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ପତ୍ରିକାଟି ‘ଅଭିଜ୍ଞ ଚେତନାର ଗଣଭିତ୍ତି’ ନାମରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଆସୁଥିଲା । ଉକ୍ତ ପତ୍ରିକାରେ ସଂଗଠନ ଦ୍ଵାରା ଆୟୋଜିତ ଆଲୋଚନା ସଭାର ବିବରଣୀ, ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଓ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାକୁ ନେଇ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଲିଖିତ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ପାଇଆସୁଛି । ନିମ୍ନରେ ସେ ମଧ୍ୟରୁ କେତେ ପ୍ରମୁଖ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ‘ସଂଗ୍ରାମୀ ଚେତନାର ଗଣଭିତ୍ତି’ରେ (ବା ‘ଗଣଭିତ୍ତି’) ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇସାରିଥିବା ଲେଖାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନା ଏଠାରେ କରାଯାଇଛି ।

ରୋହିତ ଭେମୁଲାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ପ୍ରାତିଷ୍ଠାନିକ ହତ୍ୟାର ଉଦାହରଣ

ହାଇଦ୍ରାବାଦ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ଗବେଷଣାରତ ଛାତ୍ର ରୋହିତ ଭେମୁଲାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକୁ ମନେପକାଇ “ରୋହିତ ଭେମୁଲାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଆମକୁ କ’ଣ ଦର୍ଶାଉଛି” ଶୀର୍ଷକ ଏକ ଆଲୋଚନା ସଭା ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ଦ୍ଵାରା ଫେବୃଆରୀ ୧୭, ୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଯାଇଛି । ନେହେରୁ ଯୁବକେନ୍ଦ୍ର ଠାରେ ଆୟୋଜିତ ସଭାରେ ମୁଖ୍ୟବକ୍ତା ଭାବେ ‘ଦଳିତ ବାର୍ତ୍ତା’ର ସମ୍ପାଦକ ପଞ୍ଚାନନ ପରିଡ଼ା କହିଲେ ରୋହିତଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ହତ୍ୟା ଅଟେ । ଏଣୁ ଦାୟୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଇପିସିର ଧାରା ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଜରୁରୀ । ଏକ ଉନ୍ନତ ସମାଜର ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିବା ଓ ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରିବା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଧର୍ମ । ସେଥିପାଇଁ ଯଦି ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦଳ ଦ୍ଵାରା ‘ଦେଶଦ୍ରୋହୀ’ ଓ ‘ଜାତିବାଦୀ’ ଡେଇଁ ଦେଉ, ମାତ୍ର ସଂଘ ପରିବାରର ହିନ୍ଦୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିରୋଧ କରିବାର ଯେ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ସେକଥା ମୁଖ୍ୟବକ୍ତା ସୁଜାତା ଦେଇଥିଲେ । ଏଥିରେ ଭାଗ ନେଇ ପ୍ରଫେସର ବସନ୍ତ ମଲ୍ଲିକ କହିଥିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ପଟେ ବିଜେପି ଦଳ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ନିଜର ପ୍ରତୀକ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲାବେଳେ ଆନ୍ଦୋଳନବାଦୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରୁଛି, ମାତ୍ର ଦଳିତ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଏବେ

ସରକାରଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି । ମୂଳ ନିବାସୀ ମଞ୍ଚର ଅନୀଳ ଘଟଣାର କ୍ରମ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ ଓ ସମାଜସେବା ରୂମିତା କୁଣ୍ଡ ନିଜେ ହାଜତ୍ରାବାଦ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାଇଥିବା ଓ ସେଠାରେ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାଲିଥିବା ଆନ୍ଦୋଳନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ।

ଆଜି ହାଜତ୍ରାବାଦ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପରେ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ପରେ ପରେ ଯାଦବପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ସର୍ବିୟ ସରକାର ନିଜ କବଜାକୁ ନେବା ପାଇଁ ଓ ଛାତ୍ର ଆନ୍ଦୋଳନର ସ୍ୱରୁ ଚପାଇଦେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏହାକୁ ମିଳିତ ଭାବରେ ବିରୋଧ କରିବା ବଦଳରେ ସମସ୍ତେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବା କଥା ଅଧିକାଂଶ ବକ୍ତା ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଆଲୋଚନାରେ କବି ବାସୁଦେବ ସୁନାମା, କେଦାର ମିଶ୍ର, ଅମିୟ ପାଣ୍ଡବ, ଅଧ୍ୟାପକ ରମେଶ ନାୟକ, ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀ ମଧୁସୂଦନ ଯାଦବ ଓ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ପ୍ରଧାନ ଇତ୍ୟାଦି ଭାଗ ନେଇଥିଲେ । ସଭାରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରି ବରିଷ୍ଠ କବି ଆଶୁତୋଷ ପରିଡ଼ା ରୋହିତ ଭେମ୍ବଲାଙ୍କ ଚିଠି ତାଙ୍କ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ଅତ୍ୟାଚାରର ଇତିହାସ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିବା କଥା କହିଥିଲେ, ଯାହା ଆମ ଦେଶର ବହୁ ଦଳିତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ସମାନ ଅନୁଭୂତି ଦେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଆରମ୍ଭରେ ଦେବ ରଞ୍ଜନ ସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଓ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।

‘ବିମୁଦ୍ରାକରଣର ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି’ ଶୀର୍ଷକ ଆଲୋଚନାସଭା ଆୟୋଜିତ

ନଭେମ୍ବର ୦୮, ୨୦୧୬ ତାରିଖ ରାତିରେ

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ନୋଟ୍ ବନ୍ଦୀ ଘୋଷଣା କରିବା ପରଠାରୁ ଏକ ପ୍ରକାରର ଭୟ ସର୍ବତ୍ର ଗ୍ରାସ କରିଥିଲା । ହଜାର ହଜାର ଦିନ ମଜୁରିଆ କାମଧରୀ ନପାଇ ଭୋକ ଉପାସରେ ଘର ମୁଖା ହେବାରେ ଲାଗିଥିଲେ । ବହୁ ଗୃହ ଶିଳ୍ପ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା ହେତୁ କାରିଗରମାନେ ବେରୋଜଗାର ହୋଇଗଲେଣି । ସତେରେ କ’ଣ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନୋଟ୍ ବନ୍ଦୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦେଖିଲୁ କଳାଧନକୁ ହତାଇଦେବାରେ ସମର୍ଥ ହେବ ? ଏଭଳି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଉଠୁଥିଲା ବେଳେ ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ଓ ‘ଗବେଷଣା ଚକ୍ର, ଓଡ଼ିଶା’ର ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମରେ ଗଲା ନଭେମ୍ବର ୨୯, ୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଏକ ଆଲୋଚନାସଭା ଭୁବନେଶ୍ୱର ଠାରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା । ‘ବିମୁଦ୍ରାକରଣର ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି’ ଶୀର୍ଷକ ଆଲୋଚନା ସଭାରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରିଥିଲେ ତତ୍କାଳ ଗୋଲକ ବିହାରୀ ନାଥ । ସଭାର ମୁଖ୍ୟ ଆଲୋଚକ ପ୍ରଫେସର କିଶୋର ସାମଲ ନୋଟ୍ ବନ୍ଦୀ ଦ୍ୱାରା ଯେ କଳାଧନ ଉପରେ ଲଗାମ ଅଣାଯାଇପାରିବ ଯାହା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କହୁଛନ୍ତି, ତାହା ଯେ ‘ଅବାସ୍ତବ’ ସେକଥା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ଆଲୋଚନାର ଅନ୍ୟତମ ବକ୍ତା ପ୍ରଫେସର ବିଜୟ ବହିଦାର ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନାପାତ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କେବଳ ନିଜର ବିରୋଧୀଙ୍କୁ ଆଗାମୀ ନିର୍ବାଚନରେ ପରାସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଆଲୋଚନାର ଅନ୍ୟତମ ମୁଖ୍ୟବକ୍ତା ଭାବରେ ସମୀର ସରକାର କଳାଧନର ଉତ୍ତ ଯେପରିକି ଲଗାମହୀନ ରିୟାଲ ଇଷ୍ଟେଟ ବ୍ୟବସାୟ, ଅସ୍ତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ଚାଲିଥିବା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ହାଓଲା ବ୍ୟବସାୟ ଇତ୍ୟାଦି ଯାହା କଳାଧନକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ

ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନାପାତ କରୁଥିଲେ । ଏଥିରେ ରାଧାକାନ୍ତ ସେଠୀ, ସନ୍ତୋଷ ଦାଶ, ପୁରେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ଡ. ବିରେନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଇତ୍ୟାଦି ଆଲୋଚନାରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ ।

ନମତରା ମଦ ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ପୁଲିସର ଗୁଳିଚାଳନାକୁ ନିନ୍ଦା

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ନମତରା ଗାଁରେ ମଦ ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀ, ବିଶେଷ କରି ମହିଳାଙ୍କ ଉପରେ ଗଲା ୮ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୫ ତାରିଖ ଆତଙ୍କିଷ୍ଟିକ ମହିଳା ଦବସରେ ପୁଲିସ ଯେଉଁଭଳି ଗୁଳିଚାଳନା କଲା ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିନ୍ଦନୀୟ ଘଟଣା । ସେହିଦିନ ପୁଲିସ ବିନା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଅନୁମତିରେ ଅସବର୍ଣ୍ଣ ସାହି ମଧ୍ୟରେ ପଶି ଅପରାହ୍ନ ୪ଟି ସମୟରେ ଉଭୟ ଗୁଳିଚାଳନା ଓ ଲାଠିଚାର୍ଜ କରିବା ହେତୁ ୯ ଜଣ (୫ ଜଣ ମହିଳା, ୨ ଜଣ ଶିଶୁ ଓ ୨ ଜଣ ପୁରୁଷ) ଗୁଳିରେ ଆଘାତ ପାଇ କଟକ ମେଡିକାଲରେ ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ହେଉଛନ୍ତି । ଇତିମଧ୍ୟରେ, ପୁଲିସ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଦୋଷରେ ୬ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି ଓ ୬୦ ଜଣଙ୍କ ନାମରେ ମୋକଦ୍ଦମା ରୁଜୁ କରାଯାଇଛି ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୮୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ପାଇଁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ମଦ ଦୋକାନ ଖୋଲିବା ସହିତ ଅଧିକ ମଦର ପ୍ରଚଳନ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଅଥଚ ନିକଟରେ ‘ନିଶାମୁକ୍ତି ଅଭିଯାନ’ର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅବକାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭେଟିଲା ବେଳେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ସହମତି ବିନା କୌଣସି ମଦ ଦୋକାନ ଖୋଲାଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିବା କଥା ବିଭିନ୍ନ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶିତ

ହୋଇଥିଲା । ଅଥଚ ନମତରା ଗ୍ରାମବାସୀ ଗଲା ୨ ବର୍ଷ ହେଲାଣି ସ୍ଥାନୀୟ ମଦ ଦୋକାନକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତଥା ସ୍ଥାନୀୟ ବିଧାୟକ ପ୍ରତାପ ଦେବ ଓ ସାଂସଦ ବୈଜୟନ୍ତ ପଣ୍ଡା ତଥା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିବା କଥା ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଜଣାପଡ଼େ । ତେବେ ସେମାନଙ୍କ କଥାକୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆନଯିବା ପ୍ରଶାସନିକ ଅବହେଳା ବ୍ୟତୀତ ଆଉକିଛି ନୁହେଁ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ ତରଫରୁ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାବି କରାଯାଉଛି ଯେ, (କ) ଲାଠିଚାର୍ଜ ଓ ଗୁଳିଚାଳନାରେ ଆଘାତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ, ଗିରଫ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଆଯାଉ ଓ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସମସ୍ତ ପୁଲିସ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଇପିସିର ଧାରା ୩୦୭, ହତ୍ୟା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମରେ ଗିରଫ କରାଯାଉ । (ଖ) ମଦ ଦୋକାନ ରହିବକି ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ପଲ୍ଲିସଭା ଓ ଗ୍ରାମସଭାର ମତକୁ ସରକାରୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଧରାଯାଉ । (ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ତାରିଖ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୪, ୨୦୧୫)

କାଶୀପୁର ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରମୁଖ ସାଥୀ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ମାଝୀଙ୍କୁ ଗିରଫ ନିନ୍ଦା

ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା କାଶୀପୁର-ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଅଞ୍ଚଳକୁ ନେଇ ଚାଲିଥିବା ଜନଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରମୁଖ କର୍ମୀ କଥା ‘ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ସୁରକ୍ଷା ପରିଷଦ’ର ଆବାହକ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ମାଝୀଙ୍କୁ ରାୟଗଡ଼ା ପୁଲିସ ଗଲା ୨୮.୦୫.୨୦୧୫ ତାରିଖରେ ନିଜର ଗ୍ରାମ କୁଚେଇପଦର ନିକଟରୁ ଗିରଫ କରିଛି । ତାଙ୍କ ନାମରେ ତକାୟତି, ଲୁଟ, ମାରଣାସ୍ତ୍ର ଧରିବା ପରି

ସଙ୍ଗୀନ ଧାରା ଲଗା ଯାଇଛି । କାଶୀପୁର ଆନ୍ଦୋଳନର କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ପୁଲିସର ବର୍ବୋରତ୍ତିତ କାର୍ଯ୍ୟର ଏହା ପ୍ରଥମ ଉଦାହରଣ ନୁହେଁ । ମାଇକ୍ରୋ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ (ଡିସେମ୍ବର ୧, ୨୦୦୦ ମସିହା) ଯେଉଁଠି ଚିନିଜଣ ଆଦିବାସୀ ପୁଲିସ ଗୁଳିରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ସେତେବେଳଠାରୁ ଏହା ଚାଲିଆସୁଛି । କାଶୀପୁର ଠାରେ ୨୦,୦୦୦ ଡୋଡ଼ିଆ ଆଦିବାସୀ ଏବେ ବି ନିଜର ଆଦିବାସୀ ମାନ୍ୟତା ଫେରିପାଇବା ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷରତ ଅଟନ୍ତି ଓ କମ୍ପାନୀ ହେତୁ ଜମି ହରାଇଥିବା ପ୍ରାୟେ ୫୦୦ ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତ ପରିବାର ଏବେବି ସ୍ଥାୟୀ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇ ନ ଥିବା ହେତୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଦ୍ଵାରସ୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ତରଫରୁ ଆମେ କାଶିପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଗବାନ ମାଝିଙ୍କ ଗିରଫଦାରୀ ଓ ଆଦିତ୍ୟ ବିରକା କମ୍ପାନୀର ଆଇନ ବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦୃଢ଼ ନିନ୍ଦା କରୁଛୁ । (ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ତାରିଖ ମେ ୨୯, ୨୦୧୫)

ବିଶିଷ୍ଟ ଲେଖିକା ଅରୁଣତୀ ରାୟଙ୍କୁ କୋର୍ଟ ଅବମାନନା ନୋଟିସର ନିନ୍ଦା

ଗଲା ଡିସେମ୍ବର ୨୩, ୨୦୧୫ ତାରିଖରେ ବମ୍ବେ ହାଇକୋର୍ଟର ନାଗପୁର ବେଞ୍ଚ ଦ୍ଵାରା ବିଶିଷ୍ଟ ଲେଖିକା ଅରୁଣତୀ ରାୟଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କୋର୍ଟ ଅବମାନନା ନୋଟିସକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଶାର ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ନିଜର ଗଭୀର ଚିନ୍ତା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ଲେଖିକା ଅରୁଣତୀ ରାୟ ଇଂରାଜୀ ପତ୍ରିକା ଆଉଟଲୁକ୍ରେ (ମେ’ ୧୮, ୨୦୧୫ ସଂଖ୍ୟା) ‘ପ୍ରଫେସର ପି.ଓ.ଡବ୍ଲୁ.’ ଶୀର୍ଷକ ଏକ ଲେଖା ଲେଖିଥିଲେ ଯାହାକୁ ମାନ୍ୟବର ବମ୍ବେ ହାଇକୋର୍ଟ

ବିଚାରାଳୟର ଅବମାନନା ବା କଣ୍ଟେମ୍ପ୍ଟ ଅଫ କୋର୍ଟ ଦର୍ଶାଇ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ୍ ପଠାଇଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଲେଖାରେ ଲେଖିକା ଅରୁଣତୀ ରାୟ ଦିଲ୍ଲୀ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ଇଂରାଜୀ ଅଧ୍ୟାପକ ଜି.ଏନ୍. ସାଇବାବାଙ୍କୁ ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗରେ ଆରୋପିତ କରିବା ଓ କୋର୍ଟ ତରଫରୁ ତାଙ୍କର ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବାକୁ ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସମ୍ବିଧାନରେ ଥିବା ବାକ୍ ସ୍ଵାଧୀନତା (ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୧୯(୧)(ଥ)) ବନାମ ବିଚାରାଳୟର ଅବମାନନା ବା କଣ୍ଟେମ୍ପ୍ଟ ଅଫ କୋର୍ଟ (ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୧୨୯ ଓ ୨୧୫ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ କୋର୍ଟ ଅବମାନନା ନୋଟିସ୍ ପଠାଇବାର ଅଧିକାର ଦିଏ) ବିତର୍କରେ ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ଏକଥା କହିବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ ଭାରତ ଭଳି ଏକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଲୋକେ ହିଁ ସାର୍ବଭୌମ କ୍ଷମତା ରଖନ୍ତି । ସେମାନେ ସରକାର ବାନ୍ଧନ୍ତି ଓ ନିର୍ବାଚିତ ସରକାର ନିଜର ସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସ୍ଥିରାକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ଵ ଦେଇଥାନ୍ତି ଯାହାଦ୍ଵାରା କି ବ୍ୟକ୍ତିର ସେହି ସାର୍ବଭୌମତ୍ଵ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ରହିବ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଭିତରେ ବିଚାର ବିଭାଗ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ତେଣୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖକ/ଲେଖିକା ଯିଏ କି ସେହି ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ତାହାର ଦାୟିତ୍ଵ ହେଲା ସରକାରଙ୍କ ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ କାମ ସମ୍ପନ୍ନରେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା, ଯାହାଦ୍ଵାରା କି ଲୋକେ ଉତ୍ତମ ସରକାର ବାଛିପାରିବେ ଓ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହିବ । ଏଠାରେ ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ମାନ୍ୟବର ବମ୍ବେ ହାଇକୋର୍ଟ ନିକଟରେ ନିବେଦନ କରେ କି ଲେଖିକା

ଅରୁଣ୍ଡତା ରାୟଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କୋର୍ଟ ଅବମାନନା ନୋଟିସକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ସହିତ ଜିଏନ୍ ସାଇବାବାଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ଶାରୀରିକ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମାନବିକତା ଆଧାରରେ ଜାମିନ ଦିଆଯାଉ ।

(ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ତାରିଖ ଜାନୁଆରୀ ୧୩, ୨୦୧୬)

ଭୂଆଷୁଣି ଡମ୍ପିଙ୍ଗ୍ ବିବାଦ ଓ ଜନଆନ୍ଦୋଳନ

ଯେ କୌଣସି ସହରାଞ୍ଚଳରେ ରାଷ୍ଟ୍ରା, ଜଳ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଗାଣ ଇତ୍ୟାଦି ମୌଳିକ ସେବା ଯୋଗାଇବା ଯେପରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଏହାର ପରିବେଶକୁ ପ୍ରଦୂଷଣ ମୁକ୍ତ ରଖିବାରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଓ ବିକାଶ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ମଧ୍ୟ ସମାନ ଭାବେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ନିକଟରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲା ଜଟଣୀ ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାରୁଠେଙ୍ଗ ପଞ୍ଚାୟତର ଭୂଆଷୁଣି ଗ୍ରାମରେ ଜବରଦସ୍ତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବିଶୋଧନାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନେଇ ପ୍ରଶାସନ ତଥା ପୁଲିସର ବଳପ୍ରୟୋଗ ଓ ଜନଗଣଙ୍କ ସଂଗ୍ରାମୀ ପ୍ରତିରୋଧକୁ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ । ଭୂଆଷୁଣି ମୌଜାର ଡମ୍ପିଙ୍ଗ୍ ଓ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବିଶୋଧନାଗାର ନିର୍ମାଣକୁ ନେଇ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ତୀବ୍ର ଅସନ୍ତୋଷ ଦେଖାଦେଇଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗରର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପକାଇବା ପାଇଁ ୩ଟି ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରୁ ଭୂଆଷୁଣି ମୌଜାକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଇଥିଲା । ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ବିଏମ୍‌ସି ଓ ପ୍ରଶାସନ ମିଳିତ ଭାବରେ ଉକ୍ତ ମୌଜାର ୬୨.୦୮ ଏକର ଜମି ଚିହ୍ନଟ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ସମୟରେ ଦାରୁଠେଙ୍ଗ ସମେତ ଅନ୍ୟ ୫ଟି ପଞ୍ଚାୟତର ଲୋକମାନେ ଏହାକୁ ତୀବ୍ର ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ତତ୍କାଳୀନ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଓ

ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଏମ୍‌ସି ମେୟରଙ୍କ ସମେତ ବହୁ ପଦାଧିକାରୀ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ଆଧୁନିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବିଶୋଧନାଗାର ନିର୍ମାଣ ହେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । ଏହା ସହିତ ବିସ୍ତୃତ ଅଞ୍ଚଳରେ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ଓ ବିଶୋଧନାଗାରରୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଓ ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦିତ ହେବା କଥା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ । ୨୦୦୮ ମସିହାରୁ ୨୦୧୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ବିଶୋଧନାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା ନାହିଁ କିମ୍ବା ବୃକ୍ଷରୋପଣ ହେଲାନାହିଁ । ମାତ୍ର ଡାକ୍ତରୀ ନଥିବା ଖୋଲା ଗାଡ଼ିରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବୁହାହୋଇ ଡମ୍ପିଙ୍ଗ୍‌ରେ ପଡ଼ିଲା । ଲୋକେ ବିରୋଧ କରିବା ହେତୁ ପୁଲିସର ଉପସ୍ଥିତିରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିବହନ କରାଗଲା । ଚଳିତ ବର୍ଷ ଫେବୃଆରୀ ୧୮, ୨୦୧୬ ତାରିଖରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ସରପଞ୍ଚ ପ୍ରଶାନ୍ତ ରାଉତରାୟଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଡମ୍ପିଙ୍ଗ୍ ଉଚ୍ଛେଦ ଦାବି ଜୋର ଧରିଲା । କୌଣସି ଅଳିଆ ବୋଝେଇ ଟ୍ରକ୍‌କୁ ଛଡ଼ାଗଲା ନାହିଁ । ବିଏମ୍‌ସି ଅଧିକାରୀ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀ ମୁହଁମୁହଁ ପରିସ୍ଥିତି ହେବାରୁ ଶେଷରେ ପୁଲିସ ସହାୟତାରେ ନେତୃତ୍ୱରେ ଥିବା ସରପଞ୍ଚଙ୍କ ସମେତ ୩୨ ଜଣ ପୁରୁଷ ଓ ମହିଳାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଡମ୍ପିଙ୍ଗ୍ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ପୁଲିସର ଉପସ୍ଥିତିରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବୁହା ହେଉଥିବା କଥା କମିଟି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ଗ୍ରାମବାସୀ ଏବେବି ନିଜର ବିରୋଧ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି ।

(‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ର ପ୍ରାଥମିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ)

ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ ଦେବରଞ୍ଜନଙ୍କ ଗିରଫଦାରୀ

ବିରୋଧରେ ପ୍ରତିବାଦ

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆନ୍ଦୋଳନର ସକ୍ରାନ୍ତ କର୍ମୀ ତଥା ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ ଶ୍ରୀ ଦେବ ରଞ୍ଜନଙ୍କୁ ଗତ ୧୮.୩.୨୦୧୬ ତାରିଖ ଦିନ କାଶୀପୁର ଠାରେ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ୍ ଦ୍ଵାରା ଗିରଫ କରାଯାଇଛି । ଯେଉଁସବୁ ଅଭିଯୋଗରେ ତାଙ୍କ ଗିରଫଦାରୀ ହୋଇଛି ସେସବୁ ପ୍ରାୟେ ଦଶ ବର୍ଷ ତଳର ପୁରୁଣା ଅଭିଯୋଗ । ସମ୍ପ୍ରତି ଦେବରଞ୍ଜନ ବିଭିନ୍ନ ମାନବାଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଘଟଣାର ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିବାରୁ ଓ ସେ ଦିଗରେ ନିଜ ସ୍ଵର ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଥିବାରୁ, ଆକ୍ରୋଶମୂଳକ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ କିଛି ମିଥ୍ୟା ମାମଲାରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଛି । ଏହା ଦେଶରେ ଚାଲିଥିବା ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନର ସ୍ଵରକୁ ଦମନ କରାଯିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା’ ତରଫରୁ ଦେବ ରଞ୍ଜନଙ୍କ ଗିରଫଦାରୀକୁ ବିରୋଧ କରିବା ସହିତ ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଦାବି କରୁଛି ।

(ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ତାରିଖ ଫେବୃଆରୀ

୨୦, ୨୦୧୬)

ନରସିଂହପୁରରେ ଦଳିତ ଯୁବକଙ୍କୁ ପୁଲିସ୍‌ର ହତ୍ୟା

“ଆଇନର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ କେହି ନୁହନ୍ତି” ଏକଥା ଆମେ ବହୁବାର ବହୁପ୍ରକାରର ଶାସକଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଆସୁଛୁ । ହେଲେ ସେମାନେ ଏକଥା ଉନ୍ନତ ରଖିଦିଅନ୍ତି ଯେ ଏକଳି କିଛିକୁ ରଖାଯାଏ ଯେଉଁମାନେ ଆଇନର ମାପିକାଠିରେ ମପାହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ହୁଏତ ମପାହୋଇଥିଲେ ସେମାନେ ଆଇନର ତଳେ ରହିଥାନ୍ତେ । କଟକ ଜିଲ୍ଲା ନରସିଂହପୁର ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ

ବଡ଼ଭୂଇଁ ପଞ୍ଚାୟତର ମାଲିସାହି ଗ୍ରାମର ଦଳିତ ଯୁବକ ସରୋଜ ସେନାପତିଙ୍କର ପୁଲିସ୍ ଦ୍ଵାରା ମୃତ୍ୟୁ ହେବା ଅଥଚ କୌଣସି ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନହେବା ଏହିଭଳି ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ ଆଣିଦେଉଛି । ଗଲା ତିସେମ୍ବର ୦୯, ୨୦୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ଠିକ୍ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଦିବସର ପୂର୍ବ ଦିନ, ରାତି ପ୍ରାୟେ ୧୨ଟା ସମୟରେ ନରସିଂହପୁର ଏଏସଆଇ ଭଗବାନ ସାହୁ ନିଜର ଅତ୍ୟନ୍ତ ‘କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠ’ ଅଧିଷ୍ଠନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ପହଞ୍ଚିଯାଇଥିଲେ ହରିଜନ ସାହିର ସରୋଜ ସେନାପତିଙ୍କ ଘରେ । ସରୋଜଙ୍କ ଅପରାଧ ଥିଲା ଯେ ସେ ଥାନାରେ ହାଜିର ହେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପୂର୍ବଦିନ ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଯାଇନଥିଲେ । ଜଣେ ଗରିବ ପୁଣି ଦଳିତ ଯୁବକ ହୋଇ ସରୋଜ ଥାନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅବମାନନା କରିବା ଭଗବାନ ସାହୁଙ୍କୁ ସହ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ । ଏଏସଆଇ ଭଗବାନ ସାହୁ ଓ ହାବିଲଦାର ପ୍ରମୋଦ ପାତ୍ର ୪ ଜଣ ହୋମଗାର୍ଡ୍‌ଙ୍କ ସମେତ ସରୋଜ ଘରେ ଦୁଆର ବାଡ଼େଇ ପଶିଗଲା ପରେ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଥିଲେ ନିର୍ଦ୍ଦାତ ମାଡ଼ । ସରକାରଙ୍କ ଭାଗି ବୁର୍ ଆଗରେ ଗରିବ ଦଳିତ ଯୁବକ ସରୋଜର ବା କେତେ ସାମର୍ଥ୍ୟ । ପୁଣି ଅତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବରେ ଭଗବାନ ସାହୁ ସରୋଜଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରା ଉପରେ ସେହି ମଧ୍ୟରାତ୍ରିରେ ଟାଣି ଆଣି ମାରିଥିବା କଥା ସରୋଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଦେଖିଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ଯେଉଁ କେତେକ ଗ୍ରାମବାସୀ ତଥାପି ସାହସର ସହିତ ପ୍ରତିରୋଧ କଲେ ସେମାନଙ୍କୁ “କେସରେ ପକାଇ ଜେଲ ପଠାଇ ଦେବି” ବୋଲି ଏଏସଆଇ ଧମକ୍ ଦେବା କଥା ଗ୍ରାମବାସୀ କହିଛନ୍ତି । ପରେ ୧୧.୧୨.୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ସରୋଜଙ୍କର କଟକ ମେଡ଼ିକାଲରେ ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁ

ହୋଇଥିଲା । ଏବେ ପୁଲିସ ଏଏସ୍ଆଇ ଭଗବାନ ସାହୁ ନିଜ ଉପରୁ ଦୋଷ ଖସେଇବା ପାଇଁ ସରୋଜଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ବାଧା ଦେଲା, ଅସ୍ତ୍ର ଧରି ଆକ୍ରମଣ ଅଭିଯୋଗରେ ଆଇପିସିର ଧାରା ୩୫୩, ୩୩୨, ୩୨୩, ୩୨୪ ଓ ୧୮୬ରେ କେସ୍ ରୁଜୁ କରିଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର କହିବାର ହେଲା ଯେ ସେଭଳି କୌଣସି ପ୍ରତିରୋଧ ସରୋଜ କରି ନାହାନ୍ତି ।

ସରୋଜଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ପୁଲିସ ବାଡ଼େଇ ବାଡ଼େଇ ନେଇଗଲା ଏହାପରେ ମାଲିସାହି ଗ୍ରାମର କପିଳ ନାୟକ ଏକ କେସ୍ ଭଗବାନ ସାହୁ, ଏଏସ୍ଆଇ; ପ୍ରମୋଦ ପାତ୍ର, ହାବିଲଦାର ଓ ୪ ଜଣ ହୋମଗାର୍ଡ୍‌ଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ (ଭିକାରୀ ନାୟକ, ମହେଶ୍ୱର ଦେହୁରୀ, ଧର୍ମା ରଣା ଓ ଯୋଗୀ ନାୟକ) କରିଛନ୍ତି । ନରସିଂହପୁର ଆନାଧିକାରୀ ଏହାକୁ ଆଇପିସିର ଧାରା ୪୪୮, ୩୪୧, ୩୦୨ (ହତ୍ୟା) ଓ ୫୦୬ରେ ଏକ କେସ୍ ରୁଜୁ କରି କୋର୍ଟକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି । ଏବେ ପୁଲିସ ବିଭାଗର ଉଚ୍ଚ ଅଧିକାରୀମାନେ ଦୋଷୀ ଭଗବାନ ସାହୁ ଓ ପ୍ରମୋଦ ପାତ୍ରଙ୍କୁ କଟକ ହେଡ୍‌କ୍ୱାର୍ଟରକୁ ବଦଳି କରି ଓ ୪ ଜଣ ହୋମଗାର୍ଡ୍‌ଙ୍କୁ ନିଲମ୍ବିତ କରି ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ସାରିଦେଇଛନ୍ତି । ସରୋଜଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଅଳକା ସେନାପତି (୨୬ବର୍ଷ) ନିଜର ଚିନିଜଣ ନାବାଳିକା ସନ୍ତାନକୁ ନେଇ ଯେ କିପରି ବଞ୍ଚିବେ ସେକଥାକୁ କିନ୍ତୁ ନା ପ୍ରଶ୍ନାସନ ଦେଖୁଛି ନା ପୁଲିସ ଅଧିକାରୀ ଦେଖୁଛନ୍ତି ନା ରାଜ୍ୟର ଶାସକ ବର୍ଗ ? ଜଣେ ଦଳିତ ଯୁବକର ହତ୍ୟାକୁ ସମସ୍ତେ ଅଣଦେଖା କରିଦେଇଛନ୍ତି ।

(‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ର ନରସିଂହପୁର ଶାଖାର ପ୍ରାଥମିକ ରିପୋର୍ଟ)

କୃଷକଙ୍କ ଉପରେ ସରକାରଙ୍କ ଦମନଲାଳାର ନିନ୍ଦା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗଲା ତିସେମ୍ବର ୧୩ ଓ ୧୪ ତାରିଖରେ, ଦୁଇ ଦିନ ଧରି, ‘ନବ ନିର୍ମାଣ କୃଷକ ସଂଗଠନ’ ଦ୍ୱାରା ଆହୁତ ଭୁବନେଶ୍ୱର ସମାବେଶକୁ ଭଣ୍ଡର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆଗତୁରା ଯେଉଁଭଳି ଏହାର ପ୍ରମୁଖ ସାଥୀମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କଲେ ଓ ସମାବେଶକୁ ଆସୁଥିବା ଚାଷୀଙ୍କୁ ଲାଠିଚାର୍ଜ କଲେ ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିନ୍ଦନୀୟ ଘଟଣା ଅଟେ । ଚାଷୀଙ୍କ ଦୁବ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ (ପ୍ରାଇସ୍), ଚାଷୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ (ପ୍ରେସ୍‌ଟିଜ୍) ଓ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଭରା (ପେନସନ) ଦେବା ଦାବିରେ ଆହୁତ ଏହି ସମାବେଶକୁ ମୂଳରୁ କରେଇନଦେବା ପାଇଁ ସରକାର ଯେମିତି ବନ୍ଧ ପରିକର ଥିଲେ । ‘ନବ ନିର୍ମାଣ କୃଷକ ସଂଗଠନ’ର ପ୍ରମୁଖ ସାଥୀ ଅକ୍ଷୟ କୁମାର ଓ ଶେଷଦେବ ନନ୍ଦଙ୍କୁ ସମାବେଶର ଦିନକ ପୂର୍ବରୁ ପୁଲିସ ଗିରଫ କରିନେଇଥିଲା । ତଥାପି ଏହି ଗିରଫ ଧମକକୁ ଖାତିର ନକରି ବରଂ ନିଜର ସାଥୀ ଗିରଫର ପ୍ରତିବାଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଚାଷୀମାନେ ଶହ ଶହ ସଂଖ୍ୟାରେ ପୁରୀ, ଗଞ୍ଜାମ, ଯାଜପୁର, କଟକ ଓ ଜଗତସିଂହପୁର ଅଞ୍ଚଳରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିଲା ବେଳେ ପୁଲିସ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଟକାଇବା ଓ କେଉଁଠି କେଉଁଠି ଲାଠିଚାର୍ଜ କରି ଡରାଇବା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବେଦନହୀନତାକୁ ଦର୍ଶାଉଛି । ଚାଷୀଙ୍କର ଏପରି ପ୍ରତିବାଦ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଗାଦିଚ୍ୟୁତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୁହେଁ । ବରଂ ଏହି ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକେ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥିତିକୁ ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖକୁ ଆଣିଥାନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ରଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର । ପ୍ରଥମେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପୁଲିସ ସମାବେଶ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବା ଓ ପରେ ଅନୁମତିକୁ ବାତିଲ କରି ଦମନ କରିବାକୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି ଯେ ପୁଲିସ

ନିଜେ ରାଜନୈତିକ ଗୋଟି ପାଲଟିଯାଇଛି । କୃଷକ ସଂଗଠନ ପ୍ରତି ସରକାର ନିଜର ଆକ୍ରୋଶ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସରକାରଙ୍କର ସାମାଜିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥିତି ଅଥଚ ସାମରିକ କ୍ଷେତ୍ର ଅଥବା ପୁଲିସ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବଳଶାଳୀ ହୋଇଯାଇଥିବା ଦର୍ଶାଉଛି । ଏହା ଗଣତନ୍ତ୍ର ପାଇଁ ବିପଦ । ସରକାରଙ୍କ ଏହି ଦମନମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପକୁ ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ନିନ୍ଦା କରୁଛି । (ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ତାରିଖ ଜୁଲାଇ ୨୪, ୨୦୧୬)

ଛତିଶଗଡ଼କୁ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନରେ ଯାଇଥିବା ସାତଜଣ ମାନବିକ ଅଧିକାରକର୍ମୀଙ୍କ ଗିରଫକୁ ନିନ୍ଦା

ଗଲା କିଛି ଦିନ ହେବ ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସେଠାର ପୁଲିସ ଯେଉଁ ଦମନମୂଳକ ନୀତି ଆପଣାଉଛି ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଟେ । ‘ତେଲେଙ୍ଗାନା ତେମୋକ୍ରାଟିକ ଫୋରମ୍’ ଓ ଅନ୍ୟ ସଂଗଠନର ଏକ ସାତ ଜଣିଆ ଦଳ ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ ବସ୍ତର ଅଞ୍ଚଳରେ ପୁଲିସ ଦମନର ଶିକାର ହେଉଥିବା ପରିବାରଙ୍କୁ ଭେଟି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ହେତୁ ଗଲା ଡିସେମ୍ବର ୨୬, ୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଛତିଶଗଡ଼ର କୁଷ୍ଠା ପୋଲିସ ବେଆଜନ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ‘ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ ପବ୍ଲିକ୍ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଆକ୍ଟ ୨୦୦୫ର ଧାରା ୮ (୧), (୨) ଓ (୩) ବଳରେ ଗିରଫ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ସାତଜଣିଆ ଦଳରେ ତେଲେଙ୍ଗାନା ହାଇକୋର୍ଟର ଦୁଇଜଣ ଓକିଲ, ହାଇଦ୍ରାବାଦର ଜଣେ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ‘ତେଲେଙ୍ଗାନା ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ବେଦିକା’ର ଦୁଇଜଣ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ।

ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାର ମାଓବାଦୀ ଦମନ ଅଭିଯାନ

ନାମରେ ଯେଉଁଭଳି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର, ହତ୍ୟା ଓ ଗିରଫ କରିବାଲିଛନ୍ତି ତାହାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସଂଗଠନ ଅବିରତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ପରିତାପର ବିଷୟ ଗଲା ୨୦୧୬ ବର୍ଷରେ ମାଓବାଦୀ ସନ୍ଦେହରେ ପୁଲିସ ଗୁଳିରେ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ୧୮୫ ଜଣ ନାଗରିକଙ୍କର ହତ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଯେଉଁଥିରେ କେବଳ ଛତିଶଗଡ଼ର ବସ୍ତର ଜିଲ୍ଲାର ୧୩୪ ଜଣ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ନିଜର ଏହି ନରହତ୍ୟା ଅଭିଯାନକୁ ସର୍ବସମ୍ମୁଖକୁ ନଆଣିବା ପାଇଁ ସେଠାର ପୁଲିସ ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀଙ୍କୁ ଯେଉଁଭଳି ବେଆଜନ ଭାବରେ ଗିରଫ କରୁଛି ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଘୃଣ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ଅଟେ ।

ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାର ଦିଲ୍ଲୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଫେସର ନୟିନା ସୁନ୍ଦର ଓ ହାଇଦ୍ରାବାଦର ସାମ୍ବାଦିକ ମାଲିନୀ ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମଙ୍କୁ ମିଥ୍ୟା ହତ୍ୟା ମୋକଦ୍ଦମାରେ ଗିରଫ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ପ୍ରସ୍ତିମକୋର୍ଟଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ହେତୁ ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ସ୍ଥଗିତ ଅଛି । ହେଲେ ‘ଜଗଦଳପୁର ଲିଗାଲ ଏଡ୍’ର ଓକିଲ ଶାଲିନୀ ଗେରେ ଓ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ନିକଟରେ ଜଗଦଳପୁର ପୁଲିସ ଯେଉଁଭଳି ମାନବିକ ନିର୍ଯାତନା ଦେଲେ ତାହା ନିନ୍ଦନୀୟ । ଏହି ସମସ୍ତ ଘଟଣା ସୁଚାଇ ଦେଉଛି ଯେ ଛତିଶଗଡ଼ ପୁଲିସ ବିନା ବାଧାରେ ନିଜର ନରସଂହାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଛତିଶଗଡ଼ ପୁଲିସର ନରସଂହାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପର୍କରେ ବାହାରର ଦୁନିଆ ଯେପରି ଅଜ୍ଞ ରହିବ ସେଥିପାଇଁ ତେଲେଙ୍ଗାନା ତେମୋକ୍ରାଟିକ ଫୋରମ୍ ଓ ଅନ୍ୟ ସଂଗଠନର ଏକ ସାତ ଜଣିଆ ଦଳଙ୍କୁ ଛତିଶଗଡ଼ ପୁଲିସ ଗିରଫ କରି

ଜେଲ ପଠାଇଛି । ଏହାକୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ ନିନ୍ଦା କରୁଛି ।
(ପ୍ରେସ୍ ବିକ୍ଷେପ୍ତ ତାରିଖ ୦୬.୦୧.୨୦୧୭)

ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ବନ୍ଧୁରର ଆଦିବାସୀ ମାଓବାଦୀ-ବିରୋଧୀ ଯୁଦ୍ଧର ଖଳନାୟକ

ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଛତିଶଗଡ଼ରେ ସେଠାର ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି ନେତୃତ୍ୱରେ ପରିଚାଳିତ ସରକାର ମାଓବାଦୀ ବିରୋଧୀ ଯୁଦ୍ଧରେ ସମଗ୍ର ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଖଳନାୟକ ବନାଇଦେବା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟରେ ନିର୍ବାଚିତ ଗୋଟିଏ ସରକାର ପାଇଁ ଏହା ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅମାନବୀୟ ପରମ୍ପରା । ଯେଉଁ ଯୁଦ୍ଧ ଏହାର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ତାହାକୁ ତୁଡ଼ାନ୍ତ ରୂପ ଦେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆଗଭୁତ୍ୱା ବିଜେପିର ରମଣ ସିଂହ ସରକାର ସାଧାରଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ନିଜର ସହଜ ଲକ୍ଷ ବନାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସରକାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀର ସହଜ ଲକ୍ଷ ପାଲଟିଛନ୍ତି ଅବିଭକ୍ତ ବନ୍ଧୁର ଅଞ୍ଚଳର ଗରିବ ଆଦିବାସୀ ମହିଳା । ସେମାନେ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିନ ଦ୍ୱିପ୍ରହରରେ ଧର୍ଷିତା ହେବା ଓହ୍ତ୍ୟା ହେବାର ବହୁ ନମୁନା ଏବେ ସାମନାକୁ ଆସୁଛି । କିନ୍ତୁ ସେହି ସବୁ ଅଭିଯୋଗର ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବଦଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧାଇ ‘ମାଓବାଦୀ’ ବୋଲି ଉପରିସ୍ଥ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିତ୍ରିତ ହେବା ଏକ ବିତ୍ତମ୍ଭନା ଅଟେ । ଏଭଳି ଜ୍ଵଳନ୍ତତା ସର୍ବସମ୍ମୁଖରେ ନିନ୍ଦାରୁପି ବିରୋଧର ସାମାଜିକ ମଧ୍ୟ ଅତିକ୍ରମ କରିଯାଉଛି । ସେହିଭଳି କେତେକ ଘଟଣା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଛି ।

୧. ଗୋମପେଡ଼ା ଗ୍ରାମର ମାଡ଼କାମି ହିଡ଼ମେଙ୍କୁ

ଗଣଧର୍ଷଣ ଓ ହତ୍ୟା : ସୁକ୍ରମା ଜିଲ୍ଲା କୋଟା ଥାନା ଅଞ୍ଚଳର ଗୋମପେଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ ଗଲା ୧୩ ଜୁନ ୨୦୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ହଠାତ୍ ଆସି ମାଡ଼କା ହିଡ଼ମେ (୨୧ ବର୍ଷ)ଙ୍କୁ ଧାନ କୁଟୁଥିବା ସମୟରେ ଘରୁ ଉଠାଇନେଇ ଗାଁ ଠାରୁ ଦୂର ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଧର୍ଷଣ ଓ ହତ୍ୟା କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହୁଏ । ଏହାର ପରେ ବହୁ ମାନବିକ ଅଧିକାରୀ କର୍ମୀ ଓ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଘଟଣାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ଗୋମପେଡ଼ା ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ମାଡ଼ ସୁରକ୍ଷା ଆକରେ ପୁଲିସ ସେ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଉନଥିବା ଆଦିବାସୀ କର୍ମୀ ସୋନିସୋରୀ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ପୂର୍ବରୁ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ଏହି ଗୋମପେଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ ୯ଜଣ ନିରାହ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ମୂଳକ ରିପୋର୍ଟ କୁହେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ନିରାହ ଥିଲେ ଓ ଗୁଳି ବିନିମୟ କେବଳ ସରକାରୀ ଚାଲାକି ।

୨. ସୋନାସୋରୀ : ‘ମୋର ମୁହଁ ଆଜିର ବନ୍ଧୁରର କଥା କୁହେ’- ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ଅଥଚ ସାହସ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବକ୍ତବ୍ୟ ରଖୁଥିବା ଆଦିବାସୀ ମହିଳା ସୋନାସୋରୀ ପ୍ରକୃତରେ ସରକାରଙ୍କ ମାଓବାଦୀ ଦମନ ନାମରେ ଆଦିବାସୀ ଦମନର ଜୀବନ୍ତ ସାକ୍ଷୀ । ଗଲା ଫେବୃୟାରୀ ୨୦୧୬ରେ ନିଜ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରୁଥିବା ସମୟରେ ବେଶ କିଛି ଦୁର୍ବୃତ୍ତ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଏସିଡ୍ ପକାଇବା ଓ ଏହାର ଅଭିଯୋଗ ସତ୍ତ୍ୱେ ପୁଲିସ ଗୁରୁତ୍ୱ ନ ଦେବାକୁ ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ଏହା ସାଦାପୋଷାକରେ ଥିବା ପୋଲିସ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାମ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୧୧ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ପୋଲିସ

ସହାୟତାରେ ଛତିଶଗଡ଼ ପୁଲିସ ତାଙ୍କୁ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଗିରଫ କରିଥିଲା । ଛତିଶଗଡ଼ ପୋଲିସ ନିଜ ଅଧୀନକୁ ନେଇ ଯାବତୀୟ ଶାରୀରିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେବା, ଏପରିକି ଯୌନାଙ୍ଗରେ ଗୋଡ଼ି ଓ ବାଡ଼ି ଭର୍ତ୍ତି କରିବାକୁ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ଜାମିନ ଦେବା ସମୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ପୁଲିସ ପକ୍ଷରୁ ଏବେ ଏସିଡ଼ ପକାଇବା ଏହାର ଆଉ ଏକ ଉଦାହରଣ ।

୩. ପାଲାମଗଡ଼ର ଦୁଇ ଆଦିବାସୀ ବାଳିକାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା : ଜାନୁଆରୀ ୩୧, ୨୦୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ସୁକମା ଜିଲ୍ଲା ପୁଲିସ ଦାବା କଲା ଯେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହିତ ଗୁଳି ବିନିମୟରେ ଦୁଇ ଜଣ ମହିଳା ମାଓବାଦୀ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଥିବା ହେତୁ ଦୌଡ଼ିକରି ଯାଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ହେଲେ ସର୍ବଭାରତୀୟ ପିପୁଲ୍ସ ଫ୍ରଣ୍ଟ ସଦସ୍ୟମାନେ ପାଲାମାଗଡ଼ରୁ ଫେରି ଯେଉଁ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜୁନ୍ ୧୨, ୨୦୧୬ରେ ଦିଅନ୍ତି ସେଥିରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ସେହି ଦୁଇ ଜଣ ମହିଳା ମାଓବାଦୀ ପ୍ରକୃତରେ ଦୁଇ ବାଳିକା ଗିରିୟାମ ପୋଞ୍ଜେ (୧୪) ଓ ମାଞ୍ଜିମା ଶାନ୍ତି (୧୩) ଅଟନ୍ତି । ଉଭୟ ନବାଳୁ ଗାଧୋଇ ଫେରୁଥିଲା ବେଳେ ପୁଲିସ ଗୁଳିରେ ନିହତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

୪. ସାର୍ବେଗୁଡ଼ା ଗଣହତ୍ୟା : ବିକାସର ଜିଲ୍ଲା ବାସାଗୁଡ଼ା ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସାର୍ବେଗୁଡ଼ା ଠାରେ ଜୁନ୍ ୨୮, ୨୦୧୨ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ନିଜର ବାଜା ପୋଷ୍ଟମ ପର୍ବ ପାଇଁ ତିନୋଟି ଗ୍ରାମର ମିଟିଂ ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ଅବାନକ ସିଆରପିଏଫ୍ ଯବାନ ମାନେ ଗୁଳି ବର୍ଷଣ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ୧୭ଜଣ ଆଦିବାସୀ ନିହତ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୫ଜଣ ମହିଳା ଥିଲେ ଓ ସରସ୍ୱତୀ ନାମ୍ନା ଏକ ୧୨ ବର୍ଷର ବାଳିକା ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାର ବିଚାର

ବିଭାଗୀୟ କମିଶନ ଗଠନ କଲେ ଓ ଭିକେ ଅଗ୍ରାୱାଲ କମିଶନ ଦ୍ୱାରା ଚାରିବର୍ଷ ଧରି ଚାଲିଛି । ହେଲେ ପୁଲିସ ଛତି ମଧ୍ୟରେ ମୃତ ଜରପା ଦିନେଶ ଓ ଜରପା ରମେଶଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛି ଓ ସେହି ମିଟିଂ ଯେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଥିଲା ସେକଥା ଜଣେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣକାରୀ ମାଓବାଦୀ ମୁହଁରେ କୁହାଇ ସ୍ଥିତି ଗୋଳିଆ କରିବାରେ ଲାଗିଛି ବୋଲି ସାମ୍ବାଦିକା ମାଳିନୀ ସୁବ୍ରହମଣ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

ଛତି ମଧ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ନିଜର ଆଜନ ସହାୟତା ଦେଉଥିବା ‘ଜଗଦଳପୁର ଲିଗାଲ ଏଭ୍’ ନାମକ ଚାରି ମହିଳା ଓକିଲଙ୍କୁ ସରକାରୀ ପୁଲିସ ଧମକ ଦେଇ ଜଗଦଳପୁରରୁ ବିତାଡ଼ିତ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେହି ସମାନ ଅବସ୍ଥା ହୋଇଛି ମାଳିନୀ ସୁବ୍ରହମଣ୍ୟଙ୍କର । ସେହିପରି ସ୍ଥାନୀୟ ସାମ୍ବାଦିକ ସତ୍ୟୋଷ ଯାଦବଙ୍କୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୯, ୨୦୧୫ରେ ଦରଭା ଅଞ୍ଚଳରେ ପୁଲିସର ‘ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ’ ଡ୍ରାମାକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିଥିବା ହେତୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି । ପରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀ ବେଲା ଭାଟିଆଙ୍କ ଘର ଉପରେ ସରକାର ପ୍ରାୟୋଜିତ ‘ଅଗ୍ନୀ’ ବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଛି । ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ସରକାର କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବା ପରେ ପୁଣି ୧୦,୦୦୦ ଅର୍ଦ୍ଧ ସାମରିକ ବାହିନୀକୁ ଅସିକ୍ତ ବସ୍ତ୍ରରେ ମୃତ୍ୟୁମନ କରିସାରିଲେଣି । ଏଥିରେ ବସ୍ତ୍ରର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସୁନାହିଁ । ସେ ଦିଗରେ ଅନ୍ତତଃ ପ୍ରୟାସ ନକରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସେନା ମୃତ୍ୟୁମନ ଓ ବାକ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ରୋକିବା ଦିଗରେ ପ୍ରୟାସ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅମାନବୀୟ ଉଦ୍ୟମ । (‘ଗଣଭିତ୍ତି’ରେ ପ୍ରକାଶିତ)

କାଶୀପୁରରେ କମ୍ପାନୀର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ପୁଲିସ ଥାନା

ଜଗତାକରଣ ପ୍ରଭାବରେ ସରକାର କେବଳ ଯେ ଖଣି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ଶସ୍ତ୍ରରେ ଖଣି, ଜମି ଓ ପାଣି ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ତା' ନୁହେଁ, ତବିଶ ଘଣ୍ଟିଆ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧପରିକର ଅଟନ୍ତି । ଏହାର ନିଦର୍ଶନ ମିଳେ କାଶୀପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁଠି ଗଲା ଫେବୃୟାରୀ ୧୭, ୨୦୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ଆଦିତ୍ୟ ବିରଲାଲ ବନମାଳି ଖଣିକୁ ଏହି ଭଳି ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ପୋଲିସ ଥାନା ଉଦଘାଟନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବରେ କମ୍ପାନୀର ମ୍ୟାନେଜର ଯେଉଁ କଥା କହିଲେ ସେଥିରୁ କମ୍ପାନୀ ଓ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଗୁଡ଼ ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ ଜଣାପଡ଼େ । ସେ କହିଲେ, 'ବହୁଦିନର ଆମର ଆଶା ପୂରଣ ହେଲା । ୨୦୦୬ ମସିହାରୁ ଏପରି ଏକ ଥାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଆମେ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଅନୁରୋଧ କରିଆସୁଥିଲୁ ।'

ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଗଲା ଅଗଷ୍ଟ ୨୫ (୨୦୧୪) ତାରିଖରେ ବଫଳିମାଳି ବକ୍ସାଇଟ୍ ପାହାଡ଼ ଶିଖରରେ ଅସ୍ପାଧୀନ ପୁଲିସ, ସିଆରପିଏଫ୍ ଯବାନ, ତହସିଲଦାର, ଡିଏସ୍‌ପି ଓ ନିକଟସ୍ଥ ସମସ୍ତ ପୁଲିସ ଥାନାର ଅଧିକାରୀମାନେ ପହଞ୍ଚି ଖଣି ଖନନକୁ ବିରୋଧ କରିଥିବା ସେଠାରେ ପାଇକକୁପଖାଲ ଗ୍ରାମର ସାଧାରଣ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ନିର୍ଭୁମ୍ ପିଟିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ । ପୁଲିସର ଆକ୍ରମଣରେ ମଙ୍ଗଳଦାନ ନାୟକ (ବୟସ ୩୦), କଲେନ୍ଦ୍ର ନାୟକ (୩୦) ଓ କନ୍ୟାବତୀ ନାୟକ (୨୫) ଗୁରୁତର ଆଘାତ ପାଇଥିଲେ । କମ୍ପାନୀର ଖଣିକୁ ରାସ୍ତା କରିବା, କନଭେୟର ବେଲ୍ଟ ନିର୍ମାଣ ଓ ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ସହିତ ଟ୍ରକରେ ରାତିଦିନ ଧରି ବକ୍ସାଇଟ୍ ବୁହା ହେବା ହେତୁ ଗାଁର ଚାଷ ଜମି କ୍ଷତି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ସେମାନେ ଯେଉଁଠି ମକା, ମାଣ୍ଡିଆ, ଅଳସି, ଧାନ ଓ ପରିବା ଚାଷ କରୁଥିଲେ ଏବେ ସେସବୁ ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଛି । ଝରଣାରେ ଗୋଲିପାଣି ଆସିବା ହେତୁ ଓ ପାହାଡ଼ର ମାଟି ପଡ଼ି ପଟା ଜମିର ଚାଷ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଏସବୁକୁ ବିରୋଧ କରିବା ହେତୁ ପୁଲିସ ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହେଲେ । ପରେ ଖଣି ଚାରିପାଖର ଲୋକଙ୍କ ବିରୋଧକୁ ଦେଖି ଗଲା ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୧୪ ମସିହାରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ତରଫରୁ ଧାରା ୧୪୪ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଅଥଚ ସେହି ସମୟରେ ଆଦିତ୍ୟ ବିରଲାଲ କମ୍ପାନୀର ଟ୍ରକ୍ କିନ୍ତୁ ପାହାଡ଼ରୁ ବକ୍ସାଇଟ୍ ବୋହିଚାଲିଥିଲା । ଭଟି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟେ ୨୦ଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଗଲା ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀର ଖଣି ଅଫିସରେ ନିଆଁ ଲାଗେଇଦେବାର ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗରେ ପୋଲିସ୍ ଗିରଫ କରି ଜେଲ ପଠାଇସାରିଥିଲା । ଏବେ ଖଣି ତଳେ ଥାନା ହୋଇଯିବା ପରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଅଧିକ ଦମନ କରି କମ୍ପାନୀକୁ ଭୁରନ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ । ('ଗଣଭିରି'ରେ ପ୍ରକାଶିତ)

ପୋଲାଭରମ୍ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସଂଗଠନର ବିରୋଧ

ପରିବେଶର ସନ୍ତୁଳନତା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ନଦେଇ ଅବିଚାରିତ ଶିଖାୟନ ଦିଗରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷୟକୁ ନରୋକିବା ଓ ଶିଖି କାରଖାନା ତଥା ତ୍ୟାମ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ବିନା ବିଚାରରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେବା ଭଳି ସରକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଦୁର୍ବିପାକ ଏବେ ଭାରତୀୟ ସମାଜକୁ ଚିନ୍ତାଗ୍ରସ୍ତ କରିଛି । ଏବେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ପୋଲାଭରମ୍ ପ୍ରକଳ୍ପର ନିର୍ମାଣକାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଚାଲିଛି । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଯଦି ହୁଏ ତେବେ ଛତିଶଗଡ଼ର କୋଣ୍ଡା ଓ ଓଡ଼ିଶାର ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାର ମୋଟୁ ଅଞ୍ଚଳ ସମେତ ପ୍ରାୟ ୧,୧୦,୦୦୦ ଏକର ଜମି ଜଳମଗ୍ନ ହେବ ଯେଉଁଠି ମୁଖ୍ୟତଃ ଜଙ୍ଗଲ ଅଛି ।

ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ହେଲେ ନୂତନ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶର ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳର ୯ଟି ମଣ୍ଡଳ (ବା ବ୍ଲକ୍) ୩୦୦ଟି ଗ୍ରାମର ପ୍ରାୟ ୩ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଉଦ୍‌ବିଦ୍‌ବିତ୍ ହେବେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୋୟା ଓ କୋଣାରକ ଆଦିବାସୀ ପ୍ରମୁଖ ଭାବରେ ଅଛନ୍ତି । ଏ ଭିତରୁ କୋଣାରକ ଆଦିବାସୀ ଅତି ସଂବେଦନଶୀଳ ଆଦିବାସୀ ବା ପିଟିବି (Particularly Vulnerable Tribal Group) ଗ୍ରୁପର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ପୋଲାଭରମ ସପକ୍ଷରେ ଯଦିଓ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଉଛି ଯେ ଏହା କ୍ରିଷ୍ଣା ନଦୀ, ପଶ୍ଚିମ ଗୋଦାବରୀ ଓ ପୂର୍ବ ଗୋଦାବରୀ ଜିଲ୍ଲାର ଚାଷ ଜମିକୁ ଜଳସେଚନ କରିବା ସହିତ ବିଶାଖାପାଟଣା ସହରକୁ ପାଣି ଯୋଗାଇବ ମାତ୍ର ଏ ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ଏବେବି ଜଳସେଚିତ ଓ ବର୍ଷରେ ଦୁଇଟି ଫସଲ ହେଉଥିବା ହେତୁ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶର ଭାତହାଣ୍ଡି ନାମରେ ଖ୍ୟାତ । ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ବିଶାଖାପାଟଣା ସହରରେ ପାଣି ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ନିଜସ୍ବ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ପୋଲାଭରମର ଉଦ୍‌ବେଶ୍ୟ ଆର୍କିକୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ବକ୍ସାଇଟ ଖଣି ଖନନ ଓ ଆଲୁମିନା ପ୍ଲାଣ୍ଟ ତଥା 'ସେଶାଲ ଜଳୋନୋମିକୁ ଜୋନ' ନାମରେ ତିଆରି ହେଉଥିବା ନୂତନ ଶିଳ୍ପ କରିଡ଼ରକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଓ ପାଣି ଯୋଗାଇବା ହୋଇପାରେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ପତାଶ ଦଶକର ମହାନଦୀ ଅବବାହିକାରେ ୧,୫୦,୦୦୦ ଏକର ଜମିକୁ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଓ ୨୮୩ ଟି ଗ୍ରାମର ପ୍ରାୟ ୧୫,୦୦୦ ପରିବାରକୁ ସେ ସମୟରେ ଉଦ୍‌ବିଦ୍‌ବିତ୍ କରି ଯେଉଁ ହାରାକୃଦ୍ ତ୍ୟାମ ନିର୍ମିତ ହେଲା ତାହା ଯଦିଓ କଟକର ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ନିର୍ମିତ ବୋଲି କୁହାଗଲା (ତ୍ୟାମ୍ ନିର୍ମାଣ ପରେ ଜଙ୍ଗଲ କଟିଯିବା ହେତୁ ଯଦିଓ ଅଧିକ ଅନିୟମିତ ଭାବରେ ବର୍ଷା ହୋଇଛି) କିନ୍ତୁ ତାହା ମିଥ୍ୟା ଥିଲା । ୧୯୮୭ର ଖୋସ୍‌ଲା କମିଟି ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ହାରାକୃଦ୍ ବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ ସମୟରେ ୧୦,୯୪, ୯୫୩

ଏକର ଜମିକୁ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ୪,୨୭,୯୪୨ ଏକର ଜମିକୁ ଜଳସେଚିତ କରୁଛି, ଯାହାକି ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷରୁ ପ୍ରାୟ ୬୦% କମ । ଏବେ ହାରାକୃଦ୍ ତ୍ୟାମ ଜଳସେଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଷୀ ମୃତ୍ୟୁହାର ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବାଧିକ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଛୋଟ ଚାଷୀ, ନାମକୁମାର ଚାଷୀ ଓ ଜମିହୀନ ଭାଗଚାଷୀ ଅଧିକ । ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଆଇ ମଧ୍ୟ ସାର, ବିହନ, ଭିତାମିନର ଅତ୍ୟଧିକ ଦର ବୃଦ୍ଧି ସାଙ୍ଗକୁ ଚିଟ ଫଣ୍ଡ-ସାହୁକାରଙ୍କ ଅତ୍ୟଧିକ ସୁଧ ଆଦାୟ କରିବା ଅଥଚ ସରକାରୀ ସୁରକ୍ଷା ଆଦୌ ନ ମିଳିବା, ପ୍ରକୃତିରେ ଥରେ ମାତ୍ର ଅନିୟମିତତା ବର୍ଷା ବେଶ କେତେକ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ପାଲଟିଗଲା । ପୋଲାଭରମ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୋଇନପାରେ । ଏହାକୁ ଦଳମତ ନିର୍ବିଶେଷରେ ବିରୋଧ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ('ଗଣଭିତ୍ତି'ରେ ପ୍ରକାଶିତ)

ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର କନହର ତ୍ୟାମ ବିରୋଧୀଙ୍କ ଉପରେ ପୁଲିସର ଗୁଳିଚାଳନା

ଗଲା ଏପ୍ରିଲ ୧୪, ୨୦୧୫ ଆୟୋଦ୍ଧ୍ୟର ଜୟନ୍ତୀ ଦିନ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ସରକାରଙ୍କ ପୁଲିସ ବାହିନୀ ଦ୍ବାରା ଧାରଣାରତ କନହର ବନ୍ଧ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିରୋଧୀଙ୍କ ଉପରେ ଗୁଳି ଚାଳନା ଓ ଲାଠି ଚାଳନା ପରି ଅମାନବୀୟ ଘଟଣା ଘଟିଯାଇଛି । ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶରେ ସୋନଭଦ୍ର ଜିଲ୍ଲାର ପଟ୍ଟନା ନଦୀ ଉପରେ ନିର୍ମିତ ହେବାକୁ ଥିବା କନହର ତ୍ୟାମକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଦୀର୍ଘ ୪୦ ବର୍ଷ ଧରି ବିରୋଧ କରିଆସୁଛନ୍ତି । ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ଛତିଶଗଡ଼ ସାମାର କିଛି ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ଏହି ତ୍ୟାମ ଦ୍ବାରାଜଳମଗ୍ନ ହେବ । ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରି ଲୋକଙ୍କ ଧାରଣା ଚାଲୁଥିଲାବେଳେ ଏପ୍ରିଲ ୧୪, ୨୦୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ପୁଲିସ ତରଫରୁ ଧାରଣାକାରୀଙ୍କୁ ଧାରଣାସ୍ଥାନରୁ

ହଟାଇବା ପାଇଁ ଲାଠିଚାକି ଓ ପରେ ପରେ ଗୁଳି ବର୍ଷଣ କରାଗଲା । ତଥାପି ଆନ୍ଦୋଳନ ନ ଥିବା ହେତୁ ପୁଣି ଏପ୍ରିଲ ୧୮ ରୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗିରଫଦାରୀ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଘଟଣାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ଏକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କବିତା କୁମ୍ଭସନ (ସିପିଆଇଏମ୍‌ଏଲ୍-ଲିବରେସନ) ଓ ରାତା ପିଲାଜ (ଗ୍ରାନସିସ)ଙ୍କ ସମେତ ପାଞ୍ଚଜଣ ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ । ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଦଳର ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ, ସୋନଭଦ୍ରା ଜିଲ୍ଲାର ଦୁଧାହ ତହସିଲର ସୁଗବାନ ଗ୍ରାମ ନିକଟରେ ପାଖାନ୍ ନଦୀକୁ ଏକ ଟାଙ୍କିଲୋମିଟର ଲମ୍ବା ମାଟି ତ୍ୟାମ୍ ଦ୍ଵାରା ବନ୍ଧାଇବାର ଯୋଜନା ଅଛି । ତ୍ୟାମର ଉଚ୍ଚତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ୫୨ ମିଟର ହେବ । ଏହାଦ୍ଵାରା ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ, ଛତିଶଗଡ଼, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ତ୍ରିକୋଣ ଭୂମିର ୧୦୩୨୮ ଏକର ଜମି ଜଳଭଣ୍ଡ ହେବ । କେବଳ ଜଳସେଚନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଏହି ତ୍ୟାମ ହେଲେ ବିଷୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ଜଙ୍ଗଲ ନଷ୍ଟ ହେବ । (ଏହି ବିଷୟ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ସାତପୁରା ଜଙ୍ଗଲରୁ ନର୍ମଦା ନଦୀର ଜନ୍ମ) ଏବେ କେନ୍ଦ୍ରରେ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ସରକାର ଅମଳରେ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଓଡ଼ିଶା କମିଶନ ଓ ଆଦିବାସୀ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବା ପରେ ପୁଣି ତ୍ୟାମର କାମ ସରକାର ଆରମ୍ଭ କରିବାପାଇଁ ଯାଉଛନ୍ତି ଓ ଲୋକଙ୍କ ବିରୋଧ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି । ('ଗଣଭିତ୍ତି'ରେ ପ୍ରକାଶିତ)

ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ଉତ୍କଟ ଜାତିପ୍ରଥା

ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ବାରିକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଖଣ୍ଡାୟତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଅତି ବର୍ବର ଭାବରେ ଆକ୍ରମଣ ହେବା ଓ ବହୁ ବାରିକ ପରିବାର ବର୍ଷବର୍ଷ ଧରି ନିଜର ଗାଁକୁ ଫେରି ନପାରିବା- ଆମ ସମାଜରେ ଯେ ଜାତିପ୍ରଥା

ଏବେବି ଉତ୍କଟ ଭାବରେ ରହିଛି ସେକଥାକୁ ସୂଚାଇ ଦେଉଛି । ପ୍ରଥମରେ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ଭଳି ଶିକ୍ଷାବୃତ୍ତରୁ ଅଗ୍ରସର ଓ ରାଜଧାନୀର ଅତିନିକଟରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଜାତିପ୍ରଥା ଭଳି ଏକ ସାମନ୍ତବାଦି ପ୍ରଥା ଆମ ସମାଜରେ ଦେଖାଯିବା ଦୁଃଖର କଥା । ନିଜର ଜାତି ଅନୁସାରେ ଜବରଦସ୍ତି ଧୋବା କାମ କରିବାକୁ ମନା କରିବା ହେତୁ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା କଣ୍ୟା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ବୀରଜିଗୋରପୁର ଗ୍ରାମର ତିନୋଟି ଧୋବା ପରିବାର ଯଥା ହୀନା ଶେଠୀ, ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସେଠୀ ଓ ପଞ୍ଚେଇ ସେଠୀ ଗ୍ରାମ ବାହାରେ ତାପଙ୍ଗ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ ପାଖରେ ବର୍ଷେ ହେଲାଣି ତମ୍ବୁ ଟାଣି ଜୀବନ ବିତାଉଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସେଠୀ ପାରଳ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଯେ କୌଣସି ଲୋକକୁ ତା' ନିକଟକୁ ଆସିବା ଦେଖିଲେ, “ମୋତେ ମାରନ୍ତି, ମୋତେ ମାରନ୍ତି” କହି ଦଉଡ଼ି ପଳାଉଛି । ଏବେ ବର୍ଷେ ହେଲାଣି ସେ ନିଜ ଗ୍ରାମରୁ ବିତାଡ଼ିତ । ସେହିପରି ଆଉ ଏକ ଉଦାହରଣ ହେଲା ତଳଜଙ୍ଗ ଗ୍ରାମର (ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ଚନ୍ଦନପୁର ଥାନା ଅଧୀନ) ଦିବାକର ବାରିକ । ଗଲା ଦୁଇବର୍ଷ ହେଲାଣି ସମସ୍ତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଦୁଇ ଭାଗ ହୋଇ ପୁରୀ ଓ ଚନ୍ଦନପୁରରେ ରହୁଛନ୍ତି । ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ବାରିକ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଖଣ୍ଡାୟତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଅତି ବର୍ବର ଭାବରେ ଆକ୍ରମଣ ହେବା ଓ ବହୁ ବାରିକ ପରିବାର ବର୍ଷବର୍ଷ ଧରି ନିଜର ଗାଁକୁ ଫେରି ନ ପାରିବା- ଆମ ସମାଜରେ ଯେ ଜାତିପ୍ରଥା ଏବେବି ଉତ୍କଟ ଭାବରେ ରହିଛି ସେକଥାକୁ ସୂଚାଇ ଦେଉଛି । ଏବେ ‘ଓଡ଼ିଶା ଗୋତି ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ’ ନାମକ ସଂଗଠନ ଗଢ଼ାଯାଇ ଏହାର ୪୦୦-୫୦୦ ସଦସ୍ୟ ମିଳିତ ଭାବରେ ସମାଜର ଜାତିପ୍ରଥା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ।

ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ବାରିକମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ହେଲାଯେ ପାଢ଼ି ପାଢ଼ି ଧରି ସେମାନେ କରି ଆସୁଥିବା

କାମ ଯେମିତିକି ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ଓ ସଞ୍ଜରେ ମନ୍ଦିର ଆଗରେ ଘଣ୍ଟା ବଜାଇବା, ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଲାଜର୍ ମୁଣ୍ଡାଇବା, ଭୋଜିରେ ଅଇଁଠା ପତ୍ର ଉଠାଇବା କାମ ଜତ୍ୟାଦି ଆଉ କରିବେ ନାହିଁ, କାରଣ ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ସହରକୁ ଦିନକିଆ ମଜୁରି କାମରେ ଯିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି ଓ ଏହି କାମ ହେତୁ ଗାଁକୁ ଖଣ୍ଡାୟତ ମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ନୀତ କରି ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବର୍ଷକୁ ମାତ୍ର କିଛି କିଲୋ ଧାନ ବଦଳରେ ସାରା ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ଖୁଅର କରିବା ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ପୂଜା ବିଧିରେ ଦିନ ସାରା ସହଯୋଗୀ ଭାବରେ କାମ କରିବାକୁ ସେମାନେ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହନ୍ତି, ଯାହା ଯଥାର୍ଥ ମଧ୍ୟ । ହେଲେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟ ମନ୍ଦିରର କାମ କରିବାକୁ ମନା କରିବା ହେତୁ ତଳଜଙ୍ଗ ଗ୍ରାମର ଖଣ୍ଡାୟତ ମାନେ ସେହିଗ୍ରାମର ବାରିକଙ୍କ ଘରେ ନିଆଁ ଲଗେଇଦେଲେ, ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କୁ ମାଡ଼ି ମାରିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଫସଲ କାଟିନେଲେ ଓ ଘରେ ପଶି ଭଙ୍ଗାରୁଜା କଲେ । ସେହିପରି ବିରକିଶୋରପୁର ଗ୍ରାମର ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଖଣ୍ଡାୟତ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିବାର ଏବେ ଧୋବା ପରିବାର ପାଇଁ ଜଣେ ଜଣେ ଶୋଷକ ପାଲଟିଛନ୍ତି ।

ଖଣ୍ଡାୟତଙ୍କ ସମସ୍ତ ବର୍ବରତା ସବୁ ଶାସକବଳର ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଭରସା ହେତୁ ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ଦୋଷାବହ କାର୍ଯ୍ୟବିରୁଦ୍ଧରେ ଶତତ ଅଭିଯୋଗ ପାଇ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ପୁଲିସ ଅଧିକାରୀ ଓ ପ୍ରଶାସନ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଅମଙ୍ଗ । କାରଣ ତାହାକଲେ ପୁଲିସ ଅଧିକାରୀ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ ନିର୍ବାଚିତ ଜନପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଆକ୍ରୋଶର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରନ୍ତି । ଖଣ୍ଡାୟତମାନେ ଭୋଟର ସଂଖ୍ୟାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ । ନିର୍ବାଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀର ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଖଣ୍ଡାୟତ ଭୋଟ କୌଣସି ମତେ ହାତଛଡ଼ା କରିବାକୁ ଚାହୁଁନାହାନ୍ତି । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ

Scheduled Caste and Scheduled Tribe (Prevention of Atrocities) Act, 1989ର ଧାରା ୪ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛିଯେ ଯଦି କୌଣସି ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଜାଣି ଜାଣି ଏହି ନିୟମକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଅବହେଳା କରୁଥାନ୍ତି ତେବେ ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇ ୬ମାସ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଧୋବା ଜାତିର ଲୋକେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ତାଲିକାରେ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ଏ ଦିଗରେ କେନ୍ଦ୍ର ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିଶନଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ହେତୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଉକ୍ତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାମରେ ଆଣି ଅଜଥାନ କରିଛି ବୋଲି ‘ଓଡ଼ିଶା ଗୋଟି ପୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ’ ସଦସ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । (‘ଗଣଭିତ୍ତି’ରେ ପ୍ରକାଶିତ) ଦାଦି ଜିଲ୍ଲାରେ ହିଂସା-ଏକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ରିପୋର୍ଟ

ଗଲା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୮, ୨୦୧୫ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ଦାଦି ଜିଲ୍ଲାର ବିଶ୍ୱାଗ୍ରାମରେ ଅତି ନିର୍ମମ ଭାବରେ ଗାଁର କିଛି ହିନ୍ଦୁ ଯୁବକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୋମାଂସ ରଖୁଥିବାର ଗୁଜବ ସୃଷ୍ଟି କରି ଜଣେ ସାଧାରଣ ମୁସଲମାନ, ମହମ୍ମଦ ଅଖଲାକଙ୍କୁ, ହତ୍ୟା କରିବା ଓ ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ମରଣାନ୍ତକ ଆକ୍ରମଣ କରବା ପରି ଘଟଣା ଆମ ସମାଜରେ ବହୁଥିବା ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଘୃଣା ଓ ହିଂସାର ସୂଚନା ଦିଏ । ଏପରି ଘଟଣା ପଛରେ ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟିର ଲୋକସଭା ସଦସ୍ୟ ମହେଶ ଶର୍ମାଙ୍କ ପୁତ୍ରର ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହାତ ଥିବା କଥା ମିଡିଆରେ ପ୍ରଚାର ହେଉଛି । ଦିଲ୍ଲର ବିଭିନ୍ନ ସଂଗଠନର କିଛି ସଦସ୍ୟ ଉକ୍ତ ବିଶ୍ୱା ଗ୍ରାମ ଯାଇ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ ଗଲା ଅକ୍ଟୋବର ୫, ୨୦୧୫ରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ତାହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅଂଶ ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଛି ।

ବିଶ୍ୱା ଗ୍ରାମ ଦିଲ୍ଲୀ ନିକଟସ୍ଥ ଗ୍ରେଟର ନୋଏଡା ଅଞ୍ଚଳରେ ଆସୁଛି, ଯେଉଁଠି ଉଚ୍ଚତମ ଶିକ୍ଷା ଓ ଉନ୍ନତ କୃଷି ହିଁ ମୁଖ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତି ଅଟେ । ଗ୍ରାମଟି ଏବେ ନୋଏଡା ସହରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ଗ୍ରାମର ଜନସଂଖ୍ୟା ଆନୁମାନିକ ଭାବରେ ୧୫,୦୦୦ରୁ ୧୮,୦୦୦ ହେବେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାତ୍ର ୩୦୦ ମୁସଲମାନ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଓ ଅଧିକାଂଶ ଜମିହୀନ କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟୀ । ଗାଁରେ ଅଧିକ ରାଜପୁତ (ରାଣା ସାଙ୍ଗିଆଧାରୀ) ଅଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ ଅଧିକାଂଶ ଜମି ଅଛି । ଗାଁରେ ୧୦୦ ପାଖାପାଖି ବାଲ୍ମୀକି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଦଳିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଛନ୍ତି । ମହମ୍ମଦ ଅଖଲାକ ଗାଁରେ ଏକ ଲୁହା ଜିନିଷ ମରାମତି ଦୋକାନ ଗାଁର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଖୋଲିଥିଲେ ଓ ସେହିଠିରେ ପରିବାର ଚଳୁଥିଲା । ଘଟଣା ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଏକ ଗୁଳିବ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ମହମ୍ମଦ ଅଖଲାକଙ୍କ ଘରେ ଏକ ବାହୁରି ମରାଯାଇ ଗୋମାଂସ ଖିଆଯାଇଛି ଓ ଆଉ କିଛି ମାଂସ ତାଙ୍କର ଫୁଙ୍କରେ ଅଛି । ଗାଁର ଏକ ମଦିରରେ ତୁରନ୍ତ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ମିଟିଂ ଡକାଯାଇଥିଲା ଓ ଦଙ୍ଗାକାରୀମାନେ ତୁରନ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ମହମ୍ମଦ ଅଖଲାକଙ୍କ ଘରକୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ତାଙ୍କୁ ମାରିଦେବା ସହିତ ତାଙ୍କର ପୁଅ ତାନିଶକୁ ମଧ୍ୟ ମାରିଦେବାପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳର ମତ ହେଲାଯେ, ଯାହା କୁହାଯାଉଛି ଯେ ୧୦୦୦ରୁ ୧୫୦୦ ଲୋକ ମହମ୍ମଦ ଅଖଲାକଙ୍କ ଘରକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ତାହା ମିଥ୍ୟା । ମହମ୍ମଦ ଅଖଲାକଙ୍କ ଘର ଯେଉଁ ଗଳିରେ ଅବସ୍ଥିତ ସେଥିରେ ତାହା ସମ୍ମୁଖରେ ୪ ଫୁଟ ଓସାରର ରାସ୍ତାଯାଇଛି ଯେଉଁଥିରେ ବହୁ କମଲୋକ ଆସିପାରିବେ । ପ୍ରକୃତ ଦଙ୍ଗାକାରୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ଯେମିତି ବାଧା ଆସିବ ସେଥିପାଇଁ ଦଙ୍ଗାକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ କରି କୁହାଯାଉଛି । ଗାଁରେ ଗୋସୁରକ୍ଷା ନାମରେ ହିନ୍ଦୁ

ପରିବାରର ନିୟମିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲିଥିଲା । ଗୋସୁରକ୍ଷା ନାମରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା ବଢ଼ାଇବାର ଅଭିଯାନ ଯେଉଁଭଳି ସଫଳପରିବାର କରିଚାଲିଛି ଏହା ତାହାର ନମୁନା ବୋଲି ଦଳ ଅନୁଭବ କରିଛି । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରକୃତ ଦଙ୍ଗାକାରୀଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ସହିତ ମହମ୍ମଦ ଅଖଲାକ ଓ ଅନ୍ୟ ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଉ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ମହେଶ୍ୱର ଶର୍ମାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଉ ବୋଲି ଦଳ ଦାବୀ କରିଛି । ('ଗଣଭିତ୍ତି'ରେ ପ୍ରକାଶିତ)

ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ଘୋଷଣା ଅତ୍ୟନ୍ତ ହାସ୍ୟାସ୍ତବ ପଦକ୍ଷେପ

ଗଲା ଶ୍ରମିକଦିବରେ (୨୦୧୬) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦୀର୍ଘବର୍ଷର ବିଳମ୍ବରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ଘୋଷଣା କରିବା ପୁଣି ଗତ ଥର ଠାରୁ ମଜୁରୀର ବୃଦ୍ଧି ଏତେ କମ ହେବା ନିହାତି ହାସ୍ୟାସ୍ତବ କଥା । ଗଲା ଥର ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅଣକୃଷି ଶ୍ରମିକରୁ ଅତିକୃଷି ଶ୍ରମିକ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ୧୫୦ଟଙ୍କାରୁ ୨୧୦ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ରଖିଥିଲେ । ୨୦୧୫ମସିହା ବେଳକୁ ବଜାର ଦର ପାଖା ପାଖି ଦୁଇ ଗୁଣ ବଢ଼ିଥିଲା ବେଳେ ଓ ମୁଦ୍ରାର ମୂଲ୍ୟ ବଜାରରେ କମି ଆସିଥିଲା ବେଳେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ଦୈନିକ ଅଣକୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପାଇଁ ୧୫୦ଟଙ୍କାରୁ ମାତ୍ର ୨୦୦ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଛନ୍ତି ଓ ଅତିକୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପାଇଁ ୨୧୦ ଟଙ୍କାରୁ ମାତ୍ର ୨୬୦ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ନିୟମ, ୧୯୪୮ ଅନୁସାରେ ଯେତେବେଳେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଚାହିଁବେ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ର ପୁନଃ ନିର୍ଧାରଣ କରିପାରିବେ ଅଥବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ବଦଳରେ ଉନ୍ନତ ମଜୁରି ବା ଫେୟାର ୱେଜେସ (fair wages) ଦେଇପାରିବେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରମିକ ଯେ

କେବଳ ବଞ୍ଚିରହିବା ପାଇଁ ମଜୁରି ପାଇବ ତା' ନୁହେଁ ତା' ସହିତ ସେ ନିଜର ଓ ନିଜ ପରିବାରର ଭରମ ଭରଣପୋଷଣ, ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ କରିପାରିବ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଶିଳ୍ପ କାରଖାନାର ମାଲିକ, ନିର୍ମାଣ କମ୍ପାନୀ ଓ ଠିକାଦାର ତଥା ବୃହତ ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରିର କେବଳ ସାମାନ୍ୟତମ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଓ ଯେମିତି କି ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଙ୍କଟ ନ ଦେଖାଯାଏ ସେଥିପାଇଁ ଅକ୍ତିମ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ଯାହା ଆଜିର ସରକାରଙ୍କ ଶ୍ରମିକ ବିରୋଧୀ ମାନସିକତାର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ । ବିଭିନ୍ନ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଓ ଗବେଷଣାରୁ ଏକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ସର୍ବନିମ୍ନମଜୁରି ଅଧିକ ହେବା ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ପ୍ରାୟ ୭%ରୁ ୧୦% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଧାସଳଖ କମାଇଥାଏ । (ଏହା ସହିତ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କମାଇବାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ମଧ୍ୟ ଅଛି) । ଓଡ଼ିଶା ପରି ଏକ ଦରିଦ୍ର ରାଜ୍ୟକୁ ଅଧିକ ଲାଭର ଆଶାରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଖଣି ଓ ଶିଳ୍ପ ମାଲିକମାନେ ଆସିବା, ରିଲାଏନ୍ସ ଠାରୁ ଟାଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିରାଟ ସପ୍ଲାଇ ମ୍ୟାଲୁଥିଲା ବେଳେ ଏଠାର ଯୁବକମାନେ ଭଲ ମଜୁରି ପାଇବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବା ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି କମ ରଖିବା ଓ କୌଣସି ମାସିକ ଆର୍ଥିକ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ଘୋଷଣା ନ କରିବା ହେତୁ ସବୁଠାରୁ ଅବହେଳିତ ହେଉଛନ୍ତି ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ କାମ କରୁଥିବା ଅଜ୍ଞାନବାଦି, ଶ୍ରମିକ, ଶିଳ୍ପକର୍ମୀ, ଗାଁ ସାଥୁ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀ ଇତ୍ୟାଦି । ଏମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ କହିବା ଅଥଚ ସରକାରୀ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ତଥା ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ ପୁରଣର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ଏମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଦିଦେବା ସରକାରଙ୍କ ନିହାତି ଠକାମି ବ୍ୟତୀତ ଆଉ

କିଛି ନୁହେଁ । ରାଜ୍ୟସରକାର ଏମାନଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ଅନୁସାରେ ମଧ୍ୟ ଦରମା ନ ଦେବା, ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ବା forced Labourର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ ଯାହାକି ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୨୩ର ଖୁଲାଫ କରୁଛି । ଏକଥା ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ନିଜର ଏକ ରାୟ ରେ ଶୁଣାଇସାରିଛନ୍ତି (People's Union for Democratic Rights V. Union of India (1982) 2 SCC 235) । ('ଗଣଭିତ୍ତି'ରେ ପ୍ରକାଶିତ)

ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀ ଓ ବନ୍ଦୀ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ

‘ଦମନ ପ୍ରତିରୋଧ ମନ୍ତ୍ର’ର ଆବାହକ ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତି ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ‘ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀ’ର ମାନ୍ୟତା ଦାବିରେ ଜେଲ ମଧ୍ୟରେ ଅନଶନ କରିବା ପ୍ରକୃତରେ ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀ କିଏ ସେ ତାହାକୁ ନେଇ ଚାଲିଥିବା ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷର ବିତର୍କକୁ ପୁଣି ଉଜ୍ଜୀବିତ କରିଛି । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଲିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ବୈପ୍ଳବିକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ, ସେମାନେ ଚାହେଁ ହିଁସାବାଦୀ ହୁଅନ୍ତୁ ଅଥବା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଚାହେଁ ଜମି ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ କରୁଥାନ୍ତୁ ଅଥବା ଜମି ଓ ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଚାହେଁ ଦଳିତଙ୍କ ଅଧିକାର ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ହେଉ ଅଥବା ନାରୀ ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଏ ସମସ୍ତ ଆନ୍ଦୋଳନ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ । ଏ ସମସ୍ତ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦେଶ ରାଜନୈତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛି । ହେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ନିର୍ବାଚିତ ସରକାର ଏସବୁ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ କେବେବି ରାଜନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗରେ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । କୌଣସି ବି ଜମି ଆନ୍ଦୋଳନର କର୍ମୀଙ୍କୁ ନିଜ ଜମିକୁ ଅକ୍ତିଆର କରିବା ଅଥବା କମ୍ପାନୀକୁ ବିରୋଧ କରିବା ଅପରାଧରେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ କୋର୍ଡର କୌଣସି ଧାରା ଅନୁସାରେ ଗିରଫ କରିବା ବଦଳରେ ଡକାୟତି,

ଲୁଟ, ଦଙ୍ଗା, ମାରଣାସ୍ତ୍ର ଧରିବା ପରି ବିଭିନ୍ନ ଧାରା ଲଗାଇ ଗିରଫ କରାଯାଏ ଯାହାକି ଆନ୍ଦୋଳନର କର୍ମୀତ୍ରିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନ୍ୟ ସାଧାରଣ ଅପରାଧୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ସମାନ ବୋଲି ଗଣାଯାଏ ।

କୌଣସି ଅସ୍ତ୍ରଧାରୀ ଓ ଅସ୍ତ୍ର ଧରିନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ସେ ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀ ହୋଇଥାଉ ପଛେ, ଯାହା ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ହତ୍ୟା ବା ସେହିପରି କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ ଯାହା ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତି ବା କୌଣସି ଜବାନର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥାଏ ବା ଆଘାତ ପାଇଥାଏ ତେବେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ କୋର୍ଡର ଧାରା ୩୦ ୨ ଅନୁସାରେ ଦୋଷ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବା ଜରୁରୀ । ମାତ୍ର ନିଜର ବିଚାର ଅବଧି ସମୟ ସେ ‘ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀ’ର ମାନ୍ୟତା ପାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର । ସେହିପରି ରାଷ୍ଟ୍ରପୁରସ୍କାର ଲାଭସେନ୍ଦ୍ର ନେଇଥିବା ପୁରସ୍କା କର୍ମୀ ହୁଅନ୍ତୁ ଅଥବା ରାଜନେତା ଏପରିକି ପ୍ରଶାସକ ମଧ୍ୟ ଯଦି ସାଧାରଣ ଲୋକର ଜୀବନହାନୀ ପରି କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ, ଚାହେଁ ନିଜର ପୁରସ୍କା ବାହାନା ହେତୁ ହେଉ ଅଥବା ଆଜନ ଶୃଙ୍ଖଳା କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ହେଉ, କୌଣସିବି ଦୋଷାବହ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି, ତାହା ହତ୍ୟା ପରି ସଜ୍ଜିନ ଅପରାଧ ବି ଯଦି ହୋଇଥାଏ ତେବେ ସେଥିପାଇଁ ବିଚାର ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ସେହି ସମାନ ଧାରାରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବା ଜରୁରୀ । ଯେମିତି ପୁରସ୍କା କର୍ମୀର ଭୂମିକା ଆଜନ ଶୃଙ୍ଖଳା ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ଵ ରଖେ ସେମିତି ସାଧାରଣ ନାଗରିକଟି ମଧ୍ୟ ଏକ ଦାୟିତ୍ଵ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୈନିକ୍ୟତା ବିହୀନ ସମାଜର ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ଓ ସେଥିପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ଠ ରହିବା ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତ ସମାଜ ଗଠନରେ ମହତ୍ତ୍ଵ ରଖେ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀତି ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ଵାରା ସରକାରକୁ ଅଧିକ ଦାୟିତ୍ଵବାନ କରାଇବା କିଛି କମ ମହତ୍ତ୍ଵ ରଖୁ ନାହିଁ !

‘ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀ’ର ମାନବିକ ଅଧିକାରକୁ

ସମ୍ମାନ ଦେବାରେ ପର୍ଯ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଥମ ରାଜ୍ୟ ଯେଉଁଠି ଏପରି କର୍ମୀଙ୍କୁ ବିଶେଷ ସୁବିଧା ଦେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି । West Bengal Correctional Service Act 1992 ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀ ନିଜପାଇଁ ‘ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଟେବୁଲ, ଆଲୋକ, ଖାତା, ବିଛଣା, ଚକିଆ, କମ୍ପଳ ସହିତ ଲେଖିବା ପାଇଁ କାଗଜ, ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଖବରକାଗଜ, ନିଜ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ଠାରୁ ପୁସ୍ତକ ପାଇବା ପାଇଁ ଓ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଡମିସନ କରିପାରିବାର ଅଧିକାର ରଖେ । ଜାତିସଂଘର ମାନବିକ ଅଧିକାର ଘୋଷଣାମାମାର ଧାରା ୬ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ମାନର ସହିତ ବଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପର୍ଯ୍ୟବସ୍ଥା ପରି ଏକ ଆଜନ ଆଣିବା ଦରକାର ଯେଉଁଠି ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀର ମାନ୍ୟତା ମିଳିବ । (‘ଗଣଭିତ୍ତି’ରେ ପ୍ରକାଶିତ)

‘ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା- ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ମୂଳକ ରିପୋର୍ଟ’ ପ୍ରକାଶିତ

ଦେଶୀ ଚାଷୀ ବିଶେଷତଃ ନଟବର କ୍ଷତଜାତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ୨୪/୦୭/୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଲୋହିଆ ଏକାଡ଼େମୀ ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସଭାରେ ‘ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା- ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ମୂଳକ ରିପୋର୍ଟ’ ଉନ୍ମୋଚନ ହୋଇଛି । ଏଥିରେ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତର ଚାଷୀ ସଂଗଠନର ନେତୃବର୍ଗ, ଲେଖକ / ଲେଖିକା ଓ ସାମାଜିକ କର୍ମୀ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ । ସଭାରେ ସଭାପତିତ୍ଵ କରିଥିଲେ ତତ୍କର ଗୋଲାକାବିହାରୀ ନାଥ ଓ ରିପୋର୍ଟର ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଦେବ ରଞ୍ଜନ । ରିପୋର୍ଟକୁ ସମୀକ୍ଷା କରି ସୁଧାର ପଦନାୟକ ରାଜ୍ୟର ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତିରେ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ମହତ୍ତ୍ଵ ରଖେ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ ବକ୍ତା ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା କୃଷକ ସଂଗଠନର ଆବାହକ ସରୋଜ ମହାନ୍ତି କହିଥିଲେ ଯେ ଚାଷୀ ପାଇଁ

ଚାଷ ଜୀବିକା ହେଲେ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅର୍ଥନୀତିର ସମୃଦ୍ଧ ନାମରେ କର୍ଯ୍ୟରେଚକରଣ । ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇଥିଲେ ସୁନାକର ବଳ ।

ଏହି ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ

‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ତରଫରୁ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଷୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥିତିକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦଳ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ଦଳ ଓଡ଼ିଶାର ୮ଟି ଜିଲ୍ଲାର ୩୬ଜଣ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିବା ଚାଷୀ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲା । କମିଟି ଭେଟିଥିବା ୩୬ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ପରିବାର ରଣଗ୍ରସ୍ତ ଓ ସମସ୍ତେ ଚାଷ ପାଇଁ ରଣ କରିଥିଲେ । ପରିବାର ପିଛା ହାରାହାରି ୧, ୧୫, ୪୫୮ ଟଙ୍କା ରଣ ଥିଲା । ମୃତ ନମୁନା ଚାଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୩୦ ଭାଗ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରୁ ରଣ ଆଣିଥିଲେ ଓ ୩୩ଭାଗ ସୋସାଇଟିରୁ ରଣ ଆଣିଥିଲେ । ୫୫ ଭାଗ ଚାଷୀ କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମ ସାହୁକାର ଠାରୁ ରଣ ଆଣିଥିଲେ । ମାତ୍ର ୫ଟି ପରିବାରକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ବାକି ୩୧ଟି ପରିବାର (୮୬ଭାଗ) ଏକାଧିକ ସ୍ରୋତରୁ ରଣ କରିଥିଲେ ।

ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିବା କାରଣ ମଧ୍ୟରୁ ସେହି ବର୍ଷ ମରୁଡ଼ି ହେତୁ ୮୯ଭାଗ ଚାଷୀ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିଲେ ଓ ୪୨ଭାଗ ଚାଷୀ ବାରମ୍ବାର ଫସଲ ଖରାପ ହେତୁ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିଲେ । ପୁଣି ୫୦ ଭାଗ ଚାଷୀ ଫସଲ ହାନୀ ହେତୁ ରଣ ସୂଚନାପାରି ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିଲେ ଓ

୩୯ ଭାଗ ଚାଷୀ ରଣବାତୀ ଠାରୁ ଅପମାନ ପାଇ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିଲେ । ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିବା ପରିବାରର ବାକି ସଦସ୍ୟ ହାତ ଉଧାରୀ ରଣ ସୂଚିବାରେ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଉଛନ୍ତି ।

ବିତ୍ତମନା ଯେ ଚାଷୀ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିବା ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନେ ଏହାକୁ ଚାଷଜନିତ କହିଲେ ନାହିଁ ଓ ଚାଷୀର ସ୍ଥିତିକୁ ପରିହାସ କରି ସେହି ରିପୋର୍ଟକୁ ସରକାର ବିଧାନସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କଲେ । ହେଲେ ରିପୋର୍ଟର ସତ୍ୟତା ଜାଣିବା ପାଇଁ ବିଧାନସଭା କମିଟି ଗଠନ ହେଲା ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେହି ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଭେଟିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ମନେକଲା ନାହିଁ । ଏଭଳି ସ୍ଥିତିରେ ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ରାଜ୍ୟର ବିଧାନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଏ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ପରିଚାଳିତ ଅର୍ଥନୀତି ତୁରନ୍ତ ପରିହାର କରନ୍ତୁ ଓ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ହେଉଥିବା ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ । ମରୁଡ଼ିର ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରତିକାର ନିମନ୍ତେ ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟିଏ ଫସଲ ପାଇଁ ଅତିଶୀଘ୍ର ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ ଓ କୃଷକ ତଥା କୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଶ୍ଚିତ କରାନ୍ତୁ । ଘରୋଇ ରଣ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅକ୍ଷୁଣ ଆଣି ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ସୋସାଇଟିମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ରୁଣ ଦେବାପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ । ଭୂସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସହିତ ଭାଗଚାଷୀକୁ ଚାଷୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେବା ଜରୁରୀ । (ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ତାରିଖ ଜୁଲାଇ ୨୪, ୨୦୧୬)

ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ

ସରକାରୀ ହିଂସାର କ୍ରମାନ୍ୱୟ ଧାରା :

ଏନକାଉଣ୍ଟର ହତ୍ୟା ଓ ଗିରଫଦାରୀ

ପୂର୍ବରୁ କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ମିଳିତ ସାମ୍ମୁଖ୍ୟ ଉପା (UPA) ହେଉ ଅଥବା ବିଜେପି ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ଜାତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସାମ୍ମୁଖ୍ୟ ବା ଏନ୍‌ଡିଏ ହେଉ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମାନତା ହେଲା ଯେ ଉଭୟେ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ସମ୍ମୁଖେ ଧ୍ୱଂସ କରିବାର ଆଳରେ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀଙ୍କୁ ଅଖଣ୍ଡ କ୍ଷମତା ଦେଇଛନ୍ତି ଯାହା ହେତୁ ନିରବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରୟୋଜିତ ହତ୍ୟା ଓ ଗିରଫଦାରୀ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ସରକାର ସମ୍ବିଧାନର ପଞ୍ଚମ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗ୍ରାମସଭାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ବଦଳରେ ଏକ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଜି ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର ଜନିତ ହତ୍ୟା, ବଳହୀନ, ଗିରଫଦାରୀ, ବିନା ବିଚାରରେ ଅଧିକ ଦିନ ଜେଲରେ ରହିବା ଓ ହାଜତ ମୃତ୍ୟୁ ଭଳି ଅମାନବୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଯେଉଁ ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର ହତ୍ୟାର ପର୍ବ ପୂର୍ବର ଉପା ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଚାଲିଥିଲା ଏବେ ଏନ୍‌ଡିଏ ଅଧୀନରେ ସେହି ସମାନ କଥା ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ସରକାରଙ୍କ ଏହି ଘାତକ ଆକ୍ରମଣ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ୨୦୦୮-୦୯ ମସିହାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ଉପା ସରକାର ଶାସନରେ ଥିଲେ । ତତ୍କାଳୀନ ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରୀ ପି.ଟି.ବାମ୍ବରମ୍ ହୁଏତ ମାନି ନ ପାରନ୍ତି ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ମୁଖ ନିଶ୍ଚିତ ‘ଅପରେସନ ଗ୍ରୀନହୁଣ୍ଡ’ ଯୋଜନା ଜଙ୍ଗଲରେ ଥିବା ସାଧାରଣ

ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆଜିବି ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀର ଯବାନମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ମଧ୍ୟଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଚାଲିଛି ଓ ସେମାନେ ଗୋଟେ ପରେ ଗୋଟେ ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର କରିଚାଲିଛନ୍ତି, ଯାହାର କୌଣସି ବିଚାରବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ କେଉଁଠାରେ ବି ହେଉନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର ସତରେ ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର ନା ମିଥ୍ୟା ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର, ଏହାର ଉପରେ ବିତର୍କ ହେଲା ବେଳେ ଆମର ଗଣମାଧ୍ୟମ ଭୁଲିଯାଉଛି ଯେ କୌଣସି ବି ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର ତାହା ସତ୍ୟ ହେଉ ଅଥବା ମିଥ୍ୟା ତାହା ସମ୍ବିଧାନ ବିରୋଧୀ ଓ ତାହା ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ଧାରା ଅନୁସାରେ ଏକ ହତ୍ୟା । ଏହାର ବିଚାର ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ହେବା ଜରୁରୀ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଉନା କାହିଁକି । କେବେ କୌଣସି ସୁରକ୍ଷା ଯବାନଙ୍କୁ ଏହି ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇନାହିଁ ଯେ, ସେ କାହାରିକୁ ହତ୍ୟା କରିପାରିବେ । ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ହେଲା ଯେ ସେ ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ ଗିରଫ କରିପାରିବେ । ହେଲେ ଏହାର ଆଜନଗତ ଭାଷା ହେଲା ଯବାନ ଜଣକ “ନିଜ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଗୁଳି ଚଳାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲା” ଓ ସେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ । ଭାରତୀୟ ସେନାବାହିନୀ, ଅଣସାମରିକ ବାହିନୀ ଓ ପୁଲିସର ଏହା ଅତି ପୁରାତନ ଅଭ୍ୟାସଗତ କୌଶଳ ଅଟେ । ଏହାର କାରଣ ଏଭଳି ଘଟଣାର କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସାକ୍ଷୀ

ନଥାନ୍ତି ଅଥବା ଯଦି କେହି ଆଥାନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କୁ
ଧମକ ଦେଇ ତୁମ୍ଭ କରିଦିଆଯାଇଥାଏ ଓ ନିହାତି ମିଥ୍ୟା
ବିଷୟକୁ ସତ୍ୟରେ ରୂପାନ୍ତର କରିଦିଆଯାଏ ।

ଏବେ କିଛି ବର୍ଷ ହେଲା ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ
ଆସିଛି । ଏବେ ବରିଷ୍ଠ ପୁଲିସ୍ ଅଧିକାରୀ ଜଣକ “ଉତ୍ତମ
ମାଓବାଦୀ ଓ ପୁଲିସର ଗୁଳିବିନିମୟ ବେଳେ ସାଧାରଣ
ଲୋକର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା” କାରଣ “ଏହା ଏକ ମାଓବାଦୀ
ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସୂଚନା ପାଇଥିବା
ହେତୁ ଯବାନମାନେ କୋମ୍ପେଜରେ ଯାଇଥିଲା ବେଳେ”
ଏପରି ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରିବା ଆରମ୍ଭ
କଲେଣି । ଏହି କଥାକୁ ସତ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ପାଇଁ
ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରୀୟ ପ୍ରଶାସକ ରିପୋର୍ଟ ଦିଅନ୍ତି ଯେ “ଏହି
ଅଞ୍ଚଳ ଏକ ମାଓବାଦୀ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳ” ତଥା
ଗୃହମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅଧିକାରୀ କୌଣସି ଲାବୋରୋଟୋରୀ
ରିପୋର୍ଟ ଦିଏ ଯେ “ଜବତ ହୋଇଥିବା ଗୁଳି ପୁଲିସର
ନୁହେଁ ।” ଏହାପରେ ଲୋକେ ସରକାରଙ୍କୁ ଦାୟୀ
କରିବା ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି
କେବଳ ଏକ ସଂଖ୍ୟା ହୋଇ ରହିଯାଏ ଯେ କେତେଜଣ
ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଗୁଳିରେ ମରିଛନ୍ତି ଓ କେତେ ଜଣ
ସରକାରୀ ଯବାନଙ୍କ ଗୁଳିରେ ମରିଛନ୍ତି । ଏହାପରେ
ପରିସ୍ଥିତିର ସମାକ୍ଷା କରି ପଦସ୍ଥ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସାହାସିକତା
ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ମନୋନୀତ କରାଯାଏ, ଯାହା ବିଭିନ୍ନ
ଭାବରେ ଆଜି ଓଡ଼ିଶା, ଛତିଶଗଡ଼, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ପଶ୍ଚିମ
ବଙ୍ଗ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାଯାଉଛି । ନିଜ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ
ଚରମ ଅବହେଳାକୁ ଲୁଚାଇବାକୁ ଯାଇ ଯେଉଁ ଯୁଦ୍ଧ
ସରକାର ଲଢୁଛନ୍ତି ସେଥିରେ ସାହାସିକତା ଦେଖାଇ ଅଧିକ
ସଂଖ୍ୟାରେ ନିଜର ନିରସ୍ତ ନାଗରିକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା
ନଚେତ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରାଇବା କିପରି ଏକ ବାହାଦୁରୀ

କାର୍ଯ୍ୟ ତାହା ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟରେ ସରକାରଙ୍କୁ
ବାରମ୍ବାର ପଚରା ଯାଇଛି । କୌଣସି ଉତ୍ତର ସରକାର
ସିଧାସଳଖ ଦେଇନାହାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ଏଲ୍‌ଟିଟିଇ ବାହିନୀ “ମୂଳପୋଛ”
ହୋଇଯିବା ପରେ ଏବେ ଭାରତ ସରକାର ଏହିଥିରୁ
ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ସେହିଭଳି
‘ମୂଳପୋଛ’ କରିଦିଆଯିବ । ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ସରକାରର
ଏଥିପାଇଁ ସାଧାରଣ ତାମିଲ ଭାଷା ଜନସମ୍ପ୍ରଦାୟଙ୍କୁ
ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ଓ ମାନବିକ ଅଧିକାରର ଯେ
ଘୋର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହେଉଛି ତାହାର ଅଭିଯୋଗକୁ
କୌଣସି କର୍ଷପାତ କରିନଥିଲେ । ସେହିଭଳି ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟ
ନେଇ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏନ୍‌ଡିଏ ସରକାର ଜଙ୍ଗଲରେ ଥିବା
ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ବୋଲି ମନେ କରି
ସେଥିରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ‘ନିବୃତ୍ତ’ କରିବା ପାଇଁ ଏହିସବୁ
ଅଞ୍ଚଳରେ ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ଏହିସବୁ
ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଜି ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟରରେ ମୃତ୍ୟୁ,
ଯବାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବଳଭାର ଓ ଯୌନ ଶୋଷଣ ଏବଂ
ଗିରଫର ମାତ୍ରା ବଢ଼ିବା ସହିତ ଏହିସବୁ ଆଦିବାସୀ
ଅଞ୍ଚଳରେ ପୁଷ୍ଟିହୀନତା ହେତୁ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ, ଚିକିତ୍ସା
ଅବହେଳାହେତୁ ମୃତ୍ୟୁ, ଦାଦନ ଯାଇ ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟ
ଏକାଞ୍ଚଳରେ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହା କ’ଣ କେବଳ
ଏକ ସଂଯୋଗ ନା କିଛି ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ସେହିକଥାକୁ
“ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ” ତରଫରୁ
ଜାଣିବା ଓ ଜଣାଇବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି ।

“ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ”ର
ବିଭିନ୍ନ ସଦସ୍ୟ ଏହିସବୁ ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର ଓ ଜବରଦସ୍ତ
ଗିରଫ ଓ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀର
ଯବାନମାନେ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଇଥିବା ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ଯାଇ

ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ମୂଳକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ କରିଆସିଛନ୍ତି । ଯେମିତି ସମସ୍ତ ଏନକାଉଣ୍ଡର ପୁଲକୁ ଯିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ ସେହିପରି ଗଲା ତିନି ଚାରି ବର୍ଷ ପୂର୍ବର ଘଟିଥିବା କୌଣସି ଏନକାଉଣ୍ଡର ପୁଲକୁ ଯିବା ସମ୍ଭବ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ଏପରି ପଛରେ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନାହିଁ । ତେବେ “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ” ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ଯାଇପାରିଛି ଓ ତାହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନା ଏଠାରେ କରାଯାଉଛି ।

କ) ଗୁମୁତୁମାହା -

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଙ୍ଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା ଓ ହ୍ୟୁମାନ ରାଇଟ୍ସ ଫୋରମ, ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ ତେଲେଙ୍ଗାନାର ଏକ ଚାରିଜଣିଆ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଗଲା ଜୁଲାଇ ୧୭ ତାରିଖ ଦିନ କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲାର ଗୁମୁତୁମାହା ଯାଇ ସ୍ଥାନୀୟ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ୧୫ ଜଣରୁ ଅଧିକ ଗ୍ରାମବାସୀ ମନରେଗା ମଜୁରି ଆଣିବା ପାଇଁ ସେଦିନ ଗାଁରୁ ଅଟୋ ଭଡ଼ା କରି ବାଲିଗୁଡ଼ା ଯାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଫେରିବା ସମୟରେ, ପ୍ରାୟ ସନ୍ଧ୍ୟା ୮.୨୦ ସମୟରେ, ଗାଁ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରାସ୍ତାର ଉଠାଣିରେ ସେମାନଙ୍କ ଅଟୋ ଉଠି ନପାରିବାରୁ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇଯାଇଥିଲେ । ମହିଳାମାନେ, ସେଥିରୁ ଦୁଇଜଣଙ୍କ କାଖରେ ଛୁଆ ଥିଲା, ଉଠାଣିର ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ ଓ ପୁରୁଷମାନେ ଖାଲି ଅଟୋକୁ ଠେଲିଥିଲେ । ଏ ସମସ୍ତ ସମୟରେ ଅଟୋର ଦୁଇଟି ହେଡ୍ ଲାଇଟ୍ ଜଳୁଥିଲା । ଉଠାଣି ପାରିହେବା ପରେ ସମସ୍ତେ ପୁଣି ଜଣକ ପରେ ଜଣେ ଅଟୋରେ ବସିବାକୁ

ଯାଉଥିବା ବେଳେ ମାତ୍ର ୧୦ରୁ ୧୫ ମିଟର ଦୂରରେ ସେମାନଙ୍କ ବାମପଟେ ଅପେକ୍ଷାରତ ଏସ୍‌ଓଜି ଯବାନମାନେ ଅଟୋ ଉପରକୁ ଗୁଲି କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଫଳରେ ଜଣେ ଦୁଇ ବର୍ଷର ଶିଶୁ ସମେତ ପାଞ୍ଚଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ । ସମସ୍ତ ମୃତକ ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତ ପରିବାରର ଅଟନ୍ତି ।

ଆମର କମିଟି ସେଦିନ ଅଟୋରେ ଥିବା ଓ ଆଘାତ ପାଇନଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହିତ କଥା ହୋଇ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ ଏଥିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଗୁଲି ବିନିମୟ ଘଟିନାହିଁ । ଏପରିକି ଏସ୍‌ଓଜି ଯବାନମାନେ କୌଣସି ଚେତାବନା ତା’ ଆଗରୁ ଦେଇନାହାନ୍ତି । ଗୁଲି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ବଞ୍ଚିଯାଇଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀ ନିଜ ଗାଁ ଆଡ଼କୁ ଦୌଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଲେ । ମାତ୍ର କିଛି ମିନିଟ୍ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ପୁଣି ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ସଂଘବଦ୍ଧ ହୋଇ ଆସି ମୃତକମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ । ସେହି ମୃତକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୁମାରୀ ମଲ୍ଲିକ (୩୫), କୁଳାଲ ଦିଗଲ (୪୨), ବିଡ଼ିମୁଲ ମଲ୍ଲିକ (୪୫) ଓ ମିଡ଼ିଆଲି ମଲ୍ଲିକ (୪୦) ଅନ୍ୟତମ । ଦୁଇବର୍ଷର ଶିଶୁ ଗିଏକ ଦିଗଲ ନିଜର ମା’ ସୁନିତାଙ୍କ କୋଳରେ ଥାଇ ଗୁଲିବିଦ୍ଧ ହେତୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲା । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଯେ ଅଟୋର ଦୁଇଟି ହେଡ୍ ଲାଇଟ୍ ଜଳୁଥିଲା ବେଳେ ଏସ୍‌ଓଜି ଯବାନମାନେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଠଉରାଇ ନପାରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ଅଟେ । ଏଥିରୁ ଯବାନମାନେ ଯେ କେତେ ନୃଶଂସ ହୋଇପାରନ୍ତି ସେକଥା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ । ଘଟଣା ପରଦିନ ଅତି ସକାଳୁ ମୃତକମାନଙ୍କୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀ ଗଲା ବେଳେ ଯବାନମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଛୁଇଁବାକୁ ଦେଇନଥିଲେ । ହେଲେ, ପାଞ୍ଚଜଣ ଗୁଲିବିଦ୍ଧ ଗ୍ରାମବାସୀକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ନେବାକୁ ସେମାନେ

ପ୍ରୟାସ କଲାସମୟରେ ଯବାନମାନେ ଗାଁରୁ ବାହାରିବାକୁ ଦେଇନଥିଲେ । ପରେ କୁର୍ତ୍ତମଗଡ଼ ଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ଦଳିତ ଓ ଆଦିବାସୀ ସଂଗଠନ ସ୍ଥାନୀୟ ପୁଲିସ ଓ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଉପରେ ଚାପ ପକାଇବା ହେତୁ ଯବାନମାନେ ରାସ୍ତାରୁ ହଟିଥିଲେ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପରଦିନ ଅପରାହ୍ନ ସମୟରେ ଦୀପ ୧୫ କି.ମି. ଖଟରେ ଶୁଆଇ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ବୋହି କୁର୍ତ୍ତମଗଡ଼ ଆଣିଥିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇସାରିଥିଲା । ସେଠାରୁ ଆୟୁଲାନୁ ଯୋଗେ ପ୍ରଥମେ ବାଲିଗୁଡ଼ା ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ ପରେ ଫୁଲବାଣୀ ଓ ସେଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମପୁର ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଟେମ୍ପୁ ଦିଗଲ, ଗଡ଼ିଶ ଦିଗଲ, ବନମାଳୀ ମଲ୍ଲିକ ଓ ଗିଏଜର ମା' ସୁନିତା ତଥା ବାପା ଲୁଗୁ ଦିଗଲ କଟକ ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁର ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଛନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟ ପୁଲିସ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ଲଗାତର ଭାବରେ ଯେଉଁ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ୧୫ ଜଣିଆ ଏସଞ୍ଜି ଯବାନମାନେ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ପୋଜିସନ୍ ନେଇ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ମାଓବାଦୀମାନ ପ୍ରଥମେ ଗୁଳି ଚଳାଇବା ହେତୁ ଏସଞ୍ଜି ଯବାନମାନେ ଗୁଳି ଚଳାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ, ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟା ଅଟେ ।

(ଖ) ପାଟ୍ଟାଳପଦର :

ଠିକ୍ ବର୍ଷକ ତଳେ ଜୁଲାଇ ୨୬, ୨୦୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ସେହି କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲା କୋଟଗଡ଼ ବ୍ଲକ୍ ମାବାଗୁଡ଼ା ପଞ୍ଚାୟତର ପାଟ୍ଟାଳ ପଦର ଗ୍ରାମର ଧୂବେଶ୍ୱର ନାୟକ (୫୦) ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବୁଭୁଡ଼ି ନାୟକ (୪୫)ଙ୍କୁ ଏସଞ୍ଜି ଯବାନମାନେ ଗାଁ ପାଖରେ ଦିନ ବେଳା ଗୁଳିକରି ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଉ ତିନିଜଣ

ଗ୍ରାମବାସୀ ବିଏସଏନଏଲ ସିଗ୍ନାଲ ଆସୁଥିବା ଗାଁ ନିକଟସ୍ଥ ଟ୍ରାପା ଡଙ୍ଗାରୁ ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ବଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲେ । କେରଳରେ ଥିବା ନିଜ ପୁଅ ରାହୁଲ ଓ ସାଉଲ ସହିତ କଥା ହୋଇ ଫେରୁଥିଲା ବେଳେ ଧୂବେଶ୍ୱର ନାୟକ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବୁଭୁଡ଼ି ନାୟକ ଏସଞ୍ଜି ଯବାନଙ୍କ ଗୁଳିରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ । ଆନ୍ଦେମାନଙ୍କ କମିଟି ସେହି ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଧୂବେଶ୍ୱରଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଯାଇ ଭେଟି ନାହାନ୍ତି । ଧୂବେଶ୍ୱରଙ୍କ ପରିବାରକୁ କେବଳ କିଛି ଟଙ୍କା ଓ କୋଟଗଡ଼ ବ୍ଲକ୍ରେ ଦୈନିକ ମଜୁରିରେ ଠିକା ଭାବରେ ପିଅନ ପୋଷ ଦେଇ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ସରିଗଲା ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି । ଯଦି ସତରେ ପାଟ୍ଟାଳପଦର ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ ଦୋଷୀ ଯବାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଇଥାନ୍ତା ତେବେ ଗୁମୁତୁମାହା ଘଟଣା ହୁଏତ ହୋଇନଥାନ୍ତା ? କେବଳ ଗୁମୁତୁମାହା ଅଥବା ପାଟ୍ଟାଳପଦର ଏକପାଖିଆ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟଣା ନୁହେଁ ଆନ୍ଦେମାନେ ମିଳିତ ଭାବରେ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନରେ ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲାର ଭାଲିଆଗୁଡ଼ା (୨୦୧୨), କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଲିଟିପୁଟ (୨୦୧୩), କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାର ନିଶାନଗୁଡ଼ା (୨୦୧୫) ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇଥିଲୁ ଓ ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା ନିୟମଗିରି ଅଞ୍ଚଳର ରଙ୍ଗାମାଟି (୨୦୧୬)ର ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲୁ । ଏ ସମସ୍ତ ଘଟଣାରେ କେବଳ ଏକ ତରଫା ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ହେତୁ ସମୁଦାୟ ୧୭ ଜଣ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ଯାଇଛି । ହେଲେ କୌଣସି ଘଟଣାରେ କୌଣସି ଯବାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇନାହିଁ । ଏଠାରେ କେବଳ

ସ୍ବାଧୀର୍ଘ ଅପରେଟିଂ ପ୍ରୋସିଡ୍ୟୁରକୁ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେଲେ
ଚାଲିବ ନାହିଁ । ଏଠାରେ ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ବ
ବୋଧ ମଧ୍ୟ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଆଦୌ ନାହିଁ ।

ଏଠାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାଓବାଦୀ
ଆନ୍ଦୋଳନକୁ କେବଳ ଏକ ଆଇନ୍ ଶୃଙ୍ଖଳାର ପରିସ୍ଥିତି
କହି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯବାନ ମୃତ୍ୟୁନ କରିବାରେ
ଲାଗିଛନ୍ତି । ନିକଟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ମିଳନୀରେ
ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସେହି କଥାକୁ ଦୋହରାଇଥିଲେ ।
ମାତ୍ର ବେନିମୟ ଭାବରେ ଯେଉଁ ଆଇନଗତ ସୁରକ୍ଷା
ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯବାନମାନଙ୍କୁ ଦେଇଚାଲିଛନ୍ତି ତାହା
ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ।
ବିଶେଷ କରି ସମ୍ବିଧାନର ପଞ୍ଚମ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅଞ୍ଚଳରେ
ଆସୁଥିବା ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା
ଆଦିବାସୀ, ଦଳିତ ଚାଷୀ ଓ ମହିଳାବର୍ଗଙ୍କ ପାଇଁ ତ
ଏହା ଜୀବନ ମରଣ ସହିତ ସମାନ । ଏବେ ସ୍ଥାନୀୟ
ଗ୍ରାମବାସୀ ଦାବି କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ଯେ ସୁରକ୍ଷା
ବାହିନୀଙ୍କ ସମସ୍ତ କ୍ୟାମ୍ପକୁ ଉଠାଇ ନିଆଯାଉ ।
ଆନ୍ଦୋଳନେ ପୂର୍ବରୁ କହିଆସିଛି ଯେ ମାଓବାଦୀ
ଆନ୍ଦୋଳନ ଏକ ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ
ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଘଡ଼ୁଥିବା ହିଂସକାଣ୍ଡକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଶର
ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଉ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଉଚ୍ଚ ପୁଲିସ
ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ଗଠିତ ଏସ୍ଆଇଟି ଧର୍ମକୁ
ଆଖିଠାର ସାବୁଣ୍ୟ । କଦାପି ପୁଲିସ ଅଧିକାରୀ ଜଣକ
ନିଜ ଯବାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ
ଦେବ ନାହିଁ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ବାରା
ଗଠିତ ବିଚାର ବିଭାଗ ତଦନ୍ତ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବ ନାହିଁ ।

ଆନ୍ଦୋଳନେ ଦାବି କରୁଛି କି ଯେ,

୧. ଗୁମୁଚ୍ଛୁମାହା ଘଟଣାରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଏସ୍ଏଫି ଯବାନଙ୍କୁ
ଆଇପିସି ଓ ଏସ୍ସି ତଥା ଏସ୍ଟି ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ
ଅନୁସାରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଉ ।
୨. ଏହାର ତଦନ୍ତ ସିବିଆଇ ଦ୍ବାରା କରାଯାଉ ।
୩. ବର୍ତ୍ତମାନ ଘୋଷିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶିକୁ
ବଢ଼ାଯାଉ ।
୪. ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପାଞ୍ଚଟି ଘଟଣାର ସମାନ ତଦନ୍ତ
କରାଯାଉ ।
୫. ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଆଇନ୍ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରିସ୍ଥିତି
ଭାବରେ ଗଣନା କରାନଯାଇ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ
ମାନବିକ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ
ନିଆଯାଉ ।

ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ଦ୍ବାରା ମୃତ
ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ତାଲିକା :

୧. ଜୁଲାଇ ୮, ୨୦୧୬ ତାରିଖରେ କନ୍ଧମାଳ
ଜିଲ୍ଲାର ଗୁମୁଚ୍ଛୁମାହା ଗ୍ରାମରେ ଏସ୍ଏଫି ଯବାନଙ୍କ
ଦ୍ବାରା ମୃତ କୁମାରୀ ମଲ୍ଲିକ, କୁଳାଳ ଦିଗାଳ,
ବିଡ଼ିମୁଲ ମଲ୍ଲିକ, ମିଡ଼ିଆ ମଲ୍ଲିକ ଓ ଦୁଇବର୍ଷର
ଶିଶୁ ଗିଏଜ୍ ଦିଗଲ ।
୨. ଫେବୃଆରୀ ୨୭, ୨୦୧୬ରେ ଏସ୍ଏଫି
ଯବାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ମୃତ ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା
କଲ୍ୟାଣସିଂହପୁର ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପାର୍ବୀଲି ପଞ୍ଚାୟତ
ରଙ୍ଗାମାଟି ଗ୍ରାମର ମଘ କାନ୍ତାକା ।
୩. ନଭେମ୍ବର ୧୬, ୨୦୧୫ରେ ସିଆରପିଏଫ୍
ଯବାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ମୃତ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲା
ଯୁଗସାଇପାଟଣା ନିକଟସ୍ଥ ନିଶାନଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମର

ହରିଶଙ୍କର ନାୟକ, ସୁକୁ ମାଝୀ ଓ ଜୟ ମାଝୀ।

୪. ଜୁଲାଇ ୨୬, ୨୦୧୫ରେ ଏସଞ୍ଜି ଯବାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମୃତ କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲା କୋତଗଡ଼ ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପାଙ୍ଗାଳପଦର ଗ୍ରାମର ଧୂବେଶ୍ଵର ନାୟକ ଓ ବୁଧୁଡ଼ି ନାୟକ।

୫. ଅକ୍ଟୋବର ୨୯, ୨୦୧୩ରେ ବିଏସଏଫ ଯବାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମୃତ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଲମତାପୁଟ ବ୍ଲକ୍ ଲିଟିପୁଟ ଗ୍ରାମର ଗଙ୍ଗାଧର କିର୍ଷାନୀ।

୬. ନଭେମ୍ବର ୧୪, ୨୦୧୨ ତାରିଖରେ ଏସଞ୍ଜି ଯବାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମୃତ କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲା ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି ବ୍ଲକ୍ ବୁଜୁଳା ଗ୍ରାମର ଆଇବା ପାଡ଼ରା, ଭିଜିରିଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମର ଶ୍ୟାମସେନ ମାଝି, ମାରଦୀ ପଙ୍କା ଗ୍ରାମର ଘାସିରାମ ବାରସିଙ୍ଗ, ଗହେକୁ ଗ୍ରାମର ସନାତନ ମଲ୍ଲିକ ଓ ତିକାବାଳି ପଞ୍ଚାୟତର ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ନାୟକ।

ଏହି ତାଲିକା ଏଠାରେ ସରିଯାଉ ନାହିଁ। ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମର ତଥ୍ୟ ଅଛି ସେହିମାନଙ୍କ ତାଲିକା କେବଳ ଆମେ ଦେଉଛୁ।

ରାଜ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିଶନ ପାଙ୍ଗାଳ ପଦର ଘଟଣାରେ ଦୁଇ ମୃତକୋଳଙ୍କ ପରିବାରକୁ ୭ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି। କମିଶନ ଏକଥା ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ ମାଓବାଦୀ ଓ ସରକାରୀ ଜବାନଙ୍କ ଗୁଳି ବିନିମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା।

ଗ) ନିୟମିତ ଅଞ୍ଚଳ :

କଳାହାଣ୍ଡି ଓ ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳୀରେ ଅବସ୍ଥିତ ନିୟମିତ ପାହାଡ଼ ତଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଜୀବନସ୍ଥଳୀ। ତଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ ଆଦିବାସୀମାନେ ସରକାରଙ୍କ ପିଉଟିଜି (Particularly Vulnerable

Tribal Group) ମଧ୍ୟରେ ଆସନ୍ତି। ଏଠାର ବକ୍ସାଇଟ ଉପରେ ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀର ନଜର ପଡ଼ିବା ପରଠାରୁ ନିୟମିତ ଆଦିବାସୀ ସର୍ବଦା ସରକାରୀ ଆକ୍ରୋଶର ଶିକାର ହୋଇଆସୁଛନ୍ତି। ଗଲା କିଛି ବର୍ଷ ହେବ ଏହାର ମାତ୍ରା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି। ଗଲା ଫେବୃଆରୀ ୨୭, ୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଏସଞ୍ଜି ଯବାନମାନେ ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ଜଳ୍ୟାଣସିଙ୍ଗପୁର ବ୍ଲକ୍‌ର ପାର୍ଶାଲା ପଞ୍ଚାୟତର ରଙ୍ଗାମାଟି ଗ୍ରାମର ମନ୍ଦ କାତ୍ରାକାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ। ନିୟମିତ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ସେ ସମୟରେ ତଙ୍ଗରିଆ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପୂଜା ଚାଲିଥିବା ବେଳେ ରଙ୍ଗାମାଟି ଗ୍ରାମର ଦୁଇ ଯୁବକ ମନ୍ଦ କାତ୍ରାକା ଓ ତମ୍ବରୁ ସିକ୍କା ସଲପ ରସ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ନିଜ ଗାଁ ପାଖ ଜଙ୍ଗଲକୁ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଯାଇଥିଲେ। ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ରସକୁ ନେଇ ସେମାନେ ପୂଜାର ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇଥାନ୍ତେ। ଏହି ସମୟରେ କୋମିଙ୍ଗରେ ଆସିଥିବା ଯବାନମାନେ ସଲପ ଗଛରେ ଚଢ଼ିଥିବା ମନ୍ଦକୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସେଣ୍ଟ୍ର ମନେକରି ସିଧା ଗୁଳି କରିଦେଲେ। ଏହାପରେ ତମ୍ବରୁ ଦଉଡ଼ି କରି ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ତାକି ଆଣିବା ଭିତରେ ଯବାନମାନେ ମନ୍ଦର ଶରୀରକୁ ପଲିଥିନରେ ବାନ୍ଧି ନେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ। ଗ୍ରାମବାସୀ ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରି ମନ୍ଦର ଶରୀରକୁ ଦାବିକଲା ବେଳେ ଯବାନମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ‘ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର’ କରିଦେବେ ବୋଲି ତମ୍ବରୁ ପ୍ରକାଶ କରେ। ଏଠାରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଆସେ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଜଙ୍ଗଲରେ କାହାର ଅଧିକାର ରହିଛି, ଆଦିବାସୀର ନା ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀଙ୍କର।

ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା ମୁନିଗୁଡ଼ା ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୁନିଖୋଲା ପଞ୍ଚାୟତର ଦାମନପଙ୍ଗା ଗ୍ରାମର ତ୍ରିକା କାତ୍ରାକା (୬୦ବର୍ଷ) ‘ନିୟମିତ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି’ର

ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଥିଲେ । ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ମିଟିଂ ଡାକିବା, ସମିତିର ହିସାବ ପତ୍ର ରଖିବା ଇତ୍ୟାଦି କାମ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ତ୍ରିକାକ ନାମ ପଞ୍ଚାୟତର ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଭରା ତାଲିକାରେ ଉଠିସାରିଥିଲା । ଦିନେ ସେ ମୁନିଗୁଡ଼ା ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କର ନାମରେ ଖୁବ୍‌ରେ ଅଛି ଦଶାଈ ଦୁଇଜଣ ପୁଲିସ ତାଙ୍କୁ ଧରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ହାତରୁ ତ୍ରିକା ଖସିଆସି ଗାଁରେ ଥିଲା ବେଳେ ମୁନିଗୁଡ଼ା ଥାନା ଅଧିକାରୀ ପୁଣି ତାଙ୍କର ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ । ଏହାପରେ ‘ନିୟମଗିରି ସୁରକ୍ଷା ସମିତି’ର ସଦସ୍ୟମାନେ ଯାହା “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା” ଓ “ହୁମାନ ରାଇଟ୍‌ସ୍ ଫୋରମ୍, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ-ଡେଲେଙ୍ଗାନା”ର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କୁହନ୍ତି, ସେମାନେ ପୁଲିସ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ବେଳେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ଯେ କୌଣସି ଏକ ହତ୍ୟା ଘଟଣାର ସାକ୍ଷୀ ଭାବରେ ପୁଲିସ ତ୍ରିକାକୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଛି କାରଣ ତ୍ରିକା ହୁଏତ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅନ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଚିହ୍ନାଇ ଦେବ । ଏ ବିଷୟ ତ୍ରିକା ଶୁଣିଲା ପରେ ସେ ନିଜେ ପଣସଗଛରେ ଦଉଡ଼ି ଦେଇ ଆହୁତ୍ୟା କରିଦେଲା । ପୁଲିସର ଏପରି ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏଠାରେ ନୂଆ ନଥିଲା । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ମୁନିଗୁଡ଼ା ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଜୁରୁଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମର ହରିବନ୍ଧୁ କାଡ଼ାକାଙ୍କୁ ମୁନିଗୁଡ଼ା ପୁଲିସ ଏକ କେସର ସମାଧାନ ପାଇଁ ତାଙ୍କି ଇଉପିଏର ବିଭିନ୍ନ ଦଫାରେ (ଯାହାକୁ ମାଓବାଦୀ କେସ କୁହାଯାଉଛି) ଗିରଫ କରି କୋର୍ଟ ପଠାଇଦେଲା । ସେ ସିପିଆଇ ଏମ୍‌ଏଲ୍ (ନିଉ ଡେମୋକ୍ରାସି) ଦଳର ସଦସ୍ୟ ଓ ନିୟମଗିରି ସୁରକ୍ଷା ସମିତିର ସକ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା । ତାଙ୍କ ଗିରଫର ପ୍ରତିବାଦ ବହୁ ସ୍ଥାନରେ ହେଲା ପରେ ପୁଲିସ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରମାଣ

ଦେଇନପାରିବା ହେତୁ ଚାରିମାସରେ ତାଙ୍କୁ ଜାମିନ ମିଳିପାରିଥିଲା ।

ଘ) ଲିଟିପୁଟ ଗ୍ରାମର ଗଙ୍ଗା କିର୍ଯାନୀ :

ଗଙ୍ଗାଧର କିର୍ଯାନୀ (ବୟସ : ୩୦) ଜଣେ ଗଦବା ଆଦିବାସୀ ବାଞ୍ଛା ଅଟେ । ଗଲା ଅକ୍ଟୋବର ୨୯, ୨୦୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ସେ ନିଜର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଭାଇ ତଥା ସାଙ୍ଗ ସମରା ଚାଲାନ ସହିତ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ନିଜର କ୍ଷେତ ଜଗିବା ପାଇଁ ଯାଉଥିଲା । ଉଭୟେ ଗଲା ତିନି ସପ୍ତାହ ହେବ ନିୟମିତ କ୍ଷେତ ଜଗିବା ପାଇଁ ଯାଉଥିଲେ । କାରଣ ହରିଣ, ମାଙ୍କଡ଼ ଓ ବାରହା ଆସି ଫସଲ ଖାଇଦିଏର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା । ସେଦିନ ସେମାନେ ଆସିଲା ବେଳେ ଗାଁ ପାଖ ଝୋଲାଠାରୁ କଳଡ଼ା ମଧ୍ୟ ଧରିଥିଲେ । ସେମାନେ ମଞ୍ଚା ଆଡ଼କୁ ଆସିଲା ବେଳେ ହାତରେ ଥିବା ଟର୍ଚ୍ଚକୁ ଜଳାଇଥିଲେ ଓ ମୋବାଇଲରୁ ଗାତ ଶୁଣି ଶୁଣି ଆସିଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଅନ୍ଧାରରୁ ସେମାନଙ୍କ ଡାହାଣ ପଟର ବୁଦା ପାଖରୁ ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଗୁଳି କରାଯାଇଥିଲା, ତା ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ଘୋଷଣା ବା ଚେତାବନୀ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ଗୁଳି ପ୍ରଥମେ ଗଙ୍ଗାଧରର ଦେହରେ ବାଜିଲା, କାରଣ ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଆଗରେ ଥିଲା । ସମରା ଚାଲାନର କହିବା ଅନୁସାରେ ବିଏସ୍‌ଏଫ୍‌ମାନେ ଲୁଚିଥିବା ସ୍ଥାନ ଓ ତା ମଧ୍ୟରେ ଜଙ୍ଗଲିଆ ବୁଦା ରହିଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଗୁଳି ତା’ ଦେହରେ ବାଜି ନ ଥିଲା । ବିଏସ୍‌ଏଫ୍ ବାହିନୀ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଗୁଳି କରି ସାରିଲା ପରେ ସେହି ସ୍ଥାନରୁ ପଳେଇଯାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଗଙ୍ଗାଧରକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ମଣିନଥିଲେ ।

‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ଓ ‘ହୁମାନ ରାଇଟ୍‌ସ୍ ଫୋରମ୍’ ତରଫରୁ ଯାଇଥିବା ଚିମ୍ବୁ

ଗ୍ରାମବାସୀ କୁହନ୍ତି ଯେ ପୁଲିସ ପ୍ରଥମେ ଗାଁକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ଅମଙ୍ଗ ଥିଲା । ଆସିବାକୁ ବିଳମ୍ବ କରିଥିଲା । ଲମତାପୁଟ ପୁଲିସ ଘଟଣାର ୨୪ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଗାଁକୁ ଆସି ମୃତ ଦେହକୁ ପୋଷ୍ଟମର୍ଟମ ପାଇଁ ନେଲା । ପୁଣି ୩୧.୧୦.୨୦୧୩ ତାରିଖ ଦିନ ଗଙ୍ଗାଧରର ମୃତ ଦେହକୁ ବାହ କରାଯାଇଥିଲା । ଗ୍ରାମବାସୀ ଏକଥା ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି ଯେ ମାଛକୁଣ୍ଡ ଠାରେ ପୁଲିସ ଆଇଅଇସି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଉତରାୟ ନଗଦ ୧୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ଓ କୋରାପୁଟ ଠାରେ ୩୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ଭାଇ ଜଗୁ କିର୍ସାନାକୁ ତା’ର ପରିବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଦେଇଥିଲେ । ଲମତାପୁଟ ବିଡ଼ିଓ ଗଙ୍ଗାଧର ପରିବାରକୁ ୨୦,୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଟେକ୍ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ।

ସେଠାରୁ ଫେରିଲା ପରେ “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା” ତରଫରୁ ରାଜ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିଶନଙ୍କ ନିକଟରେ ଗଙ୍ଗାଧରର ପରିବାରକୁ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତିପୂରଣ ଓ ଦୋଷୀ ବିଏସ୍‌ଏଫ୍ ଯବାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ପାଇଁ କେସ୍ ଦାଏର କରାଯାଇଥିଲା । (କେଶ୍ ନମ୍ବର OHRC Case No. 29/2014/L No. 15583/OHRC dt.10.12.14) ଏସମ୍ପର୍କରେ ନିକଟରେ ପୁଲିସ ତରଫରୁ ତାହାର ଜବାବ ରଖାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଗଙ୍ଗାଧରକୁ ଏକ ମାଓବାଦୀ ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯିବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି । ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ରେଞ୍ଜର ଆଇଜି ଅଫ୍ ପୁଲିସ ଗଙ୍ଗାଧରକୁ ମାଓବାଦୀ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ କମିଶନକୁ ଟିପ୍ପି ଲେଖିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ତର ହେଲାଯେ ପୁଲିସ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମୟରେ ଏକ ଏକେ-୪୭ ବନ୍ଧୁକ, ଏକ ସିଙ୍ଗଲ ବାରେଲ ଗନ, ୮ ରାଉଣ୍ଡ ଗୁଳି ଜତ୍ୟାଦି ସେଠାରୁ ଜବତ କରିଛି । ପୁଣି ପୁଲିସର କହିବା କଥା ହେଲା ଗଙ୍ଗାଧରର ଗାଁ ଲିଟିପୁଟ

ଏକ ନକଲ ସମର୍ଥିତ ଗାଁ ଅଟେ । ଯଦି ଏହି କଥା ସତ ଥିଲା, ତେବେ ସେତେବେଳେ ପୁଲିସ କେମିତି ୫୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଦେଲେ ଓ ବିଡ଼ିଓ ମଧ୍ୟ ୨୦,୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଟେକ୍ ଦେଲେ ? କେବେ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ମାରି ପୁଲିସ୍ ପୁଣି ତା’ର ପରିବାରକୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇଛି କି ?

ଗଙ୍ଗାଧରର ସ୍ତ୍ରୀ ମାଳତୀ କିର୍ସାନୀ ତରଫରୁ ମାଛକୁଣ୍ଡ ଥାନାରେ ବିଏସ୍‌ଏଫ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଏଫଆଇଆର ଦିଆଯାଇଥିଲା । (ଥାନା କେସ୍ ନମ୍ବର ୨୫/ ତାରିଖ ୩୦.୧୦.୨୦୧୩) ଆଇପିସିର ଧାରା ୩୦୨ ଅନୁସାରେ ଏହି କେସ୍ ବିଏସ୍‌ଏଫ୍, ମାଛକୁଣ୍ଡ ଜଉନିଟ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରୁଢ଼ୁ ହୋଇଛି । ଏହାର ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଏନକୋୟାରି ସମର୍ପି ବର୍ମା, ଆଇଏଏସକ୍ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଛି । ସେଥିରେ ସେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଗଙ୍ଗା କିର୍ସାନୀ କୌଣସି ଉଗ୍ର ବାମପନ୍ଥୀ ଦଳର ସଦସ୍ୟ ନ ଥିଲା । ସେ ଜଣେ ସାଧାରଣ ଆଦିବାସୀ, ଚାଷ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲା । ଜବତ ହୋଇଥିବା ଗୁଳିର କୌଣସି ଫୋରେନ୍ସିକ୍ ରିପୋର୍ଟ ଆସିନଥିବା ମଧ୍ୟ ସେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିଶନ ମାଳତି କିର୍ସାନୀଙ୍କ କେସ୍‌ର ଅବସ୍ଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର ମାଛକୁଣ୍ଡ ଥାନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇନଥିଲେ । ଫଳରେ କମିଶନ କେସ୍ ଶେଷ ଶୁଣାଣୀ କରିଦେଲେ ଓ ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତି “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା”ର ସାଥିକ ଠାରୁ ଶୁଣିଥିଲେ । ଆଜିର ତାରିଖସୁଦ୍ଧା (୧୫ ଫେବୃଆରୀ ୨୦୧୭) କମିଶନ ନିଜର ରାୟକୁ ରିଜର୍ଭ ରଖିଛନ୍ତି । ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେଶର ରାୟ ଆମର ହସ୍ତଗତ ହୋଇନାହିଁ ।

୭) ନିଶାନଗୁଡ଼ା :

ନଭେମ୍ବର ୧୬, ୨୦୧୫ ତାରିଖରେ ସିଆରପିଏଫ ଜବାନମାନେ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲା ଯୁଗସାଇପାଟଣା ନିକଟସ୍ଥ ନିଶାନଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମର ହରିଶଙ୍କର ନାୟକ, ସୁକରୁ ମାଝି ଓ ଜୟ ମାଝିଙ୍କୁ ଗୁଳି କରି ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଉ ଦୁଇ ଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀ ଶିକାରକୁ ଯାଇଥିଲେ। ଜୟ ମାଝି ନିଜେ ଯୁଗସାଏ ପାଟଣାର ଡାକ୍ତରମେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଥିଲେ। ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଜଙ୍ଗଲରେ ବୁଲିଲା ବେଳେ ଯବାନମାନେ ମାଓବାଦୀ ସନ୍ଦେହରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୁଳିକରି ହତ୍ୟା କଲେ। “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା” ଓ “ହ୍ୟୁମାନ ରାଇଟ୍ସ ଫୋରମ୍, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ - ତେଲେଙ୍ଗାନା” ନିଜର ମିଳିତ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ନିୟମଗିରି ସୁରକ୍ଷା ସମିତିର କର୍ମୀ ରାଜକିଶୋର ମଧ୍ୟ ଥିଲେ। ଘଟଣାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ଅର୍ଜୁନ ମାଝି ଆମର ଦଳକୁ କୁହେ ଯେ ତା’ର ନାକରେ ମଧ୍ୟ ଗୁଳି ଲାଗିଥିଲା। ସେ ନିଜେ ମଲା ମଣିଷ ଭଳି ପଡ଼ି ରହିଲା। ଯବାନମାନେ ପାଖକୁ ଆସି ଜାଣି ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ପୁଣି ଗୁଳିକରି ହତ୍ୟା କଲେ ଓ ମଲା ଶରୀରକୁ ଉଠାଇ ନେଇ ପଳାଇଲା ପରେ ଅର୍ଜୁନ ଦଉଡ଼ି ଆସି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ କହିଲା ବୋଲି ଗ୍ରାମବାସୀ ମତ ଦିଅନ୍ତି। ସେହି ଗ୍ରାମର ସାନା ନାୟକ କୁହନ୍ତି, “ପୁଲିସ ସରକାରର ଆଜନକୁ ଧରି କରି ବୁଲୁଛି। ସେ ଏହାର ପୋଷାକରୁ ଭଲ କରି ଜାଣିବାର କଥା ଯେ ସେମାନେ କେହି ମାଓବାଦୀ ନୁହଁନ୍ତି। ଦୂରରୁ ଆଇ ଗୁଳି କଳା ପରେ ପାଖରୁ ଆସି ସାଧାରଣ ଲୋକ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଗୁଳି କରି ମାରିବା, ଏହା କ’ଣ ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ?”

ଏହି ନିଶାନଗୁଡ଼ା ଖଣ୍ଡୁଆଳ ମାଳା ଅଞ୍ଚଳରେ ଆସୁଛି। ନିୟମଗିରି ଅଞ୍ଚଳରେ ଗ୍ରାମସଭାରେ ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରକଟ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ହେଲା ପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକଦା ଖଣ୍ଡୁଆଳ ମାଳାକୁ ବେଦାନ୍ତକୁ ଦେବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରୁଥିଲେ ବୋଲି ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ। ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ହେଲା ପରେ ସରକାର ସେହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ମାଓବାଦୀ ଉପଦ୍ରୁତ ଅଞ୍ଚଳ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରି କୋର୍ସିଂ ଅପରେସନ୍ ବଢ଼ାଇ ଦେଇଥିଲେ। ଲୋକେ ନିଜର ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦାବି କରିବା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ସନ୍ଦେହ କରି ଶିକାର କରିବା ସରକାରଙ୍କ ପୁରୁଣା ପ୍ରଥା ପାଳି ଯାଇଛି। ଏହିପରି ଏକ ରାଲା ଥୁଆମୁଲରାମପୁର ବ୍ଲକ୍ରେ ଚାଲିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ” ସାଥୀମାନେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ। ସରକାର ନିଜର ନିର୍ମାଣ କାମରେ ମଧ୍ୟ ସର୍ବନିମ୍ନ ମକୁରି ନଦେଇ ଠକୁଥିବା କଥା ସେଦିନ (୧୫ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୧୬) “ଖଣ୍ଡୁଆଳ ମାଳା ସ୍ଥାୟୀ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି” ତରଫରୁ ବ୍ଲକ୍ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦାବିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ। ଏ ସମ୍ପର୍କରେ “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ” ସାଥୀ ବିଡ଼ିଓଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ।

ତ) କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ଆନ୍ଧ୍ର ଗ୍ରେହଉଣ୍ଡର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ :

୨୦୧୪ ମସିହାରେ ତେଲଗୁ ଦେଶମ ଦଳ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ନିର୍ବାଚନରେ ଜିତିଲା ପରେ ଚନ୍ଦ୍ରବାବୁ ନାଜଡୁ ଏହାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହେଲେ। ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରହିଲା ବନ୍ଦ ପଡ଼ିଥିବା ଶିଳ୍ପ

ପ୍ରକଟକୁ ସଫଳ କରିବା । ଏହିକ୍ରମରେ ବିଶାଖାପାଟଣା ଏଜେନ୍ସି ଅଞ୍ଚଳରେ ବକ୍ସାଇଟ୍ ଖଣି ଓ ଆଲୁମିନା କାରଖାନା ପାଇଁ ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ତତ୍କାଳୀନ ସରକାର ଓ ଜିନ୍ଦଲ ସାଉଥ ଷ୍ଟେଟ୍ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ତାହା ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା । ଏଜେନ୍ସି ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଆରାକୁ ପାର୍ବତ୍ୟାଞ୍ଚଳରେ ଚୁକ୍ତିନାମାର ଠିକ୍ ପରେ ପରେ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତିବାଦ ହେତୁ ଜିନ୍ଦଲ କମ୍ପାନୀ ସେହି ପ୍ରକଟକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିନଥିଲା । ଏହିହେତୁ କମ୍ପାନୀକୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଖଣି ଲିଜ୍ ଅନୁମତି ଓ ପରିବେଶ ଅନୁମତି ମଧ୍ୟ ମିଳିପାରିନଥିଲା । ହେଲେ ୨୦୧୪ ମସିହା ପରେ ପରିସ୍ଥିତି ଭିନ୍ନ ମୋଡ଼ ନେବା ଆଶାରେ ନାଇତୁ ସରକାର ଯେଉଁସବୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଲେ ତାହାର ଆରମ୍ଭ ଥିଲା ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ ଗ୍ରେହାଭିଷ୍ଟ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ‘ମାଉବାଦୀ’ ଭୟକୁ ପୁନଃ ଉତ୍ଥାନ କରିବା ।

ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଶା ସୀମାନ୍ତରେ ଥିବା ଆରାକୁ ପାର୍ବତ୍ୟାଞ୍ଚଳ (ଗାଲିକୋଣ୍ଡା, ରକ୍ତକୋଣ୍ଡା ଓ ଚିତମକୋଣ୍ଡା ପାହାଡ଼)ର ଅଂଶବିଶେଷ ହେଲା କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ପଟାଙ୍ଗି ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାଘଡ଼ଙ୍ଗର ଓ ସିଟାମକୋଣ୍ଡି ପାହାଡ଼, ଯାହାର ଉପରେ ଜିନ୍ଦଲ କମ୍ପାନୀର ନଜର । ଏହି ବାଘଡ଼ଙ୍ଗର ଓ ସିଟାମକୋଣ୍ଡି ପାହାଡ଼ର ୧୨ଟି ଝରଣା ଉପରେ ଓଡ଼ିଶାର କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ପଟାଙ୍ଗି ବ୍ଲକ୍‌ର ତିନୋଟି ପଞ୍ଚାୟତ (ଅମ୍ପାବଳି, ରକ୍ତକୋଣ୍ଡା ଓ ଚିତମକୋଣ୍ଡା ପଞ୍ଚାୟତ)ର ୪୨ ଖଣ୍ଡ ଗ୍ରାମର ପ୍ରାୟ ୨୦,୦୦୦ ଲୋକ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଦିବାସୀ, ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ତେବେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ “ଆଞ୍ଚଳିକ ବିକାଶ କମିଟି” ଗଠନ କରି ଏହାର ବିରୋଧ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରବାବୁ ନାଇତୁ ସରକାର

ପୁନଃ ପ୍ରକଟକୁ ଜୀବନ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ହେତୁ “ଆଞ୍ଚଳିକ ବିକାଶ କମିଟି” ମଧ୍ୟ ଏପ୍ରିଲ ୨୦୧୫ ମସିହାରେ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ପଟାଙ୍ଗିଠାରେ ଏକ ରାଲି ଓ ସାଧାରଣ ସଭା ଆୟୋଜନ କରି ପଟାଙ୍ଗି ତହସିଲଦାରଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦାବିପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ ।

ଜିନ୍ଦଲ ଖଣି କମ୍ପାନୀକୁ ବିରୋଧ କରିବା ହେତୁ ପଟାଙ୍ଗି ଅଞ୍ଚଳର ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣ ଓ “ଆଞ୍ଚଳିକ ବିକାଶ କମିଟି”ର ସଦସ୍ୟମାନେ ସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବରେ ଉଭୟ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ ଓ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ ଗ୍ରେହାଭିଷ୍ଟ ଦ୍ଵାରା ୨୦୧୫ ମସିହା ପରଠାରୁ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା” ଓ “ହ୍ୟୁମାନ ରାଇଟ୍ସ ଫୋରମ, ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ - ତେଲେଙ୍ଗାନା” ନିଜର ମିଳିତ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇଥିବା ସମୟରେ (୧୯ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୬) ଏହିପରି ଦୁଇଟି ନିର୍ମମ ଘଟଣା ନଜରକୁ ଆସିଥିଲା । ସରକାରୀ ଆକ୍ରୋଶର ଶିକାର ପାଲଟିଥିବା ସେହି ଦୁଇଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ କମିଟି ନିଜେ ଭେଟି ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲା ଯେ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ପଟାଙ୍ଗି ଥାନାରେ ଲିଖିତ ଅଭିଯୋଗ ଦିଆଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତତ୍କାଳୀନ ଥାନା ଅଧିକାରୀ ସେହି ଅଭିଯୋଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାନ୍ତି । ଏଠାରେ ଆମର ପାଠକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ “ଆଞ୍ଚଳିକ ବିକାଶ କମିଟି” ଠାରୁ ସଂଗୃହିତ ଏଫଆଇଆର କପିର କିୟଦାଂଶ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଛି ।

ଅଭିଯୋଗ-୧ (ତା ୧୫/୧୨/୨୦୧୫ରିଖ ଦିନ ପଟାଙ୍ଗି ଥାନାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଥଚ ଗୃହୀତ ହୋଇନଥିବା ଏଫଆଇଆରର କିୟଦାଂଶ)

ବିଷୟ : ମୋତେ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ପୁଲିସ ଘରୁ
ଟେକି ନେଇ ଜଙ୍ଗଲରେ ମାଡ଼ମାରି ୫ ଘଣ୍ଟା ଅଟକ
ରଖିବା ସମ୍ବନ୍ଧେ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ।

ମୁଁ ଶ୍ରୀମତୀ ସିତାମ ଗୋମେଲ (୨୦), ସ୍ୱାମୀ:
ଗାଙ୍ଗାନା ଗୋମେଲ, ଗ୍ରାମ: ପାନ୍ଦ୍ରିଚିନ୍ତା, ପଞ୍ଚାୟତ:
ଅମ୍ବାବଲି, ଜିଲ୍ଲା: କୋରାପୁଟ ଆପଣଙ୍କ ଠାରେ ଲିଖିତ
ଆକାରରେ ଜଣାଇବାର ଅଭିଯୋଗ ଏହି ଯେ ତା ୧୧/
୧୨/୨୦୧୫ରିଖ ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ ଅପରାହ୍ନ ୪ ଘଣ୍ଟା
ସମୟରେ ମୁଁ ମୋ ଘରେ ଥିଲାବେଳେ ହଠାତ୍ ମୋ
ଘରେ ଚିନି ଜଣ ଯବାନ ପଶି ମୋତେ ମାଡ଼ ମାରିଥିଲେ
ଓ ଯବାନମାନେ ମୋତେ ଉଠାଇନେଇ ଜଙ୍ଗଲ
ଭିତରକୁ ପକାଇଗଲେ। ମୋତେ ଜଙ୍ଗଲର ମଝିରେ
ଠିଆ କରି ଚାରିପଟେ ଆନ୍ଧ୍ର ପୁଲିସ ଯବାନ ଓ ଗ୍ରେହାଭିଷ୍ଟ
ଯବାନ ମୋର ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗପ୍ରାନ୍ତରେ ହାତ
ମାରିଥିଲେ। ...ମୁଁ ଲାଜରେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଅସହ୍ୟ ହୋଇ
ଠିଆ ହୋଇଥିଲି ଏବଂ ମୋତେ ଘେରିଥିବା ସମସ୍ତ
ଯବାନମାନେ ମୋତେ ବିବାହ କରିବୁଳି, ତୁ ମାଓବାଦୀ
ବୋଲି କହିଲେ, ତୋତେ ଚାକିରି ଦେବୁ କହି ମୋତେ
ପରିହାସ କରିଥିଲେ। ମୁଁ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ସମସ୍ତଙ୍କ ଗୋଡ଼
ଧରିବାରୁ ରାତି ୯ଟାରେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଓ ଧମକ ଦେଲେ
ତୁ ଯଦି କାହାକୁ କହିବୁ ତୋତେ ମାଓବାଦୀ ପୋଷାକ
ପିନ୍ଧେଇ ଗୁଳି କରି ହତ୍ୟା କରିଦେବୁ। ମୋର ସ୍ୱାମୀ
ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ଦାଦନ ଖଟିବାକୁ ଯାଇଥିବା ହେତୁ ମୁଁ
ମୋ ପଞ୍ଚାୟତର ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଆପଣଙ୍କଠାରେ
ଗୁହାରି ଜଣାଇବାକୁ ଆସିଛି ।

ଅଭିଯୋଗ-୨ (ତା ୨୮/୦୮/୨୦୧୫ରିଖ ଦିନ
ପଟ୍ଟାଙ୍ଗି ଆନାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଥଚ ଗୃହୀତ
ହୋଇନଥିବା ଏଫଆଇଆରର କିୟଦଂଶ)

ବିଷୟ : ବିନା କାରଣେ ଆନ୍ଧ୍ର ପୋଲିସ ଓ ଗ୍ରେହାଭିଷ୍ଟ
ଯବାନ ଉଠେଇ ନେଇ ମାଡ଼ ମାରିଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧେ
ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ।

“ମୁଁ ଶ୍ରୀ ମୁସୁରା ଗୁଣ୍ଡାନା, ପିତା: ତେଲେନା
ଦୋରା, ଗ୍ରାମ: ଆଲାପାରୁ, ପଞ୍ଚାୟତ: ଅମ୍ବାବଲି, ଜିଲ୍ଲା
କୋରାପୁଟ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଜଣାଇବାର କାରଣ
ଏହିକି ଯେ ତା ୨୪/୦୮/୨୦୧୫ ସୋମବାର ସକାଳ
୭ ଘଟିକା ସମୟରେ ମୁଁ ଏବଂ ତଳଗୋଲୁରୁ ସରପଞ୍ଚ
ଶ୍ରୀ ବଳଦା ଭଜପତି ଏକାଠି (ମଟରସାଇକେଲରେ)
ଯାଉଥିବା ବେଳେ କଟାଡେଡ଼ା ନଦୀ ପାଖରେ ହଠାତ୍
ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର କାସପେଟା ଥାନା ଅଧିକାରୀ ଶ୍ରୀ
ଜିଡ଼ିବାବୁ ଓ ଗ୍ରେହାଭିଷ୍ଟ ଯବାନମାନେ ଆମକୁ
ଅଟାଇଥିଲେ। ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଗ୍ରେହାଭିଷ୍ଟ ଯବାନମାନେ
ନିଷ୍ପ୍ରକ ମାଡ଼ ମାରିଲେ ଓ ମଟରସାଇକେଲକୁ ଘୋଷାଡ଼ି
ଘୋଷାଡ଼ି ନେଇଗଲେ। ମୋତେ ଲଙ୍ଗଳା କରି ମାଡ଼
ମାରିଲେ। ମୋତେ ଘୋଷାଡ଼ି ଘୋଷାଡ଼ି
ନେଇଯାଉଥିବାରୁ ମୁଁ ମନା କଲି। ...ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ
ବନ୍ଧୁକ ରଖି ‘ତୋତେ’ ମାରିଦେବୁ ବୋଲି ଧମକ
ଦେଲେ। ମୋ ପକେଟରୁ ୨୯୦୦ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ
ଛଡ଼ାଇନେଲେ। ଜିଡ଼ିବାବୁ ଧମକଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ତୁ
କାହାରିକୁ କହିବୁ ନାହିଁ, ନଚେତ୍ ଆଗାମୀ ଦିନରେ ମୁଁ
ତତେ ଗୁଳି କରି ମାରିଦେବି।’

ମୁସୁରା ଗୁଣ୍ଡାନା “ଆଞ୍ଚଳିକ ବିକାଶ କମିଟି”ର
ସକ୍ରିୟ ସଦସ୍ୟ ମଧ୍ୟ। ଏହି ଦୁଇ ଘଟଣାରୁ ଏକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ
ହୁଏ ଯେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ନିଜର ଅଧିକାର ପାଇଁ
ଲଢ଼େଇ କରିବା ସମୟରେ ସରକାରଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ
ହେଲା, ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ପଠାଇ ଲୋକଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ
ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ହେବା ନୁହେଁ ବରଂ ସରକାରୀ

ଦମନକାଳା ଚଳାଇ ସେହି ସ୍ବରକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେବା ।
 ଦଳ ଭେଟିବାର କିଛି ମାସପରେ ମୁସୁରା ଗୁଣ୍ଡାନାକୁ
 ମାଓବାଦୀ ସନ୍ଦେହରେ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ ଗିରଫ କରିଥିଲା ।
 (ଛ) ରାମଗୁଡ଼ା ମିଥ୍ୟା ଏନକାଇଣ୍ଡର :

ଗଲା ଅକ୍ଟୋବର ୨୪, ୨୦୧୬ ତାରିଖରେ
 ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅଣ୍ଡାପାଲ୍ଲୀ
 ପଞ୍ଚାୟତର ରାମଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମନିକଟରେ ଯେଉଁଭଳି
 ୨୭ ଜଣ ମାଓବାଦୀ ଓ ଅତି କମରେ ୪ ଜଣ
 ସାଧାରଣଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଗଲା, ସେଥିପାଇଁ
 ଏହି ଅପରେସନରେ ନିଯୁକ୍ତ ଗ୍ରେହାଭିକ୍ଷ ଯବାନଙ୍କ
 ବିପକ୍ଷରେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ କୋର୍ଟର ଧାରା ୩୦୨
 (ହତ୍ୟା)ରେ ମକଦ୍ଦମା ରୁଜୁ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ
 କରାଯାଉ । ରାମଗୁଡ଼ା ହତ୍ୟାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଉଚ୍ଚ
 ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ବାରା ତଦାରଖ କରାଯାଇପାରୁଥିବା ଏକ
 ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଦ୍ବାରା କରାଯାଉ । ଉଭୟ
 ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ ବିଭାଗର ଉଚ୍ଚ
 ଅଧିକାରୀମାନେ ଯାହା କହିଆସୁଛନ୍ତି ଯେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର
 ଗୁଳିଚାଳନା ହେତୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା ତାହା
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟା ଅଟେ । ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହିତ କଥାହେବା
 ପରେ ଉକ୍ତ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ବାସ
 କରେ ଯେ ଏହା ଗ୍ରେହାଭିକ୍ଷ ଦ୍ବାରା ଏକତରଫା ଗୁଳି
 ଚାଳନା ଅଟେ । ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଏ କଥା
 ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ କହୁଛି ଯେ ମାଓବାଦୀମାନେ
 ଏଭଳି ଅତର୍କିତ ଆକ୍ରମଣରେ ଚକିତ ହୋଇଛନ୍ତି,
 ଯେଉଁଥିପାଇଁ ୩୧ ଜଣ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରାଣହାନୀ ଘଟିଛି ।

ଅକ୍ଟୋବର ୨୪ ତାରିଖ ଅତି ସକାଳୁ ଗ୍ରେହାଭିକ୍ଷ
 ଯବାନମାନେ ପାହାଡ଼ର ଉପରପଟରୁ ଅତର୍କିତ ଭାବେ
 ଆକ୍ରମଣ କରିବା ହେତୁ ୨୪ ଜଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲା ।

ଏହାପରେ ବାକି ସଦସ୍ୟମାନେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି
 ପଳାଇଗଲେ । ଘଟଣାରୁ ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ
 ନକ୍ସଲବାଦ- ବିରୋଧୀ ଅଭିଯାନରେ ସାମିଲ ଥିବା ଏହି
 ଗ୍ରେହାଭିକ୍ଷ ଯବାନମାନେ ନିଜର ସୁବିଧାଜନକ ସ୍ଥିତି ଓ
 ଦକ୍ଷତା ବଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିପାରିଥାନ୍ତେ
 ଯାହା ସେମାନେ କରିନାହାନ୍ତି । ଅକ୍ଟୋବର ୨୪ ତାରିଖ
 ସକାଳର ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ପରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ପୁଣି ଦୁଇଥର
 ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଗ୍ରାମର ଉପର ଦିଗରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ ।
 ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଅନୁମାନ କରେ ଯେ
 ଏନକାଇଣ୍ଡର ଦ୍ବାରା କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ଲୋକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ
 ସ୍ଥାନରେ ଠାବକରି ଅତି ନିକଟରୁ ଗ୍ରେହାଭିକ୍ଷ
 ଯବାନମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୁଳିକରି ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି
 ଯାହାଙ୍କୁ ସହଜରେ ଗିରଫ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା ।
 ରାମଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିଲୁ ସେ ଯବାନମାନେ
 ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଗଲା ପରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଆସି ଆଉ
 ଏକ ମୃତଦେହ ଏକ କଲଭର୍ଟ ତଳୁ ପାଇଥିଲେ ।
 ସେହି ମୃତ ଯୁବକ ଜଣକ ଅଣ୍ଡାପାଲ୍ଲୀ ପଞ୍ଚାୟତର
 ବାଛିଲିପଦର ଗ୍ରାମର ଥିଲା । ଯୁବକର ପିତାମାତା ଓ
 ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଖବର ଦେଇ ରାମଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ
 ସହାୟତାରେ ଉକ୍ତ ଯୁବକର ମୃତଦେହକୁ ରାମଗୁଡ଼ା
 ନିକଟରେ ଦାହ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ହେତୁ ସମୁଦାୟ
 ମୃତକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୩୧ ଅଟେ । ଅକ୍ଟୋବର ୨୪
 ତାରିଖର ଏନକାଇଣ୍ଡର ପରଠାରୁ ଅଣ୍ଡାପାଲ୍ଲୀ,
 ପଣସପୁଟ ଓ ଜୋଡ଼ମ୍ବା ପଞ୍ଚାୟତର ୧୪ ଜଣ
 ଆଦିବାସୀଙ୍କର କୌଣସି ଠିକଣା ମିଳୁନାହିଁ । ସ୍ଥାନୀୟ
 ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କଠାରୁ ଜଣା ପଡ଼େ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
 ଜକେରପଦର ଗ୍ରାମର ୯ଜଣ, ବାଛିଲିପଦର ଗ୍ରାମର
 ୨ଜଣ ଓ ଖଜୁରିଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମର ୨ଜଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ତାଙ୍କ

ସମ୍ପର୍କାୟମାନେ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି ଯେ ହୁଏତ ସେମାନେ ପୁଲିସ ନିକଟରେ ଅଛନ୍ତି ଅଥବା ଅକ୍ଟୋବର ୨୪ ତାରିଖର ଏନକାଉଣ୍ଟରରେ ମୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ଯାହାକି ମୃତଦେହ ଜଙ୍ଗଲରେ ପଡ଼ିଛି ।

ନିକଟରେ ଫେବୃଆରୀ ୦୨, ୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଏହିପରି ମାଓବାଦୀ ସନ୍ଦେହରେ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା କୋରକୁଣ୍ଡା ବ୍ଲକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାଳକାଟି ଓ ଝୁମସାପାଲ୍ଲା ଗ୍ରାମର ଦୁଇ ଆଦିବାସୀ ଗଙ୍ଗା ମାଡ଼କାମା (୪୦) ଓ ଗଙ୍ଗା ପୋତିଆମା (୩୩)ଙ୍କୁ ନିଜ ପର୍ବସମୟରେ ଶିକାର କରିବାକୁ ଭୁଲରେ ବିଶାଖାପାଟଣା ଏଜେନ୍ସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲା ବେଳେ ଅତି ନିକଟରୁ ଗୁଳି କରି ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ଏଠାରେ ଆମେ ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ରସରକାର ଓ ରାଜସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁ କି ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ କେବଳ ଏକ ଆଇନଶୂଳୀକା ପରିସ୍ଥିତି ଭାବରେ ନେଇ ହତ୍ୟାର ଚାଷ୍ଟ୍ୟବଳୀକା ରଚନା ନ କରନ୍ତୁ । ଏହା ଏକ ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ସମାଜରେ ବଢୁଥିବା ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସମାନତା, ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତାରେ ହେଉଥିବା ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିପକ୍ଷରେ ଏକ ପ୍ରତିବାଦ ଅଟେ ଯଦିଓ ଏହା ହିଁସାର ରାସ୍ତାକୁ ଆପଣାଇଛି । ମାତ୍ର ସରକାର ଯେଉଁଭଳି ମାଓବାଦୀ ‘ମୂଳପୋଛ’ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରି ଗ୍ରେହଭଣ୍ଡ ପରି ଯବାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅସମ୍ବିଧାନିକ ଓ ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଟେ । ଉଭୟ ସରକାର ଏଥିରୁ କ୍ଷାନ୍ତ ହୋଇ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଭୟ ‘ମାନବିକ ଅଧିକାର ସଂଗଠନ’ (ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ) ଓ ‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ (ଓଡ଼ିଶା) ଦାବା କରୁଛି । (ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଫେରିବା ପରେ

ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି, ତାରିଖ ୦୭/ ୧୧/୨୦୧୬) ।

ଶେଷ ଆଡ଼କୁ :

ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟରେ ଏହା କଦାପି ଏକ ବିତର୍କର ବିଷୟ ନୁହେଁ ଯେ ମାଓବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉତ୍ତମ ହେବ କି ବର୍ତ୍ତମାନର ରାଷ୍ଟ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉତ୍ତମ । ହୁଏତ “ସମାଜବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ର” ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭଲ କି “ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ର” ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭଲ ତାହା ମଧ୍ୟ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଭିତରେ କଦାପି ବିତର୍କିତ ବିଷୟ ନୁହେଁ । ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯେ ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଧାରଣ ବର୍ଗ, ଯେପରିକି ଆଦିବାସୀ, ଦଳିତ, ଶ୍ରମିକ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ନାମକୁ ମାତ୍ର ଚାଷୀ, ଭାଗ ଚାଷୀ ଓ ସାଧାରଣ ମହିଳାମାନେ, ନିଜର ସମସ୍ତ “ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର”କୁ ଠିକ୍ରେ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିପାରୁଥିବେ ଓ ସୁଖ ଶାନ୍ତିର ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରିପାରୁଥିବେ, ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା । ହେଲେ, ଆଜିର ମାଓବାଦୀ ପାର୍ଟି ଓ ଏକ ନିର୍ବଚିତ ସରକାର ପରସ୍ପର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧିକାର କର୍ମୀ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ସପକ୍ଷରେ ଯୁକ୍ତି କଲା ବେଳେ ଏହିକଥା ଦୋହରାଇଥାଏ ଯେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିଚାରକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବା କୌଣସି ଶକ୍ତି ପକ୍ଷରେ ନିଜର ନାଗରିକଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା ଗଣତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସହିତ ଆଦୌ ଠିକ୍ ହେଉନାହିଁ । ପୁଣି ଯୁଦ୍ଧର ରାସ୍ତାରେ କୌଣସି ଗଣତନ୍ତ୍ର କେବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇନାହିଁ, ଏହାର ସେପରି କୌଣସି ଜଟିହାସ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସେହି ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏହି ଲଢ଼େଇ ଲଢ଼ୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରୁଥିଲେ

ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ସେହି ସାଧାରଣ ବର୍ଗ ହିଁ ଯୁଦ୍ଧରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛି । ଦୁର୍ବଳ ବର୍ଗ ଆହୁରି ଦୁର୍ବଳ ହେଲା ବେଳେ ସେହି ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀ, ସାହୁକାର ଓ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଫିସରମାନେ ସୁରକ୍ଷା ବଳୟ ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ଶୋଷଣର ରାସ୍ତାକୁ ଉଦ୍ଧୀବିତ ରଖିପାରିଛନ୍ତି । କେବଳ ଏଇଥିପାଇଁ ସରକାର ନିଜେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ମୁକାବିଲା ପାଇଁ କ'ଣ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଛନ୍ତି ଓ ତାହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରେ ମାଓବାଦୀ ପାର୍ଟି କ'ଣ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଛି, ସେବିଷୟ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହେଇଯାଉଛି । ଗୋଟେ ପରେ ଗୋଟେ ଏନକାଉଣ୍ଟର ହୋଇଚାଲିବା ଅଥଚ ଏହାର କୌଣସି ବିଚାର ନହେବା, ଏପରିକି ସରକାର ଏହାକୁ ବହୁ ପ୍ରକାର ରଙ୍ଗ ଦେଇ ଚପାଇଦେଉଛନ୍ତି । ଯେମିତି ଏକ ବିରାଟ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର । ସମ୍ବିଧାନ ପଞ୍ଚମ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଆଦିବାସୀର ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସରକାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ । ତାହାର ବହୁବାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ସ୍ଥଳବିଶେଷରେ ଦେଖାଯିବା ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତାକୁ ଦର୍ଶାଉଛି । ଆଦିବାସୀ ଯେ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟକୁ ପିକ୍‌ନିକ୍

ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ତାହାର ଜୀବିକା ପାଇଁ ଯାଇଥାଏ ଏକଥାକୁ ବାରମ୍ବାର ସରକାରଙ୍କୁ କୁହାଯାଉଛି । ମାତ୍ର ଏକ ଭୟର ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ବେଶୀ ଆଗ୍ରହୀ । ସେଥିରେ ସେ ବେଶୀ ସୁରକ୍ଷିତ ମନେକରୁଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଘଟଣାରେ ଦୋଷୀ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ଦାବି କରିଥିବା ହେତୁ ଅତୀତରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀଙ୍କୁ ମିଥ୍ୟା କେସରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି । ଏବେ ଏପରି କେତେକ ଘଟଣା ହେତୁ ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ ଲେଖିବାକୁ ଡରୁଛନ୍ତି, ଲେଖକ/ଲେଖିକା ଓ କବି /ଗାଳିକମାନେ ନିଜର ସମ୍ବେଦନାକୁ ଚାପିଦେଇ ଅନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଲେଖିବାକୁ ଉଚିତ ମନେକରୁଛନ୍ତି ଓ ବୃତ୍ତଚିତ୍ର ନିର୍ମାତାମାନେ ଫିଲ୍ମ ନିର୍ମାଣ ବନ୍ଦ କରିଦେଉଛନ୍ତି । ବରଂ ସରକାର ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗ୍ରାମସଭାର ଅଧିକାରକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାସହିତ ବିଭିନ୍ନ ହତ୍ୟା ଓ ବଳକ୍ରାର ପରି ଅମାନୁଷିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ ଯବାନଙ୍କ ବିଚାର ବିଚାରବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କରାଗଲେ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିବ ।

ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା :

ନଗଡ଼ାରୁ ମାଲକାନାଗିରି

ଗତ ୨୦୧୫ ମସିହାରେ କୃଷକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପରି ୨୦୧୬ ମସିହାରେ ଦୁଇଟି ବିଷୟ ଓଡ଼ିଶାର ଜନମାନସକୁ ଆହ୍ୱାନିତ କରି ରଖିଥିଲା । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା ମାଲକାନାଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ଜାପାନୀ ଜରରେ ସହସ୍ରାଧିକ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡ଼ିବା ଓ ଦ୍ୱିତୀୟଟି ହେଲା ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ନଗଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ ଏକା ସମୟରେ ଅନେକ ଶିଶୁ ପୁଷିହାନତାରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇବା । ଉଭୟ ଦୁଇଟି ଘଟଣାକୁ ନେଇ ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ଛପା ଓ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ ବେଶ୍ କିଛିଦିନ କସରତ କଲେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତଥା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ତର୍କମା କରି ପରସ୍ପରକୁ ବେଶ୍ ଗାଳିଗୁଳଜ କଲେ । କିଛି ତଥାକଥିତ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଜାପାନୀ ଜରକୁ ଏହାକୁ ଚାକୁଷ୍ଟା ଗଛର ଫଳ ଖାଇବା ହେତୁ ବିଷକ୍ରିୟା ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହିଲେ । କେହି କେହି ସମାଜସେବୀ ଏହାକୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ନିରକ୍ଷରତା, ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସର ଫଳ ବୋଲି କହିବା ଶୁଣାଗଲା । ଅନ୍ୟ କେହି କେହି ଏହାକୁ ନବ୍ୟ ଉଦାରବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଅବହେଳା ନେଇ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାରେ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଅଭାବ, ଅସୁଚ୍ଛ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳର ଅଭାବ ନେଇ ଉତ୍ପତ୍ତିଥିବା ପରିସ୍ଥିତି ବୋଲି କହିଲେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ନିମନ୍ତେ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ମିଳିତ ଭାବରେ

ଦାୟୀ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ବିଷୟ ଆଲୋଚନାକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ ତାହା ହେଲା ବିରାଟ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିକାଶ ପଦ୍ଧତି ଯେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିରୋଧୀ, ଅମାନବୀୟ, ଅମଲାତାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ଅସମତା ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଓଡ଼ିଶା ପରି ଏକ ଗରିବ ରାଜ୍ୟରେ ଏପରି ବିକାଶ ପଦ୍ଧତିକୁ ନେଇ ଛୋଟ ଓ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ, ଆଦିବାସୀ, ଦଳିତ, ପଛଆବର୍ଗ ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭକ୍ତ ସମାଜରେ ବିକାଶକୁ ନେଇ ନାନା ପ୍ରକାର ଧାରଣା ରହିଆସିଛି । ମାଲକାନାଗିରିରେ ବିକାଶ ହେଉନାହିଁ କହିଲେ ଉଚ୍ଚ ଓ ଉଚ୍ଚ ମଧ୍ୟବିତ ଶ୍ରେଣୀ ସେଠାରେ ବୃହତ ଶିଳ୍ପ କିଛି ନାହିଁ, ଚାରିଆଡ଼ିଆ ରାସ୍ତା ନାହିଁ, ୨୦୦ଟି ଚେନାଲ ଥିବା ଟିଭି ନାହିଁ, ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଡାକ୍ତରଖାନା, ଇଂରାଜୀ ମାଧ୍ୟମ ସ୍କୁଲ, ଅଟୋନୋମଶ କଲେଜ, ବଡ଼ବଡ଼ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ, ସିନେମା ହଲ ଆଦି କିଛି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ମଣିଷ, ଭୂମିହୀନ ଶ୍ରମିକ, ଆଦିବାସୀ-ଗିରିଜନ-ଦଳିତ ମାନେ ବିକାଶର ମାପକାଠି ଭାବରେ ବୁଝନ୍ତି: ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ମସଂସ୍ଥାନ, ସର୍ବନିମ୍ନ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଉପଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ଓ ନିର୍ମଳ ପାନୀୟ ଜଳ, ବାସଗୃହ, ଚାଷୋପୋଯୋଗୀ ଜମି ଯୋଗାଣ ଓ

ଜୀବନଧାରାର ସାମଗ୍ରିକ ଉନ୍ନତି ଇତ୍ୟାଦି। ସମ୍ମାନଜନକ ଭାବରେ ପ୍ରତି ମଣିଷକୁ ବଞ୍ଚିରହିବାର ଅଧିକାର ଦେବା, ନ୍ୟାୟସଂଗତ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଶୋଷଣ ବିହୀନ ସମାଜ ଗଠନ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆମେ ବିକାଶର ମାପକାଠି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବା।

ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ମାଲାକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ଅଭିଭକ୍ତ କଳାହାଣ୍ଡି-ବଲାଙ୍ଗୀର-କୋରାପୁଟ ବା କେବିକେର ଅଂଶ ବିଶେଷ। ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ମରୁଡ଼ି, ଫସଲହୀନୀ, ଗଣଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ପିଲାବିକ୍ରି, ଖାଦ୍ୟାଭାବ, ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ, ଦାଦନ ଶ୍ରମିକ, ଝାଡ଼ାବାନ୍ତିରେ ମୃତ୍ୟୁ ନେଇ ସାରା ଦେଶରେ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ରହିଆସିଛି। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଘଡ଼େଜଙ୍କ ପୌରୋହିତ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ ବିଷୟ ନିରୂପଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏକ କମିଟି ବସାଇଥିଲେ। ଉକ୍ତ କମିଟି କେବିକେ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ବ୍ଲକ୍ ପଛୁଆ ଥିବା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ। ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବସାଇଥିବା ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କମିଟି ତାଙ୍କର ରିପୋର୍ଟରେ ମଧ୍ୟ କେବିକେ ଅଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ଠାରୁ ବହୁଦୂରରେ ରହିଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ। କେବିକେ ଜିଲ୍ଲାର ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଶିଶୁ ବିକ୍ରି ନେଇ ସ୍ୱର୍ଗତ କିଶାନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ନାଗଭୂଷଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପିଟିସନ୍ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ। ୧୯୯୮ ମସିହାରେ ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ମଣ୍ଡଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ଏକ ଘରୋଇ ବିଲକୁ ସମ୍ବଲପୁର ରାଜ୍ୟସଭା ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସନାତନ ବିଶ୍ୱ ସଂସଦରେ ପେଶ୍ କରି ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁକୁ ନେଇ ହଜାଡ଼କ ଦୃଷ୍ଟି କରାଇଥିଲେ। ୧୯୯୫ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନରସିଂହ ରାଓଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ

କାଳରେ ସେ ଏକ ନିର୍ବାଚନୀ ସଭାରେ ପ୍ରଥମେ କେବିକେ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କର ଉକ୍ତ ଦାରିଦ୍ର୍ୟତା ନେଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ। ୧୯୯୮ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅଟଳ ବିହାରୀ ବାଜପେୟୀ ତାଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ କାଳରେ ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟ କେବିକେ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କେବିକେ ଜିଲ୍ଲା ସମେତ ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳରେ ଆଶାଜନକ ବିକାଶ ହୋଇ ନ ଥିବାରୁ ‘ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପରିଷଦ’ ଗଠନ କରି ଅଞ୍ଚଳ ପ୍ରତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ବୋଲି କହିଥିଲେ।

ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ବିକାଶଧାରାରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ତଥା ଐତିହାସିକ କାରଣମାନ ନେଇ ସାରା ଓଡ଼ିଶାରେ ସମତୁଲ ବିକାଶ ହୋଇପାରି ନାହିଁ। ଉକ୍ତ କାରଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ତର୍ଜମା କରି ଉପଯୁକ୍ତ ନିଦାନ କରିବା ଉଚିତ। କେବିକେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ସାମନ୍ତବାଦୀ ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲି ଆସିଛି। ଔପନିବେଶିକ ଶାସନର ଅନ୍ତ ପରେ ସାମନ୍ତବାଦୀ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନ୍ତ ଘଟିବ ବୋଲି ଧାରଣା ଦିଆଯାଇଥିଲା। କାରଣ ଭୂସଂସ୍କାର ମାଧ୍ୟମରେ ଜମି ଉପରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚସାମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ଭୂମିହୀନମାନଙ୍କୁ ବଳକା ଜମି ବଣ୍ଟନ କରାଯିବ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ରାଜା, ମହାରାଜା, ଗୌଡ଼ିଆ ଓ ଜମିଦାରମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ଶାସନ କ୍ଷମତାରେ ଥିବାରୁ ଏହା କରାଇ ଦେଲେ ନାହିଁ। ଠିକ୍ ଭାବରେ ଜମିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସାମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଗଲା ନାହିଁ କି ବଳକା ଜମିବଣ୍ଟନ କରାଗଲା ନାହିଁ। ଯାହା

କିଛି ଅଳ୍ପ ଜମି ବଣ୍ଟନ କରାଗଲା ତାହା ଚାଷୋପଯୋଗୀ ନ ଥିଲା । ୭୦ ଦଶକରେ ସରକାର ଭୂସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖି ‘ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ’ ଆଡ଼କୁ ମୁହାଁଇଲେ । ଫଳରେ ଜମିରେ ଆଧୁନିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ ସାର, କୀଟନାଶକ ଔଷଧ ଓ ଉନ୍ନତମାନର ବିହନ ଜରିଆରେ ଚାଷକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେଲେ । ଫଳରେ ଛୋଟ ଓ ମଧ୍ୟମ ଚାଷୀ, ନାମକୁ ମାତ୍ର ଚାଷୀ, ଭାଗଚାଷୀ ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟୟବହୁଳ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇ ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ରଣଗ୍ରସ୍ତ ହେଲେ ଓ ରଣ ଶୁଝିବା ନିମନ୍ତେ ଜମିସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଚାଷୀ, ଗଉଡିଆ ଜମିଦାରମାନଙ୍କୁ ଦେଇଦେଲେ । ଏକପକ୍ଷରେ ଅସମାପ୍ତ ଭୂ-ସଂସ୍କାର ଓ ଅନପକ୍ଷେ ବ୍ୟୟବହୁଳ ଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ କୃଷକକୁ ଭୂମିହୀନ ଶ୍ରମିକରେ ପରିଣତ କଲା । ଆଜି ମଧ୍ୟ କେବିକେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶତକଡ଼ା ୮୦ ଭାଗ ଚାଷୀ ଛୋଟ ଚାଷୀ କିମ୍ବା ଭୂମିହୀନ ଭାଗଚାଷୀ । ଏମାନେ ଅତି ଦାନହୀନ ଭାବରେ ଦିନ କାଟନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ବିକଳ ନିଯୁକ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇପାରି ନାହିଁ । ତେଣୁ ବିକଳ ରୋଜଗାର ଓ ଆୟର ପତ୍ନୀ ବାହାର କଲେ ସେମାନଙ୍କର କ୍ରୟ ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ହୁଅନ୍ତା ଓ ବଜାରରୁ ସେମାନେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ କିଣି ପାରନ୍ତେ ।

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ନବେ ଦଶକରେ ସରକାର ଉଦାରାକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଅନୁସରଣ କରିବା ପରେ କୃଷି ଉପରେ ଯାହାକିଛି ରିହାତି ଦେଉଥିଲେ ସେସବୁର କାଟ କଲେ । ଯାହାକିଛି ରଣ ସମବାୟ ସୂତ୍ରରୁ ମିଳୁଥିଲା ସେସବୁ ବନ୍ଦ ହେଲା । କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିହନ, ସାର, କୀଟନାଶକ ଓ ଜଳ ବ୍ୟୟବହୁଳ ହେଲା । ଚାଷୀରଣ କରି ଶୁଝି ନ ପାରି

ଆଡ଼ୁହତ୍ୟା କଲା କିମ୍ବା ସୁଦୂର ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଯାଇ ବାଦନ ଶ୍ରମିକରେ ପରିଣତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇ ବାଦନ ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ମଧ୍ୟ ତା’ର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦୂର ହେଲା ନାହିଁ । ବିଦେଶରେ ପୁଞ୍ଜିର ମାଲିକ ତାକୁ ଶୋଷଣ ଓ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଇ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ଏହିପରି ପ୍ରତିବର୍ଷ କେବିକେ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଶ୍ରମିକ କାମଧରା ଖୋଜିବା ନିମନ୍ତେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟକୁ ଚାଲିଯାଉଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ହିସାବ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ରଖି ନାହାନ୍ତି ।

ଦିନ ଥିଲା ଯେତେବେଳେ ଆଦିବାସୀ, ଦଳିତ ଭୂମିହୀନ ଶ୍ରମିକ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ କାଠ, ବାଉଁଶ, କେନ୍ଦୁପତ୍ର, ଚୂଳ, ମହୁଳ, ଝୁଣା, ହଳଦୀ, ତେଲୁଳି ଆଦି ସଂଗ୍ରହ କରି ଗୁଜୁରାଣ ଦେଖାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଉପନିବେଶ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସରକାରଙ୍କ ଉପନିବେଶିକ ଜଙ୍ଗଲ ନୀତି ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ନାନା ପ୍ରକାର କଟକଣା ଲଗାଇଛି । ଅଥଚ କାଠ ମାଫିଆ, ଠିକାଦାର, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲକୁ ଲୁଟ୍ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଜଙ୍ଗଲ ସଫା କରି ଜମି ତିଆରି କରି ସ୍ଥାନୀୟ ଆଦିବାସୀ ଚାଷ କରୁଥିବା ବେଳେ ସେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଉପରେ ତା’ର ଅଧିକାର ରହୁନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଲଗାତର ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ସରକାର ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଜଙ୍ଗଲ ଆଧିକାର ଆଇନ ଆଣି ଆଦିବାସୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଲୋକଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ପଟ୍ଟା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ଜଞ୍ଜାଶକ୍ତିର ଅଭାବ ଓ ଅମଲାତାନ୍ତ୍ରିକ ଅବହେଳା ନେଇ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇ ପାରିନାହିଁ ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଛକୁଣ୍ଡ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଜନା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ହାରାକୁଦ, ବାଲିମୋଳା, ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ, ଅପର କୋଲାବ, ରେଙ୍ଗାଳି, ମନ୍ଦିରା ଆଦି ନଦୀ ବନ୍ଧ ଯୋଜନା, ବଡ଼ ଖଣି ଖାଦାନ ଓ ଶିଳ୍ପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ତଥାକଥିତ ବିକାଶଜନିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ହଜାର ହଜାର ଲୋକଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବାସୁ କରିଛି । ହଜାର ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମି ହରାଇ ଲୋକମାନେ ଭୂମିହୀନ ଶ୍ରମିକରେ ପରିଣତ ହୋଇଛନ୍ତି । ନା ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳିଛି ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ନା ଉପଯୁକ୍ତ ଅଇଆନ । ୧୯୬୭ ମସିହାରେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ମିର୍ ବିମାନ କାରଖାନା ଦ୍ଵାରା ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା କୋରାପୁଟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ୧୬ ବର୍ଷ ପରେ ପୁଣିଥରେ ଅପର କୋଲାବ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଜନା ଦ୍ଵାରା ୧୯୭୮ ମସିହାରେ ବିସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ନିଜ ଜନ୍ମମାଟିରେ ଶରଣାର୍ଥୀ ଭାବରେ ବହୁଲୋକ ଜୀବନଯାପନ କରୁଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଖଣିଖାଦାନରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହେଉଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଉନ୍ନତି ନାମରେ ଖଣି ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସେସ୍ ଆଦାୟ ହେଉଛି । ଖଣି ଅଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ଉକ୍ତ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଧକ୍ଷତାରେ କମିଟି ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ଅର୍ଥକୁ ବିକାଶ ନାମରେ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ ଓ କୋଠାବାଡ଼ିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଅର୍ଥ ହରିଲୁଟ ହେଉଥିବା ସମୟରେ ଖଣି ପ୍ରଭାବିତ ଜନସାଧାରଣ ନାନା ପ୍ରକାର ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି । ଖଣି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ବେପରୁଆ ଖଣି ଖନନ ଯୋଗୁଁ ପରିବେଶ ଅତି ମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଦୂଷଣ ହେଉଛି । ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ସୁକିନ୍ଦା ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ, ଅନୁଗୁଳ ଜିଲ୍ଲାର

ଚାଳଚେର କୋଇଲା ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ ତଥା ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ଇବ୍ ଉପତ୍ୟକାରେ ମାଟି-ପାଣି-ପବନର ପ୍ରଦୂଷଣ ନେଇ ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବନ ଯାତ୍ରା ବ୍ୟାହତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଆଲୋଚନା କଲେ ଆମେ ଜାଣି ପାରିବା ଯେ କେଉଁ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ମାଲକାନଗିରି ଓ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ନଗଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲା । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିସ୍ଥାପିତ ୨୦୧୩ ମସିହାର ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଆଇନ, ୧୯୬୪ ମସିହାରୁ ଚାଲୁଥିବା ସାଧାରଣ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ୧୯୯୮ ମସିହାରୁ ଚାଲୁଥିବା ମରୁଡ଼ି ପ୍ରବଣ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ଜରୁରୀ କାଳୀନ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ ଯୋଜନା, ଟଙ୍କିକିଆ ଚାଉଳ ଯୋଜନା, ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ଯୋଜନା, ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଯୋଜନା ଆଦି ‘ମହତକାଂକ୍ଷା’ ଯୋଜନା ଚାଲୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ପୁଷ୍ଟିହୀନତା ଜନିତ ରୋଗରେ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟସେବା ନାଗରିକମାନଙ୍କର ଏକ ମୌଳିକ ଅଧିକାର । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଯୋଗାଇଦେବା ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । କାରଣ ଭାରତର ସମିଧାନ ଜୀବନର ସୁରକ୍ଷା ଦେଇଛି । ତଥାପି ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଶୁ ଓ ମାତୃ ମୃତ୍ୟୁହାର ସର୍ବାଧିକ । ବିଶ୍ଵ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦେଇଥିବା ହିସାବ ଅନୁସାରେ ବିଶ୍ଵର ତିନିଭାଗରୁ ଏକ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ଅପମୃଷ୍ଟରେ ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଶିଶୁ ଭାରତରେ ହିଁ ଅଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଅଳ୍ପ ଓଜନର ଛୁଆ ଭାରତରେ ସର୍ବାଧିକ । ଭାରତର ଜାତୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥା ଏନ୍‌ଏସ‌ଏସ‌ର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସାରା ଭାରତରେ ୪୬ ଭାଗ ଶିଶୁ ପୁଷ୍ଟିହୀନତାର ଶିକାର ହୋଇଥିବା

ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହା ୫୮ ଭାଗ। ସେହିପରି ମାତୃ ମୃତ୍ୟୁହାର (ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରୁଥିବା ମାଆଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା) ସାରା ଭାରତରେ ୨୧୨ ଥିବା ବେଳେ ଏହା ଓଡ଼ିଶାରେ ୨୫୮ ଥିଲା। ସେହିପରି ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର (ଏକ ହଜାର ଶିଶୁରେ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ) ୪୪ ଥିବା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହା ୫୭ ଥିଲା। ସରକାରଙ୍କର ଶୀର୍ଷକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସର୍ଭେ ୨୦୧୦-୧୧ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ବଲାଙ୍ଗୀରରେ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର ସର୍ବାଧିକ। ଓଡ଼ିଶାରେ ବ୍ୟାପକ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର ନିମନ୍ତେ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମେତ ଅବହେଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହିଁ ଦାୟୀ। ୧୦୦୦ ହଜାର ଲୋକଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ରହିବା ସ୍ଥାନରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତି ୧୨ ହଜାର ୯୩୨ ଜଣରେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଅଛନ୍ତି। କେବଳ ଡାକ୍ତର ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଏହାର ଅଭାବ ରହିଛି। ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ଭିତ୍ତିଭୂମି ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ।

‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’, ଓଡ଼ିଶା ଏକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସଂଗଠନ ଯାହାର ସଦସ୍ୟମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନମୂଳକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି। ମାଲକାନଗିରିରେ ଜାପାନୀ ଏନ୍‌ସାଫାଲାଇଟିସ୍ ହେତୁ ଘଟିଥିବା ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲା ନଗଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ ହୋଇଥିବା ଅପପୃଷ୍ଟିଜନିତ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର ବୃଦ୍ଧି ଘଟଣା ଉଭୟକୁ ସଂଗଠନ ମାନବିକ ଅଧିକାରର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଭାବରେ ବିଚାର କରି ଦୁଇଟି ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ପଠାଇଥିଲା। ସେମାନେ

ଦେଇଥିବା ଦୁଇଟି ରିପୋର୍ଟର ସାରମର୍ମ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା।

୧. ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାର ଜାପାନୀ ଏନ୍‌ସାଫାଲାଇଟିସ୍ ହେତୁ ଶିଶୁମୃତ୍ୟୁ

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନର ସଦସ୍ୟ ଦେବରଞ୍ଜନ, ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ନାୟକ, ବିଦେଶୀ ଗୌଡ଼ ଓ ସୋମନାଥ ବାର୍ଷି ୨୦୧୬ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୨ ଓ ୩ ତାରିଖରେ ମାଲକାନଗିରି ଗସ୍ତ କରି କୋରକୁଣ୍ଡା, କାଳିମେଳା ଓ ମାଲକାନଗିରି ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ୭ଟି ଗ୍ରାମର ମୃତ ଶିଶୁଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ, ନିକଟସ୍ଥ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କର୍ମୀ, ଏଏନଏ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀ ତଥା ପଞ୍ଚାୟତ ସଦସ୍ୟ ଓ ମାଲକାନଗିରି ଆଦିବାସୀ ସଂଘର ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ। ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କିଛି ତଥ୍ୟ ଏହିପରି:- କୋରକୁଣ୍ଡା ବ୍ଲକ୍‌ର ପୋଡ଼େଲ ପଞ୍ଚାୟତର ପୋଡ଼େଲ ଗ୍ରାମର ସୋମା ପଡ଼ିଆମାଳ ୪ ବର୍ଷର ଝିଅ ଶିବାନୀ ପଡ଼ିଆମାଳୁ ପ୍ରଥମେ ଜ୍ୱର ଓ ବାନ୍ତି ହୋଇଥିଲା। ସୋମା ପଡ଼ିଆମାଳ ପ୍ରଥମେ କୋରକୁଣ୍ଡା ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ଓ ପରେ ପରେ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟକୁ ଝିଅକୁ ନେଇଥିଲେ। ମାଲକାନଗିରିରେ ୪ଦିନ ରହିଲା ପରେ ଶିବାନୀ ୧୫/୧୧/୨୦୧୬ ତାରିଖ ରାତ୍ରି ୧୧.୪୫ରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲା। ସେହିପରି ଗଲା ତିନିମାସ ମଧ୍ୟରେ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନୀ ଦଳ ଭେଟିଥିବା ଅଧିକାଂଶ ଶିଶୁ ଯଥା ଝାନସି ଗାଡ଼ା (୫ବର୍ଷ), ସୁଭଦ୍ରା ସଡ଼ି (୨ବର୍ଷ), ବିଜୁମା ପଡ଼ିଆମା (ପ୍ରାୟ ତିନି ବର୍ଷ), ବାପି ପଡ଼ିଆମା (୪ବର୍ଷ), ଅନନ୍ୟା ମାଡ଼ି (୨ବର୍ଷ), ବାସନ୍ତୀ ମାଡ଼ିକାମା (୪ବର୍ଷ), ବିଶ୍ୱଜିତ ମାଡ଼ି (୨ବର୍ଷ), ରମେଶ ପଡ଼ିଆମା

(୪ବର୍ଷ) ଓ ସୁଶିଳା ପଡ଼ିଆମା (୨ବର୍ଷ) ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ଚିକିତ୍ସା ଚାଲିଥିବା ବେଳେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଚିକିତ୍ସାଳୟକୁ ନେଉଥିଲା ବେଳେ ଚୁମକି ପଡ଼ିଆମା ଓ ଘରେ ବିଜୁ ପଡ଼ିଆମାର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି । ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ପ୍ରଥମେ ଲୂର ଓ ବାନ୍ତି ହେବା ଓ ଅତ୍ୟଧିକ ଭାବରେ ଦେହ ଥରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟଣ ଦେଖାଦିଏ । କେହି କେହି ନିଜର ହାତ ଓ ଆଙ୍ଗୁଳିକୁ କାମୁଡ଼ି ମଧ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ତରଳ ଚିକିତ୍ସାଳୟକୁ ନେଇଛନ୍ତି । ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ କେତେକ ଶିଶୁର ନାକରୁ ଓ ପାଟିରୁ ଶୁଖିଲା ରକ୍ତ ବାହାରିଥିବା ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନେ କୁହନ୍ତି । ଦଳ ଫେରିଲା ବେଳେ ପୁଣି ଦୁଇ ଶିଶୁ ସନ୍ତୋଷୀ (ଦେକବର୍ଷ) ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ (୨ବର୍ଷ) ର ଜିଲ୍ଲା ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିବା ଖବର କାଗଜରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ଏହିପରି ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ୧୩୭ ଜଣ ଶିଶୁ ଗଲା ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେଣି ।

ଏ ସମସ୍ତ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ଭିତରେ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହେଲା, ମାଲକାନଗିରି ବ୍ଲକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାନିଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମର ଶାନ୍ତି ପଡ଼ିଆମା । ଏହି ଗ୍ରାମର ସୁଦର୍ଶନ ପଡ଼ିଆମା ନିଜର ତିନୋଟି ଛୁଆ ମଧ୍ୟରୁ ସୁଶିଳା ପଡ଼ିଆମାର (୨ବର୍ଷ) ପ୍ରଥମେ ୨୯/୧୦/୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଓ ପରେ ପରେ ରମେଶ ପଡ଼ିଆମା (୪ବର୍ଷ)ର ୧/୧୧/୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ଏହାର ପରେ ପରେ ଶାନ୍ତି ପଡ଼ିଆମା (୫ବର୍ଷ)ର ସେହିପରି ଲୂର ଓ ବାନ୍ତି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପିତା ସୁଦର୍ଶନ କିନ୍ତୁ ତାହାକୁ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ନେବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲେ ।

ମାତ୍ର ଏ ବିଷୟରେ ଖବର ପାଇ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କର୍ମୀଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସାଥରେ ଶାନ୍ତିର ପିୟୁସିକୁ ନେଇ ମାଲକାନଗିରି ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ଦାଖଲ କରି ନିଜେ ତଦାରଖ କରିବା ହେତୁ ଛଅ ଦିନର ଚିକିତ୍ସା ପରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ୱସ୍ଥ ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା । ତାହାର ପିୟୁସିର ମତ ହେଲା, ‘ଯେଉଁ ସୁବିଧା ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ହେତୁ ଶାନ୍ତିକୁ ମିଳୁଥିଲା, ପାଖରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ମାତ୍ର ସେସବୁ ସୁବିଧା ମିଳୁନଥିଲା ।’

ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାର ଡାକ୍ତରଖାନାର ଅବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ବହୁ ଉଦାହରଣ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଥିଲା । ଚିକିତ୍ସାରେ ଅବହେଳା ହେତୁ ଯେ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ଭେଟିଥିବା ସମସ୍ତ ପରିବାର ଏହି ଅଭିଯୋଗ କରିଚାଲିଥିଲେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କାଳିମେଳା ଗ୍ରାମର କୋଇମେଟଲା ଗ୍ରାମର ମଙ୍ଗୁଳି ପଡ଼ିଆମା ନିଜର ପୁତୁରାର ସେହିପରି ଚିକିତ୍ସା ଅବହେଳା ହେତୁ ବିକ୍ରମର ମୃତ୍ୟୁ ମାଲକାନଗିରିରେ ହେବା ଓ ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନିଜର ପୁଅ ବାପିକୁ ବ୍ରହ୍ମପୁର ମେଡିକାଲ କଲେଜରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଦିନର ଚିକିତ୍ସାରେ ତାହାର ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ମୃତ୍ୟୁ ହେବା ଜିଲ୍ଲାରେ ହେଉଥିବା ଚିକିତ୍ସାଗତ ଅବହେଳାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଛି । ବ୍ରହ୍ମପୁରରୁ ଗାଡ଼ି ଭଡ଼ା ୨୨,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଦେଇ ନିଜ ପୁଅର ମୃତ ଦେହକୁ ସେ ପୁଣି କାଳିମେଳାର ନିଜ ଘରକୁ ଆଣିବା ବାବଦରେ ମଙ୍ଗୁଳି ପଡ଼ିଆମା ନିଜର ଅଧ୍ୟ ଏକର ଜମି ବନ୍ଧା ରଖିଛନ୍ତି । ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ୬ଲକ୍ଷ ୨୦ହଜାର ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ମାତ୍ର ୩୭ ଜଣ ଡାକ୍ତର ଓ ୪୩ ଜଣ ନର୍ସ ଅଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାୟେ

୧୭,୦୦୦ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକାଂଶ ଆଦିବାସୀ, ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଓ ପ୍ରତି ୧୪,୫୦୦ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଜଣେ ନର୍ସ ଅଛନ୍ତି। (ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଭାରତରେ ପ୍ରତି ୧୭୦୦ରେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଅଛନ୍ତି ଯାହାକି ଆବଶ୍ୟକତା ଠାରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ୧:୧୦୦୦ ଠାରୁ କମ)। ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକମାତ୍ର ବୃହତ ଡାକ୍ତରଖାନା ମାଲକାନଗିରି ସହର ଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯେଉଁଠି ୪୪ଟି ଡାକ୍ତରୀ ପୋଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଅଛନ୍ତି ମାତ୍ର ୯ ଜଣ ଡାକ୍ତର। ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ହେଲେ ଶିଶୁ ବିଶେଷଜ୍ଞ ନୁହଁନ୍ତି।

ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ଜାପାନୀ ଏନସାଫାଲାଜଟିସ୍ ହେତୁ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିବା ୨୦୧୧-୧୨ ମସିହାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି। କେବଳ ପୋଟ୍ରେଲ ଗ୍ରାମରେ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୪୫ରୁ ୫୦ ଜଣ ଶିଶୁ ମରିଥିବା କଥା ଗ୍ରାମବାସୀ କୁହନ୍ତି। ଏ ବର୍ଷ ପୋଟ୍ରେଲ ଗ୍ରାମରେ ୬ ଜଣ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି। ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ମଧ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କ୍ରମେ ଗ୍ରାମବାସୀ ନିଜର ସମସ୍ତ ଘୁଷୁରୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ଅଥବା ବିକ୍ରି କରିଦେଇଥିଲେ। ସେହି ଦିନଠାରୁ ଗ୍ରାମରେ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଘୁଷୁରୀ ନରହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଜାପାନୀ ଏନସାଫାଲାଜଟିସର ବାହକ ଭାବରେ ଘୁଷୁରୀ ଉପରେ ଦୋଷ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ମୌଖିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ହତ୍ୟା କରିବା ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଦେଇଛି। ଘୁଷୁରୀ ଆଦିବାସୀ ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ଅଂଶ। ଏହାକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଦୂରିତ ଟଙ୍କା ଆଦିବାସୀ ନିଜର ଆବଶ୍ୟକତା

ପୂରଣ ପାଇଁ ପାଉଥିଲା ଓ ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ତତଃ ଶିଶୁର ଚିକିତ୍ସା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାନ୍ତା ସେତକ ହରାଇଲା। ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଅନୁସାରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳିପାରିନାହିଁ।

କେତେକ ଗ୍ରାମରେ ଉଭୟ ଆଦିବାସୀ ପରିବାର ଓ ଅଣଆଦିବାସୀ ପରିବାର ପାଖାପାଖି ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଣଆଦିବାସୀ ପରିବାରର କୌଣସି ଶିଶୁ ଜାପାନୀ ଏନସାଫାଲାଜଟିସରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ନ ହେବା, ଏହା ଯେ ଘୁଷୁରି ଜନିତ ନୁହେଁ ଏ କଥାକୁ ସୂଚାଉଛି। ଆଦିବାସୀ ଶିଶୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଓ ପୁଷିହୀନତା ଏହି ଜୀବାଣୁ ଜନିତ ରୋଗକୁ ମହାମାରୀରେ ପରିଣତ କରିଛି। ଏଥିପାଇଁ କ୍ରମାଗତ ଶେଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ଉପରେ ଆଦିବାସୀର ଅଧିକାର ନରହିବା ଏଭଳି ପୁଷିହୀନତାର ଅନ୍ୟତମ କାରଣ। ଏକ ଉଦାହରଣ ଭାବରେ ପଡ଼ିଆ ନିକଟସ୍ଥ ନାମକୋଣ୍ଡା ଗ୍ରାମ ନିଆ ଗଲେ ଏଠାରେ କନ୍ୟା ଓ ହଳବା ବହୁଳ ୧୩୦ ଆଦିବାସୀ ପରିବାର ଥିବା ଗ୍ରାମରେ ଜଣକୁ ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ପଟ୍ଟା ମିଳିନାହିଁ। ରେସନ କାର୍ଡ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ମିଳିନାହିଁ, ଏନଆରଜିଏସ୍ରେ କେବେ କାମ ହୋଇଥିଲା ଲୋକେ ଭୁଲି ଗଲେଣି ଓ ଜାଗା ପଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଅନୁସାରେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯିବାପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ୧୦୮ ନମ୍ବର ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଦିନେଶ ମାତକାମୀ ଓ ସରିତା ମାତକାମୀର ପିତାଙ୍କ ଠାରୁ ଯଥାକ୍ରମେ ୫୦୦ ଟଙ୍କାରୁ ୧୫୦୦ ଟଙ୍କା ଅର୍ଥ ନେଇଛି। ଏହି ଉଭୟ ଶିଶୁ ଜାପାନୀ ଏନସାଫାଲାଜଟିସରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିସାରିଛନ୍ତି।

ଜାରା ପଡ଼ିଆମାର ପୁରୁରା ଅସିତ ପଡ଼ିଆମା କାଲିମେଳା
ଠାରୁ ରେଫର ହୋଇ ମାଲକାନଗିରି ଡାକ୍ତରଖାନା
ନେଲାବେଳେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛି ।

ମାତ୍ର ଡାକ୍ତର ଟି.ଜାକୋବ ଜନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ
ସରକାର ବଣତାକୁଣ୍ଡା ଭଳି ରାଷ୍ଟ୍ରା କଡ଼ର ଏକ ବଣୁଆ
ଘାସର ମଞ୍ଜି ଆଦିବାସୀ ଖାଉଥିବା ହେତୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ
କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଆଦିବାସୀ ପରିବାରକୁ ଦୋଷ ଦେବା
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖର ବିଷୟ । ଜିଲ୍ଲା ବାହାର କେତେକ
ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ଗଲାବର୍ଷ ଠାରୁ ଆଦିବାସୀ
ମାନେ ବଣତାକୁଣ୍ଡା ମଞ୍ଜି ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଆରମ୍ଭ
କରିଛନ୍ତି ଯାହାର ବ୍ୟବହାର ସଂପର୍କରେ ସେମାନେ
ଅଜ୍ଞ । ଏହା ଅଖ୍ୟାୟ ବୋଲି ସମଗ୍ର ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ
ବାରମ୍ବାର କହି ଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସରକାର ଏହାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ
ଦେଉନାହାନ୍ତି । ଏଠାରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ଫସଲ ଅମଳ
ସମୟରେ ଭାତ ଓ ତେନ୍ତୁଳା ଚାରୁ ସାଙ୍ଗକୁ କଦବା
କୁଟିତ କିଛି ପରିବା ଓ ଶାଗ ଖାଇଥାନ୍ତି । ସମସ୍ତ ପରିବାର
ନିଜର ଗଲା ସପ୍ତାହର ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ହୋଇଥିବା
ଆମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଏକଥା କୁହନ୍ତି । ଏହା ସେମାନଙ୍କ
ଦୁର୍ବଳ ଆର୍ଥିକ ଓ ଶାରୀରିକ ସ୍ଥିତି ବିଶେଷକରି ଭୋକିଲା
ସ୍ଥିତିକୁ ବୁଝାଉଛି ।

ବହୁ ସମୟରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସୂଚିତ କରିଆସିଛୁ
ଯେ ମାଲକାନଗିରି ଭଳି ନକ୍ଲ ଉପସ୍ଥିତି ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ
ଉଭୟ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନକ୍ଲ ଦମନ ପାଇଁ
ଯେଉଁ ତତ୍ପରତା ଦେଖାଉଛନ୍ତି ଓ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ବିପୁଳ
ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରି ଜିଲ୍ଲାରେ ବିସ୍ଫସ୍ତ, ଗ୍ରେ ହାଉଷ୍ଟ,
ଡିଭିଏଫ୍, ସିଆରପିଏଫ୍ ଇତ୍ୟାଦି ବାହିନୀକୁ ନିଯୁକ୍ତ
କରିଛନ୍ତି ଓ ହାରାହାରି ୨୦ କିମି ଦୂରତାରେ ଏକ ଏକ

ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀର କ୍ୟାମ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି, ତାହାର
ଏକ ଶତାଂଶ ତତ୍ପରତା ମଧ୍ୟ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ
ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ନାହିଁ । ସରକାର ଯଦି
୨୦୧୧ ମସିହାରୁ ତତ୍ପର ହୋଇଥାନ୍ତେ ତେବେ ଏଭଳି
ଦୁଃଖ ସ୍ଥିତି ଘଟିନଥାନ୍ତା । ଏକଥା ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ
ସରକାରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆଣିଛୁ ଯେ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅତ୍ୟଧିକ
ଭାବରେ ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀର ଉପସ୍ଥିତି ପରୋକ୍ଷରେ
ଜମି ହତପକାରୀ ସାହୁକାର, ଅପମିଶ୍ରଣକାରୀ
ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ପ୍ରଶାସନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି,
ଯେଉଁମାନେ କି ଆଦିବାସୀର ଆର୍ଥିକ ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥିତି ଓ
ପୁଷ୍ଟିହୀନତା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଦାୟୀ । ତେଣୁ
ସରକାର ମାଲକାନଗିରିରେ ଚାଲିଥିବା ସାମରିକ ସ୍ଥିତିକୁ
ବର୍ତ୍ତମାନ କରି ଆଦିବାସୀର ବିକାଶ ଦିଗରେ ଧ୍ୟାନ
ଦେଲେ ଓ ଆଦିବାସୀର ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା
ପ୍ରଶାସନକୁ ଉତ୍ତର ଦାୟୀ କରେଇପାରିଲେ ପରିସ୍ଥିତିରେ
ନିଶ୍ଚିତ ଉନ୍ନତି ଆସିପାରିବ । ଏହାସହିତ ଜାପାନୀ
ଏନସାଫାଲାଇଟିସ୍ ଆକ୍ରାନ୍ତ ସମସ୍ତ ଶିଶୁଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ
ଉତ୍ତମ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ଦେବାସହିତ ମୃତ୍ୟୁବରଣ
କରିଥିବା ପରିବାରକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଦେବା ଓ ଘୃଷ୍ଣରା
ହରାଇଥିବା ପରିବାରକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ପାଇଁ
‘ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନ’ ଦାବା
କରୁଛି । ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ସମେତ
ଜିଲ୍ଲାର ସମସ୍ତ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ଉଭୟ ଡାକ୍ତରୀ ଓ ନର୍ସ
ପଦବୀ ପୂରଣ କରାଯାଉ । ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ
ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ସହିତ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା
ନିମନ୍ତେ ତୁରନ୍ତ ଶିଶୁ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ଚିକିତ୍ସା
ସୁବିଧା ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମକୁ ପଠାଯାଉ ।

୨. ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲା ସୁକିୟା ବ୍ଲକ୍ ନଗଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ ଅପପୁଷ୍ଟି ଜନିତ ଶିଶୁମୃତ୍ୟୁ :

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନର ସଦସ୍ୟ ଦେବରଞ୍ଜନ ସ୍ୱତ୍ୱଙ୍ଗୀ, ସୁନାକର ବଳ ଦେବୀପ୍ରସନ୍ନ ରଥ, କାର୍ତ୍ତିକ ସାହୁ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଦୁଇଜଣ ସଦସ୍ୟ ୨୦୧୭ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୪/୫ ତାରିଖ ଦିନ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲା ସୁକିୟା ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ିପାଳ ପଂଚାୟତର ଉପରନଗଡ଼ା, ମଝି ନଗଡ଼ା ଓ ତଳ ନଗଡ଼ା ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ଅପପୁଷ୍ଟି ଜନିତ ଶିଶୁମୃତ୍ୟୁ ନେଇ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ।

ଜୁଲାଇ ୨୦୧୬ ମସିହା ତଳ ନଗଡ଼ା ଗ୍ରାମର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଦୁଇମାସର ପୁଅର ପ୍ରଥମେ ଦେହ ଓ ମୁହଁ ସାରା ଛୋଟ ଛୋଟ ନାଲି ଫୋଟକାମାନ ଦେଖାଦେଲା । ପାଟି ଭିତରେ ସେହିପରି ନାଲି ଫୋଟକା ହୋଇଯିବା ହେତୁ ଛୁଆ କ୍ଷୀର ଖାଇବା ମଧ୍ୟ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ଏହାପରେ ଏକାସାଥରେ ଭୂର ଝାଡ଼ା ଓ ବାନ୍ତି ଲାଗି ରହିବା ହେତୁ ମାତ୍ର ଦୁଇ ରାତ୍ରି ମଧ୍ୟରେ ଛୁଆ ମରିଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ପରେ ତଳ ନଗଡ଼ା ଓ ମଝି ନଗଡ଼ାର ପ୍ରାୟେ ୨/୩ ମାସରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ୩/୪ ବର୍ଷ ଛୁଆଙ୍କୁ ଏହି ରୋଗ ବ୍ୟାପିବାରେ ଲାଗିଥିଲା ଓ ମାତ୍ର ଦୁଇମାସ ମଧ୍ୟରେ ୧୯ଟି ଛୁଆ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବା ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଅପପୁଷ୍ଟି ହେତୁ ରୋଗ ପ୍ରତିରୋଧକ ଶକ୍ତି କମ ହେବା କାରଣରୁ ଏକକାଳୀନ ବିଭିନ୍ନ ରୋଗର ଶିକାର ହୋଇ ସମସ୍ତ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଦୁଃଖର କଥା, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପୋଲିଓ ଟୀକାକରଣ ଅଭିଯାନରେ ଉକ୍ତ ଗ୍ରାମର ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ

୨୦୧୬ ମସିହା ଆଗରୁ ଏଥିରେ ସାମିଲ କରାଯାଇନଥିବା କଥା ଗ୍ରାମର ମା'ମାନେ କୁହନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କ ଅପାରଗତା ସମ୍ପର୍କରେ ଗଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଲୋଚନା ହେବା ପରେ ସାମୟିକ ଭାବରେ ଏକ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର ତଳ ନଗଡ଼ା ଓ ଉପର ନଗଡ଼ାଠାରେ ଖୋଲି ସେଥିରେ ଗ୍ରାମର ଜଣେ ମହିଳା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରଧାନ ଓ କମଳା ପ୍ରଧାନଙ୍କୁ ବିନା ଟ୍ରେନିଂରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ଯାହା ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ସଚିବ ବିଶାଳ ଦେବ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିର ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଚାଲିବ ତାହା କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ଦେଖାଯାଇନଥିଲା । ଦଳ ଯିବା ସମୟରେ ବେଶ୍ କିଛି ମହିଳା ଓ ଛୁଆ ଭରାକ୍ରାନ୍ତ ଥିଲେ । ଏବେ ବି ନିକଟସ୍ଥ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା (ଶଯ୍ୟା ଥିବା) କହିଲେ ସୁକିୟା ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର, ଯାହାକି ନଗଡ଼ା ଠାରୁ ପ୍ରାୟେ ୫୦ କିମି ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଯେଉଁ ପୁଷ୍ଟିସାର କେନ୍ଦ୍ରଟି ଟାଟା ମାଇନ୍‌ର ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ନର୍ସିଙ୍ଗ ହୋମ, କାଲିଆପାଣି ଠାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଚାଲିଥିଲା ତାହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି । ଏପରିକି କୃଷି ଓ ସମବାୟ ସଚୀବ ମନୋଜ ଆହୁଜା ଯାହା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ନଗଡ଼ାବାସୀ ଯାହା ରେସନ ସାମଗ୍ରୀ ପାଉଛନ୍ତି ତାହାକୁ ଦୁଇଗୁଣା କରିଦିଆଯିବ, ତାହାକିନ୍ତୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୧୬ ପରେ ବନ୍ଦ ରହିଛି । ଏବେ ସେମାନେ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ୫ କେଜି ଚାଉଳ ପାଉଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ।

ନଗଡ଼ାର ଅପପୁଷ୍ଟି ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସୂଚନା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିବା ପରେ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ

ଯେଉଁ ତତ୍ପରତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ତାହାର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳର ସନ୍ଦେହ ଆସୁଛି । ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ନଗଡ଼ାରେ ସମୁଦାୟ ୭୬୧.୪୫ ଏକର ଜମି ରହିଛି ଯେଉଁଠି ମାତ୍ର ୧୯.୩୮ ଏକର ନିଜସ୍ୱ ଚାଷ ଜମି ଓ ୬୬୮.୬୦ ଏକର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି । ନଗଡ଼ା ଗ୍ରାମର ଲୁଆଙ୍ଗ ଆଦିବାସୀ ପରିବାରକୁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଜନ୍ ୨୦୦୬ ଅନୁସାରେ ‘ଶାଳ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ଘରବାରା ପଟା’ ଭାବରେ କେତେକ ପରିବାରକୁ ପ୍ରାୟେ ୮ ଡେସିମିଲ ଜମି ଦିଆଯାଇଛି । ସେଥିରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକର ଉପର ନଗଡ଼ା ମୌଜାର ଖାତା ନମ୍ବର ୬ ଓ ଖସଡ଼ା ନମ୍ବର ୧୭୪ ରହିଛି । ସେମାନେ କେହି କିନ୍ତୁ କେଉଁ ଜମିଟି ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଛି ତାହାକୁ ଦେଖାଇବାରେ ଅସମର୍ଥ । ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ରେଭେନ୍ୟୁ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ତରଫରୁ କୌଣସି ଚିହ୍ନଟ କରାନଯାଇ ନାମକୁ ମାତ୍ର ପଟା ଦିଆଯାଇଛି । ଯଦିଓ ସରକାର ଲୁଆଙ୍ଗ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଚାଷ ଆଡ଼କୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ମାତ୍ର ଚାଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ପଟା ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳିନାହିଁ । ସେମାନେ କିନ୍ତୁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଜନ ବଳରେ ୮ରୁ ୧୦ ଏକର ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ପଟା ପାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ । ଏହି ଲୁଆଙ୍ଗ ଗ୍ରାମବାସୀ କହୁଛି ଯେ ସେମାନେ ଏବେ ବି ବର୍ଷକର ୮ରୁ ୯ ମାସ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ତେର, ଫଳ ଓ ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ସେଥିରେ ନିଜ ପରିବାରର ଖାଦ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିଥାନ୍ତି । ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ପଟା ମଧ୍ୟ ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳିନାହିଁ ।

ଦୁଃଖର କଥା, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ particularly vulnerable tribal group ତାଲିକାରେ ଲୁଆଙ୍ଗ ଆଦିବାସୀ ଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସରକାର ସେମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ବଦଳରେ ସେମାନଙ୍କ ଅପସ୍ମୃତି, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦାୟୀ, ସେହି ବାହାନାରେ ଏବେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନକୁ ନେଇ ଖେଳିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଗାଯୋଗର ବାହାନାରେ ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅସଂଖ୍ୟ ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କୁ କାଟି କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ୧୦ ମିଟର ରୁ ୧୪ ମିଟର ଓସାରର ଏକ ବିରାଟ ରାସ୍ତା ଏହି ହରିତନ୍ଦନପୁର ତେଲେକୋଇ ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ତିଆରି କରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ଏକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଡ଼କ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ସେଠାରେ କିନ୍ତୁ କାଳିଆପାଣି ଖଣି ଅଞ୍ଚଳରୁ ଅପରପଟରେ ଥିବା କାମାକ୍ଷାପ୍ରସାଦ ଦେଇ ନାଲୁକୋ ନଗର ଅନୁଗୁଳ ସହିତ ସଂଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଦୁଇଧାଡ଼ିଆ ରାସ୍ତା ତିଆରି ଚାଲିଛି । ଏହା ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ୮୦:୨୦ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନୁଦାନରେ କାମ ଚାଲିଥିବା କଥା ସ୍ଥାନୀୟ ଠିକାଦାରଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଏକଥା ସରକାରଙ୍କୁ ଭଲଭାବରେ ଜଣା ଅଛି ଯେ ନଗଡ଼ାବାସୀ ବର୍ଷର ଆଠ ମାସ ଜଙ୍ଗଲର କନ୍ଦା, ତେର ଓ ଫଳ ଖାଇ ବଞ୍ଚିଥାନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ସରକାରୀ ଅଫିସର ଓ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ନଗଡ଼ାର ଲୁଆଙ୍ଗ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଦାୟୀ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଗ୍ରାମ ଛାଡ଼ିଦେଇ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଉନାହାନ୍ତି

କାହିଁକି ? ତେବେ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଦ୍ଵାରା ଅତୀତରେ ବିସ୍ଥାପିତ ୪ଲକ୍ଷ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ କଣ ସରକାର ଆଇଆନ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରିପାରିଛନ୍ତି ? ଏପରିକି ନିକଟସ୍ଥ କଳିଙ୍ଗ ନଗରର ବିସ୍ଥାପିତମାନେ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦ କରିବା କଥା ସରକାର ଭୁଲିଯାଉଛନ୍ତି କେମିତି ?

କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାରେ ନିୟମଗିରିର ତଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧମାନଙ୍କ ଜୀବନଶୈଳୀ ପରି ଲୁଆଙ୍ଗଙ୍କ ଜୀବନଶୈଳୀ ଅଟେ । ସେମାନଙ୍କ ପରି ଲୁଆଙ୍ଗମାନେ ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଯେଉଁ ନିୟମଗିରିରେ ଔପନ୍ୟାସିକ ଗୋପାଳୀୟ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ପରି ପ୍ରଶାସକ ଆସି ତଙ୍ଗରିଆ ବିକାଶ ଯୋଜନାରେ ସେଠାର ଜଙ୍ଗଲରେ ଆମ୍ବ, ପଣସ, ସପୁରି ପରି ଅନେକ ଫଳ ଚାରା ଲଗାଇଥିଲେ ଓ ତାହା ତଙ୍ଗରିଆଙ୍କ ଜୀବନକୁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି, ସେହି ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଜି ପ୍ରଶାସକ ଓ ସରକାର ପରୋକ୍ଷରେ ଲୁଆଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ସେଠାରୁ ବିତାଡ଼ନ କରି କାଳିଆପାଣି ଖଣି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ସେହି ଆଳରେ ସଂଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଟେ । ଏହା ସରକାରଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ବିରୋଧୀ ମନୋଭାବ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟକିଛି ନୁହେଁ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଯେ ଆଦିବାସୀ ବିରୋଧୀ ହୋଇସାରିଛନ୍ତି ଏକଥା ଏଠାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ କହିବାର କାରଣ ହେଲା ନଗଡ଼ା ଠାରୁ ୫୦ କିମି ଦୁର ସୁକିନ୍ଦା ଠାରେ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା (ଶଯ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ) ରହିଥିଲା ବେଳେ ନଗଡ଼ାର ମାତ୍ର ୧୫କିମି ରୁ ୨୦ କିମି ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ୧୨ଟି କମ୍ପାନୀର ୧୩ଟି କ୍ଳୋମାଇଟ ଖଣି

ଆଜକୁ ୩୦ରୁ ୪୦ ବର୍ଷ ହେଲାଣି କାମଚରୁଛି । କାଳିଆପାଣି ଅଞ୍ଚଳରେ ସେହି ସବୁ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ ଫାକର ଅସ୍ତ୍ରପାଳ ମାଇନ୍, ଫାକର କଲରଙ୍ଗା ମାଇନ୍, ଟାଟା କମ୍ପାନୀର ସୁକିନ୍ଦା କ୍ଳୋମାଇଟ୍ ମାଇନ୍, ଜିନ୍ଦା କ୍ଳୋମାଇଟ୍ ମାଇନ୍, ବିର୍ଲା କମ୍ପାନୀର ବାଲେଶ୍ଵର ଆଲୟେଜ୍ ଲିମିଟେଡ଼, ଇମ୍ପା, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିଜସ୍ଵ ଉଦ୍ୟୋଗ ଓଏମସିର ସୁକିନ୍ଦା ମାଇନ୍, ଓଏମସିର ଧନେଶ୍ଵର ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ମାଇନ୍, ଓଏମସିର କାଳିଆପାଣି ମାଇନ୍, ଇଡକଲର ତଲରଙ୍ଗା ମାଇନ୍, ମିଶ୍ରିନାଲ୍ କ୍ଳୋମାଇଟ୍ ମାଇନ୍ ଓ ବିସି ମହାନ୍ତି ଆଣ୍ଡ ସନ୍ସ କ୍ଳୋମାଇଟ୍ ମାଇନ୍ ରହିଛି । ଏହିସବୁ କମ୍ପାନୀ କେବେବି ଅଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ପାଇଁ କିଛି କରିନଥିବା ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଥିଲା ବେଳେ ଏବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଲୁଆଙ୍ଗଙ୍କ ଅପପୁଷ୍ଟିର ବାହାନାରେ ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ଧାଡ଼ିଆ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ, ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ବଳି ଦେଇ ଶିଖି କରଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ନୀତି ଅଟେ । ଏହାର କିଛି ବର୍ଷ ପରେ ଲୁଆଙ୍ଗ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଆଉ ସେଠାରେ ନ ଥାଇ ସେହି ଲୁଆଙ୍ଗମାନେ ସହରର କେଉଁ ବସ୍ତିରେ ରହିଥିବେ, ନଚେତଃ ସହରର ଅସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟକର ପରିବେଶକୁ ସହି ନ ପାରି ମରିହଜିଯାଇଥିବେ ।

ଲୁଆଙ୍ଗ ଆଦିବାସୀ ଅପପୁଷ୍ଟି ସମସ୍ୟା ସାମନାକୁ ଆସିବା ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପାଣି, ଉତ୍ତମ ଖାଦ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ତଥା ଜୀବିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକରି ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସେହି ବାହାନାରେ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ଘଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଶହଶହ ଗଛକୁ କାଟି କେବଳ ଦୁଇଧାକିଆ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣରେ ଲାଗିଯିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ବିଷୟ । ଦୁଃଖର କଥା, ନଗଡ଼ା ଗ୍ରାମ

ନିକଟରେ ଏକ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା, ନଗଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ ସରକାରୀ ସ୍କୁଲ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରିନାହିଁ ।

ଆମେମାନେ ଦାବୀ କରୁକି :

୧. ସାଧାରଣ ମଣିଷର ବଞ୍ଚିବାର ଯେଉଁ ଅଧିକାର ରହିଛି ଯଥା ସ୍ୱଚ୍ଛ ପାଣି, ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ତାହା ପ୍ରଥମେ ନଗଡ଼ାବାସୀଙ୍କୁ ଯୋଗାଇଦିଆଯାଉ ।
୨. ଯେଉଁ ବିଶାଳ ରାସ୍ତା ତିଆରି ଚାଲିଛି ତାହାକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇ ସବୁଦିନିଆ ଗ୍ରାମ ରାସ୍ତା ଉପରେ ସରକାର ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ।
୩. ଏହି ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲରେ ସେଠାର ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ବଞ୍ଚିବା ପରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଫଳ ଚାଚା କିପରି ଲାଗିପାରିବ ତାହା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରନ୍ତୁ ।

୪. ପଲ୍ଲିସଭା ମାଧ୍ୟମରେ ନଗଡ଼ାବାସୀଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି ପଟ୍ଟାଦେବା ସହିତ ଗୋଷ୍ଠାଗତ ପଟ୍ଟା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଉ ।

୫. ଯେଉଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିର ଚାଲିବା ଓ ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇଦେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରାଜ୍ୟସରକାର ଦେଇଥିଲେ ତାହାକୁ ପାଳନ କରନ୍ତୁ ।

୬. ସରକାର ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଖଣି ଅନୁମତି ଦେବା ବନ୍ଦ କରିବା ସହିତ ଦେଇଥିବା ଖଣି ଅନୁମତିକୁ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୃଶ୍ୟ ଓ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଜୀବନଶୈଳୀକୁ ସାମନାରେ ରଖି ସମୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

ଆମେମାନେ ଆଶା କରୁଛୁ, ସମ୍ବିଧାନର ପଞ୍ଚମ ଅନୁଚ୍ଛେଦକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ଉଭୟ ସରକାର ନିଜର ନୀତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅପସ୍ତୁଷ୍ଟ ଭଳି ଘାତକ ବେମାରୀରୁ ଏକ ବିରାଟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ଆମେ ବଞ୍ଚାଇପାରିବା ।

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସଂଗଠନର ପ୍ରକାଶନ ତାଲିକା :

୧) “ନାଉଁ ଛାଡ଼ୁ ଜନମ ମାଟି” : ମୂଲ୍ୟ ଟ.୩୦/-

ଲୋକର ସୁକ୍ଷେମ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ, ବଲାଙ୍ଗିରକୁ ନେଇ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ

୨) ଅଧିକାର ଓ ପ୍ରବଞ୍ଚନା : ମୂଲ୍ୟ ଟ.୩୦/-

୩) ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଏକ ତଥ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ମୂଳକ ରିପୋର୍ଟ: ମୂଲ୍ୟ ଟ.୨୦/-

୪) ସଂଗ୍ରାମୀ ଚେତନାର ଗଣଭିତ୍ତି

ମାନବିକ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଦୁଇମାସିକ ପତ୍ରିକା

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:

ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି

ପ୍ଲଟ ନଂ-୯୩ (ପି) ଆଚାର୍ଯ୍ୟବିହାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୩

ବାର୍ଷିକ-୧୦୦ଟଙ୍କା
(ତାଳଖଣ୍ଡ ସହ)

ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା

ଡଃ ଡି. ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ମୂଳକ ରିପୋର୍ଟ

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ସ୍ମରଣା ସଂଗଠନ, ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର
ବୁଦ୍ଧ ୨୦୧୭